

ARVELDUSED TÖÖLISTE JA TEENISTUJATEGA

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1949

502.

ARVELDUSED TÖÖLISTE
JA
TEENISTUJATEGA

KOOSTANUD
V. A. GOLOŠTŠAPOV

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1949

Käesolev raamat tahab käsiraamatuna olla abiks ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide arveala töötajaile ja teistele töötajaile, kellel tuleb lahendada töötasu vormistamise ja arvestamisega seoses olevaid küsimusi.

Tõlgituna vene keelest raamatu järgi: В. А. Голошапов, „Расчеты с рабочими и служащими“, Госпланиздат, Москва 1946, on käesolev eestikeelne väljaanne täiendatud hilisemate muudatustega.

Raamatus on arvelduste kohta töötajatega toodud ära kehtivad määrused, reeglid ja juhised, mis on kehtestatud kuni 1. juunini 1949. a.

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

8752

I. PÕHIMOMENDID ARVELDUSTE ORGANISEERIMISEL TÖÖLISTE JA TEENISTUJATEGA

Täpsus arveldustes tööliste ja teenistujatega sõltub väga palju ja kõigepealt algdokumentatsiooni vormistamise kvaliteedist.

Töötasu arvestuse aluseks olevate dokumentide ringlemise, vormistamise, töötlemise ja säilitamise kord ning vastutus selle korra rikkumise eest peab olema ette nähtud eri-eeskirjas, mis on tehtud teatavaks ettevõtte käskkirjaga.

Töötasu arvestuse õigeks organiseerimiseks on vaja tagada järgmised tingimused:

a) töö täitmine üksiku tööliste või brigaadi poolt toimub tööülesande algdokumendi põhjal (töökäsk, teekonnaleht, marsruut jms.), milles näidatakse ära töö hulk, kvaliteet ja kestus ning töötasu arvestuse tingimused. Arvestades seda, et peale põhitöötasu võib töötajail olla mitut liiki täiendavaid töötasusid ja kompensatsioone, mis on ette nähtud tööseadusandluses, vormistatakse seda liiki maksete arvutus eridokumentatsiooniga (tööseisaku leht, täiendava töötasu leht, ületunnitöö-tasu leht, tööleilmumise tabel);

b) dokumentide ringlemine peab tagama algdokumentide õigeaegse saabumise töötlemiseks ja arvestamiseks;

c) dokumentides esinevad rekvisiidid tuleb ääta selgelt ja parandusteta, peale üksikute juhtude, mis tulenevad ekslikust arvutusest jms. (mille kohta tuleb teha märge arvepidamise kirjade kohta kehtestatud korras);

d) iga üksiku töötaja kohustused, õigused ja vastutus algdokumentide täitmise ja vormistamise suhtes peab olema täpselt märgitud vastavais eeskirjades (käskkirjades);

e) iga tööliste ja teenistujate rühma juurde tuleb määrata arvestaja, kes täidab täielikult nende töötasu arvestamise ülesandeid;

f) töötasuosakonnal peavad olema nende isikute allkirjade proovid, millel on õigus töötasu algdokumentidele alla kirjutada, samuti ka isikute, kes vastutavad normide ja hinnete õige rakendamise ning tehtud tööde koguse ja kvaliteedi õige määramise eest; arvestamiseks võib vastu võtta ainult nende isikute poolt allakirjutatud dokumente;

g) töötasu dokumendid tuleb süstematiseerida ja hoolikalt säilitada, see kergendab töötasu arvestamise õigsuse kontrollimist;

h) kõigile töölistele, samuti aga ka neile teenistujatele, kes saavad tüki-töötasu, antakse välja kinnitatud vormile vastav palgaraamat, mida täidetakse kindlaksmääratud tähtaegadel;

i) kategooriliselt on keelatud muuta töötasu arvestuse tingimusi töölistele antud ülesannetes, kinni pidada lõpetatud tööde algdokumentide ülevõtmist töötlemiseks, käsundada töötasu väljamaksmiseks neid isikuid, kes peavad töötasu arvestust ja arvepidamist ning arvestamiseks vastu võtta ebaõigelt vormistatud dokumente.

Selle kõrval on vaja ratsionaalselt organiseerida töö raamatupidamise töötasuosakonnas eneses, tagada tehnilise töö ja selle tööga tegeleva arvepidamis-aparaadi lihtsustamist ja vähendamist.

Suur tähtsus on töötasu arvelduste organiseerimisel isikulise koosseisu (tööle võtmise, ümberpaigutamise ja vallandamise vormistamine) ja töötaja (tabeliarvestuse) õigel arvestusel.

Tööliste ja teenistujate arvelevõtmise korraldamise eesmärgiga on ettevõtetes ja asutistes sisse seatud tööraamatud.

Tööliste ja teenistujate tööle võtmine toimub ainult tööraamatu esitamisel.

Kui töötaja asub tööle esmakordselt, siis on tema kohustatud esitama administratsioonile majavalitsuse või vallandukogu teatise oma viimase tegevuse kohta.

Tööraamatute täitmise ja pidamise kord on näidatud NSVL RKN-i määruses 20. detsembrist 1938. a., NSV Liidu valitsuse määruste ja korralduste kogu (NSV Liidu valitsuse määruste ja korralduste kogu — LMKK) 1938, nr. 58, art. 389; 1940, nr. 16, art. 407 ja nr. 18, art. 460; 1941, nr. 9, art. 153).

Sissekandeid, mis ei ole nähtud ette NSVL RKN-i määruses 20. detsembrist 1938. a., ei tohi tööraamatusse teha. Tööraamatute väljaandmise maksumust ja nende kaotamise trahvist laekunud summad kantakse üle vastavalt korrale ja tähtaegadel, mis on näidatud NSVL Rahanduse RK ringkirjas nr. 721—243 29. detsembrist 1938. a. (Finantsmajanduslik Büllետään 1939. a., nr. 1—2).

Tööliste ja teenistujate õigeaegset tööleilmumist arvestatakse, samuti ka tööleilmumise ja mitteilmumise arvestuse algdokumentatsiooni vormistatakse tabeliarvestuse abil erijuhendi alusel. Tabeliarvestuse parendamise eesmärgiga ning selleks, et edutada sellele tööle kogenud ja usaldusväärseid töötajaid, on ettevõtete tabelipidajatele määratud kindlad kuupalgad ja sisse seatud premeerimine vastavalt NSVL RKN-i juures asuva Majandusnõukogu määrusele 10. märtsist 1939. a. (LMKK 1939, nr. 18 art., 121).

Ettevõtte töötasuosakonna (-jaoskonna) funktsioonid seisnevad peamiselt järgmises.

Pärast vastavat vormistamist tulevad algdokumentid töötasu aparati, kes kõigepealt piinlikult kontrollib: 1) kõikide rekvisiitide täitmise, allkirjade ja tööülesannete juurde lisatavate dokumentide (täiendava töötasu ja tööseisaku lehed, ületunnitööde load jms.) olemasolu; 2) andmeid töötaja kestuse kohta (tabeli järgi); 3) väljatöötatud toodangu arvestust; 4) kas dokument ei osutu duplikaadiks (teiskordse tasumise vältimiseks).

Pärast dokumendi kontrollimist arvutatakse töötasu ja selle õigsus kinnitatakse arvanud töötaja allkirjaga.

Töötasu arvestamise tehnika seisneb tasumisele kuuluva töötasu arvutamises, kinnipidamiste mahaarvamises ja töötajale väljamaksmisele kuuluva summa kindlaksmääramises.

Rangelt tuleb mees pidada seda, et ettevõtete ja asutiste raamatupidamise kaudu ei ole lubatud teha mingisuguseid muid kinnipidamisi töötasust peale seadustes ettenähtute.

Kõigile töölistele, samuti aga ka neile teenistujaile, kes saavad tükitöötasu, tuleb iga maksuperioodi töötasu täielik arvestus kanda palgaraamatusse, mis antakse töötajale kätte hiljemalt kaks päeva enne töötasu väljamaksmist. Seda reeglit tuleb silmas pidada selleks, et töötajal võimalduks kontrollida temale arvestatud töötasu.

II. TÖÖTASUFONDI KOOSSEIS

Töötasufond on rahvamajanduse plaani elemendiks. Fondi suurus määratakse kindlaks tööliste ja teenistujate arvuga ja nende töötasu tasemega.

Töötasufondi kulutamise kontrolli ja range distsipliini tagamise eesmärgil on sätitud kord selle plaanimiseks ja arvestamiseks.

Personaalne vastutus kogu ettevõtte töötasufondi kulutamise eest on pandud direktorile ja pearaamatupidajale, tsehhides aga tsehhide ülemaile ja tsehhide raamatupidajaile.

NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse juhendi „Tööliste ja teenistujate töötasufondi koostise kohta“ järgi, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 24. veebruarist 1949. a. Nr. 813 kuuluvad töötasufondi täies ulatuses töötasu summad, mis on arvestatud ettevõtte (asutise) poolt nii tööliste ja teenistujate nimistulisele koosseisule kui ka isikuile, kes ei seisa antud ettevõtte (asutise) nimistus sõltumata nende summade väljamaksmise finantseerimise allikatest ja maksedokumentide liikidest (palgalehed, arved, lepingud jm.). Aruandelisse töötasufondi kuuluvad

samuti summad, mis on arvestatud tööde eest, mis ühel või teisel põhjusel ei olnud plaanis ette nähtud.

Töötasufondist ei lubata välja jätta mitmesuguseid kinnipidamisi töötasust (tulumaks, kinnipidamised täitelehtede järgi jne.), samuti ka mahaarvamisi töötasust kütteainete ülekulutuse eest või mahaarvamisi, mis on tehtud töötaja hoolde usaldatud riigivaranduste ja väärtuste materiaalse vastutuse korras.

Tööliste, teenistujate ja teiste töötajate töötasufondi kuuluvad:

1. Töötasu, mis on arvestatud töötamise aja eest tariifimäärade, töötasumäärade, tükitöö põhihinnete (otsese- ja progressiivse tükitöötasu) või keskmise töötasu järgi.

2. Lisatasud teenitud aastate eest.

3. Juurdemaks tükitöölistele seoses töötamistingimuste muutmisega (materjalide mittevastavus, töötlemise keerulisus, tööriistade ja seadmete kohandamatus jm.).

4. Tasu akordtööde eest.

5. Juurdemaks tükitöölistele progressiivhinnete järgi.

6. Rahalised ja naturaalse preemiad ning premiaallisatasud (välja arvatud VI osas tähendatud), mis makstakse ettevõttes, asutises, organisatsioonis kinnitatud alaliselt kehtiva premeerimise süsteemi korras plaani täitmise ja ületamise eest, kindlaksmääratud kvalitatiivsete näitajate saavutamise, praagi protsendi vähendamise, omahinna alandamise, tööseisakute vähendamise, kütte, elektrienergia, tooraine, poolfabrikaatide, materjalide kokkuhoiu, seadmete säilitamise, avariidega töötamise, uute masinate ja seadmete konstruktsioonide tundmaõppimise eest. Preemiad ja premiaalsed lisatasud metsaraiujaile ja parvetajaile.

7. Juurdemaks ületunnitöö eest. Juurdemaks töö eest puhkepäevadel ja pühadel.

8. Lisatasud raskete töötingimuste eest (töö kahjulikkus, raskus, ohtlikkus jm.).

9. Juurdemaks tükitöölistele, kes teevad neile määratud kategooria jaoks ette nähtud töödest madalamaid töid, tööliste tariifimäära ja täidetava töötasumäära vahe ulatuses.

10. Lisatasu klassi eest.

11. Lisatasu brigaadide töö organiseerimise eest brigaadidele, kes ei ole vabastatud põhitööst.

12. Juurdemaks kuni keskmise töötasuni.

13. Lisatasu öötöö eest.

14. Tasu õpilaste väljaõppe eest käitises ja praktikantide töö juhtimise eest.

15. Tasu töövaheaeegade eest imetajale emadele.
16. Tasu sunnitud töö katkestuse puhul vastavalt kehtivale seadusandlusele.
17. Tasu praagi eest, mis pole tekkinud töölise süü läbi.
18. Tasu tööseisakute eest, mis pole tekkinud töölise süü läbi.
19. Tasu alaealistele soodustustundide eest.
20. Tasu valve eest pühadel.
21. Tasu ajutise asendamise (kohuse täitmise) eest.
22. Juurdemaks töötasule tööde eest kauges kohtades ja Kaug-Põhja rajoonides.
23. Juurdemaks kutsekaasluse eest valitsuse määrustega ette nähtud juhtudel.
24. Juurdemaks täistöötasuni haiguse puhul, seadusega ette nähtud juhtudel.
25. Tasu tööaja eest, mis on kulutatud riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmisele ja sõjaväelistest õppekogunemistest osavõtmise eest, seaduses ette nähtud juhtudel.
26. Väljamaksud ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide töötajale, kes on komandeeritud õppeasutistesse õppimise otstarbel, samuti kvalifikatsiooni tõstmise ja ümberkvalifitseerimise kursustele, kuid jäävad ettevõtte, asutise, organisatsiooni koosseisude nimestikku.
27. Tasu põhi- ja lisapuhkuse aja eest.
28. Tasu sõiduaja eest puhkusekohani ja tagasi töötajale, kes töötavad kauges kohtades ja Kaug-Põhja rajoonides, seaduses ette nähtud juhtudel.
29. Kompensatsioon kasutamata puhkuse eest.
30. Vallandamishüvitused.
31. Protsendiline tasu (protsent käibest jne.) sõltumata sellest, kas see makstakse lisana tariifimäärale või põhitasu näol.
32. Ettevõtete ja asutiste poolt tasuna antavate korterite tasu, tasuta võimaldatavate kommunalteenuste ja väljaantavate toiduainete ning esemete maksumus, kehtiva seadusandlusega ettenähtud juhtudel.
33. Rahalised kompensatsioonid seadusega ette nähtud kuid natuuras mitteantud korterite ja kommunalteenuste, toiduainete ja muude esemete eest.
34. Kirjanduslik, loengute ja muu honorar, žetoontasu, eritööde tasu (konsultatsioonid, ekspertiisid, projektide ja eelarvete koostamine, majanduslikud tööd — inventari remont, tööruumi valgendamine ja värvimine, põrandate poonimine ja pesemine jne.).
35. Tasu ettevõtetes ja ehitustel tootmispraktikal olevate vabriku-, tööstus- ja raudteekoolide õpilaste poolt tehtud tööde eest kogu arvatud summa ulatuses.

Rööbiti töötasufondiga näidatakse eraldi arvestuses ja ei arvata töötasufondi:

1. Ühekordsed rahalised preemiad töölistele, teenistujaile ja teistele töötajaile, millede arvutamine ei ole ette nähtud ettevõttes (asutises, organisatsioonis) alaliselt kehtivas premeerimise süsteemis ja teostatakse ainult valitsuse poolt kinnitatud või kehtiva seadusandlusega ette nähtud eri-assigneeringute olemasolu puhul:

- a) preemiad sotsialistliku võistluse alal; —
- b) preemiad ja tasud leiutiste ja tehniliste täiustuste eest;
- c) preemiad tööprotsessi ratsionaliseerimise eest;
- d) igasugused ühekordsed preemiad, mis makstakse üksikute konkreetsete ülesannete täitmise eest eri-assigneeringutest, direktorifondist ja muudest seadusega ette nähtud fondidest.

2. Muud rahalised ja naturaalsed väljamaksud töölistele ja teenistujaile:

- a) ümberpaigutamise- ja päevarahad;
- b) stipendiumid õppijaile, mis makstakse otseselt ettevõtete ja asutiste poolt;

c) dotatsioonid lõunateks ja toetused direktorifondist või teistest valitsuse poolt lubatud erifondidest;

d) toetused sotsiaalkindlustuse alal ja pensionid töötavaile pensionäridele, mis makstakse sotsiaalkindlustuse summadest;

e) välja antud eririietuse, kaitsevahendite ja vastumürkide (rasv- või neutraliseerivad ained) väärtus ja kulud tasumine töölistele ja teenistujaile nende poolt muretsed eririietuse ja kaitsevahendite eest juhul, kui administratsiooni poolt neid välja ei anta.

3. Juurdearvestused töötasufondile sotsiaalkindlustuse alal ja muud kehtiva seadusandlusega ette nähtud juurdearvestused.

III. TÖÖTASUSTAMINE

1. Töötasustamise süsteemid

On olemas kaks töötasustamise põhisüsteemi: ajatöötasu süsteem, s. o. tasumine kindla töötaja eest (kuu, nädal, päev, tund) ja tükitöötasu süsteem, mille puhul töötasu makstakse töötajale vastava kvaliteediga väljatöötatud toodangu kindla hulga eest. Kõik muud süsteemid on kombineeritud ja tuginevad printsiipidele, mis on aluseks aja- ja tükitöötasule.

Tükitöötasu võib olla individuaalne ja kollektiivne.

Individuaalse tükitöötasu suurus sõltub täielikult töötaja kvalifikatsioonist ja tööjõudlusest, sest tükitöötasu on sel juhul otseproportsionaalne antud töötaja toodangu kogusele ja kvaliteedile.

Säärane süsteem tagab kõige rohkem tööliste huve ja sotsialistliku majanduse huve.

Kollektiivse tükitöö ja brigaadidega töö organiseerimise korral on iga üksiku tööliste tükitöötasu suurus sõltuv kogu rühma, lüli või brigaadi toodangust, mis silmanähtavalt ei stimuleeri küllaldaselt iga üksiku brigaadiliikme tööjõudluse kasvu ning tekitab teatud määral vastutuse puudust töös ja võrdsustamist töötasus.

Praktika näitab, et kollektiivse tükitöö puudused on kõrvaldatavad brigaadi töömeetodi ühendamise teel individuaalse tükitööga, s. o. iga brigaadiliikme töö tasumisega vastavalt tema isiklikule toodangule.

Tükitöötasu süsteemi kohaldatakse järgmiste liikidena:

a) otsene tükitöötasu süsteem, mille puhul töö eest tasumine toimub tööühiku kindla hinde järgi, kusjuures hinde suurus ei olene toodangu hulgast ja normitaitmise määrast;

b) progressiivne tükitöötasu süsteem,¹ mille puhul töö eest tasumine toimub tükitöö kindla hinde järgi ainult selle töö eest, mis on tehtud toodangu kohta kindlaksmääratud normi piires; vastavalt normi ületamise määrale suureneb progressiivselt aga tükitöö hinne, mille järgi tasutakse ülenormiline toodang;

hinde suurenemise sõltuvus töönormi ületamise määrast tehakse kindlaks kehtiva korra kohaselt kinnitatud progressiivsete hinnete skaala abil (progressiivse skaala);

progressiivse tükitöötasu süsteemi sisseviimisel ja rakendamisel tuleb süstemaatiliselt kontrollida selle tõhusust asjaomases sektoris või antud töö jaoks ning samuti ka selle moodustamise õigsust;

¹ Progressiivse tükitöötasu süsteemi ning samuti ka akord-töötasu tingimusi vaata ametkondade vastavatest käskkirjadest.

progressiivse tükitöötasu õige rakendamise kohustuslikuks tingimuseks peab olema omahinna alandamine, toodangu odavnemine;

c) **premiaalne tükitöötasu süsteem**, kui otsese või progressiivse tükitöötasu puhul makstakse preemiaid töö parema kvaliteedi või mõne muu näitaja eest.

Tükitöötasu süsteemi kuulub ka akord-töötasu, mille puhul töötasu ulatus määratakse kindlaks sõltuvuses kogu töö väärtuse hindamisest ja näidatakse ära töölislele antavas töökäsus. Akordtööde tasumäär peab olema põhjendatud nende tööde maksumuse vastavate arvutustega, ära näidates arvutuse andmete alused.

Ajatöötasu rakendamisel eraldatakse:

a) **lihtajatöötasu**, mille puhul töö eest tasumine toimub kindlaksmääratud tariifi tasumäära järgi (kuu-, päeva- või tunnitasu), mis on tingitud tariifijärgust, ja tasu suurus oleneb töötatud ajast, mitte aga välja-töötatud hulgast;

kindla kuupalga rakendamisel kindlaksmääratud kuupalk ei olene ühe või teise kuu tegelikust kalendaarsete tööpäevade arvust;

b) **premiaalne ajatöötasu**, mille puhul peale tariifijärgse tasumääraga töötasu makstakse veel preemiaid kindlaksmääratud töötulemuste näitajate eest, kusjuures need näitajad on määratavad tootmisprotsessi, töökohta või muude tööülesannete täitmise tingimustega.

2. Töötasumäärade kindlaksmääramise kord

Kõigi ministeeriumide ja ametkondade ametikohtade palkade määramisel töötajatele, kelle palgad määratakse NSVL valitsuse määruste kohaselt olenevalt nende tööstaazist, vastavalt NSVL RKN-i 24. juuli 1944. a. korraldusele nr. 13434-r, arvatakse aeg, mil need töötajad viibisid Isamaasõja perioodil Punaarmees, Meresõjalaevastikus ja partisanisalkades, nende tööstaazi hulka.

NSVL RKN oma 4. juuni 1938. a. määruuses (LMKK 1938, nr. 27, art. 178) osutas, et NSV Liidu rahvakomissariaadid ja keskasutised, samuti ka liiduvabariikide rahvakomissaride nõukogud ei või ilma NSV Liidu RKN-i¹ loata anda käskkirju töötasu küsimuste kohta, mis näevad ette uute tariifivõrkude, palgamäärade, ametikohtade palkade, tariifi-kvalifikatsiooniteatmike makspaneku ning töönormide ja hinnete olulise muutmise.

Vastavalt NSVL RKN-i 14. jaanuari 1939. a. määruusele (LMKK 1939,

¹ 15. märtsi 1946. a. seadlusega on NSVL Rahvakomissaride Nõukogu muudetud NSVL Ministrite Nõukoguks ja rahvakomissariaadid — ministeeriumideks.

nr. 7, art. 38) antakse üldised käskkirjad töönormide ja hinnete muutmiseks kõigi peavalitsuste kohta koos ministri ja ÜAÜKN-i sekretäri poolt Ministri ja ÜAÜKN-i sekretäri poolt allakirjutatud käskkirja alusel annavad peavalitsuste ülemad koos vastava ametiühingu keskkomitee esimehega käskkirja töönormide ja hinnete muutmiseks üksikuis ettevõtteis.

NSVL RKN-i 26. veebruari 1938. a. määrusega (LMKK 1938, nr. 8, art. 51) on keelatud kõigil ministeeriumidel ja keskasutistel ning liiduvabariikide ministrite nõukogudel kasutada palgamäärade tõstmiseks töötasufondi, mis on tekkinud määralise koosseisu ja kontingendi mittetäielikust komplektimisest.

3. Tarifikatsioon, töönormid ja hinded

Töötasu reguleerimiseks jaotatakse töölised kvalifikatsiooni gruppidesse järkudesse, olenevalt tehtava töö keerulisusest, täpsuse ja vastutuse nõudeist.

Järkude tariifsed tasumäärad, määratakse tariifivõrguga, milles on vastavate koefitsientidega kehtestatud kindel tasu suhe mitmesuguse kvalifikatsiooniga tööliste (tööde) vahel. Tariifse tasumäära rahaliseks väljenduseks määratakse kindlaks esimese järgu tasumäär (tunni-, päeva- või kuu-tasu). Järgnevate järkude tasumäärad määratakse esimese järgu tasumäära korrumisega nende järkude tariifijärgsete koefitsientidega.

Iga töölise kvalifikatsiooni ning sellest olenevalt tema järgu määramine peab teostuma kindlaksmääratud tähtaja jooksul ettevõtte administratsiooni poolt.

Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-ga 38 on kindlaks määratud järgmised töötaja katseaja äärmised tähtjad enne lõplikku töölevõtmist: tööliste 6 tööpäeva, teenistujaile väiksema vastutusega tööliikidel kaks nädalat ja teenistujaile suurema vastutusega tööliikidel üks kuu.

Vene NFSV tööseaduse koodeksi § 39 näeb ette, et olenevalt katse tulemustest võetakse töötaja lõplikult tööle või vallandatakse, makstes temale katseaja eest tasu selle järgu tariifse tasumäära järgi, mille alla tema arvati katsele võtmisel.

Töö hulk, mis kulutatakse ühe või teise töö sooritamiseks, ja tükitöö hinne määratakse tehnilise normeerimisega. „Ilma tehniliste normideta ei ole võimalik plaanimajandus. Peale selle on tehnilised normid vajalikud selleks, et mahajäävaid masse eesrindlikele järele tõmmata. Tehnilised normid on suur reguleeriv jõud, mis organiseerib tootmises laiu tööliste hulki tööliklassi eesrindlike elementide ümber.“¹

¹ J. V. Stalini kõnest esimesel üleliidulisel stahhaanovlaste nõupidamisel. „Leninismi küsimusi“, Tallinn 1945, lk. 444.

Vastavalt ÜK(b)P Keskkomitee detsembrikuu pleenumi (1935. a.) juhtnõõridele tuleb töönormide kindlaksmääramisel lähtuda tsehi ja ettevõtte tootmisvõimaluste rangest kontrollist ning stahhaanovlaste eesrindlike tootmiskogemuste arvestusest.

NSVL Kesktäitevkomitee (KTK) ja RKN-i 17. märtsi 1934. a. määruse järgi (LSKK 1934, nr. 15, art. 109) sel juhul, kui töötaja enda süü läbi ei täitnud temale määratud töönormi, toimub töötasu maksmine tema poolt tehtud töö hulga ja kvaliteedi järgi, kusjuures temale ei tagata kindlat töötasu alammäära.

Kui aga normi mittetäitmine toimus mitte töötaja süü läbi, siis peab tema saama igal juhul vähemalt 2/3 oma tariifsest tasumäärast.

Asutiste ja organisatsioonide teenistujad, samuti aga ka ettevõtete administratiiv- ja juhtiv personal saavad töötasu neile määratud ametikohtade kindla nomenklatuuri, kindlate määrkondade ja ametikohtade palkade alusel, mis on määratud kindlaks määrkondade nimistus. Vt. „NSV Liidu valitsuse poolt kinnitatud tüüp määrkondade kogu“ seisuga 15. oktoober 1945. a. (Gosfinizdat, 1945. a., lk. 245) ja kogumik „Teenistujate ametialased palgad“ (Gosfinizdat, 1944. a., lk. 750).

Määrkonnad, palgamäärad, määraliste ja mittemääraliste töötajate töötasufondid ning samuti administratiiv-majanduslike kulude eelarved registreeritakse igal aastal rahandusorganites vastavalt NSVL Rahanduse RK 31. märtsi 1941. a. juhendile nr. 246/36. (Juhend ja täiendavad materjalid tema juurde on süstematiseeritud „Määrkondade, palgamäärade, töötasufondide ja administratiiv-majanduslike kulude eelarvete registreerimise ning nende täitmise kontrolli küsimustes juhendavate materjalide kogus“ seisuga 1. maiks 1944. a. — Gosfinizdat, 1944. a., lk. 87; vt. ka NSVL Rahanduse RK kiri 29. V 1945. a., nr. 277). Registreerimise kohta 1946. aastal vt. NSVL Rahanduse RK 13. veebruari 1946. a. kiri nr. 122.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Määrkondade Komisjoni nõusolekuta ei tohi muuta struktuuri, ametikohtade nimetusi ja ametikohtade palgamäärasid.

Isikule, kel on neile usaldatud ülesannetes eriti silmapaistvaid teadmisi ja kogemusi ning kes on ametis antud asutise, ettevõtte või organisatsiooni põhitöölaladel, võib määrata personaalpalku, mis ületavad ametialaseid palku.

Personaalpalka makstakse ainult sellele isikule, kellele see on määratud ja ainult nii kaua, kui see isik on vastaval ametikohal.

Personaalpalkade määramise kord on antud NSVL RKN-i 5. aprilli 1945. a. määruses nr. 676.

Personaalpalkade arv igale NSV Liidu ministriumile ja ametkonnale ning igale liiduvabariigile (personaalpalkade limiit) määratakse NSVL

Ministrite Nõukogu poolt NSVL Ministrite Nõukogu juures asuva Määrkondade Komisjoni otsuse järgi.

Ministritele ja keskasutiste juhatajaile on pandud ette organiseerida personaalpalka saavate isikute vastav arvestamine, tagades iga personaalpalka saava töötaja kohta erilise iseloomustuse olemasolu, milles näidatakse ära haridus, teaduslikud tööd, praktiline tööstaaž ja muud andmed, mis olid aluseks personaalpalga määramisel.

NSVL Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud personaalpalkade limiitidest kinnipidamise ning NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutiste ja liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt personaalpalkade suuruse määramise õigsuse kontrolli ja arvestamise kord on määratud kindlaks NSVL Rahanduse RK 4. aprilli 1944. a. käskkirjaga nr. 172 (vt. NSVL Rahanduse RK 4. mai 1945. a. kiri nr. 237 „Personaalpalkade määramise korra kohta“, samuti ka 21. juuli 1945. a. kiri nr. 383 — Määruste, käskkirjade ja juhendite kogu finantsmajanduslikes küsimustes, 1945. a., nr. 9, lk. 17).

IV. TÖÖTASU MAKSMISE TÄHTAJAD, ALGDOKUMENTIDE VORMISTAMINE JA DOKUMENTIDE RINGLEMINE

Töötasu arvestamine ja maksmine peab toimuma perioodiliselt, kindlaks määratud tähtaegadel, kuid mitte harvemalt kui kahe nädala tagant.¹

Tähtaegne töötasu maksmine tagatakse nii töölistega arvelduste aluseks olevate dokumentide õige jaotamisega nende töötlemisoperatsioonide-aparaadi üksikute osade vahel kui ka nende dokumentide õigeaegse töötlemisega igas instantsis.

Seepärast on vaja rangelt korraldada mitte ainult töötasu maksmise tähtpäevi, vaid ka kogu dokumentide ringet dokumendi tekkekohast kuni kasani; selleks on soovitatav koostada eriline dokumentide ringlemise ja töötlemise kalendaarne plaan (graafik).

Tuleb kindlaks määrata:

1) instantsid (aparaadi osad, üksikud töötajad), kes peavad tegema arvestusi, ja iga üksiku instantsi poolt täidetavad funktsioonid;

2) dokumendid, mille alusel peab tehtama arvestused;

3) dokumentide töötlemise tehnika ja kord;

4) dokumentide töötlemise tähtajad igas instantsis.

Dokumendid, mis on aluseks töötasu arvutamiseks, tuleb vormistada samasuguselt nagu rahalised dokumendid. See kohustab operatiivtehnilisi

¹ Tasu ajutise või juhusliku töö eest, mis on kestnud vähem kui kaks nädalat, makstakse kohe pärast töö lõppemist (Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 65).

töötajaid vormistama neid õigeaegselt, selgelt ja õigesti. Arvestusaparaadile peab olema esitatud nende isikute nimestik, kellel on õigus töötasu algdokumentidele alla kirjutada ja töötajatega ühe või teise arvestuse tegemise korraldusi välja anda, samuti ka nende isikute allkirjade proovid.

Rahamaksmise vormistamise eest nende isikute korralduste põhjal, kellel ei ole selleks õigust, kannavad isiklikku vastutust arvestusaparaadi juhatajad ja need kaastöötajad, kes teostasid arvestust mitteseaduslike korralduste põhjal.

Arvestusaparaat ei tohi vastu võtta arvestuste tegemiseks lõpetamata või puudulikult vormistatud dokumente.

Niisugused dokumendid tagastatakse põhjuste äranäitamisega sama päeva jooksul täiendavaks vormistamiseks.

V. TÖÖTASU ARVUTAMINE JA MAKSMINE

1. Tööliste ja teenistujatega arvelduste arvestamise tehnika

Nende algdokumentide alusel, mis sisaldavad andmeid töötaja kasutamise, tehtud töö saavutuste ja töötasu kohta, ning samuti ka tööliste töötasust tehtavate kinnipidamiste teatiste alusel koostatakse eridokumendid ja arvepidamise vormularid (töötasu arvestus- ja makselehed), mis on aluseks arvelduste tegemisel töölistega ja nende arvelduste arvestamisel.

Vastavalt NSVL RKN-i 14. detsembri 1940. a. määrusele nr. 2522 on NSVL Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse poolt on kinnitatud tüüpvormid isikulise koosseisu arvestamiseks, tabeliarvestuseks ja töötasu arveldusteks; nende vormide kirjeldusi käesolevas raamatus ei käsitelda, kuna see ei kuulu tema piiridesse.

2. Avansid töötasu arvel

Avansid töötasu arvel võivad aset leida ainult tükitöötasu korral, kui kuu esimesel poolel töölistele makstakse välja nn. plaaniline avanss töötasu arvel selle aja eest, mis on töötatud, tingimusel, et see avanss kustutatakse antud kuu eest lõpparvestuse tegemisel.

Seejuures võetakse avansilehele avansi summa, mis on vähendatud kuu esimesele poolele langevate kinnipidamiste summa võrra.

Andmed tööpäevade kohta võetakse kontrolltabelist.

Lõplikuks arvestuseks (kuu eest) arvestus- ja makselehe koostamisel tuleb väljamaksitud avansisumma kohustuslikult kinni pidada.

Väljamakstud avansside õigeaegset ja õiget kinnipidamist tuleb rangelt jälgida. Selleks tuleb lõplikuks arvestuseks koostatud arvestus- ja makselehel eriti lahtrit „Avanss“ võrrelda avansilehtede summadega.

Plaanimata avansside väljamaksmine töölistele ning samuti ka avansside väljamaksmine teenistujale on kategooriliselt keelatud (vt. ÜK(b)P Kesk-kontrollikomisjoni Presiidiumi ja NSVL Töölislalupoegade Inspeksiooni Rahvakomissariaadi kollegiumi 13. augusti 1930. a. määrus, protokoll nr. 4 — Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään 1931. a., nr. 7).

Kolhoosidest värvatud tööliste avansside väljamaksmise kord on näidatud NSVL RKN-i 21. juuli 1938. a. määruses (LMKK 1938, nr. 34, art. 208; nr. 52, art. 298).

3. Töötasu väljamaksmise aeg ja koht

Töötasu väljamaksmine toimub töökohal väljaspool tööaega, kas kohe enne tööd või töö lõppemisel.

Asutis või ettevõtte on kohustatud tagama korra, mille juures iga töötaja temale kuuluva töötasu saaks kätte viivitusetu (vt. Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 67).

4. Väljamaksed arvestusperioodide vahel

Niisuguseid väljamakseid tehakse neil juhtudel, kui tööliste või teenistujatega on tarvis teha viivitamata lõpparve enne arvestusperioodi lõppu.

Seda võib põhjustada vallandamine jms. juhud. Sel juhul saab arvestusaparaat tabelipidajalt teatise töötundide arvu kohta, mis on tehtud lõpparve tegemise momendiks asjaomase töölise poolt ning kõik sellesse töölisesse puutuvad arvestusdokumendid, mis on arvestusaparaati andmata.

Selle järel peab selle töölise kohta saama kõik töötlemise staadiumis olevad algdokumendid.

Kõigi kogunenud dokumentide alusel tehakse lõpparve.

Juhtudel, kui brigaadi (lüli) koosseisus töötanud üksikute vallandatavate tööliste töötasu suurust ei ole võimalik lõplikult selgitada, vormistatakse lõpparved plaanilise avansina, s. o. tööline saab töötasu tema poolt tegelikult tehtud tööpäevade eest tariifimäära järgi kõigi vajalike kinnipidamiste mahaarvamiseiga.

Selle brigaadi (lüli) arvestuslehe koostamisel, kus töötasid vallandatud töölised, võetakse nad arvestuslehele üldistel alustel ning esialgselt avansina makstud summa peetakse kinni vallandatuile kuuluvast töötasust.

Töötajatele ajutiseks kasutamiseks antud varade tagastamise järelevalve lasub raamatupidamisosakonna arvestusaparaadil, kes on kohustatud töötajate vallandamisel või puhkusele minekul tingimata nõudma kindlaksmääratud vormikohase dokumendi esitamist, mis on varustatud vastavate isikute märkmetega tööriista, erirõivaste ja teiste ettevõttele kuuluvate, kuid tööliste nimel seisvate esemete tagastamise kohta, samuti ka võlgnevuse puudumise kohta. Sellela lõpparvet ei tehta.

5. Arveldused deponentidega

Makselehe järgi tööliste ja teenistujatele väljakirjutatud ja kindlaksmääratud tähtaja kestel väljaandmata jäänud töötasu arvestatakse järgmise korra kohaselt.¹

Iga deponendi kohta täidab laekur tüüpvormi kaardi ühes eksemplaris.

Kaardile märgitakse: deponendi perekonnanimi ja initsiaalid, tema tabelinumbrer, makselehe number, väljaandmata töötasu summa. Kaardid kirjutab alla neid täitnud laekur ja need nummerdatakse järjekorranumbritega aasta algusest alates. Need järjekorranumbrid määratakse registreerimisel tüüpvormi kohases deponentide registris, mida peab laekur ja mis asub alatiselt tema juures. Deponentide register seatakse sisse kogu aastaks ja kujutab enesest nummerdatud vihikut, mille on kinnitanud pearaamatupidaja (vanem raamatupidaja).

Makselehel teeb laekur, asjaomase tööliste või teenistuja nime vastas, lahtris „Allkiri kättesaamise kohta“, märkme deponendi-kaardi väljakirjutamise kohta kaardi järjekorranumbri märkimisega. Täidetud deponendi-kaardid annab laekur raamatupidamisosakonda allkirja vastu kassa-aruandel (kassa aruandelehe pöördel) koos väljamakstud (osaliselt) makselehega.

Pärast kontrollimist paigutatakse deponendi-kaardid deponentide kartoteeki tähestikulises järjekorras, tähestiku iga tähe piires aga tabelinumbrite järjekorras. Kartoteeki peab raamatupidamises töötasuarvestuse jaoskond.

Töötaja ilmumisel temale väljaandmata jäänud töötasu järele² otsib kaastööline kartoteegist tema deponendi-kaardi ning pärast vormistamist

¹ Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide poolt väljaandmata töötasu-summade säilitamise äärmiste tähtaegade määramise kohta vt. NSVL Rahanduse RK juhtkiri 23. septembrist 1943. a. nr. 616 (Finantsmajanduslik Bülletään 1943. a., nr. 11—12).

² Vastavalt NSVL Rahanduse RK 5. mai 1944. a. juhendile nr. 239 on töölistel, teenistujail ja artelli liikmeil õigus nõuda saamata jäänud töötasu kolme aasta kestel, arvates selle saamise tekkeõiguse päevast (vt. ka Määruste, käskkirjade ja juhendite kogu finantsmajanduslikes küsimustes, 1945. a., nr. 4—5, lk. 1 ja nr. 12).

(krediitide käsundaja ja pearaamatupidaja (vanema raamatupidaja) allkirjad) annab selle üle laekurile väljamaksmiseks. Deponent esitab laekurile passi või tunnistuse ja, andnud allkirja raha kättesaamise kohta deponendi-kaardi vastavas lahtris, saab kaardil märgitud summa. Deponendi dokumendi esitamise kohta teeb laekur vastava märkme kaardile.

Tasunud deponendi-kaardi, teeb laekur selle kohta märkme deponentide registris, näidates ära tasumise kuupäeva vastavas lahtris kaardi numbriga vastas.

Päeva jooksul laekuri poolt väljamakstud deponendi-kaardid kantakse sisse kassa-päevaraamatusse üldsummaga, näidates ära tekstis nende numbrid, ja antakse tavalises korras koos aruandega raamatupidamisosakonda, kus nad kirjendatakse bilansi kontodesse sama üldsummaga.

Pärast kuu lõppu võrreldakse deponendi-kaarte raamatupidamise koondkaardiga ja laekuri juures deponentide registriga.

Kinnipidamised kolmandate isikute kasuks (täitelehtede järgi jms.) vormistatakse deponendi-kaartidega, mis täidetakse raamatupidamise töötasu-jaoskonnas kohe pärast arvestuslehe koostamist ning paigutatakse kartoteeki deponentide (asutiste või isikute, kelle kasuks toimus kinnipidamine) tähestikulises järjekorras. Summade väljamaksmisel või ülekandmisel võetakse deponendi-kaardid kartoteegist välja ja pärast vormistamist on nad selle väljamakse või ülekande aluseks.

VI. ÜKSIKUTE TÖÖTASULIHKIDE ARVUTAMISE REEGLID

1. Arvestus ajatöötasu puhul

Ajatöötasul olevate töötajate töötasu arvutatakse nende poolt tegelikult tehtud tööaja järgi (tabeli järgi), lähtudes normaalseist tasumääradest, mis on omistatud igale järgule.

Näide. 4-da järgu ajatöeline, kelle tasumääraks tariifi järgi on 1 rbl. 60 kop. tunnis, töötas arvestusperioodil vastavalt tabelile 84 tundi. Selle perioodi eest tuleb temale töötasu arvestada 134 rbl. 40 kop. (1 rbl. 60 kop. \times 84).

2. Arvestus kindlate kuupalkade puhul

Töötajale, kes saab kindlat kuupalka, arvutatakse töötasu täieliku kehtestatud palga ulatuses sel tingimusel, kui tema töötas kogu kuu kestel, sõltumatult tööpäevade arvust kuus (24, 25, 26, 27).

Kui ta aga töötas pooliku kuu, siis arvutatakse temale töötasu proportsionaalselt päevade arvule, mil tema antud kuul töötas, lähtudes päeva töötasust, mis saadakse kuupalga jagamisel tööpäevade arvuga (24, 25, 26, 27) antud kuu graafiku järgi.

N ä i d e. Töötaja kuupalgaga 750 rbl. töötas 25 tööpäevast tegelikult ainult 20 päeva. Töötasu tuleb temale arvutada üldsummas:

$$(750 : 25) \times 20 = 600 \text{ rbl.}$$

Kui aga sel kuul olnuks 24 tööpäeva, siis sama 20 töötatud päeva eest tulnuks temale töötasu arvutada üldsummas:

$$(750 : 24) \times 20 = 625 \text{ rbl.}$$

3. Arvestus tükitöötasu puhul

Individaalse tükitöötasu puhul, s. o. kui iga tööline saab töökäsu eri töö täitmiseks tööühiku hindede äramärgimisega, ei nõua arvutamismeetod erilisi selgitusi: töölise töötasusumma määratakse kindlaks hindede korrutamise teatud töö (operatsioonide) ühikute arvuga.

Rühma tükitöö puhul näitab algdokument kogu tööliste rühma töö kestust, väljatöötatud toodangu hulka ja töötasusummat.

Sel juhul toimub dokumendis näidatud töötasu üldsumma jaotamine brigaadiosaliste (-liikmete) vahel proportsionaalselt brigaadiliikmete tariifimääradele ja iga liikme tööajale järgmise korra kohaselt.

Tehakse kindlaks kogu lüli (brigaadi) tariifijärgne töötasu tükitöö aja eest, milleks iga töölise tunni- (päeva-) tariifimäär korrutatakse tema töötundide (-päevade) arvuga ning saadud resultaadid liidetakse.

Dokumendijärgne tükitöötasu summa jagatakse tariifijärgse töötasu üldsummaga, mille tulemusena saadakse kogu lüli maksekoefitsient.

Iga lüli- (brigaadi-) liikme kohta arvatud tariifijärgne töötasusumma korrutatakse maksekoefitsiendiga. Sel viisil määratakse kindlaks teatud ülesande täitmisel iga töölise töötasu. Üksikute tööliste töötasu üldsumma peab võrduma brigaadi-tükitöötasu üldsummaga. Töötasu jaotamisel brigaadis (lülis) nende kahe suuruse vahel võivad olla teatavad lahkuminekul (mõned kopikad), mis praktikas tavaliselt jaotatakse ära madalamate järkude tööliste vahel.

N ä i d e. Kolmest töölisest, kellest üks on 4-dast järgust, teine 3-dast järgust ja kolmas 2-st järgust, koosnev lüli täitis kahe päeva jooksul (igaüks töötas 16 tundi) ülesande, mille järgi töötasu on 63 rbl. 66 kop.

Teades tükitöölise tariifimääri, teeme kindlaks iga töölise tariifijärgse töötasu summa, korrutades tariifimäära tööpäevade arvuga:

4-da järgu tariifimäär	8 rbl. 48 kop.	× 2 päevaga	= 16 rbl. 96 kop.
3-da „ „	6 rbl. 94 kop.	× 2 päevaga	= 13 rbl. 88 kop.
2-se „ „	5 rbl. 80 kop.	× 2 päevaga	= 11 rbl. 60 kop.

Liites need summad, saame 42 rbl. 44 kop. Jagades ülesande töötasu summa lüli tariifijärgse töötasu summaga, saame maksekoefitsiendi: 63 rbl. 66 kop. : 42 rbl. 44 kop. = 1,50 (ehk 50% lisatasu).

Korrutades igale töölisele arvatud tariifijärgse töötasu summat maksekoefitsiendiga, saame iga lüliliikme töötasu:

4-da järgu töölisele . . .	16 rbl. 96 kop.	× 1,50	= 25 rbl. 44 kop.
3-da „ „ . . .	13 rbl. 88 kop.	× 1,50	= 20 rbl. 82 kop.
2-se „ „ . . .	11 rbl. 60 kop.	× 1,50	= 17 rbl. 40 kop.

Kokku . . . 63 rbl. 66 kop.

Rakendatakse ka teist tükitöötasu summa jaotamise meetodit tariifijärgsete koefitsientidega, mis aga lõppkokkuvõttes annab sama tulemuse.

Arvutuste kergendamiseks, eriti tariifijärgse töötasu määramisel, kasutatakse tavaliselt valmis tabelleid.

4. Töötasu arvestus arvestusperioodi lõpuks lõpetamata töökäskude järgi

Neil juhtudel, kui järjekordse töötasu väljamaksmise tähtpäevaks tükitöö ülesande (töökäsu) järgi on tehtud ainult osa tööst, tasutakse selle osast avansina, mille suurus määratakse kindlaks töökäsu summaga ja töökäsu alusel ülesandeks tehtud töö tehnilise valmiduse protsendiga, mille määrab kindlaks meister.¹ Töö jätkamiseks kirjutatakse selle töökäsu asemele uus, milles märgitakse ära väljamakstud avansisumma.

Kohaldatakse ka teist arvestuskorda, mille puhul arvestusaparaat, saanud töökäsu meistri märkmega tehnilise valmiduse protsendi kohta, kirjutab töötasu arvutamiseks avansilehe, märkides sellele tehtud töötundide arvu ja avansisumma, ning tagastab meistrile töökäsu märkmega selle põhjal väljakirjutatud avansisumma kohta.

¹ Neil juhtudel, kui töötaja jätab tükitöö lõpetamata temast olenemata põhjustel, tasutakse tema poolt tehtud töö osast väljaantud avansse maha arvates, kohaliku hinde-vaidekomisjoni hindamise järgi, selle puudumisel ja poolte vahel kokkuleppe mittesaavutamisel töötülide lahendamise korras (Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 74).

Näide. Töölisele on antud töökäsu järgi 4-da järgu töö normiga 28 tundi, tükitööhinne 35 rbl. 56 kop. Tööline töötab 16 tundi, kusjuures meister tegi kindlaks, et töö on täidetud 65% ulatuses. Töölisele tuleb arvestada $(35 \text{ rbl. } 56 \text{ kop.} : 100) \times 65 = 23 \text{ rbl. } 11 \text{ kop.}$

Avansisumma arvatakse töölise või brigaadi põhitöötasu hulka.

5. Arvestus progressiivse tükitöötasu puhul

Selle töötasusüsteemi puhul toimub töötasu arvutamine tükitöö tulemuste järgi makseperioodil kindla korra kohaselt kinnitatud progressiivse töötasu reeglite ja skaalade alusel. Igal arvestamisele tuleval töökäsul, mis kuulub tasumisele progressiivse tükitöötasu järgi, peab olema tehtud selle kohta tingimata vastav märged.¹

6. Täiendavad töötasud töö kvaliteedi eest

Üksikute operatsioonide ja detailide hinded määratakse mõnikord olevalt tehtud töö kvaliteedist.

Erinevais tööstusharudes kohaldatakse mitmesuguseid toodangu kvaliteedi hinde meetodeid ja töötasumääri. Seepärast toodangu kvaliteedi eest täiendav töötasusumma tuleb arvutada igal üksikul juhul reeglite järgi, mis on võetud tarvitusele asjaomases tööstusharus.

7. Täiendavad töötasud möödunud aja eest

Täiendavad töötasud möödunud aja eest, mis võivad leida aset mitmesuguseil põhjustel, vormistatakse eri dokumendiga, näidates ära selles täiendava töötasu summa, ja kinnitatakse tsehhiülema või tema poolt volitatud isiku poolt. Pärast seda tulevad dokumendid arvestusaparaati arvestuse alustena.

Kui täiendava töötasu vajalikkus on tulnud ilmsiks eelmiste kuude algdokumendi järgi, siis täiendava töötasu dokumentides tehakse viide neile algdokumentidele nende kuupäeva äramärkimisega.

¹ Progressiivse tükitöötasu tingimusi vt. ametkondade vastavaist käskkirjadest.

8. Täiendavad töötasud tükitöölisele töötingimuste muutmise eest

Töönorm ja tükitöö hinne ei tohi muutuda neil juhtudel, kui tegelikud töötingimused (juurdevoolu sagedus töötlemisel, metalli kõvadus, lõike-tera kvaliteet jms.) erinevad neist, mis olid nähtud ette normide kindlaksmääramisel. Säärastel juhtudel tuleb töölisele kirjutada välja eri leht täiendavaks töötasuks, milles näidatakse ära täiendava töötasu suurus, põhjus ja süüdlane. Praktikas esineb sageli ka seadusevastaseid täiendava töötasu makseid, mida peaaegselt tehakse administratsiooni organiseerimisjõuetuse tõttu tekkinud mitmesuguste töötasu kadude kompenseerimise otstarbel üksikule töölisele. Seepärast tuleb täiendavaid töötasusid põhjustavate asjaolude kõrvaldamiseks abinõude rakendamise kõrval silmas pidada järgmisi reegleid:

a) mingil juhul ei tohi võimaldada parandusi töölisele väljaantud töökäsus, vormistades töökäsus näidatud tingimustest kõrvalekaldumised ainult selleks eraldi dokumendi väljakirjutamisega;

b) kontrollida hoolikalt, kuivõrd dokumendis näidatud täiendavate töötasude põhjused vastavad tegelikkusele, ja see dokument võtta vastu väljamaksmiseks ainult ettevõtte direktori poolt volitatud isiku allkirjaga;

c) täiendavate töötasude arvestuseks ja analüüsiks töötada välja kõrvalekaldumiste nomenklatuur (klassifikaator), mille järgi tuleb šifreerida kõik kõrvalekaldumiste dokumendid.

Kõik see võimaldab ettevõttele õigeaegselt rakendada vajalikke vahendeid tariifidistsipliini rikkujate vastu.

9. Täiendavad töötasud ületunnitööde eest

a) Üldmäärused

Töö, mida töölised või teenistujad teevad administratsiooni otsesel korraldusel või tema teadmisel pärast asjaomasele ettevõttele või asutisele kindlaksmääratud normaal-tööpäeva lõppu või enne selle algust, loetakse ületunnitööks.

Ületunnitöö on lubatud ainult tööseadusandluses ettenähtud korras ja juhtudel (vt. NSVL RKN-i 12. juuli 1940. a. määrus — LMKK 1940, nr. 18, art. 438; Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 103, 104, 106—108 ja 131).

Vastavalt Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-le 60 kompenseeritakse ületunnitööd ainult rahalise tasuga. Selle kompenseerimine vaba aja andmisega ei ole lubatud (ÜAÜKN-i Sekretariaadi määrus 29. juulist 1934. a. — „ÜAÜKNÜ-i Bülletään“ 1934. a., nr. 15).

Normeeritud tööpäevaga töötajail on õigus tasule ületunnitööde eest, kui neid lasti teha, olenemata sellest, kas administratsioon pidas silmas nendeks töödeks loasaamise korda (vt. NSVL Ülemkohtu 59. pleenumi määruse § 13 — „Sovetskaja Justiitsia“ 1938. a., nr. 4).

See ei käi aga normeerimata tööpäevaga töötajate kohta, kelle tasu väljaspool normaal-tööaega tehtud töö eest loetakse juba nende ametialasele palgale kaasaarvatuks. Kompensatsioonina töökoormuse ja väljaspool tööaega tehtud töö eest võib neile anda täiendavat puhkust, kuid mitte üle 12 tööpäeva.

Ületunnitöö, mida töölised on teinud administratsiooni nõusolekuta ja teadmiseta, ei kuulu tasumisele.

Samuti ei maksta mingisugust täiendavat tasu ületunnitöö eest komandeerimise ajal. Kuid töölised, kes on komandeeritud tööle teise maakohta, saavad ületunnitöö eest, mida nad teevad komandeerimise asukohas tööde juhataja korraldusel, tasu üldistel alustel (vt. Vene NFSV Töö RK juhend 15. detsembrist 1928. a. — „Töö RK Teataja“ 1929. a., nr. 4).

Tarvilikul viisil vormistatud ületunnitööde loa alusel arvutab arvestus-aparaat töötunnid ja töötasu nende tundide eest vastavalt alljärgnevaile reeglile.

b) Tööstuses (välja arvatud metsatööstus)

Vastavalt Tööseaduste koodeksi §-le 60, ei või tasumäär ületunnitööde eest normeeritud tööpäevaga isikuile olla väiksem poolteisekordsest normaalsest tasumäärast esimese kahe tunni eest ja kahekordsest järgmiste tundide eest.

Ajatöötasu puhul makstakse töötajale poolteist normaalset tunnitasumäära iga esimese kahe ületunni eest ja kaks — järgmiste tundide eest.

Tükitöölised saavad oma ületunnitöö tundide eest arvestatavale normaaltöötasule juurde täiendavat töötasu: iga esimese kahe ületunni eest pool ja iga järgmise ületunni eest täies ulatuses vastava järgu ajatöö tunnitariifimäärast.

Neis ettevõtteis, kus on tarvitusel erinevad tasumäärad ajatöölisele ja tükitöölisele, tehakse täiendavaid makseid ületundide eest igal juhul kooskõlas NSVL Töö RK 8. aprilli 1932. a. määrusega nr. 59 („Töö RK Teataja“ 1932. a., nr. 16), arvestades vastava järgu ajatöölise tariifimäära.

c) Ehitustöödel

Normeeritud tööpäevaga isikuile ületunnitööde eest ehitustöödel makstakse:

a) ajatöötasu puhul 1,25 tunnitariifimäärast iga esimese kahe tunni eest ja 1,5 tunnitariifimäärast järgmiste tundide eest;

b) tükitöölisele makstakse juurde nende tükitöötasule 25% vastava järgu ajatöölise tunnitariifimäärast esimese kahe tunni eest ja 50% sellest määrast iga järgmise tunni eest.

Ületunnitööde tegemine ja tasu chitustrustide juhtivas aparaadis reguleeritakse Tööseaduste koodeksi paragrahvidega 60, 103, 104, 106—108 ja 131, s. o. üldise tööseadusandlusega (vt. NSVL KTK ja RKN-i 4. aprilli 1928. a. määruse § 3 ning NSVL Töö RK 30. märtsi 1929. a. juhend).

d) Metsatööstuses ja metsamajanduses

Vastavalt ÜAÜKN-i 8. septembri 1933. a. määrusele (Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään 1933. a., nr. 29) makstakse metsatööstuses ja metsamajanduses ajatöölisele ületunnitööde eest, võttes arvesse nende tariifijärgset tasumäära (töötasu) tehtud tundide eest, täiendavat töötasu iga esimese kahe tunni eest 25% ja iga järgmise tunni eest 50% tunnitariifimäärast (-töötasust).

Tükitöölise ületunnitöö tasutakse kehtestatud tükitööhinnete järgi juurdemaksega iga esimese kahe tunni eest 25% ja iga järgmise tunni eest 50% vastava järgu ajatöölise tunnitariifimäärast.¹

10. Öötöö

Tööseadusandluse järgi arvatakse aeg kella kümnest õhtul kuni kella kuueni hommikul ööajaks.

Neil juhtudel, kui ettevõtted töötavad kolme vahetusega, määratakse öise vahetuse kestuseks vastavalt NSVL RKN-i 27. juuni 1940. a. määrusele nr. 1104. (LMKK 1940, nr. 16, art. 385) mitte 8, vaid 7 tundi.

Vahetustega tööde ja ajatöötasu puhul iga öötöö-tunni eest makstakse nagu kaheksa seitsmendikku päevast tundi, 6-tunnilise tööpäevaga tööliste aga — nagu kuus viiendikku päevast tundi.

Tükitöötasu korral makstakse vahetustega töödel töötajale lisaks tükitöötasule täiendavalt veel iga öötöö-tunni eest üks seitsmendik tunnitasmäärast, kuuetunnilise tööpäeva puhul aga üks viiendik tunnitasmäärast, lähtudes asjaomase töötaja tasumäärast (s. o. tükitöölise tasumäärast).

Progressiivse töötasu korral neil juhtudel, kui ettevõtteis töö toimub

¹ Parvetustöödel, kui on tarvis eriti intensiivset tööd, lubatakse kindlaks perioodiks võtta tarvitusele pikendatud tööpäev, mille kestus ning samuti ka töötasu suurus ja maksmise kord määratakse kindlaks administratsiooni kokkuleppel ametiühinguga.

kolme vahetusega ja öise vahetuse kestus on seitse tundi, peab tööliste progressiivse töötasu arvutamine toimuma öiste vahetuste ühetunnilise vajaktöö mahaarvamise-ga.

Öötöö-tundide eest tuleb täiendavat töötasu maksta ka sel juhul, kui osa töötaja tööajast kulgeb päevastel tundidel ja osa satub öisele ajale.

Näiteks 8 töötunnist satub öötundidele 3 tundi, töötaja tunnitasmäär on 2 rbl. 10 kop.; järelikult tuleb temale maksta: 8 tunni eest (2 rbl. 10 kop. \times 8 = 16 rbl. 80 kop.) ja täiendavalt 3 öötöö-tunni eest 90 kop., 30 kop. tunnis (2 rbl. 10 kop. : 7 = 30 kop.), kokku 17 rbl. 70 kop.

Kui ametialaste palkade kindlaksmääramisel on sisse arvatud ka täiendav töötasu töö eest öötundidel, siis sel juhul öötöö eest mingisuguseid juurdemakseid ei ole ette nähtud.

Normeerimata tööpäevaga töötajail ei ole õigust öötöö eest täiendava töötasu saamiseks.

11. Kompensatsioonist tööde eest nädala puhkepäevadel ja revolutsiooni-pühadel

a) Töö eest puhkepäevadel

Üldreeglina töö puhkepäevadel ei ole lubatud.

Erandjuhtudel, kui töötaja rakendatakse tööle temale määratud järjekordsel puhkepäeval, tuleb anda temale selle asemel teine puhkepäev lähema kahe nädala jooksul (vt. NSVL RKN-i 24. septembri 1929. a. määrus — NSV Liidu tööliste ja talupoegade valitsuse seaduste ja korralduste kogu (LSKK) 1929, nr. 63, art. 586; 1930, nr. 16, art. 179).

Kasutamata puhkepäevade eest on keelatud kompensatsioon: a) rahas,¹ b) suuremas ulatuses vabaaja andmisega (kaks päeva ühe asemel), c) puhkeaja pikendamise-ga. Keelatakse puhkepäevade kogumine selle eesmärgiga, et neid järgemööda kasutada (vt. Vene NFSV Töö RK 1. augusti 1930. a. määrus nr. 77 — „Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 25).

Metsatööstuse ja metsamajanduse töötajatele on kehtestatud järgmised reeglid:

¹ Kui töötaja, kes puhkepäevi jättis kasutamata, on juba vallandatud ja enne vallandamist vaba-ajaga temale ei võimaldatud, siis temal on õigus saada puhkepäevadel töötamise eest rahalist kompensatsiooni vastavalt Tööseaduste koodeksi paragrahvile 60 (vt. NSVL Ülemkohtu Tsiviilasjade Kohtukollegiumi otsus — „Sotsialistlik Seaduslikkus“ 1939. a., nr. 8—9, lk. 303).

Puhkepäevadel töötamine kompenseeritakse vastava kestusega puhkuse võimaldamisega lähema kahe töönädala jooksul. Sel juhul, kui puudub võimalus säärase puhkuse andmiseks, makstakse puhkepäevadel tehtud töö eest töötasu ajatööliliste poolteisekordses suuruses, tükitööliliste aga makstakse tükitöötasule täiendavalt juurde iga töötunni eest 50% vastava järgu ajatöölise tunnitariifimäärast (vt. ÜAÜKN-i 8. septembri 1933. a. määrus — Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään 1933. a., nr. 29, lk. 26).

Ehitustöölidel töö eest iganädalastel puhkepäevadel juhul, kui ei ole võimalik nende päevade asemel anda teisi puhkepäevi (vabaaega), makstakse poolteisekordses suuruses, võrreldes normaaltöötasuga (vt. NSVL Töö RK 30. märtsi 1929. a. juhendi § 7 — „Töö RK Teataja“ 1929. a., nr. 15—16).

b) Töö eest pühadel ja revolutsiooni tähtpäevadel

Vastavalt NSVL RKN-i 27. juuni 1940. a. määrusele nr. 1104 (LMKK 1940, nr. 16. art. 385) on peale pühapäevade puhkepäevadeks: 22. jaanuar, 1. ja 2. mai, 7. ja 8. november ja 5. detsember, samuti ka 1. jaanuar (NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 23. dets. 1947. a.).

NSVL RKN-i 31. oktoobri 1939. a. määrusega nr. 1808 (LMKK 1939, nr. 57, art. 600) on NSV Liidu ja liiduvabariikide ministeeriumidele ja teistele keskasutistele antud õigus:

a) töötada 1. ja 2. mail, 7. ja 8. novembril, 5. detsembril, 1. ja 22. jaanuaril katkestamatult töötavais ettevõtetes, kus töö katkestamine on võimatu tootmis-tehnilistel tingimustel või tarvidusest teenindada elanikkonna vajadusi;

b) teha ettevõtetes 1. ja 2. mail, 7. ja 8. novembril, 5. detsembril, 1. ja 22. jaanuaril remonttöid, mis on tingitud edasilükkamatust tootmistarvidusest, ning samuti ka peale- ja mahalaadimistöid, mis on seotud raudtee- ja veetranspordi tööga.

Nende ettevõtete ja tsehhide nimekirjad, kus on lubatud töötada 1. ja 2. mail, 7. ja 8. novembril, 5. detsembril, 1. ja 22. jaanuaril, kinnitatakse ministeeriumide poolt kokkuleppel vastavate ametiühingute keskkomiteedega.

Töö eest nendel päevadel makstakse tasu, vastavalt NSVL Töö RK 9. veebruari 1930. a. määrusele („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 7), kahekordses suuruses.

Töötaja nõusolekul võib anda temale rahalise kompensatsiooni asemel teine puhkepäev.

Neil juhtudel, kui iganädalane puhkepäev langeb kokku pühaga, vastavalt NSVL RKN-i juures asuva Majandusnõukogu 5. novembri 1940. a. määrusele nr. 1808 teist puhkepäeva (kokkusattunu asemel) ei anta.

Metsatööstuses ja metsamajanduses töö eest revolutsioonipühadel, vastavalt ÜAÜKN-i 8. septembri 1933. a. määrusele (Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään 1933. a., nr. 29, lk. 26), makstakse tasu ajatöölistele kahekordses suuruses, tükitöölistele aga makstakse tükitöötasule täiendavalt juurde iga töötunni eest vastava järgu ajatöölise tariifijärgne tunnitasu.

c) Puhkepäevadel ja revolutsioonipühadel ajutiste tööliste ja teenistujate tööle määramise kord

Ajutisi töölisi ja teenistujaid võib määrata tööle puhkepäevadel ja revolutsioonipühadel, maksmata neile selle töö eest kõrgendatud suuruses töötasu, sel juhul, kui nad on värvatud tähtajaga mitte üle 6 päeva (vt. KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määrus — LSKK 1927. nr. 9, art. 80).

d) Kompensatsioonist valvekordade eest asutistes mittetööpäevadel ja puhkepäevadel

Normeeritud tööpäevaga töötajate valvekorrad, mis langevad ajale väljaspool nende normaal-tööpäeva ning samuti ka puhkepäevadele, kompenseeritakse neile töötajale sama kestusega töölt puudumisega, nagu oli valvekord.

Normeerimata tööpäevaga töötajaid kompenseeritakse valvekordade eest puhkepäevadel sama kestusega töölt puudumisega, nagu oli valvekord (vt. ÜAÜKN-i Sekretariaadi 22. mai ja 11. juuni 1935. a. määrused — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1935. a., nr. 11—12).

12. Lisatasud brigadiiridele ehitustöödel

Brigadiiridele ehitustöödel makstakse lisaks töötasule tükitöö eest brigaadis:

a) brigaadi juhtimise eest 20% nende kuutöötasust ilma täiendavate töötasudeta progressiivse tükitöötasu alusel;

b) preemiat brigaadi tööülesande ennetähtaegse täitmise eest, töö hea kvaliteedi puhul, järgmises suuruses;

tööülesande tähtaja lühenemisel 10% võrra — 1% brigaadi töötasusummast;

tööülesande tähtaja lühenemisel 15% võrra — 1,5% brigaadi töötasusummast;

tööülesande tähtaja lühenemisel 20% võrra — 2% brigaadi töötasusummast.

Tööülesande tähtaja lühenemise protsent tehakse kindlaks kuu jooksul tegelikult kulutatud inim-töötundide arvu jagamisega normide järgi nõutava inim-töötundide arvuga (vt. NSVL RKN-i ja ÜK(b)P KK 11. veebruari 1936. a. määrus — LSKK 1936, nr. 9, art. 70).

13. Kompensatsioonist töökoormuse eest (normeerimata tööaja eest)

Mõnede kutsealade ja ametite jaoks on lubatud normeerimata tööpäev. Niisuguste kutsealade ja ametite nimestikud töötatakse välja vastava ametiühingu ja majandusorgani poolt (vt. NSVL Töö RK 13. veebruari 1928. a. määrus ja Vene NFSV Töö RK 20. aprilli 1928. a. määrus — „Töö RK Teataja“ 1928. a., nr. 9—10 ja nr. 25—26).

Normeerimata tööpäevaga ametite jaoks määratakse üldises korras kindel palk ametikoha järgi.

Iganädalased puhkepäevad ning pühad tuleb anda normeerimata tööpäevaga töötajatele üldistel alustel.

Kompensatsioonina töökoormuse ja üle normaaltööaja töötamise eest normeerimata tööpäevaga töötajatele, vastavalt NSVL Töö RK 30. aprilli 1930. a. määruse nr. 169 §-le 8 („NSVL Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 13), võib anda täiendavalt puhkust, mille kestus ei tohi ületada 12 tööpäeva.

14. Tasu maksmine töö vaheaegade eest rinnalapsi imetavaile emadele

Emadele, kes imetavad last, tuleb peale üldiste vaheaegade (Tööseaduste koodeksi § 100) määrata veel, vastavalt Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-le 134, lisavaheajad lapse imetamiseks.

Vaheaegade täpne aeg määratakse sisekorra-eeskirjade reeglitega, kusjuures imetamisvaheajad ei või olla harvemini, kui iga kolme ja poole tunni tagant ja nende kestus ei või olla alla poolt tundi.

Need vaheajad arvatakse tööaja hulka ja kuuluvad tasu alla.

Ajatöötasu puhul saab rinnalast imetav ema vaheaegadele vaatamata täieliku päevatasu, tükitöötasu puhul aga makstakse vaheaegade aja eest keskmine tunnitöötasu.

15. Töötasu säilitamisest rasedaile naistele, kes viiakse üle kergemale tööle

GTK ja RKN-i 27. juuni 1936. a. määruse § 9 (LSKK 1936, nr. 34, art. 309) ütleb:

„Määrata kriminaalkaristus naiste töölevõtmisest keeldumise eest raseduse tõttu ja samadel motiivididel nende töötasu vähendamise eest, nähes ette

seaduses kohustuse säilitada rasedale naisele, samaaegselt tema üleviimisega kergemale tööle, endine töötasu, arvestades viimase kuue kuu tööd.¹

ÜAÜKN-i töötasuosakonna 4. detsembri 1936. a. kirja põhjal töötasu maksmiseks naistöölistele, nende kergemale tööle üleviimisel raseduse tõttu, üleviimise aja eest keskmise töötasu arvutamisel võetakse arvesse samad töötasuliigid, mis on loeteldud NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määruses nr. 142 („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 13).

16. Tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise korrast

a) Üldmäärused

Vastavalt NSVL Töö RK 25. veebruari 1932. a. määruse §-le 11 on administratsioon kohustatud tarvitusele võtma kõik vajalikud abinõud tööseisakute ja praagi vältimiseks, juhul aga, kui tööseisak on vältimatu — vabanenud töötajate ärakasutamiseks teistel töodel.

Nende kohustuste mittetäitmisel võetakse administratsioon distsiplinaar- või kriminaalvastutusele.²

Peale selle kahju eest, mis on tekitatud sel juhul ettevõttele, võetakse administratsioon varanduslikule vastutusele. NSVL KTK ja RKN-i 12. juuni 1929. a. määruse (LSKK 1929, nr. 42, art. 367; 1931. a. nr. 51, art. 334; „Töö RK Teataja“ 1929. a., nr. 28—29; 1931. a., nr. 28) ja NSVL Töö RK 1. juuni 1932. a. juhendi nr. 96 („Töö RK Teataja“ 1932. a., nr. 17—18) alusel.

Tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise küsimuse lahendamisel vastavalt NSVL Töö RK 25. veebruari 1932. a. määruse §-le 10 tuleb töötaja süü all mõista tema poolt töö alal temale antud juhtnõrde mittetäitmist.

¹ NSVL KTK ja RKN-i 5. oktoobri 1936. a. määrusega (LSKK 1936, nr. 51, art. 419) naiste töölevõtmisest keeldumise eest raseduse tõttu või samadel motiividel töötasu vähendamise eest on kehtestatud karistus — paranduslikud tööd kuni kuue kuuni või rahatrahv kuni 1000 rublani. Tähtendatud seaduserikkumiste kordumisel võidakse karistust tõsta kuni kaheaastase vabadusekaotuseni.

NSVL KTK ja RKN 9. aprillil 1937. a. (LSKK 1937, nr. 25, art. 99) seletasid, et NSVL KTK ja RKN-i 5. oktoobri 1936. a. määrus ei laiene neile juhtudele, kus rase naine töötas pidevalt riiklikes ettevõtteis (asutistes) vähem kui ühe aasta või kus viimane vaheaeg tema töös oli üle ühe kuu.

² Vastutusest alaväärtusliku või mitte täiskomplektse toodangu väljamise eest ja tööstusettevõtete poolt kohustuslikest standardidest mittekinnipidamise eest vt. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 10. juulist 1940. a. („NSVL Tõerahva Saadikute Nõukogu Teataja“ 13. juulist 1940. a.).

hooletust töös, organiseerimisjõuetust ja muid sisekorra-eeskirjade ja tehniliste eeskirjade rikkumisi.

Tootvate ettevõtete ja transpordi ala töölistele tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise kord on reglementeeritud Tööseaduste koodeksi paragrahvidega 68, 68¹, 68², NSVL KTK ja RKN-i 30. detsembri 1931. a. määrusega (LSKK 1932, nr. 2, art. 11) ja 27. märtsi 1932. a. määrusega LSKK 1932, nr. 23, art. 144); NSVL Töö RK 25. veebruari 1932. a. määrusega nr. 31 koos muudatuste ja täiendustega 11. aprillist 1932. a. nr. 62 ja 1. juunist 1932. a. nr. 97 („Töö RK Teataja“ 1932. a., nr. 22—23).

b) Tööseisakute eest tasu maksmise korrast

Tööseisakud tuleb tingimata kindlaksmääratud korra kohaselt vormistada tööseisaku lehega, milles näidatakse ära tööseisaku nimetus ning põhjuse ja süüdlase šifr. Põhjuse ja süüdlaste šifreerimine (numeratsioon) toimub tööseisakute klassifikaatori alusel, kus on loeteldud igasugused tööseisaku tekkimise põhjused (horisontaaljoonel) ja kõik süüdlased (s. o. ettevõtte osakonnad ja jaoskonnad või töölised), kes põhjustasid tööseisakuid (vertikaaljoonel).

Ehitustöödel, tööseisaku puhul tellija süü tõttu, peab tööseisaku leht olema alla kirjutatud tellija esindaja poolt. Kui tellija esindaja keeldub osa võtmast lehe koostamisest, tuleb see asjaolu viimases eraldi ära märkida.

Tööseisakute ajal tööliste teistel töödel ära kasutamine vormistatakse eri töökäskudega tehtava töö jaoks. Nende töökäskude numbrid märgitakse üles tööseisaku lehele.

Vormistatud tööseisaku lehed tulevad arvestusjaoskonda, kus nende alusel arvutatakse töötasu tööseisaku aja eest vastavalt järgmistele reeglitele:

Töötaja süüst tingitud tööseisaku aja eest töötasu ei maksta, mille kohta meister (kümnik) tööseisaku lehele teeb märkme: „Mitte maksta“.

Töötaja süüst mittetingitud tööseisaku aja eest makstakse töötasu 50% suuruses vastava järgu töötaja ajatöö tariifimäärast. Samas korras makstakse ka tasu tööseisakute eest, mis on põhjustatud materjalide puudumisega jne., samuti ka tööseisakute eest ilmastikuliste nähtuste tõttu.

Metallurgia-, maagi- ja koksitööstuses makstakse töötaja süüst mittetingitud tööseisaku eest tasu kaks kolmandikku töötaja ajatöö tariifimäärast.

Uute tootmisviiside omandamise ajal tööseisaku eest, mis ei ole tingitud töötaja süüst, makstakse tasu vastava järgu ajatöölise tariifimäära suuruses. Uute tootmisviiside omandamise tähtajad kuni kolme kuu piirides iga ettevõtte kohta määratakse kõrgemalseisva organisatsiooni poolt kokkuleppel ametiühinguga.

Alanud tööseisakust ning samuti ka põhjuste tekkimisest, mis võivad tekitada tööseisaku, on töötaja kohustatud viivitamata teatama administratsiooni (meistrile, kümnikule, brigadiirile).

Selle kohustuse mittetäitmisel töötaja poolt karistatakse teda ja tööseisaku eest temale tasu ei maksta.

Töötajad, kes vabanevad tööseisaku tõttu, tuleb otsekohe üle viia tööseisaku ajaks ettevõttes (ehitustööl) leiduvale teisele tööle.

Neil juhtudel, kui tööseisaku kestus ületab viis päeva ja töötajat ei ole võimalik kasutada samas ettevõttes (ehitustööl), peab administratsioon töötaja üle viima tööle teise ettevõttesse samas asukohas tähtajaga mitte üle ühe kuu.

Keelatakse kvalifitseeritud tööliste üleviimist hoovitöödele kandmise ja transpordi alal, välja arvatud juhud, kui nende tööde täitmine on esile kutsutud loodusõnnetuste tõttu.

Viiendasse või kõrgemasse järku tarifitseeritud kvalifitseeritud tööliste üleviimisel tööseisaku tõttu teisele madalamat järku tööle makstakse tasu endise töö keskmise töötasu järgi tingimusel, et täidetakse selle töö töönorme, millele töötaja ajutiselt on üle viidud. Töönormide mittetäitmisel puhul, samuti ka ajatööle üleviimise korral säilitatakse üleviidavale ajatöölise tariifimäär vastavalt tema järgule endisel tööle.

Madalama järgu tööliste, keda tarifitseeritakse allapoole viiendat järku, üleviimisel teisele tööle, samuti ka kõigi järkude tööliste üleviimisel teisele kõrgemat järku tööle makstakse tasu tehtava töö alusel.

Teisele tööle üleviimisest keeldumise korral (olenemata järgust) tööseisaku eest tasu ei maksta ja keeldumist vaadatakse kui töödistsipliini rikkumist.

NSVL Töö RK 3. detsembri 1932. a. seletuse nr. 210 järgi („Töö RK Teataja“ 1932. a., nr. 34—36) neil juhtudel, kui NSVL Töö RK poolt kinnitatud reeglite põhjal töö kohta vabas õhus külmal aastaajal võimaldatakse töölistele vaheajad soojendamiseks, makstakse vaheaegade eest tasu vastava järgu ajatöölise tariifimäära järgi.

Tööseisaku eest, mis on põhjustatud töö katkestamisest temperatuuritingimuste tõttu, makstakse tasu 50% suuruses vastava järgu ajatöölise tariifimäärast.

Vabas õhus töötamise võimatus tehakse kindlaks administratsiooni poolt ning fikseeritakse kindlaksmääratud vormile vastavas tööseisaku lehes.

c) Praagi eest tasu maksmise korrast

Tehtud töid, mis suuruselt, täpsuselt, kvaliteedilt jne. ei vasta ülendes tehnilistele tingimustele, loetakse praagiks ja nende eest makstakse tasu täpses vastavuses selle kohta olemasolevatele sätetele.

Praak vormistatakse järgmise korra kohaselt.

Peale praagi hulga ja iseloomu (makstav, mittemakstav) registreerimise tööülesande lehele (töökäsule) koostab vastuvõtja (meister) iga praagi juhtumi kohta eri dokumendi kindla vormi järgi (akti praagi kohta).

Peale praagiks tunnistatud detailide arvu näidatakse dokumendis veel sõfniga (tingarvudega) praagi põhjus ja süüdlane.

Šifr määratakse kindlaks erilise praagi klassifikaatori alusel, milles loetellakse kõik võimalikud praagi tekkimise põhjused ja süüdlased, mis tuleb arvele võtta.

Saanud dokumendi, määrab raamatupidamisosakonna arvestusaparaat kindlaks praagi eest maksmisele kuuluva töötasusumma vastavalt järgmistele reeglitele.

Töötasu maksmisel töötaja süü läbi tekkinud praagi eest:

a) täieliku praagi puhul (kui toodang osutub täielikult kõlbmatuks) praagi eest tasu ei maksta;

b) osalise praagi puhul (kui toodang oma kvaliteedilt osaliselt ei rahulda kindlaksmääratud nõudeid) toimub maksmine alandatud tasumääraga olenevalt toodangu kõlvulisuse protsendist; toodangu kõlvulisuse protsent ja tasu täpne suurus, mis ei või olla üle 50% asjaomase töötaja tariifimäärast, määratakse kindlaks administratsiooni poolt;

c) töötaja on kohustatud otsekohe teatama administratsioonile kõigist juhtumest, kui tema avastab, et tema poolt valmistatav toodang osutub praagiks.

Kui töötaja sellest administratsioonile ei teatanud või jätkas tööd hoolimata administratsiooni korraldusest selle katkestamiseks, siis edasise praagi eest tasu üldse ei maksta, rikutud materjali eest aga arvatakse palgast maha.

Töötaja süü läbi toimunud materjalide rikkumise eest toote valmistamise ajal kannab töötaja varanduslikku vastutust:

a) tahtliku rikkumise eest — tekitatud kahju viiekordses ulatuses;

b) hooletuse tõttu rikkumise eest — tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte üle $\frac{2}{3}$ oma keskmisest kuu-töötasust.

Olenemata materiaalsest vastutusest, mida töötaja kannab tema süü läbi tekkinud praagi eest, võib teda võtta kriminaalvastutusele.

Kui aga tsehhi administratsioon pärast praagi tekkimise signaali saamist tegi korralduse tööd jätkata, siis järgneva praagi eest, mis enam ei toimu töötaja süü läbi, makstakse tasu võrdselt kõlvuliste toodetega. Vastutust tsehhi kahjude eest, mis on seotud praagi valmistamisega, kannab sel juhul tsehhi administratsioon.

Töötasu maksmisel praagi eest, mis ei toimunud töötaja süü läbi, on seadusega kindlaks määratud järgmised reeglid:

a) täieliku praagi eest makstakse tasu vastava järgu ajatöölise $\frac{2}{3}$ tariifimäära suuruses;

b) osalise praagi eest makstakse tasu alandatud hinnete alusel olenevalt toodangu kõlvulisuse astmest; toodangu kõlvulisuse protsent ja tasu täpne suurus, mis ei või olla alla $\frac{2}{3}$ vastava järgu ajatöölise tariifimäära, määratakse kindlaks administratsiooni poolt;

c) toodete praagi eest, mis on tekkinud töödeldava metalli defekti tagajärjel (metalli kvaliteedi mittevastavus, õhuvull või mõra metallis jne.), mis avastati pärast seda, kui detaili töötlemiseks või monteerimiseks oli kulutatud vähemalt üks tööpäev, makstakse tasu normaalsete tükitööhinnete järgi;

d) uute tootmisviiside omandamise perioodil praagi eest, mis ei toimunud töötaja süü läbi, makstakse tasu asjaomase töötaja ajatöötasu tariifimäära alusel;

e) mitte töötaja süü läbi toimunud praagi eest, mis ilmses pärast toodete vastuvõtmist tehnilise kontrolli organi poolt, makstakse sellele töötajale tasu võrdselt kõlvuliste toodetega (säärastel juhtudel võib karistada tehnilise kontrolli osakonna töötajat).

17. Mittetootvate ettevõtete töölisele ja ettevõtete ning asutiste teenistujale tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise korrast

Mittetootvate ettevõtete ja majandite (side-, toitlustamis-, kommunaal-ettevõtted jne.) tööliste suhtes rakendatakse täies ulatuses NSVL Töö RK 25. veebruari 1932. a määrust nr. 31 tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise korrast (vt. eespool).

1. Tootvate ja mittetootvate ettevõtete ning asutiste teenistujate suhtes, kes saavad tükitöötasu (masinakirjutajad, rotaatoril töötajad, klaasirükkijad, šapirografeerijad, arvestusala töötajad, koristajad, põrandapoonijad jne.) rakendatakse järgmised reeglid, mis on määratud kindlaks NSVL Töö RK 22. oktoobri 1932. a. määrusega (Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään 1933. a., nr. 3):

a) tööseisaku ja praagi eest, mis on tekkinud teenistuja süü läbi, tasu ei maksta;

b) tööseisaku eest, mis ei ole tekkinud teenistuja süü läbi, makstakse tasu tema ametikoha palgamäära pooles ulatuses, metallurgia-, maagi- ja koksitööstuses aga selle palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

c) täieliku praagi eest, mis ei ole tekkinud teenistuja süü läbi, makstakse tasu tema ametikoha palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

d) osalise praagi eest makstakse tasu alandatud hinnete järgi olenevalt töö kõlvulisuse astmest; töö kõlvulisuse protsent ja tasu täpne suurus määratakse kindlaks administratsiooni poolt; teenistuja süü läbi tekkinud osa

lise praagi eest makstakse tasu mitte üle poole tema ametikoha palgamäärast, osalise praagi eest, mis ei ole tekkinud teenistuja süü läbi, makstakse tasu mitte alla kaht kolmandikku palgamäärast.

2. Kõigi (tootlike, mittetootlike, kaubanduslike) ettevõtete ja asutiste teenistujate suhtes (sealhulgas ka administratiiv-tehnilise personali suhtes), kes saavad ajatöötasu, rakendatakse järgmisi reegleid:

a) tööseisaku eest, mis on tekkinud seoses ettevõtte või asutise või nende osa seismajäämisega (loodusõnnetuste, ettevõtte või asutise ümberpaigutamise, valgustusvoolu katkemise tõttu jne.), makstakse tasu palgamäära pooles ulatuses, metallurgia-, maagi- ja koksitööstuses aga selle palgamäära kahe kolmandiku ulatuses;

b) tööaja ebaausa kasutamise kui ka alaväärtusliku töö (praagi) puhul, mida põhjustas kohustuste lohkakas täitmine, määratakse süüdlasele ditsiplinaarkaristusi; kui aga mitterahuldavat töökvaliteeti põhjustas teenistuja kõlbmatuse antud töö jaoks, viiakse tema üle teisele tööle või vallandatakse kõlbmatuse tõttu.

Juhul, kui ülalmainitud väärteod tekitasid ettevõttele või asutisele varanduslikku kahju, kannavad süüdlased varanduslikku vastutust vastavalt kehtivaile seadustele.

3. Kaubandusvõrgu töötajatele, kes saavad tasu protsentides käibelt, kõigil tööseisakute juhtudel, mis ei ole nende süü läbi tekkinud, ei või tasu suurus olla alla 50% nende palgamäärast.

Ülalmainitud kaubandusvõrgu töötajate ebaausa tööaja kasutamise kui ka alaväärtusliku töö (praagi) puhul, mida põhjustas kohustuste lohkakas täitmine, kohaldatakse süüdlaste suhtes § 2 punkt b.

4. Paragrahvides 1—3 mainitud töötajad, kes tööseisaku tõttu vabanevad, tuleb tööseisaku ajaks üle viia teisele tööle kas samas või mõnes teises sama asukohaga ettevõttes või asutises, tähtajaga mitte üle ühe kuu.

Üleviimisest keeldumise korral tööseisaku eest tasu ei maksta, keeldumisele aga vaadatakse kui töödistsipliini rikkumisele. Keelatud on kvalifitseeritud töötajate üleviimine mitte kvalifitseeritud töödele, välja arvatud juhud, kus see on tingitud loodusõnnetusest.

5. Tööseisaku tõttu teisele, vähemtasuvale tööle üleviimise korral toimub tasu maksmine põhitöö keskmise töötasu järgi, tingimusega, et töötaja täidab selle töö norme, millele ta ajutiselt üle viidi. Nende normide mitte-täitmise korral, samuti ka üleviimise korral ajatöötasu alusel makstavale tööle makstakse üleviiduile tasu tehtava töö järgi.

6. Eespool, paragrahvides 1—3 mainitud töötajate ja administratsiooni kohustuste ja vastutuse suhtes tööseisaku ja praagi ärahoidmisel ning kõrvaldamisel, samuti ka vastutuse suhtes materjalide rikkumisel kohaldatakse NSVL Töö RK 25. veebruari 1932. a. määrust.

18. Tasu maksmisest ajutise üleviimise korral teisele tööle¹

Tootmisest tingitud vajalikkuse tõttu võib administratsioon töötaja tähtajaga kuni üks kuu üle viia teisele tööle samas või teises sama asukohaga ettevõttes või asutises.

Kui töö eest, millele töötaja viidi üle, makstakse endisest tööst madalamat tasu, siis säilitatakse üleviidule tema keskmine töötasu endise töö järgi.

Mõjuvate põhjusteta säärasest üleviimisest keeldumist loetakse töödistsipliini rikkumiseks (NSVL KTK ja RKN-i 3. juuni 1931. a. määruse § 5 — LSKK 1931, nr. 35, art. 257 ja vene NFSV tööseaduste koodeksi § 37¹).

19. Tasu maksmine teenistujate asendamise ja kohakaasluse puhul

Kõrgema palgaga töötaja ajutise asendamise puhul on asendajal õigus saada vahe oma ametikoha palga ja asendatava töötaja ametikoha (mitte personaalpalga) palga vahel järgmise kolme tingimuse olemasolul:

a) kui ajutiseks asendajaks on töötaja, kes ei ole koosseisu järgi asendatava asetäitja või abi;

b) kui asendamine on õigeaegselt (enne asendamise algust) vormistatud asutise, organisatsiooni või ettevõtte käskkirjaga;

c) kui asendamine kestis üle 12 tööpäeva (alus: ÜAÜKN-i Sekretariaadi 8. mai 1939. a. määrus „Ajutise asendamise korral palga maksmisest“ — „Trud“ 9. maist 1939. a.).

Töö eest maksmisel teenistujale, kes töötavad kohakaasluse alusel, tuleb käsitella NSVL RKN-i 11. märtsi 1933. a. määrust LSKK 1933, nr. 19, art. 110; LMKK 1938, nr. 21, art. 138 ja 1939, nr. 47, art. 366).

Selle määrusega on ette nähtud:

a) palga maksmine kohakaasluse eest toimub nende ametite jaoks määratud palkade alusel olenevalt töö hulgast ja kvaliteedist, kusjuures palk kohakaasluse eest ei või ületada palka, mida asjaomane töötaja saab põhi-ameti järgi;

b) töötajaile, kes põhitööl ei ole täielikult koormatud selle tõttu, et nemad töötavad kohakaasluse alusel, tuleb määrata palgad mitte täies suuruses, vaid proportsionaalselt nende tegelikule koormusele;

c) personaalpalgad tuleb määrata sama staaži ja kvalifikatsiooni korral kõrgemad neile töötajaile, kel ei ole kohakaaslust;

d) isikud, kes töötavad kohakaasluse alusel, võivad asutise või ettevõtte

¹ Tasu maksmisest tööseisaku tõttu üleviimisel vt. eespool.

töötajale määratud soodustusi (tasuta või soodustatud sõit jne.) kasutada ainult ühe töökoha järgi omal valikul;

e) töötamine kohakaasluse alusel (ka väljaspool normaaltööaega) on lubatud ainult mõlema asjahuvilise asutise või ettevõtte, selle, kus asjajomane töötaja on põhitöökohal, ja selle, kus tema töötab kohakaasluse alusel, juhataja kirjaliku loaga;

f) kohakaasluse alusel töötamine on üldreeglina lubatud ainult mingisuguses ühes asutises või ettevõttes;

meditsiin- ja veterinaarala töötajale, samuti ka töötajale kauges maa-kohtades on täieliku kohakaaslusega lubatud töötada kahes asutises või ettevõttes, osalise kohakaaslusega (2—3 tundi päevas või mitte iga päev) aga ka kolmes asutises või ettevõttes;

g) on keelatud üheaegne töötamine kahes asutises või ettevõttes, kui üks neist allub teisele; kui üks kahest asutisest või ettevõttest mingis suhtes on teise kontrolli või järelevalve all, siis üheaegne teenistus nendes asutistes või ettevõtetes ei ole lubatud nendel tööaladel, kus on sisse seatud säärane kuuluvus kontrolli või järelevalve alla;

h) selle määruse rikkumist jälitatakse kriminaal- või administratiivkorras trahvide määramisega, kusjuures võetakse vastutusele mitte üksnes ettevõtte administratsioon, vaid ka kohakaaslased ise.

Sama määrus kohustab tugevdama kontrolli järgmistest reeglitest kinnipidamise üle:

a) keelu kohta maksta tasu kahe ametikoha järgi ühes ja samas asutises või ettevõttes, välja arvatud juhud, kui see on lubatud erimäärustega (arstidele ja keskmisele meditsiinilisele personalile, professoreile ja õpetajale, kes töötavad administratiiv-majanduslikel ametikohtadel õppeasutistes jne.);

b) keelu kohta maksta eri tasu tööde täitmise eest, mis kuuluvad asjajomase töötaja kohustuste hulka (projektide ja ettekannete koostamine, esinemine istungeil jms.);

c) keelu kohta anda projektide ja eelarvete koostamistööd üksikuile isikuile, kes ei seisa antud asutise või ettevõtte teenistuses, välja arvatud tööde andmine võistluse korras või vahetult leiduritele.

20. Kompensatsioonist tööliisele kuuluva tööriista kulumise eest

Administratsioon tagab töötajale vajalike tööriistade ja seadeldiste tasuta kasutamise (Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 84).

Kui ettevõtte vajadusteks kasutatakse töötajale kuuluvat tööriista, siis maksab administratsioon temale selle tööriista kulumise eest kompensatsiooni lepingus kindlaksmääratud suuruses, lepingu puudumisel aga vasta-

valt NSVL Töö RK 11. juuni 1923. a. määrusele („Töö RK Teataja“ 1923. a., nr. 21, Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 85).

Võimalike kuritarvituste kontrolliks ja kõrvaldamiseks on tarvilik, et oma tööriistaga töö algusest oleks teatatud raamatupidamisele töölise töölevõtmise ajal või lubamise ajal temal töötada oma tööriistaga, näidates ära ka tööriista nimetuse.

Arvestusaparaat arvutab kompensatsiooni nõutavalt vormistatud kindla dokumendi alusel, milles on ära tähendatud tööriista nimetus ning summa ja aeg, mille eest tuleb maksta.

VII. TÖÖTASU MAKSMINE POOLIKU KUU EEST. KESKMISE TÖÖTASU ARVUTAMINE RIIKLIKE JA ÜHISKONDLIKE KOHUSTUSTE TÄITMISE AJA EEST. VALLANDAMISTOETUS

1. Töötasu maksmine pooliku kuu eest

Juhtudel, kui töötaja ei töötanud tegelikult kogu arvestusperioodi vältel (värbamise, vallandamise korral jms.), vastavalt NSVL Töö RK 2. aprilli 1939. a. määruse nr. 142 §-le 8 („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 13) makstakse tasu:

- a) tükitöölistele nende tegelike töötulemuste järgi;
- b) ajatöö päeva- või tunnitasu alusel töötajaile — vastavalt tegelikult töölõludud päevade või tundide arvule;
- c) kuupalga alusel töötajaile — nende keskmise päevapalga alusel, mis kindla kuupalga korral (kindla protsentuaalse lisatasuga või selleta) määratakse kindlaks selle kuupalga, mis töötaja saab, jagamise teel jooksva kuu tööpäevade arvuga; teist liiki täiendavate tasude olemasolul määratakse keskmine päevapalk kindlaks vastavalt allpool toodud reeglitele.

Näide 1 (p. b). Töötaja, kes on vallandatud 10. jaanuarist alates, peab saama töötasu ja lõpparve alates 1. jaanuarist. Päevapalgaga 12 rbl. ja 8 tööpäeva puhul saab tema 96 rbl.

Näide 2 (p. c). Töötaja, kindla kuupalgaga 520 rbl. ja kindla protsentuaalse lisatasuga 20%, töötanud märtsikuus 6 tööpäeva, vallandatakse alates 7. märtsist.

Graafiku järgi peab temal olema märtsikuus 26 tööpäeva. Tema päevapalk, kaasa arvatud ka protsentuaalne lisatasu, on $624 : 26 = 24$ rbl., 6 päeva eest aga — 144 rbl.

2. Keskmise töötasu arvutamine

Mitmel juhul ettevõtte või asutis peab seaduse alusel maksma töötajale tema keskmise töötasu aja eest, mille jooksul töötaja tegelikult ei teinud oma tavalist tööd. Nii näiteks, vastavalt Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-le 78, säilitatakse tööliste ja teenistujate, kes on kutsutud kohtusse tunnistajatena, ekspertidena või kaasistujatena, keskmine töötasu nendele pandud kohustuste täitmise ajaks; vastavalt NSVL Töö RK 22. juuli 1931. a. määrusele nr. 206 („Töö RK Teataja“ 1931. a., nr. 25) säilitavad tööliste ja teenistujate oma keskmise töötasu pioneeride kokkutulekuist osavõtmise ajaks jne.

Keskmise töötasu arvutamine toimub NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määrusega nr. 142 („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 13) kehtestatud reeglite järgi, välja arvatud need juhud, mille kohta seadus on määranud erikorra keskmise töötasu arvutamiseks.¹

NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määrusega nr. 142 on kehtestatud järgmised reeglid keskmise töötasu arvutamiseks.

1. Kui töötaja saab kindla kuupalga, siis makstakse temale välja paevade ja tundide eest, mis kuuluvad tasumisele keskmise töötasu alusel, tema jaoks kindlaksmääratud töötasu täies ulatuses.

See kehtib ka sel juhul, kui töötajal on kindlad protsentuaalsed lisatasud, kuid ilma teiste täiendavate tasuliikideta (vt. NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määruse § 2).

Näide. Raamatupidaja, kes saab kindla kuupalga, kutsuti jaanuarikuus 4 päevaks kohtusse eksperdina; jaanuarikuu teistel tööpäevadel töötas tema täies ulatuses. Temale makstakse tema täielik kuupalk.

2. Kõigi teiste tasumise liikide korral rakendatakse järgmisi reegleid.

Kui töötaja on lepingu järgi kohustatud täitma erinevalt tasutavaid töid (remonttöid jm.), siis keskmine töötasu arvutatakse kõigi tööde eest saadavate tasude üldsummast (vt. NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määruse § 3).

Keskmise töötasu arvutamisel võetakse arvesse ainult need põhi- ja täiendava töötasu liigid, millel on püsiv iseloom (preemiad, mis makstakse keh-

¹ Erikord keskmise töötasu arvutamiseks on kehtestatud abirahade ja pensionide määramisel sotsiaalkindlustuse summade arvel. Keskmine töötasu tasu maksmiseks korraldise puhkuse ja iga liiki lisapuhkuste aja eest, samuti ka kompensatsiooni maksmiseks kasutamata puhkuse eest arvutatakse reeglite järgi, mis on kehtestatud NSVL RKN-i 25. juuli 1935. a. määrusega ja selle arendamiseks välja antud ÜAÜKN-i Sekretariaadi määrustega. Kõigil neil juhtudel NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määrust ei rakendata.

tiva premiaalse töötasusteemi järgi kindlate näitajate alusel perioodi eest mitte üle kolme kuu, erilised lisatasud ja täiendavad töötasud, protsentuaalne tasu, naturaaltasud jne.).

Keskmise töötasu arvutamisel ei võeta arvesse:

a) iga liiki ühekordse iseloomuga täiendavaid väljamakseid, nagu: eritülesannete täitmise eest, mis ei kuulu töötaja tavaliste kohustuste hulka, autasu, ergutus- või premiaalne tasu ühekordse iseloomuga või preemia mida makstakse ajavahemike eest, mis on pikemad kui kolm kuud;

b) tasu ületunnitööde eest, kui neil ei ole süstemaatilist iseloomu, s. o. kui viimase kolme kuu kestel iga kuu kohta ei tulnud rohkem kui 10 tundi ületunnitööd;

c) tasu töö eest: 22. jaanuaril, 1. ja 2. mail, 7. ja 8. novembril, 5. detsembril ja 1. jaanuaril;

d) tasu päevade ja tundide eest, millal töötaja tegelikult ei töötanud (riiklike või ühiskondlike kohustuste täitmise aja eest, tööseisaku aja eest jms.);

e) ajutise töövõimetuse abirahasid ja teisi abirahasid sotsiaalkindlustuse summadest;

f) kompensatsioonimakseid komandeerimiste ja üleviimiste korral, samuti ka lisatasusid, mis mõningail juhtudel makstakse päevarahade ja sõidukulude asemel; lisatasusid süstemaatiliste sõitude eest võetakse arvesse ainult raudteetranspordi rongide agentidele keskmise töötasu arvutamisel;

g) kompensatsioone kasutamata puhkuse, tööriista kulumise, tööriivastise jms. eest;

h) korterirahasid ning kasutada antud elamispinna, kommunaalteenuste ja kütuse väärtust;

i) ajalehtede ja ajakirjade toimetuste määraliste kirjanduslike töötajate kirjanduslikku honorari, mida makstakse autoriõiguse seaduste alusel sõlmitud lepingute järgi (vt. NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määruse § 4 ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 20. jaanuari 1938. a. määrus — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1938. a., nr. 2).

Kui on tarvis maksta keskmist töötasu 12 või rohkema tööpäeva eest, siis võetakse arvesse töötaja töötasu 3-e viimase kalendrikuu eest (1. kuni 1. kuupäevani). Vähema arvu päevade eest maksmisel aga võetakse arvesse töötaja töötasu ainult viimase kalendrikuu eest.

Mõlemal juhul ei võeta arvesse töötaja päevi, millal töötaja ettevõttes või asutises tegelikult ei töötanud, samuti ka summasid, mis temale maksti nende päevade ja tundide eest.

Keskmine töötasu päeva või tunni eest (keskmine päeva- või tunnitasu)

määratakse kindlaks töötaja kolme või ühe kalendrikuu kestel tegelikult tööl olnud päevade või tundide eest arvestatava töötasu jagamise teel samade päevade või tundide arvuga.

Näide 1. Tarvis on kindlaks määrata tükitöölise keskmine päeva- või tunnitasu selleks, et temale selle töötasu alusel maksta tasu aja eest 6. kuni 21. jaanuarini. Sel juhul võetakse aluseks tema töötasu 3-kuu eest — 1. oktoobrist kuni 31. detsembrini. Oktoobrikuus teenis tema 14-ne päeva eest 160 rbl. (teistel päevadel oli haige ja sai ajutise töövõimetuse abiraha). Novembrikuus, töötanud 24 päeva, teenis tema 417 rbl. 85 kop., detsembrikuus aga töötas 25 päeva ja sai 430 rbl. 15 kop. Kokku töötas tema 3-el kuul 63 päeva (14+24+25); tema töötasu nende päevade eest on kokku 1008 rbl. (160+417.85+430.15); oktoobrikuus haiguse tõttu vahelejäädud päevad ja abiraha summa ei ole arvesse võetud. Selle töötaja päevatasu on seega 1008 rbl. : 63 = 16 rbl. Töötatud tundide arv 8-tunnise tööpäeva puhul on 63 päeva kohta — 504. Selle töötaja keskmine tunnitasu on seega 1008 rbl. : 504 = 2 rbl.

Näide 2. Tarvis on kindlaks määrata töötaja keskmine töötasu selleks, et maksta temale tasu 4 päeva eest — 10. kuni 13. veebruarini. Aluseks võetakse tema töötasu viimase ühe kuu eest — 1. kuni 31. jaanuarini. Tööpäevi oli temal 26, kuid nendest 3 päeva tema ei töötanud sellepärast, et oli kutsutud kohtusse tunnistajana, ülejäänud 23-päeva eest teenis tema 230 rbl. See 230 rbl. võetaksegi arvesse tema keskmise töötasu arvutamisel. Töötaja keskmine päevatasu on 230 : 23 = 10 rbl.

Kui töötaja töötas antud asutises või ettevõttes vähem kui 3 või 1 kalendrikuu, siis võetakse aluseks tema töötasu kogu aja eest, alates tööle asumise päevast kuni päevani, millest alates tuleb maksta keskmist töötasu.

Kui viimase ühe või kolme kalendrikuu jooksul töötaja töötasu suurus või süsteem muutusid (tariifimäärade, palgamäärade või tükitööhinnete revideerimise tõttu, üleviimise tõttu ajatöötasult tükitöötasule või vastupidi, samuti ka töötaja üleviimise tõttu kõrgema või madalama tasuga tööle), võetakse täpselt samuti aluseks tema töötasu aja eest, alates tema töötasu viimasest muutmise päevast kuni päevani, millest alates tuleb maksta keskmist töötasu.

Näide. Töötaja, astunud tööle 10. mail, vallandatakse 1. augustil vallandamistoetuse maksmisega 12-ne tööpäeva eest. Selle töötaja keskmise töötasu arvutamiseks võetakse tegelikult töötatud päevad aja jooksul 10. maist kuni 1. augustini ning nende päevade eest saadud töötasu.

Töötajale maksmisele kuuluva keskmise töötasu üldsumma määratakse kindlaks keskmise päeva- või tunnitasu korrutamise teel asjaomase töötaja tööpäevade või -tundide arvuga, mis tööplaani (graafiku) järgi satuvad ajavahemikule, mille eest tuleb tasu maksta (vt. NSVL Töö RK 2, aprilli 1930. a. määruse §-d 5, 6 ja 7).

Näide 1. Töötaja keskmine päevatasu on 16 rbl. Selle tasu alusel tuleb temale maksta aja eest 6. kuni 18. jaanuarini kaasa arvatud, kusjuures 12-ndal on temal puhkepäev. Seega kuulub tasumisele 12 tööpäeva.

Selle summa kindlaksmääramiseks, mis tema peab saama, on tarvis tema keskmine töötasu korrutada tasumisele kuuluvate päevade arvuga, s. o. $16 \times 12 = 192$ rbl.

Näide 2. Töötaja keskmine tunnitasu on 1 rbl. 75 kop. Selle tasu alusel tuleb temale maksta 5-e töötundi eest. Keskmine tunnitasu korrutatakse tasumisele kuuluvate tundide arvuga, s. o. $1 \text{ rbl. } 75 \text{ kop.} \times 5 = 8 \text{ rbl. } 75 \text{ kop.}$

Kui selle aja kestel, millal töötaja tööd ei teinud ja mille eest makstakse keskmist töötasu, töötaja töötasu muutus, siis taasarvestusi ühenduses nende muutumistega ei tehta, välja arvatud juhud, kui tõsteti kindlaid tasumääri või palku töötajale, kes saavad ajatöötasu. Neil juhtudel on administratsioon kohustatud tasuma vahe epdiste ja uute tasumäärade või palkade vahel aja eest, alates töötasu tõstmise päevast (vt. NSVL Töö RK 2, aprilli 1930. a. määruse § 9).

3. Vallandamistoetuse arvutamine ja väljamaksmise kord

Töölise või teenistuja vallandamisel alatiselt töölt võib administratsioon vallandamistoetuse maksmist asendada kahenädalase etteteatamisega eelseisvast vallandamisest ainult vallandamise puhul ühe järgmise motiivi järgi:

a) asutise või ettevõtte täieliku või osalise likvideerimise puhul, samuti ka määrkonna koondamise tõttu;

b) tööde seisaku tõttu ettevõttes või asutises rohkem kui üheks kuuks tootmiseloomuga põhjustel ja

c) vallandamise puhul selle tõttu, et töötaja osutus tööle kõlbmatuks.

See on ette nähtud Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-s 88 ja § 47 punktides a, b ja c.

Teistel vallandamiste juhtudel, kus seadusega on ette nähtud vallandamistoetuse väljamaksmine, makstakse see olenemata sellest, kas töötajale oli eelseisvast vallandamisest ette teatatud.

Isikuil, kes töötavad kohakaasluse alusel, on õigus vallandamistoetust saada ainult põhiametikohalt vallandamisel (vt. NSVL RKN-i 5. mai 1936. a. määrus nr. 800, protokoll nr. 7 — Finantsmajandusliku Seadusandluse Bületään 1936. a., nr. 22—23, lk. 52).

Kindlaksmääratud ajaks palgatud ajutistele töölistele ja teenistujatele¹, kes vallandatakse ettevõtte, asutise või majandi likvideerimise tõttu, töö vähendamise või selle kauemaks kui üheks nädalaks katkemise puhul, peab administratsioon teatama ette 3 päeva enne vallandamist.

Etteteatamise puudumisel makstakse neile vallandamistoetust kolme päeva eest keskmise töötasu suuruses.

Määratud ajaks palgatud ajutiste tööliste ja teenistujate kõigil teistel vallandamiste juhtudel eelseisvast vallandamisest etteteatamist või vallandamistoetuse maksmist ei nõuta.

Ajutiste tööliste ja teenistujate palkamisel määramata ajaks võib neid vallandada igal ajal, ilma põhjuste selgitamiseta, etteteatamisega üks ööpäev enne vallandamist. Etteteatamise puudumisel makstakse töötajale vallandamistoetust ühe päeva keskmise töötasu suuruses (vt. NSVL KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määruse §-d 8 ja 9 — LSKK 1927, nr. 9, art. 80).

Hooajatöödel töötavaile isikuile,² kes vallandatakse ettevõtte, asutise või majandi likvideerimise, tööde vähendamise või nende kauemaks kui kaheks nädalaks katkestamise tõttu, tuleb teatada ette üks nädal enne vallandamist või neile tuleb maksta vallandamistoetust ühe nädala keskmise töötasu suuruses siis, kui nad on töötanud kauem kui üks kuu.

Teistel vallandamiste juhtudel, nende seas ka hooaja lõppemise tõttu, vallandamisest etteteatamine või vallandamistoetuse maksmine ei ole kohus-

¹ Ajutisteks töölisteks ja teenistujateks loetakse: a) töölised ja teenistujad, kes palgatakse kindlaksmääratud ajaks kahe kuu piirides või määramata ajaks, kuid mitte üle kahe kuu; b) töölised ja teenistujad, kes palgatakse ajaks ehkki üle kahe kuu, kuid mitte üle nelja kuu selleks, et asendada ajutiselt puuduvaid töötajaid, kellele seaduslikul alusel säilitatakse nende ametikoht. Töötajatele, keda palgatakse ajutiste tööliste ja teenistujatena, tuleb sellest teatada ette nende töölevõtmisel (NSVL KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määruse §-1 ja 2).

² Hooajatöödeks tunnistatakse töid, mida, olles sõltuvad looduslikest ja kliimatilistest tingimustest, ei ole võimalik teha aasta läbi, vaid mida tehakse kindlal perioodil, mis ei ületa 6 kuud (hooaega) (NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määruse § 1). Hooajatööde nimekiri on kinnitatud NSVL Töö RK poolt 11. aprillil 1932. a. („Töö RK Teataja“ 1932. a., nr. 28—29, 1933. a., nr. 8; „ÜAÜKN-i Bületään“ 1936. a., nr. 14).

tuslik (NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määruse § 20 — LSJK 1926, nr. 40, art. 290).

Ehitustöödel töötavaile isikuile, kes vallandatakse ettevõtte, asutise või majandi likvideerimise, tööde vähendamise või nende kauemaks kui üheks kuuks katkestamise tõttu, peab administratsioon eelseisvast vallandamisest ette teatama: neile, kes antud organisatsioonis on töötanud mitte üle ühe kuu — üks ööpäev, kes on töötanud kauem kui üks, aga vähem kui kuus kuud — üks nädal, ja kes on töötanud kuus kuud või kauem, — kaks nädalat enne vallandamist.

Tähendatud etteteatamise puudumisel makstakse töötajale, kes antud organisatsioonis on töötanud kauem kui üks kuu, vallandamistoetust $\frac{1}{25}$ suuruses kogu temale makstud töötasust, kuid mitte rohkem kui kahe nädala keskmine töötasu.

Vallandamisest etteteatamine ei ole kohustuslik ja vallandamistoetust ei maksta peale liiduvabariikide tööseaduste koodeksites viidatud juhtude samuti ka töötaja vallandamisel selle tõttu, et ta osutus tööle kõlbmatuks.

Ülaltähendatu pole kehtiv tööliste ja teenistujate suhtes, kes töötavad ehitustöödel aasta läbi. Need viimased saavad vallandamistoetust üldistel alustel (NSVL KTK ja RKN-i 4. aprilli 1928. a. määruse § 7 — LSJK 1928, nr. 21, art. 187; 1930, nr. 3 art. 36).

4. Arveldused sõjaväekohuslastega sõjaväeteenistusse ja õppekõnenumistele kutsumise korral

A. Arvelduste kord järjekordse sõjaväeteenistusse kutsumise korral Nõukogude armeesse

Töötajate suhtes, kes peavad ilmuma väkkekutse-komisjoni oma elukoha järgi, rakendatakse järgmisi reegleid.

a) Elukoha järgi väeteenistusse kutsumise all tuleb mõista ilmumist väkkekutse-komisjoni, mis asub kutse-aluse elukohast mitte kaugemal kui 50 km raudteed mööda või 20 km teisi liiklusteid mööda (laevaga, hobustega jne.). Segaliikluse korral (näiteks osaliselt rongiga ja osaliselt laevaga) 2,5 km raudteed ühevääristatakse 1 km liiklusteega sõidu korral laevaga, hobustel jne. (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 3).

b) Väkkekutse-komisjoni ilmumise ajaks vabastatakse töötaja tööst ettevõttes ja temale säilitatakse keskmine töötasu.

Maksta kutse-alusele mingisuguseid toetusi (ja ka võimaldada temale aega koduste asjade korraldamiseks) varem, enne komisjoni ilmumist ei ole tarvis.

Kui komisjon määras kutse-aluse uurimise alla haiglasse või hospitali, säilitatakse temale ametikoht ja keskmine töötasu kogu uurimise all oleku ajaks.

Kui väkkekutse-komisjon määras kutse-aluse Nõukogude armee kaadrisse, siis vallandamise puhul kogunemispunkti ilmuniseks sõjaväeüksusse saatmiseks tehakse temaga täielik lõpparve ja temale makstakse välja toetus keskmise töötasu suuruses 12-ne tööpäeva eest täies ulatuses, arvestamata sinna sisse seda töötasu, mis temale säilitati väkkekutse-komisjoni ilmunise ajaks ja haiglas või hospitalis uurimise all oleku ajaks (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 2).

Näide. Töötaja ilmus väkkekutse-komisjoni 26. augustil. Pärast läbi vaatust saatis komisjon tema uurimise alla hospitali, kus tema viibis 5 tööpäeva. Lõpptulemusena määrati tema Nõukogude armee kaadrisse ja vallandatakse kogunemispunkti ilmuniseks. Vallandamisel tuleb temale maksta peale töötasu aja eest kuni tegeliku töölopetamise päevani veel ka keskmine töötasu väkkekutse-komisjoni ilmunise aja eest ja uurimise all oleku aja eest, välja anda toetus keskmise töötasu suuruses 12-ne tööpäeva eest ja samuti ka kompensatsioon (täielik või proportsionaalne) kasutamata puhkuse eest.

c) Juhul, kui väkkekutse-komisjon vabastas töötaja sõjaväeteenistusest üldse või andis temale ajapikendust, pöörduv kutse-alune töötaja tagasi endisele töökohale ega saa mingisugust toetust (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 2).

Näide. Kindla tasumääraga (palgaga) töötaja ei töötanud 5. septembril ilmunise tõttu väkkekutse-komisjoni, kes andis temale ajapikendust. Mingisuguseid täiendavaid arvestusi temaga ei tehta. Septembrikuu esimese poole eest makstakse temale välja kogu temale kuuluv töötasu ilma mingi kinnipidamiseta puudumise eest 5. septembril.

Kui väkkekutse-komisjon, kuhu kutse-alune peab ilmuma, asub tema elukohast kaugemal kui 50 km raudteed mööda või 20 km teisi liiklusteid mööda, siis tehakse arvestus järgmise korra kohaselt:

a) enne väkkekutse-komisjoni ilmunist vallandatakse töötaja töölt, makstes temale välja ühekordse toetuse 12-ne tööpäeva eest ja kompensatsiooni kasutamata puhkuse eest, kui see on temale seaduse järgi ette nähtud;

b) kui väkkekutse-komisjon ei määra kutse-alust Nõukogude armee kaadrisse, siis võib tema tagasi tulla endisele ametikohale. Tagasipöördumiseks võimaldatakse 3 päeva pärast dokumendi saamist väkkekutse-komisjonilt, arvestamata aega, mis on tarvilik tagasisõiduks. Mõjuvatel põhjustel

(haigus, liiklemise katkemine jms.) hilinemise korral tuleb seda 3-päevast tähtaega pikendada, kuid mitte rohkem kui üheks kuuks (NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 3).

Töötajad, kes on vastu võetud Nõukogude armee kaadrisse reakoosseisu vabatahtlikena, saavad vallandamise puhul kogunemispunkti või sõjaväetükisusse ilmumiseks toetust keskmise töötasu suuruses 12-ne tööpäeva eest (NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi § 5 redaktsioonis 29. juulist 1932. a.).

Töötajad, kes astuvad sõjakoolidesse, säilitavad oma ametikoha ja keskmise töötasu kogu kooliilmumise ning vastuvõtukatsete sooritamise ajaks.

Need, kes on võetud vastu sõjakooli, saavad ettevõttest või asutisest vallandamise korral toetust ühe kuu keskmise töötasu suuruses. Selle hulka arvatakse ka töötasu, mis säilis kooliilmumise ning vastuvõtukatsete sooritamise ajaks.

Samu reegleid rakendatakse ka sõjaakadeemiatesse astumisel ja nendesse tsiviilõppeasutistest üleminekul (NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 6 redaktsioonis 29. juulist 1932. a.).

N ä i d e. Töötaja vallandatakse seoses tema vastuvõtmisega sõjakooli; kooli ilmumise ja vastuvõtukatsete sooritamiseks kulub temal 5 päeva alates selleks vabastamise ajast. Selle 5-e päeva eest saab tema keskmise töötasu, mis moodustab 60 rbl. Vallandamisel tuleb temale maksta toetust ühe kuu keskmise töötasu suuruses, mis arvutuse tulemusena määrati kindlaks üldsummas 300 rbl.

Kui kooliilmumise ja vastuvõtukatsete sooritamise aja eest keskmine töötasu üldsummas 60 rbl. mingil põhjusel olnuks välja makstud enne vallandamistoetuse maksmist, siis toetuse väljaandmisel tuleb sellest 60 rbl. kinni pidada ja töötajale kätte anda 240 rbl. (300—60), sest vallandamise tõttu on temal õigus saada kokku 300 rbl.

Kui töötaja vallandamise päevani on samas ettevõttes ja samal tööaastal töötanud vähemalt 11 kuud, makstakse temale välja täielik kompensatsioon keskmise töötasu suuruses kogu puhkuse aja eest. Teistel juhtudel makstakse kompensatsioon proportsionaalselt kuude arvule, millal oldi tööl (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 7).

Töötajale, kes oli juba vallandatud seoses sõjaväe tegevteenistusse astumisega, kuid pärast tuli tagasi endisele töökohale, arvutatakse töötasu järgmise korra kohaselt:

a) kui töö lõpetamise ajast on möödunud üle 12-ne tööpäeva, siis mingisuguseid taasarvestusi ei tehta, s. o. kutse-aluselt ei ole tarvis midagi kinni pidada ja temal ei ole tarvis ka midagi juurde maksta;

b) kui aga on möödunud vähem kui 12 tööpäeva, siis ülejäänud päevade eest tuleb vastav osa toetust kinni pidada järjekordsel töötasu maksimisel;

c) kui tavaline kolmepäevane tähtaeg tagasipöördumiseks oli mõjuvatel põhjustel pikendatud, siis lisapäevi arvesse ei võeta ja nende eest ei või maksta tasu vallandamisel makstud toetuse arvel (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 10).

Väljamakstud toetust töötajale, kes juba möödunud aastal kutsuti väeteenistusse, kuid said ajapikendust, ei või arvestada selleks toetuseks, mis on neile nähtud ette uue väeteenistusse kutsumise korral.

Sel juhul kõik väljamaksed, mis on seoses uue väeteenistusse kutsumisega, tuleb teha uuesti, olenemata läinudaastastest väljamakseist (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 11).

Hooaja-, chitus- ja ajutiste tööliste järjekordse väeteenistusse kutsumise korral ja vabatahtlikult Nõukogude armee kaadrisse (sealhulgas ka sõjakoolidesse) astumise korral rakendatakse üldisi reegleid järgmiste eranditega:

a) töötajale, kes on töötanud 6 päeva või vähem, ei säilitata ametikohta ja töötasu haiglas või hospitalis uurimise all oleku ajaks ega maksta vallandamise puhul vallandamistoetust, olenemata väeteenistusse kutsumise asukohast (nemad säilitavad ametikoha ja keskmise töötasu ainult väkkekutse-komisjoni ilmumise ajaks);

b) töötajale, kes on töötanud üle 6-e päeva, — kuni ühe kuuni, makstakse vallandamise puhul vallandamistoetust keskmise töötasu suuruses 3-e päeva eest (ametikoht ja keskmine töötasu nii väkkekutse-komisjoni ilmumise ajaks kui ka haiglas või hospitalis uurimise all oleku ajaks säilitatakse neile üldistel alustel);

c) töötajale, kes on töötanud üle ühe kuu, — kuni 6-e kuuni makstakse vallandamise puhul vallandamistoetust keskmise töötasu suuruses 6-e päeva eest, ning kes on töötanud üle 6-e kuu, — täielikus suuruses (ametikoht ja keskmine töötasu nii väkkekutse-komisjoni ilmumise ajaks kui ka haiglas või hospitalis uurimise all oleku ajaks säilitatakse neile üldistel alustel);

d) ajutistele töötajale ei säilitata ametikohta ja keskmist töötasu sõjakooli ilmumise ja vastuvõtukatsete sooritamise ajaks, kuid kooli vastuvõtmise korral makstakse neile kooli teatise ettenäitamisel toetust ülal, punktides a, b ja c tähendatud suuruses, s. o. olenevalt töö kestusest (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 38).

Töötajale, kes enne lõplikku töölevõtmist viibivad katseajal, toimub tasuarvestus järjekordse väeteenistusse kutsumise korral ja vabatahtlikult

Nõukogude armee kaadrise (sealhulgas ka sõjakoolidesse) astumise korral samadel alustel nagu ajutistele töötajale (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 § 41).

B. Arvelduste kord õppekogunemistele kutsumise korral

Kõigile sõjaväekohuslikele, kes on kutsutud õppekogunemisele armeele ja mereväkke, tagatakse õppekogunemisaja kestel naturaalarustis riigi kulul. Õppekogunemisele kutsutud tööliste ja teenistujale säilitatakse õppekogunemise kestel töö- või ametikoht ning makstakse töökoha järgi pool nende keskmisest töötasust.

Reservväe juhtivast koosseisust isikud saavad õppekogunemisaja kestel sõjaväeüksuselt päevaraha suuruses, mis on määratud kindlaks seadlustega armee ja mereväe isikulise koosseisu rahalise tasu kohta (NSVL Ülemnõukogu poolt 1. septembril 1939. a. vastuvõetud üldise sõjaväeteenistuskohustuse seaduse §-d 48 ja 49 — „NSVL Ülemnõukogu Teataja“ 23. septembrist 1939. a.).

C. Arvelduste kord arvelevõtmiseks ilmumise aja eest

Juhtudel, kui töötajal on tarvis ilmuda mingisuguseisse asutistesse asjus, mis on seotud väkkekutse-jaoskonnas registreerimisega või kutse-aluste, sõjaväelaste või reservväelaste arvelevõtmisega, vabastab administratsioon tema töölt selleks ajaks, mis on tarvis ilmumiseks. Seejuures säilitatakse töötajale keskmine töötasu ilmumise korral töö asukohas mitte rohkem kui poole tööpäeva eest ja ilmumise korral väljapoole töö asukohta (kas või linnalähedase ühenduse kaugusele) mitte rohkem kui ühe tööpäeva eest.

Kui töötajal on tarvis taastada sõjaväelise arvelevõtmise dokument või temal on tarvis esitada avaldus või kaebus soodustuse saamiseks perekondliku-varandusliku seisukorra tõttu, siis administratsioon on kohustatud vabastama teda töölt töötasu säilitamiseta.

Kui aga sõjakomissariaadis toimub vastuvõtt ka väljaspool tööaega, siis tähendatud soodustusi ei võimaldata. Hooaja- ja ehitustööliste, ajutiste töötajate ja töötajate suhtes, kes on võetud katseajale, rakendatakse samu reegleid täies ulatuses (vt. NSVL Töö RK 21. augusti 1930. a. juhendi nr. 277 §-d 37 ja 38).

1. Keskmise töötasu arvutamine tasumaksimisel korralise või lisapuhkuse eest, samuti ka kompensatsiooni maksimisel kasutamata puhkuse eest

Korralisel või lisapuhkusel viibimise aja eest säilitatakse töötajale tema keskmine töötasu, mis arvutatakse korra kohaselt, mis on ette nähtud NSVL RKN-i määrusega 25. juulist 1935. a. (LSKK 1935, nr. 40, art. 333) ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi määrustega 9. septembrist ja 20. novembrist 1935. a., 2. veebruarist 1936. a., 20. jaanuarist 1938. a. ja 18. jaanuarist 1941. a. („ÜAÜKN-i Bülletään“ 1935. a. nr-id 19 ja 24; 1936. a. nr. 2; 1941. a. nr. 1).

Keskmise töötasu arvutamisel puhkuse aja eest tasu või kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni maksmiseks rakendatakse järgmisi reegleid, mida kohaldatakse kõigile töölistele ja teenistujaile olenemata sellest, kas nemad saavad tüki- või ajatöötasu või kindlaid kuupalku.

Arvestus tehakse töötaja puhkusele mineku kuule eelnenud 12-ne kalendrikuu töötasust (1. kuni 1. kuupäevani); näiteks veebruarikuus 1947. a. puhkusele mineku korral tehakse arvestus töötasust aja eest 1. veebruarist 1946. a. kuni 1. veebruarini 1947. a.

Puhkuse eest tasu või kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni arvutus tehakse niimoodi: aasta töötasu jagatakse 12-ga (kaasa arvates palgata puhkuse aeg), saadud keskmine kuutasu jagatakse 25,5 päevaga¹, saadud keskmine päevatasu korrutatakse puhkuse päevade arvuga.

Seda arvestuse korda rakendatakse olenemata sellest, kas aasta kestel leidsid aset tasumäärade muutmised (tasumäärade kõrgendamine jms.). Töötatud ületundide arv samuti ei muuda tähendatud arvestuse korda.

12-ne kuu keskmise töötasu arvutamisel korralise puhkuse eest tasu maksmiseks Nõukogude armees õppekõneministri oldud aeg ja töötasu selle aja eest jäetakse arvutusest välja ning keskmine töötasu arvutatakse ülejäänud kuude eest.

Kui töötaja töötab vastavas ettevõttes alla ühe aasta, siis toimub tasu maksmine keskmise töötasu arvestusega ettevõttes tööloldud aja eest alates tööle astumisele järgneva kuu esimesest kuupäevast. Seda korda rakendatakse siis, kui töötaja astus tööle pärast kuu algust.

Keskmise töötasu arvutamisel puhkuse eest tasu ja kasutamata puhkuse

¹ Kuu keskmine tööpäevade arv (vt. NSVL Rahandusministeeriumi kiri 5. juulist 1947. a., nr. 500-a).

eest kompensatsiooni maksmiseks võetakse arvesse kõik töötasu liigid, olenemata nende maksmise süstemaatilisusest, sealhulgas¹:

a) tootmispreemiad (kütteaine, tooraine ja materjalide säästu, omahinna alandamise jms. eest);

b) preemiad aasta-aruande koostamise ja aastaplaani täitmise eest;

c) täiendavad töötasud ületunni- ja öötöö eest;

d) teenistusvanuse-lisatasu;

e) töötasu kasutatud puhkuse eest;

f) tasu tööseisaku eest;

g) tasu riiklike ja ühiskondlike kohustuste täitmise aja eest, välja arvatud sõjalistel õppekogunemistel viibimise aeg;

h) ajalehtede ja ajakirjade toimetuste määraliste kirjanduslike kaastööliste kirjanduslik honorar, mida makstakse töötasuna, mitte aga tasuna autorilepingu alusel;

i) lisatasud, mida makstakse rongide agentidele päevarahade asemel ametisõitude korral;

j) ajutise töövõimetuse toetusraha.

Puhkuse eest tasu maksmisel ei arvata keskmise töötasu hulka:

a) kompensatsioonimakseid komandeerimiste ja üleviimiste korral: päeva- raha, sõidukulu, korteriraha, kolimisraha;

b) kompensatsiooni kasutamata puhkuse, tööriistade kulumise, väljaandmata tööriivastise eest ja muid sääraseid kompensatsioonimakseid;

c) väljamakseid töötasufondi-väliseist allikaist;

d) väljamakseid väljaspool kehtivaid premeerimissüsteeme, näiteks ettevõtte direktorifondist;

e) väljamakseid, mis on arvestatud aja eest enne arvestatavat 12-kuist tähtaega;

f) väljamakseid juhuslike tööde eest, mis ei kuulu töötaja kohustuste hulka, samuti ka kirjanduslikku honorari, kui see on tasu autorilepingu alusel; g) naturaaltasusid.

¹ Puhkuse aja eest tasu suuruse piiramised, mis olid kehtestatud mõne kategooria kohta (ajakirjandusalal töötajad jt.), on tühistatud (ÜAÜKN-i Sekretariaadi 9. septembri 1935. a. määruse § 3 — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1935. a., nr. 19).

Masina-traktorijaamade kombaineritele puhkuse eest tasu maksmisel toimub keskmise töötasu arvutamine vastavalt üldistele reeglitele.

Üksnes neil juhtudel, kui kombainer töötas ühe osa aastast traktoristina või traktori brigadiirina, saades tasu kolhoosilt normipäevades, loetakse keskmise töötasu arvutamisel puhkuse eest tasu või kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni maksmiseks kombaineri töötasu kogu normipäevades tasutud tööaja eest võrdseks 200 rbl. kuus (ÜAÜKN-i Sekretariaadi 17. detsembri 1937. a. määrus — „Finantsmajanduslik Bülletään“ 1938. a., nr. 8—9, lk. 47).

Näide. Töölisele on tarvis maksta kompensatsiooni puhkuse eest 12-ne tööpäeva ulatuses. Puhkuse eest kompensatsiooni väljamaksmise kuule eelnend 12-ne kalendrikuu jooksul olid arvestatud järgmised summad:

a) tükitööhinnete järgi	7 681 rbl.
b) preemia progressiivse süsteemi järgi	854 "
c) öötundide eest	75 "
d) ületunnitööde eest	100 "
e) tööseisaku aja eest	50 "
f) kasutatud puhkuse eest	280 "
g) ajutise töövõimetuse toetusraha	140 "
h) preemia laiatarbekaupade fondist	80 "

Kokku 9 260 rbl.

Asjaomase töölise keskmise töötasu kindlaksmääramisel 9260 rublast arvatakse maha 80 rbl., sest preemia laiatarbekaupade fondist ei tule arvesse võtta keskmise töötasu arvutamisel. Ülejäänud summa 9180 rbl. moodustab aasta töötasu, mis võetakse arvesse tasu maksimisel puhkuse eest.

Seitsmepäevase töönädala puhul peab asjaomane tööline saama puhkuse eest kompensatsiooni 360 rbl. ($9180 : 12 = 765$, $765 : 25,5 = 30$ rbl., $30 \text{ rbl.} \times 12 = 360 \text{ rbl.}$).

2. Kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni väljamaksmise korrast ja puhkuste kestusest

Puhkuse eest kompensatsiooni saamine tuleb sisse märkida palgaraamatusse vastavalt selle dokumendi kindlaksmääratud vormile¹. Sel juhul tuleb ära näidata tähtaeg, mille arvel puhkuse eest kompensatsiooni on makstud (näiteks: „Kompensatsiooni on makstud aja eest alates 1. VII 1946. a.“).

Igal töötajal, kes vastavas asutises või ettevõttes on pidevalt töötanud vähemalt 11 kuud, on õigus saada korralist puhkust.

Korralist puhkust antakse üks kord vastavas asutises või ettevõttes pidevalt töötatud aasta jooksul, arvates tööleastumise päevast, s. o. üks kord tööaastas (vt. NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määrus ja NSVL Töö RK 30. aprilli 1930. a. määruse nr. 169 § 1 — „Töö RK Teataja“ 1930. a., nr 13).

¹ Tööraamatusse puhkuste kohta märkmeid ei tehta.

Korralist puhkust antakse täisealiste töötajatele kestusega 12 tööpäeva, juurde arvates puhkuse perioodile langevad puhkepäevad.¹

Normeerimata tööpäevaga töötajatele võib anda lisapuhkust, mille kestus määratakse olenevalt töökoormuse astmest ja tööst väljaspool tööaega, kuid mis ei või ületada 12 tööpäeva.

Töötajale, kes selleks päevaks, mil neil tekkis õigus puhkusele, ei ole veel saanud 16-aastaseks, antakse korralist puhkust ühe kalendrikuu ulatuses, kuid mitte vähem kui 24 tööpäeva.

Kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni summa arvutamise aluseks on avaldused ja vallandamiskirjad ning muud neid asendavad ja vastavalt vormistatud dokumendid.

Kompensatsioon kasutamata puhkuse eest makstakse välja:

a) töötaja vallandamisel, kellel jäi puhkus kasutamata;

b) asjaomase töötaja tööaasta viimase kuu lõpul, kui tema jätkab tööd vastavas ettevõttes või asutises.

Täielikku kompensatsiooni saavad töötajad, kes jooksva tööaastal on töötanud vähemalt 11 kuud.

Isikuile, kes on töötanud vähem kui 11 kuud, makstakse vallandamisel proportsionaalselt kompensatsiooni, olenemata vallandamise põhjusest.

Vallandamise korral puhkuse eest kompensatsiooni saamist õigustava töötaja arvutamisel jääke, mis moodustavad vähem kui poole kuust, ei võeta arvesse, jäägid aga, mis moodustavad vähemalt poole kuust, ümardatakse terve kuuni.

Proportsionaalset kompensatsiooni, mis on arvatud NSVL RKN-i 25. juuli 1935. a. määrusega kindlaksmääratud reeglite kohaselt, makstakse järgmises ulatuses:

a) 12-tööpäevase puhkuse korral — päevatasu ulatuses iga selle töötaja hulka arvestatava kuu eest, mis annab õiguse puhkusele;

b) 24-tööpäevase ja kuuajalise puhkuse korral — keskmise kahepäevase töötasu ulatuses iga kuu eest.

Ajutistel töötajail, samuti ka isikuil, kes töötavad hooajatöödel, ei ole õigust puhkusele või seda asendavale kompensatsioonile.

Kohakaasluse korral puhkuse eest, mis jäi kasutamata ametikohal, kus töötatakse kohakaasluse järgi, makstakse kompensatsiooni üldistel alustel.

Töötaja surma puhul kompensatsioon puhkuse eest makstakse välja tema pärijaile.

Töötajad, kes püsivalt (aasta läbi) töötavad ehitustöödel ühes ja samas

¹ Tervistkahjustavate töötingimuste kutsealade nimekirja kinnitamisest, mille kohta määratakse lisapuhkust, vt. NSVL RKN-i 12. juuni 1941. a. määrus.

organisatsioonis, saavad korralist puhkust või kompensatsiooni üldistel alustel, mis on kindlaks määratud liiduvabariikide tööseaduste koodeksites, kusjuures puhkust antakse enne või pärast ehitushooaega.

Teistele ehitustööliste makstakse puhkuse asemel kompensatsiooni $\frac{1}{25}$ ulatuses selle aja eest neile makstud töötasust, mille kestel nad puhkust ei kasutanud, kuid mitte üle keskmise kahenädalase töötasu $11\frac{1}{2}$ kuu töötamise kohta.

Need, kes on töötanud vähem kui üks kuu, kompensatsiooni puhkuse eest ei saa (NSVL KTK ja RKN-i 4. aprilli 1928. a. määruse § 8 — LSKK 1928, nr. 21, art. 187).

Puhkuste ja puhkuste eest kompensatsiooni andmise korda reguleerivad: Tööseaduste koodeksi §-id 69, 91, 114—120; NSVL Töö RK 30. aprilli 1930. a. määrus nr. 169 („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 13, nr. 23—24, nr. 36; 1931. a., nr. 4, nr. 5—6); NSVL KTK ja RKN-i 4. aprilli 1928. a. määruse § 8 (LSKK 1928, nr. 21, art. 187); ÜAÜKN-i Sekretariaadi 2. veebruari 1936. a. ja 18. jaanuari 1941. a. määrused („ÜAÜKN-i Bülletään“ 1936. a., nr. 2, lk. 2; 1941. a., nr. 1, lk. 10); NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määrus (LMKK 1939, nr. 1, lk. 1) ja NSVL RKN-i 12. juuli 1940. a. määrus (LMKK 1940, nr. 18, art. 438).

3. Puhkustest, mis on kehtestatud erimäärustega

Kõigile eriteadlastele, kes suunatakse pärast kõrgema õppeasutise või tehnikumi lõpetamist tööle, antakse enne töö algust kuuajaline puhkus (sõltumata sellest, millal neil oli viimane õppevaheaeg kõrgemas õppeasutises või tehnikumis).

Stipendiaatidele makstakse puhkuse aja eest toetust ühe kuu stipendiumi ulatuses. See toetus makstakse välja kõrgema õppeasutise või tehnikumi poolt selle ettevõtte või asutise arvel, kuhu eriteadlane tööle suunatakse. Töötasu puhkuse aja eest ei maksta (ei stipendiaatidele ega teistele) (vt. NSVL Töö RK 21. juuni 1933. a. seletus nr. 75 — „Töö RK Teataja“ 1933. a., nr. 13).

Töötajate kohta, kes õpivad õhtustes kõrgemates ja keskastmelistes erioõppeasutistes, on arvestuste ja eksamite sooritamise perioodiks kehtestatud iga-aastane 10-päevane lisapuhkus ilma töötasu säilitamiseta töökoha järgi. Töötajate kohta, kes õpivad mittestatsionaarsetes kõrgemates ja keskastmelistes erioõppeasutistes (kes oma õppeplaan täidavad), on laboratoorsete ja praktiliste tööde, konsultatsioonide ja eksamite sooritamise ajaks kehtestatud iga-aastane 20-päevane lisapuhkus ilma töötasu säilitamiseta töökoha järgi.

Viimase õppeaasta õppijaile antakse puhkust ilma töötasu säilitamiseta töökohal:

a) diplomitöö projektide valmistamiseks ja kaitsmiseks õhtustes ja mittestatsionaarsetes kõrgemates õppeasutistes õppijaile — 4 kuud ning õhtustes ja mittestatsionaarsetes keskastmelistes erioõppeasutistes õppijaile — 2 kuud;

b) riigieksamite sooritamiseks õhtustes ja mittestatsionaarsetes kõrgemates ja keskastmelistes erioõppeasutistes õppijaile — üks kuu.

Õppijaid kindlustatakse diplomitöö projektide valmistamise ja kaitsmise ning riigieksamite sooritamise ajaks ühiselamute ja stipendiumidega üldistel alustel (vt. NSVL RKN-i 18. veebruari 1941. a. määrus — LMKK 1941, nr. 7, art. 116).

Neile ettevõteteis töötajaile, kes õpivad töölisnoorte koolides ilma tootmistööd katkestamata, on kehtestatud lõppeksamite ajaks lisapuhkused ühes töötasu säilitamisega: kümnenda klassi õpilastele — 20 tööpäeva ja seitsmenda klassi õpilastele — 15 tööpäeva. Teiste klasside õpilased vabastatakse katsete päevadeks tööst, võttes need päevad arvesse neile korralise puhkuse andmisel.

Õppijate korralised puhkused ajaldatakse (nende soovil) eksamite ja katsete ajale (NSVL RKN-i 21. juuni 1945. a. korraldus nr. 9587-r; ajaleht „Trud“ nr. 143, 19. juunist 1946. a.).

Töötajail, kes lennuklubides õpivad lennuasjandust tootmistööd katkestamata, on pärast õppekava lõpetamist ja lendurikutse saamist õigus kasutada kahe-nädalast lisapuhkust ühes töötasu säilitamisega oma ettevõtte või asutise arvel (vt. NSVL RKN-i 4. oktoobri 1935. a. määrus — LSKK 1935, nr. 53, art. 437). Selle puhkuse eest tasu maksmise aluseks on tõend õppetöö läbivõtmise ja lendurikutse saamise kohta.

Ettevõtete ja asutiste töötajaile 10-päevase lisapuhkuse andmisest töötasu säilitamiseta nende astumise puhul mittestatsionaarsetesse kõrgematesse õppeasutistesse vt. NSVL RKN-i 28. aprilli määrus (LMKK 1939, nr. 30, art. 207).

Masinakirjutajaile, kes töötavad kirjutusmasinail tööpäeva täieliku koormusega, on NSVL RKN-i 17. juuni 1936. a. määrusega (LSKK 1936, nr. 33, art. 305) kehtestatud lisapuhkus 6 tööpäeva kestusega lisaks 12-tööpäevasele korralisele puhkusele.

NSVL RKN-i 23. jaanuari 1937. a. määrusega (LSKK 1937, nr. 9 art. 32) on see määrus laiendatud mehaanilise arvutuse jaamade personalile (nais-takseerijad, -perforeerijad, -verifitseerijad ja -komptomestrid), kui see töötab tööpäeva täieliku koormusega.

Üksikutele töötajate kategooriatele on puhkuste kestus reguleeritud täiendavate aktidega, eriti:

a) metsatööstuse ja metsamajanduse töötajaile ÜAÜKN-i 8. septembri

1933. a. määrusega (Finantsmajandusliku seadusandluse Bülletään 1933. a., nr. 29);

b) teadusliku uurimise, õppe- ja kultuurhariduslike asutiste töötajale — Eesti NSV Ministrite Nõukogu 26. mai 1949. a. määrusega nr. 388 (Eesti NSV Teataja 1949. a. nr. 14);

c) sanatoorium- ja kuurortraviks — NSVL RKN-i 9. augusti 1937. a. määrusega (LSKK 1937, nr. 53, art. 225) ja ÜAÜKN-i juhendiga, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 15. aprillil 1938. a. („ÜAÜKN-i Bülletään“ 1938. a., nr. 4).

IX. ARVELDUSED KOMANDEERIMISTE JA TEISE ASUKOHTA ÜLEVIIMISTE PUHUL

1. Komandeerimised

A. Üldmäärused

Tasu maksmise kord teenistuslike komandeerimiste puhul NSV Liidu piirides on kehtestatud NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määrusega nr. 1047 (LMKK 1940, nr. 16, art. 387).

NSVL RKN-i 26. juuni 1942. a. määrusega nr. 1038 ja 2. novembri 1942. a. määrusega nr. 1762 (LMKK 1942, nr. 6, art. 97; nr. 10, art. 153) on kehtestatud erikord komandeerimislubade andmiseks (vt. lisa).

Määrusega 11. novembrist 1943. a. nr. 1232 NSVL RKN kohustas ametkondade, asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaid määrama komandeerimistunnistuste plankidele võrdne arvestus rahaliste dokumentidega.

Asutiste fintants- ja raamatupidamis-osakondade juhatajate peale on pandud komandeerimistunnistuste plankide arvestuse pidamine, nende kulutamise seaduslikkuse kontroll ja kohustus võrrelda komandeerimistunnistuste plankide kulutamise aruandeid komandeerimiste rahaliste aruannetega (vt. NSVL Rahanduse RK 20. novembri 1943. a. käskkiri nr. 748).

Komandeerimistunnistuste plankide alalhoidmise ja arvestuse kord on määratud kindlaks NSVL Rahanduse RK kirjaga 26. novembrist 1943. a. nr. 761 (vt. lisa).

NSVL RKN-i 26. juuni 1942. a. määrusega ettenähtud komandeerimislubade andmise korra rikkumiste juhtude kindlakstegemisel nõutakse finantsorganite või kõrgemalseisvate majandusorganite poolt komandeerimiskulud sisse isikult, kes lubasid komandeerimise ja kirjutasid alla komandeerimistunnistusele, NSVL Rahanduse RK 5. augusti 1942. a. juhendkirjaga nr. 477 kehtestatud korra kohaselt.

Sõltumata komandeerimiskulude sissenõudmisest, isikud, kes vääralt lubasid komandeerimise, võetakse distsiplinaarsele, korduva või kuritahtliku rikkumise puhul aga kohtulikule vastutusele Vene NFSV kriminaalkoodeksi § 109 või 110 ja teiste liiduvabariikide kriminaalkoodeksite vastavate paragrahvide järgi.

Juhtudel, kui tehakse kindlaks komandeerimistunnistuste plankide puudujääk, võetakse süüdlased isikud vastutusele nagu rahaliste dokumentide kaotamise või omastamise eest (NSVL Rahanduse RK 20. novembri 1943. a. käskkiri nr. 748).

Vastavalt NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määrusele nr. 1047 loetakse teenistuslikuks komandeerimiseks töötaja sõit asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja korraldusel teenistusülesande täitmiseks väljaspool alalist töökohta.

Töötajate ametisõite, kelle alatine töö kulgeb teel olles, ei loeta komandeerimisteks (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 1).

Teenistuslikku komandeerimist võidakse määrata tähtajaga mitte üle 45 päeva, kaasa arvamata töötaja teeloleku aega.

Erilise vajaduse korral lubatakse komandeerimise tähtaja pikendamist, kuid mitte rohkem kui 15 päeva võrra (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 2).

Komandeeritule säilitatakse alatise töökohta järgi kogu komandeerimise ajaks töötasu, mis määratakse kindlaks vastavalt NSVL Töö RK 2. aprilli 1930. a. määrusele keskmise töötasu arvutamise korral. Seejuures juhul, kui töötaja komandeerimisel viibimise ajal toimus töötasumäärade (kindlate palkade, tariifijärkude jne.) alandamine, seda alandamist arvelduste tegemisel komandeerituga arvesse ei võeta.

Kui aga komandeerimise ajal toimus tasumäärade kõrgendamine, siis tehakse komandeeritule vastav ümberarvestus (vt. NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 15 ja Vene NFSV Töö RK 15. detsembri 1928. a. juhendi § 7).

Komandeeritu ei saa mingit täiendavat tasu töö eest puhkepäevadel ja pühadel (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 15).

Komandeerimiskohal kasutamata jäänud järjekordseid iganädalasi puhkepäevi ei või kompenseerida rahaga ega teiste puhkepäevadega (NSVL Töö RK 25. juuni 1930. a. seletus — „Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 19).

Peale töötasu makstakse komandeerituile päevaraha ning tasutakse sõidu- ja korterikulud.

Muid kulude kompensatsiooniliike komandeeritule ei ole ette nähtud.

Eriti ei kuulu erilisele tasumisele kulud sõidu eest raudteejaamast või sadamast ja jaama või sadamasse linna või muu asustatud koha piirides, samuti ka komandeeritu isikliku pagasi veokulud.

Kui raudteejaam või sadam asub väljaspool linna või asula piire, tasutakse tehtud kulud üldistel alustel, nagu sõidu eest maanteedel, — vastavas maakohas kehtivate hindadega, mis on tõestatud kas kohaliku võimuorgani või asutise või ettevõtte poolt, kuhu komandeeritu oli lähetatud (Vene NFSV Töö RK 15. detsembri 1928. a. juhendi § 19).

Komandeeritu haiguse korral tema komandeerimiseloleku ajal makstakse temale üldistel alustel päevaraha ja tasu korteri üürikulude eest kogu aja vältel, kus tal ei ole võimalust tervisliku seisukorra tõttu asuda temale pandud teenistusülesande täitmisele või pöörduda tagasi oma alatisse töökohta, kuid mitte rohkem kui 2 kuu eest.

Komandeeritu haigus, samuti ka tervisliku seisukorra tõttu alatisse töökohta tagasipöördumise võimatus peab olema tõestatud kehtiva korra kohaselt (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 15).

Komandeerimisajal haigestunud komandeeritu haiguselehe järgi tasumine toimub ainult alatises töökohas (ÜAÜKN-i Sekretariaadi 25. augusti 1935. a. määrus — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1935. a., nr. 15—16).

Raviasutises tasuta ravimisel viibimise päevade eest eluruumide tasu ei maksta (Vene NFSV Töö RK 15. detsembri 1928. a. juhendi nr. 350 § 21 — „Töö RK Teataja“ 1929. a., nr. 4).

B. Päevarahad

Komandeeritud töötaja isiklike kulude kattteks komandeerimiseloleku ajal makstakse töötajale päevaraha 3% suuruses tema kindlast kuupalgamäärast¹, kuid mitte vähem kui 5 rubla ega üle 26 rubla iga komandeerimise päeva eest (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 3).

Määruse 3. paragrahvis ettenähtud normide järgi makstakse päevaraha komandeerimiste puhul kõikidesse linna tüüpi asulaisse (s. o. linnadesse ja teistesse asulatesse, mis vastavalt administratiiv-territoriaalsele jaotusele kuuluvad linna tüüpi asulate hulka), samuti ka komandeerimiste puhul töölis- ja kuurortasulaisse (NSVL Rahanduse RK 16. septembri 1940. a. seletus nr. 691/239).

Komandeerimiste puhul, mis on seotud katkestamatu viibimisega ühes punktis üle 30 päeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuupalgamäärast, kuid mitte vähem kui 5 rubla ega üle 13 rubla iga komandeerimise päeva kohta (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 4).

Juhul, kui töötaja on komandeeritud katkestamatu viibimisega ühes punktis mitte rohkem kui 30 päeva, kuid enne selle aja möödumist piken-

¹ Kindla kuupalgamäära all mõistetakse ajatöötasu puhul viimast ametikoha palka, tükitöötasu puhul — tükitöölise kuutariifimäära, isikuile aga, kes saavad personaalpalku — personaalpalamäära.

dati temale komandeerimist ajani üle 30 päeva, päevaraha maksmine alandatud määral, s. o. 1,5% suuruses kindlast kuupalgamäärast, kuid mitte vähem kui 5 rubla ega üle 13 rubla iga komandeerimise päeva eest, peab toimuma mitte esimesest komandeerimise päevast, vaid komandeerimise pikendamise teatamise päevast alates.

Asutistes, ettevõtetes ja organisatsioonides kohapeal finantsdistsipliini kontrollimisel peavad rahandusorganid tähele panema seda, et ei lubataks ühes punktis katkestamatu viibimisega komandeerimise põhiaja kunstlikku vähendamist sihiga saada päevaraha mitte 1,5%, vaid 3%. Sääraste faktide avastamisel on rahandusorganid kohustatud selles süüdlased isikud vastutusele võtma (NSVL Rahanduse RK 16. septembri 1940. a. seletus nr. 691/239).

Maale komandeeritud töötajale, tingimusel, et komandeerimise kestus on vähemalt 2 ööpäeva, makstakse päevaraha 1,5% suuruses kindlast kuupalgamäärast, kuid mitte vähem kui 5 rubla ega üle 13 rubla iga komandeerimise päeva eest (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 5).

Maal asuvaisse rajoonikeskustesse komandeerimistel makstakse päevaraha maale komandeerimiste jaoks määratud suuruses.

Komandeerimiste puhul, mis on seotud osalt linnas ja osalt maal viibimisega, toimub tasu maksmine: vastavalt §-le 5 maal viibimise aja eest ning vastavalt §-dele 3 ja 4 linnas viibimise aja eest.

Maale komandeerimistel tähtajaga vähem kui 2 ööpäeva, sealhulgas ka maal asuvaisse rajoonikeskustesse, päevaraha üldse ei maksta (NSVL Rahanduse RK 16. septembri 1940. a. seletus nr. 691/239).

Komandeerimiste puhul selle administratiivrajooni piirides, kus asub komandeeritava alatine töökoht, makstakse päevaraha 1% suuruses kindlast kuupalgamäärast, kuid mitte vähem kui 5 rubla ega üle 10 rubla iga komandeerimise päeva eest (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 6).

Päevaraha arvutatakse komandeerimise päevade tegeliku arvu järgi, kaasa arvatud puhkepäevad ja pühad. Väljasõidu ja saabumise päev loetakse päevarahade arvutamisel kokku üheks päevaks (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 7).

Päevarahade arvutamisel loetakse komandeerimise esimeseks päevaks tegelik komandeerimisele väljasõidu päev, sõltumata komandeerimisdokumentide väljaandmise päevast või kuupäevast, mis on märgitud käskkirjas komandeerimise kohta, komandeerimise lõpp-päevaks aga — tegelik tagasituleku päev komandeeritu alatisse töökohta (vt. Vene NFSV Töö RK juhend 15. detsembrist 1928. a.).

Komandeeritu teeloleku aja eest päevarahade maksmiseks ei ole NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määrusega nr. 1047 mingisuguseid erinorme ette nähtud. Seepärast tuleb teeloleku aja eest maksta päevaraha samade nor-

mide järgi nagu komandeerimiskohal viibimise aja eestki, olenevalt sellest, kas töötaja oli komandeeritud linna või maale (NSVL Rahanduse RK 16. septembri 1940. a. seletus nr. 691/239).

C. Sõidukulude tasumine

Komandeeritu sõidukulu tasutakse (välja arvatud juhud, kui asutise, ettevõtte või organisatsiooni juhataja võimaldab komandeeritule vastavad liiklemisvahendid):

- a) raudteel — kõvaistmelise vaguni tariifi järgi;
- b) veeteedel — II klassi tariifi järgi;
- c) maanteedel — vastavas kohas kehtiva sõiduhinna järgi, mis on tõestatud kohaliku võimuorgani poolt või asutise või ettevõtte poolt, kuhu komandeeritu oli saadetud (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 9).

Tegelikud kulud platskaartide muretsemise ja kiiruse juurdemaksu eest tasutakse komandeerituile asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajate loal.

Kui sõit raudteel ühes suunas kestab üle ühe ööpäeva või toimub öösel, siis võidakse juhataja loal tasu maksta pehmeistmelise vaguni tariifi järgi¹ (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 10).

Vastutavad töötajad ja spetsialistid võivad komandeerimisel üle ühe ööpäeva raudteesõidu kaugusele kasutada asutiste juhatajate loal õhuühendust (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 11).

D. Reisijate õnnetusjuhtumite vastu sundkindlustamise kindlustusmaksude tasumise kord komandeerimiste ja üleviimiste puhul

NSVL RKN-i 6. aprilli 1931. a., 3. veebruari 1935. a. ja 2. juuni 1936. a. määruste alusel LSKK 1931, nr. 23, art. 190; 1932, nr. 3, art. 15; 1935, nr. 10, art. 81 ja 1936, nr. 31, art. 279) on NSVL Rahanduse RK (Riikliku Kindlustuse Peavalitsuse alal) poolt 3. augustil 1940. a. nr. 572/90 all antud välja reisijate sundkindlustamise reeglid, mille §-d 1, 6, 7 ja 8 näevad ette alljärgnevat.

¹ Teede RK oma korraldusega 20. novembrist 1940. a. nr. 13 511 kohustab rongiülemaid, brigadiire ja vagunisajaatjaid andma reisijaile kätte nende nõudmisel sõidudokumendid (pilet, platskaart, kiiruse tõend) kustutatud kujul nende esitamiseks tõendavate dokumentidena kulusummade kohta komandeerimiste aruannete juurde.

Reisijate sundkindlustamist teostatakse:

a) raudtee- ja veetranspordi teedel, välja arvatud linnalähedased ühendused,

b) reisijate lennuühendusliinidel ja

c) alatistel üldkasutatavail omnibuseliinidel väljaspool linnalähedast tsooni, mida teenindavad spetsiaalsed transpordi-organisatsioonid või organisatsioonid, kellele kohaliku tööraha saadikute nõukogu määrusega on lubatud vedada reisijaid (sõidupiletite väljaandmisega).

Reisijate sundkindlustamine toimub ainult NSV Liidu siseliinidel. Rahvusvahelistel lennu- ja meresõidu-liinidel reisijate sundkindlustamist käesolevate reeglite järgi ei teostata.

Kindlustusmaks on kindlaks määratud igalt sõidupiletilt ja nõutakse sisse pileti müümisel järgmises suuruses:

25 kop., kui pileti hind on alla 2 rubla;

75 kop., kui pileti hind on 2 rublast kuni 4 rbl. 99 kop.;

1 rbl. 75 kop., kui pileti hind on 5 rublast kuni 24 rbl. 99 kop.;

2 rbl. 50 kop., kui pileti hind on 25 rubla või kõrgem.

Pileti põhihind määratakse kindlaks ilma kindlustusmaksuta ning juurdemaksude platskaardi, kiiruse ja pehmes vagunis sõidu eest. Kui piletit antakse mitme inimese peale, siis nõutakse kindlustusmaks sisse iga üksiku reisija sõidu põhihinnast.

Ilma kindlustusmaksuta loetakse kindlustatuiks:

a) NSV Liidu Ülemnõukogu ning liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogude saadikud, kes sõidavad erisõidutõendite põhjal tasuta,

b) NSV Liidu ordenitega autasustatud isikud, kes sõidavad tasuta eripiletitega.

Teenistuslike komandeerimiste ja üleviimiste puhul, samuti ka teistesse maakohtadesse tööle kutsumise korral maksavad töötajad reisijate sundkindlustusmaksu omal arvel. Sõjaväelased, kes ostavad sõidupileteid omal kuiul või saavad neid sõjaväeliste nõudelehtede põhjal, kus ei ole stampi „kindlustusmaksu mitte võtta“, maksavad kindlustusmaksu samuti omal arvel.

Kindlustusmaksu kinnipidamine komandeeritute aruannete järgi on pandud ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide pearaamatupidajate peale. Kõik kinnipidamata jäetud kindlustusmaksusummad lähevad vastava ettevõtte, asutise või organisatsiooni pearaamatupidaja arvele.

Kindlustusmaksu tasutakse ettevõtte, asutise ja organisatsiooni arvel ainult järgmistel juhtudel:

a) kui komandeerimine ei kesta kauem kui 3 päeva ja seejuures komandeeritu ei saa rohkem kui 5 rubla päevaraha;

b) kohalike komandeerimiste puhul, kui komandeeritu võib 24 tunni jooksul tagasi pöörduda oma elukohta ning selle tõttu päevaraha üldse ei saa;

c) kui sõjaväelased soetavad sõidupileiteid sõjaväeliste nõudelehtede järgi, millel on stamp „kindlustusmaksu mitte võtta“ (NSVL Rahanduse RK käskkiri 20. oktoobrist 1940. a., nr. 790/127 — Määruste ja käskkirjade kogu finantsmajanduslike küsimuste alal 1940. a., nr. 23—24, lk. 20).

E. Eluruumide üürikulude tasumine

Komandeeritule tasutakse komandeerimisel viibimise aja eest, välja arvatud teel viibimise aeg, eluruumide üürikulud (välja arvatud need juhud, kui komandeeritule võimaldatakse tasuta korter) järgmises suuruses:

a) komandeerimiste puhul Moskva, Leningradi ja Kiievi linna — 10 rubla ööpäeva eest;

b) komandeerimiste puhul Minski, Tbilisi, Erevani, Bakuu, Alma-Ata, Taškendi, Frunze, Ašhabadi ja Stalinabadi linna, samuti autonoomsete vabariikide pealinnadesse, oblasti (krai) keskustesse ja iseseisvateks administratiiv-territoriaalüksusteks eraldatud linnadesse — 7 rubla ööpäeva eest¹;

c) komandeerimiste puhul teistesse NSV Liidu kohtadesse — 5 rubla ööpäeva eest.

Makstud arvete esitamisel komandeeritu poolt, kui arved on välja antud riiklike ja ühiskondlike asutiste ja ettevõtete poolt, on lubatud tasu maksta tegeliku kulu järgi, kuid mitte rohkem kui: komandeerimiste puhul linnadesse, mis on loeteldud käesoleva artikli punktis a — 70% päevaraha normist; komandeerimiste puhul linnadesse, mis on loeteldud käesoleva artikli punktis b — 60% päevaraha normist ning komandeerimiste puhul NSV Liidu teistesse kohtadesse, välja arvatud maakohad — mitte rohkem kui 40% päevaraha normist (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 8).

Maale komandeerimiste puhul peab korteriraha tasumine ka arve esitamise korral toimuma ainult 5 rubla ulatuses ööpäeva eest (NSVL Rahanduse RK seletus 16. septembrist 1940. a. nr. 691/239).

F. Kohalikud komandeerimised

Komandeerimistel niisugusesse kohta, kust komandeeritul ühendustingimuste ja tehtava töö iseloomu tõttu on võimalik iga päev tagasi tulla oma alatisse elukohta, ei maksta komandeeritule päevaraha, kuna ruumi üürikulud tasutakse 5 rubla suuruses ööpäeva kohta (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 12).

¹ Linnade nimekiri vt. lisa 10.

Ruumide üürikulude tasumine §-is 12 ettenähtud juhtudel toimub ainult tingimusel, kui töötaja esitab tõendid ruumi üürimise kohta (NSVL Rahanduse RK seletus 16. septembrist 1940. a. nr. 691/239).

G. Komandeerimised montaaži- ja korraldamistöödele

Asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt montaaži- ja korraldamistöödele komandeeritud töötajatele makstakse juhul, kui need tööd kestavad üle 2 kuu, kuid mitte üle ühe aasta, päevaraha töötaja teeloleku aja eest 1,5% suuruses kindlast kuutasumäärast, kuid mitte alla 5 rubla ega üle 10 rubla ööpäeva eest.

Komandeerimiskohal oldud aja eest päevaraha ei maksta, vaid makstakse juurdemaksu töötasule 50% suuruses kindlast tasumäärast.

Peale selle tasutakse mainitud töötajatele eluruumi üürikulud (kui seda ei võimaldata tasuta) tegeliku hinna järgi, kuid mitte üle 5 rubla ööpäeva eest.

Juhtudel, kui montaažitööd on plaani järgi ette nähtud kauemaks ajaks kui üks aasta, makstakse sellele tööle komandeeritud töötajatele kompensatsioone ja tagatisi, mis on ette nähtud NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määrusega (LSKK 1931, nr. 68, art. 453) (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 13).

Kui aga töötajad olid komandeeritud montaažitöödele mitte kauemaks kui üheks aastaks ning selle aja kestel maksti neile kindlaid juurdemakse töötasule ja korteriraha, siis mainitud NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määrusega ettenähtud kompensatsioonide maksmiseks, pärast ühe aasta möödumist nende montaažitöödel viibimise ajast, ei ole mingisugust alust. Neid kompensatsioone võib maksta tähendatud töötajale ainult juhul, kui nad pärast montaažitööde lõpetamist komandeeritakse tagasi nende endisesse elukohta (NSVL Rahanduse RK 15. veebruari 1941. a. seletusest nr. 13-60/25).

H. Komandeerimised Habarovski ja Primorje kraisse ning Kaug-Põhja rajoonidesse

Töötajate komandeerimisel Habarovski ja Primorje kraisse, samuti Kaug-Põhja rajoonidesse toimub komandeerimiskulude tasumine vastavalt NSVL KTK ja RKN-i määrusele „Teenistuslikest komandeerimistest NSV Liidu piires“ (LSKK 1927, nr. 4, art. 42; 1928, nr. 49, art. 439; 1931, nr. 8, art. 91; 1932, nr. 48, art. 282; 1933, nr. 33, art. 193; 1937, nr. 56, art. 237); NSVL Töö RK 23. juuli 1930. a. määrusele („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 22) ja

NSVL Töö RK, NSVL RKN-i ja ÜAÜKN-i 3. oktoobri 1931. a. määrusele nr. 269 („Töö RK Teataja“ 1931. a., nr. 30) (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 16).

NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 16 rakendatakse ka komandeerimistel Habarovski ja Primorje krai ning Kaug-Põhja rajoonide sisepiirides (NSVL RKN-i 16. juuni 1941. a. juhend nr. 350—138).

I. Komandeerimised ekspeditsioonidesse, teaduslikuks täiendamiseks, kursustest osavõtmiseks ja sõjaväelaste komandeerimised

Ekspeditsioonidesse, teaduslikuks täiendamiseks ja kursustest osavõtmiseks komandeerituile komandeerimiskulude maksmise kord määratakse eraldi kindlaks NSV Liidu ja liiduvabariikide vastava ministeeriumi või keskasutise poolt kooskõlastatult NSVL Rahandusministeeriumiga ja liiduvabariigi rahandusministeeriumiga (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 17).

Sõjaväelaste komandeerimiste määramise ja tasumise kord määratakse NSV Liidu relvastatud jõudude ministri ja siseministri käskkirjaga (NSVL RKN-i 19. juuni 1940. a. määruse § 18).

J. Kolhoosidest värvatud tööliste sõiduga seotud kulude tasumine

Majandusorganid, vastavalt NSVL RKN-i juures asuva Majandusnõukogu 23. septembri 1938. a. määrusele „Tüüp-töölepingutest kolhoosnikutega tööliste värbamise alal“ (LMKK 1938, nr. 52, art. 298), tasuvad värvatud tööliste sõidukulud raudteel (kõvaistmelises vagunis), veeteedel (kolmanda klassi tariifi järgi) ja maanteedel (tegeliku hinna järgi) sõidu eest elukohast töökohta, samuti tööliste vara veokulud 240 kg piirides.

Vastavalt NSVL RKN-i 21. juuli 1938. a. määrusele nr. 847 (LMKK 1938, nr. 34, art. 208) toimub vajaduste korral päevaraha maksmine värvatud tööliste elukohast töökohta teeloleku aja eest järgmises suuruses: kõikidesse NSV Liidu rajoonidesse, välja arvatud Kaug-Ida Piirkond, — 6 rubla ööpäeva eest, Kaug-Ida Piirkonda — 9 rubla ööpäeva eest; kolhoosnikuile-hooajatööliste, kes siirduvad rajoonidesse, mis on loeteldud NSVL RKN-i juures asuva Majandusnõukogu 15. augusti 1939. a. määruses (LMKK 1939, nr. 49, art. 397), on määratud täiendavad soodustused, mis on näidatud selles määruses.

Tagasisõidu alatisse elukohta tasuvad majandusorganid neile tööliste, kes töötasid vastavas majandusorganis kogu lepingujärgse aja terves ulatuses.

K. Sõidu-, päeva- ja korteriraha tasumine
kõrgemate õppeasutiste üliõpilastele
tööstuspraktika sooritamisel

Vastavalt NSV Liidu kõrgemate õppeasutiste üliõpilaste tööstuspraktika kohta antud määrusele, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 26. märtsil 1938. a. (LMKK 1938, nr. 14, art. 89), ja tehnikumide õpilaste tööstuspraktika kohta antud määrusele, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 24. juunil 1944. a. nr. 778 all, tasutakse praktikantide sõidukulud raudteel ja veeteedel praktikakohtadele ning tagasi vastavate õppeasutiste arvel. Sõit kaugemale kui 400 km lubatakse sooritada platskaardivagunites, veeteedel aga — kajutites.

Ettevõtted ja asutised toimetavad saabunud praktikante raudteejaamadest ja sadamatest praktikakohtadele ning tagasi oma vahenditega või omal arvel.

Kõigile kõrgema õppeasutise asukohast väljasõiduga seotud tööstuspraktikal viibivaile üliõpilastele makstakse päevaraha 5 rubla päevas, tehnikumide õpilastele aga — 4 rubla päevas.

Päevaraha maksmine toimub riigi eelarvest assigneeringute arvel, mis on ette nähtud õppeasutiste eelarvetes.

Ettevõtted ja asutised tagavad kõigile praktikantidele tasuta eluruumi ning varustavad neid tööriietega ühtlastel alustel ettevõtte alatiste töötajatega.

*

2. Arveldused teise kohta tööle võtmise, üleviimise ja suunamise puhul¹

A. Üleviimine NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse korras

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadlusega „Insen-neride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku üleviimise korrast ühest ettevõttest ja asutisest teise“ on NSV Liidu ministritele antud õigus insenere, konstruktoreid, tehnikuid, meistreid, joonestajaid, raamatupidajaid, ökonomiste, arvestus-finants- ja plaaniaala töötajaid, samuti kvalifitseeritud töölisi, alates kuuendast järgust kõrgemale, ühtedest ettevõtetest või asutistest kohuslikus korras üle viia teistesse, sõltumata ettevõtete ja asutiste territoriaalsest asukohast. Töötaja üleviimise puhul 19. oktoobri 1940. a. seadluse korras tööle teise kohta on ministeerium kohustatud maksma üleviidavale töötajale: a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidukulud uuele töökohale; b) varanduse veokulud; c) päevaraha teel viibimise aja eest; d) töötasu teel viibimise aja eest ja veel täiendavalt kuue päeva eest; e) ühekordset toetust uues kohas sisseseadmiseks — kolme kuni nelja kuu töötasu suuruses (olenevalt rajoonist) vana töökoha järgi üleviidava töötaja kohta ja üleviidava töötaja $\frac{1}{4}$ kuu töötasu suuruses iga perekonnaliikme eest, kes sõidab tema uude töökohta.

NSVL RKN-i poolt 16. jaanuaril 1941. a. kinnitatud juhendi kohaselt (vt. lisa) ühekordset toetust 4 kuu töötasu suuruses makstakse üleviimise puhul Kaug-Põhja rajoonidesse ja I vööndi kaugelasuvaisse kohtadesse NSV Liidu teistest kohtadest. Teistel juhtudel makstakse ühekordset toetust 3 kuu töötasu suuruses, arvestades vana töökoha viimase 3 kuu keskmist töötasu.

Isikuile, kes viiakse üle teisele kohale seoses nende ametiastme alandamisega distsiplinaarkaristuse korras, makstakse ühekordset toetust pooles ulatuses.

Ühekordset toetust üleviidava töötaja perekonnaliikmete eest makstakse tingimusel, et perekonnaliikmete ülekolimine toimuks hiljemalt 3 kuu jooksul, Kaug-Ida ja Kaug-Põhja rajoonidesse üleviidute puhul aga hiljemalt 6 kuu jooksul.

Kompensatsioone maksab töötajale ministeerium selle ettevõtte või asutise arvel, kuhu tema üle viiakse.

¹ Siin tuuakse ainult andmeid rahaliste kompensatsioonide kohta, mis puudutavad arveldusi üleviidavate töötajatega. Teisi töötajatele võimaldata- vaid soodustusi, mis ei ole vahetult seotud arveldustega, siin ei käsitleta.

Kompensatsioonide väljamaksmine toimub enne töötaja ärasõitu. Kompensatsioonide maksmine perekonnaliikmete eest toimub nende tegeliku uude elukohta väljasõidu eel.

B. Muud alatiste töötajate üleviimised

Alatiste töötajate teise kohta tööle üleviimise puhul, mis ei toimu NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse korras, makstakse üleviimisega seotud kompensatsioonid vastavalt NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määrusele „Kompensatsioonest ja tagatistest teise kohta tööle võtmise, üleviimise ja suunamise puhul“ (LSKK 1931, nr. 68, art. 453; 1935, nr. 44, art. 363 ja LMKK 1938, nr. 17, art. 143 — lisatud Vene NFSV tööseaduste koodeksi § 82 juurde).

Allpool-esitytatud reegleid kohaldatakse töötajate üleviimise, samuti nende töölevõtmise ja kõrgemate õppeasutiste ning tehnikumide lõpetamisele järgneva jaotamise juhtudel, kui see on seotud ümberkolimisega. Vastavates osades ei kohaldata neid reegleid õpilaste, praktikantide, vabrikukoolide lõpetajate ja mõne töötaja kategooria suhtes, kelle kohta eriseadustega on kehtestatud erilised reeglid (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 1) (Töötajate ümberkolimise puhul eriliste kompensatsioonide maksmise katkestamisest vt. Rahanduse RK kiri 14. veebruarist 1946. a. nr. 125).

Töötajaile, kes kolivad ümber seoses teisele tööle üleviimisega (välja arvatud töötaja omal palvel üleviimise juhud) maksab administratsioon:

1. Töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidukulud ning vara veokulud järgmiste normide järgi, mis on kehtestatud NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse §-ga 8:

a) raudteel sõidu puhul tasutakse kõvaistmelise vaguni sõidupiletite ja platskaartide hind;

kui sõit raudteel kestab üle ühe ööpäeva, siis pooltevahelise kokkuleppe põhjal võib tasuda pehmeistmelise vaguni sõidupileti hinna;

veeteedel sõidu puhul tasutakse II klassi piletite hind;

sõit maanteed mööda tasutakse antud kohas kehtiva hinna järgi;

kindlustusmaks sõidupiletitelt tasutakse töötajate eneste poolt ning seda administratsioon ei hüvita;

b) vara veokulud tasutakse kuni 240 kg piirides töötaja enda ja kuni 80 kg piirides iga ümberasuva perekonnaliikme kohta;

c) kui administratsioon võimaldab täielikult või osaliselt kasutada liiklemisvahendeid natuuras, siis sõidukulu ja vara veokulu administratsiooni poolt vastavalt ei tasuta.

2. Päevaraha teeloleku aja eest $\frac{1}{30}$ kuupalga (tariifimäära) suuruses uue töökoha järgi, kuid mitte vähem kui 2 rbl, 50 kop. ja mitte rohkem kui 10 rbl. päevas; seejuures väljasõidu päev ja kohalesaandumise päev loetakse üheks päevaks (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 9).

3. Ühekordset toetust töötaja enda kohta tema kuupalga (tariifimäära) suuruses uue töökoha järgi ja iga ümberasuva perekonnaliikme kohta ühe veerandi suuruses töötaja enda toetusest (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 10).

4. Töötasu teel viibimise aja eest ja veel sõidu ettevalmistamiseks ja uues kohas sisseseadmiseks kuue päeva eest uue töökoha palga (tariifimäära) alusel (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 11).

Töötajaile, kes kolivad ümber seoses nende omal palvel üleminekuga, võib maksta ülalmainitud kompensatsioone (sõidukulud, päevaraha, ühekordset toetust, töötasu teel viibimise aja eest ning 6 päeva eest sõidu ettevalmistamiseks ja uues kohas sisseseadmiseks) pooltevahelise kokkuleppe põhjal kas tervelt või osaliselt (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 3).

Töötajaile, kes kolivad ümber seoses nende töölevõtmisega, maksab administratsioon:

a) töötaja enda ja perekonnaliikmete sõidukulud ja vara veokulud ülaltähendatud normide järgi;

b) päevaraha teel viibimise aja eest ülaltähendatud suuruses.

Ühekordset toetust töötaja enda ja perekonnaliikmete pealt võib aga maksta pooltevahelise kokkuleppe põhjal, kuid mitte rohkem kui ülaltähendatud.

Töötasu aja eest kuni tööleasumiseni makstakse neile töötajaile samuti pooltevahelise kokkuleppe põhjal (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 4).

Töötajaile, kes kolivad ümber seoses nende tööle suunamisega pärast kõrgemate õppeasutiste ja tehnikumide lõpetamist, maksab administratsioon:

a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidukulud ja vara veokulud ülaltähendatud normide järgi;

b) päevaraha teel viibimise aja eest ülaltähendatud suuruses;

c) ühekordset toetust töötaja enda kohta tema poole kuupalga (tariifimäära) suuruses uue töökoha järgi ja iga ümberasuva perekonnaliikme kohta $\frac{1}{8}$ sellest palgast (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 5).

Üleviimise, töölevõtmise või suunamise puhul, kui need on seotud ümberkolimisega ühe ja sama asula piires või mitte kaugemale kui 25 km

väljapoole asula piire, tasub administratsioon töötajale ainult tegelikud tema enda ja perekonnaliikmete sõidukulud ning vara veokulud (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 6).

Kui töötajale tasumisele kuuluvate kompensatsioonide suurust ei ole võimalik enne täpselt kindlaks määrata, siis antakse temale vajalik avanss.

Töötaja perekonnaliikmete peale antakse avanss kätte nende tegeliku ümberkolimise aja alguseks (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 14).

Kõik kompensatsioonide maksmise kulud kannab see asutis, ettevõtte või organisatsioon, kuhu töötaja üle viiakse, tööle võetakse või suunatakse (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 15).

Perekonnaliikmete sõidukulud ja nende vara veokulud, samuti ühekordne teetus perekonnaliikmete peale makstakse välja ainult sel juhul, kui nad kolivad töötaja uude elukohta kuni ühe aasta möödumiseni tema ümberkolimise päevast arvates (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. määruse § 13).

Perekonnaliikmete hulka, kelle kohta kehtivad kompensatsioonid, kuuluvad koos töötajaga elavad ja tema ülalpidamisel olevad: mees, naine, lapsed, vanemad (NSVL KTK ja RKN-i 23. novembri 1931. a. § 12).

C. Kompensatsioonidest hooajatöödel töötavate isikute üleviimise puhul

Administratsiooni korraldusel hooajatöölise ühest töökohast teise üleviimise puhul tasutakse temale ümberkolimise kulud ning makstakse ümberkolimise aja eest töötasu suuruses, mis määratakse kindlaks pooltevahelise kokkuleppe põhjal.

Teist liiki kompensatsioonide väljamaksmine toimub samuti pooltevahelise kokkuleppe alusel (NSVL KTK ja RKN-i 4. juuni 1926. a. määruse § 18 — LSKK 1926, nr. 40, art. 290).

D. Kompensatsioonidest ajutiste töötajate üleviimise puhul

Administratsiooni korraldusel ajutiste tööliste ja teenistujate ühest töökohast teise üleviimise puhul tasutakse neile ümberkolimise kulud.

Teist liiki kompensatsioonid, samuti töötasu ümberkolimise aja eest määratakse kindlaks pooltevahelise kokkuleppe põhjal (NSVL KTK ja RKN-i 14. jaanuari 1927. a. määruse § 17 — LSKK 1927, nr. 9, art. 80).

E. Kompensatsioonidest ehitustöölise üleviimise puhul

Ehitustöölise ühest töökohast teise üleviimise puhul tasutakse temale sõidukulud, samuti makstakse ka ümberkolimise aja eest töötasu, mis määratakse kindlaks administratsiooni poolt kokkuleppel ametiühinguga, kuid mitte vähem asjaomase töötaja tariifimäärast (NSVL KTK ja RKN-i 4. aprilli 1928. a. määruse § 6 — LSKK 1928, nr. 21, art. 187).

F. Töötajate üleviimine Kaug-Põhja rajoonidesse ja kaugelasuvaisse kohtadesse

Arveldused rahaliste kompensatsioonide alal Kaug-Põhja rajoonidesse ja kaugelasuvaisse kohtadesse, mis on võrrutatud Kaug-Põhja rajoonidega, üleviidavate töötajatega ja muud soodustused reguleeritakse NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 1. augusti 1945. a. seadlusega „Soodustustest isikuile, kes töötavad Kaug-Põhja rajoonides“ ning NSVL Rahanduse RK ja ÜAÜKN-i juhendiga seadluse kohaldamise kohta, mis on kinnitatud NSVL RKN-i 2. septembri 1945. a. määrusega nr. 2262. (LMKK 1945, nr. 9, lk. 116.)

Kaug-Põhja rajoonidega võrrutatud kaugelasuvate kohtade nimestik, mille kohta kehtib NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 1. augusti 1945. a. seadlus, on toodud ära NSVL Rahanduse RK 24. novembri 1945. a. juhendkirjas nr. 699 (Määruste, käskkirjade ja juhendite kogu finantsmajanduslikes küsimustes 1945. a., nr. 12, lk. 12; 1946. a., nr. 1, lk. 27 ja 29; nr. 2—3, lk. 28).

3. Avansside andmise ja kulutamise kord komandeerimiste puhul

A. Üldjuhised

Avansse teenistuslike komandeerimiste kulude katteks ei anta varem, kui tekib tegelik vajadus kulutuste tegemiseks ja neid ei või kulutada muuks otstarbeks kui selleks, milleks nad on määratud (Töölis-talupoegade Inspeksiooni RK poolt 2. detsembril 1930. a. kinnitatud juhiste p. 4 — Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään (1931. a., nr. 2).

Avansse võib anda sularahas ja akreditiiviga Riigipanga kassa või tööhoiukassa peale ainult vahetult komandeeritavale kaastöötajale; tema vastutab saadud avanssummade alalhoidmise, nende õige kasutamise ja nende kulutamise kohta õigeaegse lõendavate dokumentide esitamise eest (Töölis-talupoegade Inspeksiooni RK poolt kinnitatud juhiste p-d 6 ja 8).

Seadusevastaste avansside väljaandmise eest vastutavad nii isikud, kes annavad korralduse väljaandmiseks, kui ka isikud, kes täidavad neid korraldusi, kusjuures viimaste (raamatupidajate ning administratiiv- ja finantsosakondade või -jaoskondade juhatajate) kohta kehtivad juhised, mis on ette nähtud pearaamatupidajate kohta käivas seadluses (Töölis-talupoegade Inspeksiooni RK poolt kinnitatud juhiste p. 7).

Uute avansside andmine toimub ainult tingimusel, kui varem antud avansid on täielikult korraldatud (Töölis-talupoegade Inspeksiooni RK poolt kinnitatud juhiste p. 16).

B. Missuguse dokumendi alusel toimub raha maksmine komandeeritule

Ametiasjus komandeeritud töötajale makstakse raha nõutavalt vormistatud komandeerimistunnistuse alusel, mille ühtne vorm on kindlaks määratud NSVL RKN-i 26. juuni 1942. a. määrusega ning mis on trükitud.

Komandeerimisele väljasõidu, komandeerimiskohale saabumise, sealt väljasõidu ja alatisse töökohta tagasijõudmise kuupäevad märgitakse komandeerimistunnistusele kohaliku administratsiooni poolt.

Komandeerimistunnistused lisatakse avansi aruande juurde ja on komandeerimiskulude tasu arvutamise aluseks. Kui komandeerimistunnistusel puuduvad märkmed saabumise ja väljasõidu päeva kohta, siis komandeerimisega seotud arveldusi ei tehta.

C. Avansi suuruse määramine

Avansse sõidukuludeks komandeerimiste puhul antakse komandeeriva asutise või ettevõtte poolt määratud suuruses, olenevalt komandeerimise kestusest, kaugusest ja erilistest tingimustest. Nende suuruste määramisel tuleb igal üksikjuhul käsitleda juhiseid tasu maksmise kohta komandeerimiste puhul (Töölis-talupoegade Inspeksiooni RK poolt kinnitatud juhiste p. 11).

Avansisummade kulutamata jäägid tagastatakse komandeerimisest tagasijõudmisel viivitamata asutisele või ettevõttele; sissemakse kvitlengi number tuleb ära näidata väljaantud summade kulutamise aruandes.

Juhul, kui komandeerimine, mille jaoks anti avanss, tühistatakse, tagastatakse aruandeline summa asutisele või ettevõttele otsekohe, igal juhul aga hiljemalt 3 päeva jooksul pärast seda, kui avansisaaja sai korralduse komandeerimise tühistamise kohta (Töölis-talupoegade Inspeksiooni RK poolt kinnitatud juhiste p. 15).

D. Tõendavad dokumendid ning aruandlus komandeerimise kohta

Tõendavaiks dokumentideks komandeerimiste puhul saadud avansside kulutamise kohta on:

1) komandeerimistunnistused märkmetega tegeliku väljasõidu ja komandeerimisest tagasisaabumise kuupäevade kohta;

2) komandeeritu aruanne komandeerimisel tema poolt tehtud kulutuste kohta, millele on lisatud juurde dokumendid; kui sõidud kulgesid maanteed mööda, siis on tarvis esitada vastavad teatised kohalikest võimuorganilt või asutiselt, kuhu komandeeritu oli suunatud.

Pisikulud, üldsummas aruande järgi mitte üle 5 rubla, võib tõestada arvete saamise võimatuse või raskendatuse korral komandeeritud isiku erilise kulude lehega, mis kinnitatakse tema allkirjaga ning lisatakse aruande juurde (vt. Töölistalupoegade Inspektsiooni RK poolt kinnitatud juhised).

Komandeeritu peale pandud ülesande täitmise kontrolli otstarbel esitab tema pärast komandeerimiselt tagasitulekut juhtkonnale ettekande, lisa-des selle juurde kõik vajaliku materjali (aktid, protokollid, ettepanekud jms.). Ilma selleta ei saa kindlaks teha, kas kulutatud summad olid ratsionaalselt kasutatud (komandeerimise otstarbekohasus).

Avansiaruanne koostatakse tüüpvormi järgi.

Raamatupidamisosakond annab avansiaruande kontrollimiseks vastuvõtmise kohta kviitungi ning teeb samaaegselt selle kohta märkme aruandva isiku isikliku konto kaardil enne lahtrit (kuupäev, aruande number ja summa)¹.

E. Aruande esitamise tähtajad ja vastutus nende rikkumise eest

Kirjalik ettekanne komandeerimise tulemuste kohta ja avansiaruanne seoses komandeerimisega kulutatud summade kohta tuleb esitada hiljemalt 3 päeva jooksul pärast komandeerimiselt tagasitulekut ning otsus ettekande ja aruande kohta tuleb asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajail või nende asetäitjail teha hiljemalt 5 päeva jooksul (NSVL RKN-i 26. juuni 1942. a. määruse § 8).

Isikud, kes ülaltähendatud tähtaja jooksul ei ole esitanud aruandeid ja tõendavaid dokumente nende poolt saadud aruandeliste summade kohta ning

¹ Tasutud dokumentide kustutamise korra kohta vt. NSVL Rahanduse RK ringkiri 21. märtsist 1938. a. („Finantsmajanduslik Bülletään“ 1938. a., nr. 11—12, lk. 9).

kes ei ole tagasi maksnud nende summade kulutamata jääke, vastutavad selle eest distsiplinaarkorras, vastavalt juhtudel aga võetakse kriminaalvastutusele (Töölis-talupoegade Inspektsiooni RK poolt kinnitatud juhiste p-d 13, 15 ja 17).

X. ARVELDUSED AJUTISE TÖÖVÕIMETUSE PUHUL

1. Üldmäärused

Töölised ja teenistujad saavad ajutise töövõimetuslehe toetust:

- a) haiguse puhul, kui nad kaotasid töövõime;
- b) teisele tööle üleviimise puhul, kui see toimus haigestumise tõttu;
- c) raseduse puhul ja pärast sünnitust (rasedus- ja sünnitoetust maksatakse neile, kes antud ettevõttes (asutises) on pidevalt töötanud vähemalt 3 kuud);
- d) perekonnaliikme haiguse puhul, kui on vaja haiget talitada;
- e) karanteeni puhul.

Kõigil neil juhtudel võib töölt vabastamine toimuda ainult korra kohaselt, mis on ette nähtud ÜAÜKN-i ja NSVL Tervishoiu RK 31. juuli 1937. a. juhendis „Kindlustatuile haiguslehtede väljaandmise korrast“ ning mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 14. augustil 1937. a. (LSKK 1937. nr. 54, art. 229).

Ajutise töövõimetuslehe toetuste määruste § 61 kohaselt maksavad ettevõtte ja asutised toetust kuni töövõime taastumiseni või invaliidsuse kindlakstegemiseni, kuigi tööline või teenistuja selle aja kestel vallandati (seadusega kindlaksmääratud tähtaja möödumisel).

2. Dokumentatsioon

Kindlustatu ajutine töövõimetusleht tähistatakse ainult haiguslehega (töövõimetuslehega). Seepärast makstakse toetust ainult sel juhul, kui töölt vabastamine toimus kindlaksmääratud korras ning vormistati töövõimetuslehe väljaandmisega. Teisi dokumente selle asemel maksmiseks vastu ei võeta.

Töövõimetuslehe kaotamiseks korraldab lehe väljaandnud organ välja duplikaadi, teatise esitamise vastu töökohast selle kohta, et antud aja eest toetust makstud ei ole („Ajutise töövõimetuslehe toetuste põhimääruse“ § 64; ÜAÜKN-i ja NSVL Tervishoiu RK 31. juuli 1937. a. juhendi „Kindlustatuile haiguslehtede väljaandmise korrast“ § 1 ning ÜAÜKN-i Sekretariaadi 30. mai 1942. a. määrus).

Ajutise töövõimetuse korral puhkuse andmisel täidab arst lehe esikülje kehtivate juhiste kohaselt.

Tagakülj on määratud toetuse arvestuse andmete jaoks ja täidetakse ettevõtte administratsiooni ning käitiskomitee poolt pärast seda, kui kindlustatu esitas lehe.

3. Töövõimetuslehtede väljaandmise ja täitmise üldmäärused

Töövõimetusleht on erakordselt tähtis dokument. Selle lehe alusel vabastatakse töötajaid töölt töövõime ajutise kaotuse puhul ja makstakse neile riigi kulul toetusi, mis üldsummas meie maal moodustavad miljardeid rublasid.

Seepärast tuleb töövõimetuslehed täpselt ja õigesti vormistada võrdsele teiste rahaliste dokumentidega.

Esimeseks instantsiks, kus vormistatakse töövõimetusleht, on ravi-asutised.

NSVL RKN kinnitas 14. augusti 1937. a. määrusega nr. 1382 ÜAÜKN-i ja NSVL Tervishoiu RK 31. juuli 1937. a. juhendi „Kindlustatuile haiguslehtede väljaandmise korrast“. See juhend määrab kindlaks üle maa ühtse, täpse ja range haiguslehtede väljaandmise korra, mida tuleb täpselt järgida¹.

Juhend annab arstidele õiguse välja anda haiguslehti iga kord tähtajaga kuni 3 päeva, üldkokkuvõttes aga iga haigestumise juhul mitte üle 10 päeva.

Pikaldaste ja tõsiste haigestumiste korral toimub haiguslehtede pikendamine üle 10 päeva ainult arstliku konsultatsioonikomisjoni poolt või ühiselt raviva arsti ja peaarsti poolt, kuid ainult pärast haige kohuslikku isiklikku läbivaatamist (vt. juhendi §-id 8 ja 9).

Nende ettevõtete ja asutiste töölistele ja teenistujaile, kus on polikliinikud, annavad haiguslehti välja nende polikliinikute arstid. Kui aga haige oma tervisliku seisundi tõttu ei saa sinna ilmuda, polikliinikul aga puuduvad oma arstid temale abiandmiseks kodus, siis annab haiguslehe välja ravi-asutise arst kindlustatu elukoha järgi.

Teistele kindlustatuile annavad haiguslehti välja raviasutiste arstid kas kindlustatu elu- või töökoha järgi (juhendi § 23).

Haiguslehtede väljaandmine maksulistes polikliinikutes ja ravilates on keelatud.

¹ Juhend „Kindlustatuile haiguslehtede väljaandmise korrast“ on ilmunud eraldi väljaandena vene keeles (Profizdat, 1937. a., lk. 16) ning on paigutatud materjalide kogumikku käitiskomiteede töö alal „Käitiskomitee töötaja käsiraamat“, lk. 162 (RK Poliitiline Kirjandus, 1948. a.).

Kindlustatuile, kelle ajutine töövõimetus tekkis väljaspool tema alatist elu- ja töökohta (näiteks komandeerimisel, puhkekodus jne.), antakse haiguslehed välja nende ajutises asukohas, kuid ainult raviasutise peaarsti kinnitusel (juhendi § 24)¹.

Haigeile, kes said esmase haiguslehe alatises elu- või töökohas, pikendatakse seda lehte teises kohas ainult siis, kui on olemas esialgselt haiguslehe väljaandnud raviasutise otsus väljaõidu võimalikkuse kohta. Selle otsuse teeb raviv arst koos peaarstiga (juhendi § 25).

Haigusleht antakse välja töövõimetus e kindlakstegemise päeval, välja arvatud ravi juhud statsionaarses haiglas (juhendi § 26).

Kõigil juhtudel, kus haiguslehte peab pikendama või välja andma raviv arst peaarsti kinnitamisel või koos sellega, peavad haiguslehele alla kirjutama mõlemad arstid (juhendi § 27).

Juhul, kui järjekordse töötasu väljamaksmise ajal töövõimetus veel kestab, annab raviv arst kindlustatule haiguslehe „Järje“ ning teeb esmasele lehele lahtris „Asuda tööle“ märkme „Järje“ väljaandmise kohta.

Töövõimetus e puhul, mis kestab üle 10 päeva, annab „Järje“ välja arstlik konsultatsioonikomisjon (§-d 8 ja 9) või raviv arst peaarsti kinnitusel (juhendi § 28).

Haiguslehe seadusevastase väljaandmise või seadusevastase täitmise eest võetakse arstid distsiplinaar- või kriminaalvastutusele.

Vastutus kogu töökorralduse eest töövõime ekspertiisi ning haiguslehtede väljaandmise, alahoidmise ja arvestuse alal langeb raviasutise peaarstile (kuigi on määratud ekspertiisi eest vastutav isik) (juhendi § 29)².

Töövõime taastumise puhul kindlustatu tööle määramisel märgib arst haiguslehe esiküljele lahtris „Asuda tööle“, mis päeval kindlustatu peab tööle asuma.

Haiguslehele kirjutavad vastavaile kohtadele alla arstid ning peale selle peab haiguslehel olema veel kaks pitsert — esikülje ülemises ja alumises osas.

¹ Toetuse maksmine haiguslehtede järgi toimub alatises töökohas (kust tööline või teenistuja saab töötasu) (toetuste määruse § 62 ja ÜAÜKN-i Sekretariaadi 25. augusti 1935. a. määrus „Toetuste maksmise korrast teise linna kindlustatuile, kes sõidavad Moskvasse ja teistesse linnadesse“ — „ÜAÜKN-i Bülletään) 1935. a., nr. 15—16).

² ÜAÜKN-i Sekretariaat määras kindlaks, et raviasutistes tuleb haiguslehtede planke hoida nagu rahalisi dokumente, välja anda allkirja vastu eriraamatus, mis on nummerdatud, nõõritud ning vastava tervishoiuosa-konna pitseri ja allkirjaga kinnitatud. Arstid on kohustatud regulaarselt aru andma haiguslehtede plankide kasutamisest (vt. „Tõõrahva Saadikute Nõõkogu Teataja“ 19. jaanuarist 1941. a.).

4. Haiguslehe vormistamine ettevõttes

Haiguslehe vormistamise instantside järjestus ettevõttes on osutatud ÜAÜKN-i Sekretariaadi poolt 3. novembril 1933. a. kinnitatud ajutises juhendis (Finantsmajandusliku Seadusandluse Bülletään 1933. a., nr. 34).

Selle juhendi kohaselt peab kindlustatud tööline või teenistuja andma haiguslehe (töövõimetuslehe) administratsioonile tööletuleku päeval. Saanud kindlustatult haiguslehe, täidab administratsioon selle teise külje.

Andmed lehe ülemises osas täidab tabelipidaja ning neile kirjutab alla tsehhiülem või meister või osakonna juhataja.

Sama lehe ülemises osas märgib ettevõtte või asutise administratsioon töövõimetuslehes pideva tööstaaži kestuse (aastates, kuudes ja päevades). Seejuures kirjutab pideva tööstaaži kohta tehtud märkusele alla ametisik, kes on selleks volitatud ettevõtte või asutise juhataja käskkirjaga, juurde lisades ettevõtte või asutise pitseri (ÜAÜKN Sekretariaadi määrusest 14. augustist 1948. a., protokoll nr. 201).

Täitnud haiguslehe, annab administratsioon selle edasi käitiskomiteele (sotsiaalkindlustuse nõukogule või osakonnakomisjonile) edasiseks vormistamiseks (toetusesaamise õiguse kindlaksmääramiseks ja toetuse suuruse määramiseks).

Sotsiaalkindlustuse nõukogu (osakonnakomisjoni) või käitiskomitee otsus (toetuse määramisel haiguse puhul) märgitakse haiguslehe keskmise osa vasakpoolsele küljele.

Otsuses näidatakse: perekonnanimi, kas asjaomane töötaja on ametiühingu liige (jaa või ei), pidev tööstaaž antud ettevõttes (asutises), mis määratakse tööraamatu järgi (aastate, kuude ja päevade arv), määratud toetuse suurus (%-des töötasust) ja mitme päeva eest makstakse toetust.

Rasedus- ja sünnitustoetuse määramisel näidatakse otsuses (haiguslehe keskmise osa parempoolne külg) täiendavad andmed (kas on stahhaanovlane või lõõktööline, jaa või ei; kas on ordenikandja — jaa või ei, üldine tööstaaž — aastate ja kuude arv).

Toetusemaksimisest keeldumise korral näidatakse ära selle põhjus. Lehele märgitakse kuupäev ja protokoll number. Otsusele kirjutab alla nõukogu (komisjoni) esimees.

Kui töövõimetus tekkis õnnetusjuhtumi tagajärjel, märgitakse lahtris „Akt tootmisega seotud õnnetusjuhtumi kohta“ akti kuupäev ja number.

Täitnud töövõimetuslehe, annab käitiskomitee (sotsiaalkindlustuse nõukogu või osakonnakomisjon) selle ettevõtte (asutise) palgaarvestusosakonda andmete märkimiseks töötasu kohta ning toetuse arvutamiseks ja väljamaksmiseks kooskõlas otsusega toetuse suuruse kohta.

Sotsiaalkindlustuse nõukogu (käitiskomitee) annab ettevõtte või asutise palgarvestusosakonda samuti ka need haiguslehed, mis seadusekohaselt ei kuulu maksmisele, enne seda neid kustutades (vt. ÜAÜKN-i Presiidiumi 5. veebruari 1939. a. määrus — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1939. a., nr. 2).

Kõik haiguslehed, mis käitiskomitee suunab ettevõtte või asutise palgarvestusosakonda, antakse sinna allkirja vastu nende nimekirjal, milles näidatakse haiguslehtede numbrid ja nende edasiandmise kuupäev (ÜAÜKN-i Sekretariaadi poolt 3. novembril 1933. a. kinnitatud juhendi punktid 3—9).

Palgarvestusosakond, saanud töövõimetuslehe, kontrollib, kas sellel on märke toetuse suuruse kohta ja vastav allkiri, mida palgarvestusaparaat peab tundma.

Palgarvestusosakond on kohustatud, sõltumata käitiskomitee märkmest, võrdlema maksmisele kuuluvate päevade tegelikku arvu arsti märkmetega ja määratud toetuse suuruse vastavust tööstaaži andmetele, kontrollima, kas ei esine kaapeid ja parandusi ning kas on olemas arsti allkiri ja ravi-asutise pitserid.

Kõigil haiguslehtede ebaõige vormistamise või lahkuminekute juhtudel tuleb sellest teatada käitiskomiteele ning mitte võimaldada väljamaksmist lehtede järgi, mis põhjustavad ühtesid või teisi kahtlusi.

Maksmisele kuuluva toetuse summa arvutamiseks täidab arvestusaparaat lehel „Teatise töötasu kohta“ kooskõlas toetuse arvutamise eeskirjadega, mis on toodud allpool (p. 5).

Kui töötasu makstakse kuukaupa, siis näidatakse teatise esimesel real kuupalk, mis on määratud asjaomasele töötajale töövõimetuslehe tekkimise päevani, selle järel tuuakse ära keskmine päevatasu eraldi iga kuu kohta, kui töövõimetus kestis erinevatel kalendrikuudel.

Tükitöötasu puhul täidetakse teatise teine rida ning tuuakse ära keskmine päevatasu.

Haigestumise tõttu teisele tööle ülemineku puhul täidetakse teatise kolmas rida, kus näidatakse: mis kuupäevast ja mis kuupäevani töö kestis, kui palju oli tööpäevi ja töötasu summa.

Haiguslehe „Teatisele töötasu kohta“ kirjutab alla palgarvestusosakonna raamatupidaja.

Käitiskomitee (sotsiaalkindlustuse nõukogu või komisjoni) otsuse alusel toetuse suuruse kohta ja „Teatise töötasu kohta“ alusel täidetakse haiguslehe osa „Tuleb maksta toetust“, näidates selles ära: missuguse perioodi eest, mitme päeva eest, pävatöötasu suuruse ja toetuse suuruse protsendides arvutatud töötasu summast.

Juurdemakse summa teisele tööle üleviimisel arvutatakse ja näidatakse selles osas eraldi.

Maksmisele kuuluv toetuse summa näidatakse sõnadega.

Palgalehe number ja kuupäev, kuhu toetus on sisse kantud, märgitakse töövõimetuslehele.

Osale „Tuleb maksta toetust“ kirjutab alla isik, kes on vastutav töötasu väljamaksmise eest.

Ettevõtte, asutise või organisatsiooni pea- (vanem) raamatupidaja vastutab ühistel alustel ametiühingulise organisatsiooniga haiguslehtede järgi toetuse õige määramise, väljaarvutamise ja väljamaksmise eest. (Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus nr. 784 19. augustist 1948. a. — ENSV Teataja 1948, nr. 16.)

5. Kuidas arvutatakse toetust töövõimetuslehele eest

Palgaarvestusaparaat arvutab töövõimetuslehele kuuluva toetuse summa allpool-mainitud juhiste kohaselt.

A. Töötasu liigid, mis on aluseks toetuse arvutamisel

Ajutise töövõimetuslehe toetuse maksmisel töölistele ja teenistujatele võetakse arvesse kõik töötasu liigid (millelt arvutatakse kindlustusmaksu), välja arvatud tasu ületunnitööde eest, kohakaasluse tasu ja iga liiki ühekordse iseloomuga tasud (ÜAÜKN-i määrus, kinnitatud NSVL RKN-i 31. juuli 1937. a. määrusega nr. 1229 — LSKK 1937, nr. 49, art. 204).

B. Töötasust viimase ametikoha järgi

Toetuse arvutamiseks võetakse töötasu viimase ametikoha järgi enne töövõimetuslehe tekkimist.

Kui tööline või teenistuja aja kestel, mille eest saadud töötasu võetakse toetuse arvutamise aluseks, viidi üle teisele tööle, siis toetuse arvutamisel võetakse aluseks ainult tema töötasu viimase ametikoha järgi (määruse § 39).

N ä i d e. Töötaja astus ametisse asutisse 18. detsembril 1944. a. ja kinnitati alates sellest kuupäevast revidendi ametikohale, 10. mail 1946. a. määrati pearaamatupidaja ametikohale ning 5. juunil 1946. a. haigestus. Toetuse arvutamise aluseks võetakse tema palk pearaamatupidaja ametikoha järgi.

C. Töötasu muutmisest töövõimetuslehele perioodil

Muudatusi töötasus, mis toimusid ajutise töövõimetuslehe perioodil, toetuse arvutamisel arvesse ei võeta (välja arvatud juhud, mis on näidatud allpool punktides K ja M).

Kui aga töötasule, mille alusel arvatati toetus, tehti juurdemakseid aja eest enne ajutise töövõimetuse tekkimist, siis tuleb ka toetust vastavalt suurendada (määruse § 40).

D. Toetuse arvutamine kuupalga puhul

Toetuse arvutamiseks kuupalga puhul jagatakse asjaomasele töölisele või teenistujale töövõimetuse tekkimise päevaks määratud kuupalk töövõimetuse kuu tööpäevade arvuga (graafiku järgi 23, 24, 25, 26 või 27), nõnda määratakse kindlaks täielik päevane toetus (100%).

Kui asjaomasele töötajale on toetust määratud täieliku töötasu ulatuses, siis saadud päevase toetuse summa korrutatakse tööpäevade arvuga, mis jäid vahele ajutise töövõimetuse tõttu (määruse §-d 42 ja 43).

N ä i d e. Teenistuja, ametiühingu liige, töötab ettevõttes pidevalt üle 8 aasta ja saab palka 800 rubla kuus. Toetust määrati temale 100% suurusel töötasust kogu töövõimetuse aja eest.

Töövõimetuse kuul oli 25 tööpäeva (graafiku järgi), haiguse tõttu jäi vahele 12 tööpäeva. Toetust saab töötaja 384 rbl. $[(800 : 25) \times 12]$. Kui aga selle töötaja ajutine töövõimetus kestnuks erinevatel kalendrikuudel erinevate tööpäevade arvuga, siis tulnuks toetust arvutada eraldi iga kuu kohta. Näiteks 25 tööpäevaga kuul puudus töötaja 8 päeva, järgneval, 26 tööpäevaga kalendrikuul aga ülejäänud 4 päeva.

Toetust arvutatakse järgmiselt:

a) $(800 : 25) \times 8 = 256$ rbl.; b) $(800 : 26) \times 4 = 123$ rbl. 08 kop.

Antud tingimusel saab töötaja toetust üldsummas 379 rbl. 08 kop. (256 rbl. + 123 rbl. 08 kop.).

Kui töötaja tegelik töötasu (ametipalk + preemiad ja muud seadusega ettenähtud lisatasud) ületab kahe kuu ametipalga summa, tuleb ajutise töövõimetuse puhul antavat toetust (välja arvatud toetus raseduse ja sünnituse puhul) arvutada lähtudes summast, mis ei ületa kahekordset ametipalka.

(ENSV Ministrite Nõukogu määrusest nr. 787 19. augustist 1948. a. ENSV Teataja nr. 23, 31. aug. 1948. a.).

N ä i d e. Käitise insener haigestus oktoobris. Toetuse arvutamiseks võetakse aluseks haigusele eelnenud augustis ja septembris saadu töötasu.

Augustis tasuti insenerile ametipalka — 1200 rbl. ning preemiat — 1000 rbl.

Septembris tasuti insenerile ametipalka — 1200 rbl., preemiat — 1200 rbl. ja muud lisatasu — 400 rbl.

Kokku sai insener kahe kuuga 5000 rbl. See summa ületab tema kahekordse kahe kuu ametipalga. Toetuse arvutamiseks tuleb aga aluseks võtta kahekordne kahe kuu ametipalk, s. o. 4800 rbl.

E. Toetuse arvutamine tüki-, akord- ja muu sellesarnase töötasu puhul

Toetuse arvutamiseks tüki-, akord- (tööajal) ja muu sellesarnase töötasu puhul tükitöölise viimase kahe täie kalendrikuu (töövõimetuse tekkimise kuu esimese päevani) tegelik töötasu jagatakse nende kahe kuu tööpäevade arvuga graafiku järgi, nõnda määratakse kindlaks tegelik keskmine päevane töötasu.

Seejuures päevade arvust, millega jagatakse töötasu, võetakse maha päevad, mille eest on makstud ajutise töövõimetuse toetust, samuti need puudunud päevad, mis administratsiooni on tunnistanud mõjuvaiks.

Toetust makstakse töövõimetuse tõttu töölt puudunud tööpäevade eest (määruse §-d 44 ja 45).

Kui töötaja tegelik keskmine päevatasu on kõrgem kui vastava kategooria tükitöölise kahekordse tariifimäära summa, siis arvutatakse toetus (kas 50, 60, 80 ehk 100% töötasust) lähtudes kahekordse tariifimäära summast.

Näide V kategooria tükitöölise oli juunis haige 5 tööpäeva. Töövõimetuse tekkimise kuu esimesele päevale eelnenud 2 viimase täie kalendrikuu (aprilli ja mai) tegelik töötasu oli sellel töölisel 1972 rubla (aprillis — 722 rbl. ja mais — 1200 rbl.).

Tööpäevi oli temal selle aja kestel 47. 1972 rubla jagamise teel 47 saame tegeliku keskmise päevatasu, mis võrdub 41 rbl. 97 kop. Kuid V kategooria tükitöölise tariifne palgamäär on 18 rbl. päevas, kahekordne tariifne palgamäär — 36 rbl. Järelikult ületab selle töölise tegelik töötasu kahekordset tariifset palgamäära ning seepärast tuleb toetus arvutada lähtudes kahekordsest tariifsest palgamäärast, s. o. 36 rublast.

Kuna sotsiaalkindlustuse nõukogu määras sellele töölisele, kelle pidev tööstaaz on 9 aastat, toetust 100% ulatuses, siis peab tema saama 190 rubla (38×5).

Tuleb silmas pidada, et rasedustoetuse arvutamisel esimeste kalendripäevade eest määratud töötasu osas, näiteks, $\frac{3}{4}$ esimese 20 kalendripäeva eest ja täies ulatuses ülejäänud aja eest. Esimeste päevade kokkuvõttesse arvatakse kõik päevad kalendri järgi, mitte aga ainult tööpäevad, kuid toetust makstakse selle ajavahemiku tööpäevade eest.

Näide Naistöölisel või -teenistujal on õigus saada rasedustoetust esimese 20 kalendripäeva eest $\frac{3}{4}$ töötasu ulatuses ja järgmiste päevade eest täieliku töötasu ulatuses. Oletame, et temale anti enne sünnitust raseduspuhkust 1. juulist kuni 4. augustini (35 kalendripäeva) ning tema keskmine päevatasu on 20 rubla.

Arvestus toimub nii: esimesest 20 päevast kalendri järgi (1. kuni 20. juulini) arvatakse maha puhkepäevad — neid on 2 (7. ja 14. juuli); tähendab 15 rubla päeva kohta ($\frac{3}{4}$ päevatasust) tuleb maksta 18 tööpäeva eest; ülejäänud 15 päevast on 3 puhkepäeva (21. ja 28. juuli ning 4. august), tähendab 20 rubla päeva kohta tuleb maksta 12 tööpäeva eest.

Järelikult toetuse üldsumma on 510 rubla ($15 \text{ rbl.} \times 18 = 270 \text{ rbl.}$, $20 \text{ rbl.} \times 12 = 240 \text{ rbl.}$; $270 \text{ rbl.} + 240 \text{ rbl.}$).

Neile, kes töövõimetuse tekkimise kuu esimeseks kuupäevaks on töötanud vähem kui 2 kuud, kuid vähemalt ühe terve kalendrikuu, arvutatakse toetust terve kuu töötasu alusel. Toetust makstakse töövõimetuse tõttu puudunud tööpäevade eest (määruse §-d 44 ja 45).

N ä i d e. Tööline võeti ettevõttesse tööle 10. jaanuaril 1946. a. ning haigestus 3. märtsil 1946. a. Toetust arvutatakse temale veebruarikuu töötasu alusel, mis jagatakse selle töölise veebruarikuu tööpäevade arvuga (graafiku järgi) (arvates nendest maha päevad, mille eest varem on makstud toetust, ning mõjuvaid põhjustel puudunud päevad), seega saame tema päevatasu. Siit määratakse päevase toetuse suurus ning siis toetuse summa, mis kuulub väljamaksmisele.

Toetuse arvutamisel neile, kes töövõimetuse tekkimise kuu esimeseks päevaks on töötanud vähem kui ühe terve kuu, võetakse aluseks töötasu kogu töötaja eest kuni töövõimetuse tekkimise päevani (määruse §-d 44 ja 45).

N ä i d e. Tööline astus tööle 3. märtsil 1946. a. Haigestus 26. aprillil 1946. a. Toetuse arvutamisel võetakse aluseks kogu tema töötasu 3. märtsist kuni 25. aprillini 1946. a. (incl.). Selle töötasu jagamisel sama ajavahemiku tööpäevade arvuga (graafiku järgi) (maha arvates päevad, mille eest varem on makstud toetust, ning mõjuvaid põhjustel puudunud päevad) määratakse päevatasu ning siis arvutatakse üldises korras päevane toetus ja summa, mis kuulub väljamaksmisele.

F. Toetuse arvutamine segatöötasu puhul

Isikuile, kes saavad segatöötasu, s. o. kuupalga kõrval veel muid tasusid, arvutatakse toetust samade juhiste järgi nagu tükitöölistele (määruse § 46).

G. Toetuse arvutamine töötajaile, kellel ei ole kindlaksmääratud tööleilmumiste arvu

Päevane toetus töötajaile, kellel töötingimuste kohaselt ei ole kindlaksmääratud tööleilmumiste arvu (lektorid, ekskursioonijuhid jms.), määratakse kindlaks sel teel, et nende tegelik töötasu, mis on arvutatud sama korra kohaselt nagu tükitöölistele, jagatakse sama ajavahemiku kalendripäevade üldarvuga. Seejuures päevade arvust, millega jagatakse töötasu, arvatakse maha ainult need päevad, mille eest on makstud ajutise töövõimetuse toetust. Mõjuvaid põhjustel puudunud päevi sel juhul maha ei arvata.

Toetust makstakse töövõimetuse aja kõigi kalendripäevade eest (määruse § 47).

H. Toetuse arvutamine töötajaile, kelle tööleilmumiste arv on väiksem üldkehtivast arvust

Töötajaile, kellel tööleilmumiste arv on väiksem üldkehtivast arvust, kusjuures tööleilmumised on ette kindlaks määratud kalendrigraafiku järgi (klaasipuhujad, öövahid, haiglate arstid, põetajad jne.), arvutatakse päevane (või tunnine) toetus sel teel, et tegelik töötasu ajavahemikkude eest, mis on tähendatud ülal tükitööliste kohta, jagatakse sama ajavahemiku graafikujärgse tööleilmumiste (või töötundide) arvuga.

Tööleilmumiste (või tundide) arvust arvatakse maha päevad (või tunnid), mille eest on makstud ajutise töövõimetuse toetust, samuti muud päevad, mil puuduti põhjustel, mis administratsioon tunnistab mõjuvaiks.

Toetust makstakse töövõimetuse tõttu vahelejäanud kõigi tööleilmumiste (või tundide) eest (määruse § 48).

I. Toetuse arvutamine töötajaile, kelle tööaega arvestatakse kuude kaupa

Kuude kaupa arvestatava tööajaga töölistele ja teenistujaile, kelle tööpäevad töötingimuste tõttu korrapäraselt vahelduvad puhkepäevadega (trammitöötajad jt.), arvutatakse toetust üldistel alustel, kuid iga üksiku kuu piirides; päevade (või tundide) arv, mille eest maksti toetust, koos töölõlud päevade (või tundide) arvuga ei tohi üldkokkuvõttes ületada kindlaksmääratud tööpäevade (või töötundide) kuunormi (määruse § 49).

J. Toetuse arvutamine erineva töötasu puhul aasta eri perioodidel

Kui töötingimuste tõttu on määratud erinev töötasu aasta eri perioodidel (näiteks navigatsiooni hooaeg ja talvine periood veetranspordi alal),

siis päevane toetus arvutatakse töötasu alusel, mis töölisel või teenistujal olnuks siis, kui ta oleks jäänud oma tööle.

Kui ühes perioodis alanud töövõimetus jätkub ka teises, siis toetust teise perioodi töötasu alusel makstakse samast tähtajast alates, mil muudeti töötajate töötasu (määruse § 50).

K. Toetuse arvutamine neile, kes kaotasid töövõime katseaja kestel

Katseaja kestel töövõime kaotanule tuleb toetust maksta üldistel alustel, lähtudes töötasust selle järgu järgi, mis oli ette nähtud katselevõtmise juures.

Kui töötaja töövõimetus tekkimise päevaks ei olnud veel sooritanud katset ja järelikult tema tariifijärk oli veel kindlaks määramata, siis makstakse toetust tariifijärgu alusel, mis on määratud antud töö jaoks; kui aga see on kindlaks määramata, siis analoogilise kutse järgu alusel (määruse § 51).

L. Toetuse arvutamine ettevõtte seisaku puhul

Kui töövõimetus tekkis ettevõtte töötamise ajal ja jätkub ettevõtte seisaku ajal, siis toetust seisakuaja eest makstakse samas ulatuses, nagu selle aja eest makstakse töötasu sama kutse ja sama kvalifikatsiooniga töölistele ja teenistujatele, kuid mitte rohkem sellest toetusest, mida töövõimetu oleks saanud toetuse arvutamise üldjuhiste järgi.

Kui töövõimetus tekkis ettevõtte ajutise seisaku ajal, siis seisakuaja eest toetust ei maksta.

Kui töövõimetus (sõltumata selle tekkimise ajast) kestab pärast ettevõtte käikulaskmist või likvideerimist, siis toetust käikulaskmise või likvideerimise päevast alates makstakse selle töötasu alusel, mida tööline või teenistuja sai enne tööseisakut (määruse § 53).

M. Toetuse arvutamine kõrgemapalgalise töötaja ajutise asendamise puhul

Juhul, kui töövõimetus tekib ajutiselt puuduva kõrgemapalgalise töölise või teenistuja asendamise korral, arvutatakse toetus selle kõrgema palga alusel (kui asendajale seda on määratud)¹.

¹ Vt. ÜAÜKN-i Sekretariaadi 8. mai 1939. a. määrus („ÜAÜKN-i Bulletin“ 1939. a., nr. 5).

Toetust kõrgema palga alusel makstakse määratud asendamise tähtaja lõpuni, kui aga see tähtaeg ei olnud kindlaks määratud, siis kuni töövõime taastumiseni või invaliidsuse kindlaksmääramiseni (määruse § 54).

N. Toetuse arvutamine haigestumise tõttu teisele tööle üleviimise puhul

Ajutise töövõimetuse toetust haigestumise tõttu teisele tööle üleviimise korral (mida otsustab arst või komisjon) arvutatakse niisuguses ulatuses, et ta koos töötasuga uuel tööil ei ületaks täielikku töötasu endisel tööil (mis arvutati toetuse suuruse määramiseks) (määruse § 57).

O. Toetuse arvutamine neile, kes töötavad kodus

Toetuse arvutamisel neile, kes töötavad kodus, võetakse aluseks tegelik töötasu kahe viimase terve kalendrikuu eest enne selle kuu esimest päeva, millal algas töövõimetus.

Neile, kes töövõimetuse tekkimise kuu esimeseks päevaks on töötanud vähem kui 2 kuud, kuid vähemalt ühe terve kuu, võetakse aluseks terve kuu töötasu.

Neile, kes töövõimetuse tekkimise kuu esimeseks päevaks on töötanud vähem kui üks kuu, võetakse aluseks töötasu kogu tööaja eest kuni töövõimetuse tekkimise päevani.

Päevane toetus arvutatakse sel teel, et tegelik töötasu ülaltähendatud aja eest jagatakse sama ajavahemiku kalendripäevade üldarvuga. Seejuures päevade arvust, millega jagatakse töötasu, arvatakse maha ainult need päevad, mille eest maksti ajutise töövõimetuse toetust.

Toetust makstakse töövõimetuse aja kõigi kalendripäevade eest („Ajutise töövõimetuse toetuste põhimääruse“ lisa 5.).

P. Toetuse väljamaksmise tähtajad

Toetus makstakse välja üldise palgalehe järgi samadel tähtaegadel, mis on määratud vastava töölise või teenistuja töötasu väljamaksmiseks, välja arvatud järgmised juhud, kus toetust makstakse ette:

a) puhkuse korral, mis on antud tasuta sanatoorium- või kuurortraviks teises maakohas, makstakse ette 70% toetusest kogu puhkuse aja eest, ülejäänud osa aga makstakse välja puhkuselt tagasitulekul;

b) puhkuse korral tasuta ravimiseks teises maakohas, kui on määratud statsionaarne (voodi-) või ambulatoorne eriravi, makstakse toetus täieli-

kult ette kogu selle aja eest, mis on tasumiseks ette nähtud arstliku töö-
ekspertiisi komisjoni (ATEK) poolt;

c) puhkuse korral ravimiseks teises maakohas omal kulul (sanatoorium-
või kuurortravi, stationaarne või ambulatoorne eriravi) makstakse toetus
täielikult ette kogu puhkuse aja eest, mis on määratud arstliku tööeksperti-
iisi komisjoni (ATEK) poolt¹;

d) raseduspuhkuse korral makstakse toetust ette ühe kuu eest enne
sünnitust, toetuse ülejäänud osad makstakse välja üheaegselt töötasu välja-
maksmisega (määruse § 63).

Arvutatud summad kantakse tööliste ja teenistujate isiklikesse konto-
desse üldistel alustel.

6. Oigeaegselt saamata või pärast kindlustatu surma väljastamata jäänud toetuse väljamaksmisest

Toetust võib taotleda 6 kuu jooksul, arvates töövõime taastumise või
invaliidsuse kindlaksmääramise päevast (või 6 kuu jooksul, arvates kind-
lustatu surmapäevast).

Selle tähtaja möödumisel võidakse toetust määrata ainult erandjuhtudel
käitiskomitee esimehe korralduse alusel (määruse § 67).

Toetust antakse ainult selle töövõimetuse aja eest, mis langeb viima-
sesse aastasse enne toetuse taotlemist (määruse § 68).

Toetused, mis töölise või teenistuja surmapäevaks on jäänud väljasta-
mata, ei kuulu tema pärandustompu (määruse § 69).

Töölise või teenistuja surmapäevaks saamatajäänud toetusele on õigus
järgmistel perekonnaliikmeil:

a) lastel, vendadel ja õdedel kuni 18-aastaseks saamiseni või kui nad
oma töövõimetuse tõttu olid surnu ülalpidamisel;

b) vanemil ja abikaasal (sõltumata nende töövõimest), kui nad enne
töötaja surma elasid koos temaga või olid tema ülalpidamisel.

Käesoleval juhul võrrutatakse lastega adopteeritud (seaduslikus korras)
lapsed ning vanematega — adopteerijad (määruse § 70).

Töölise või teenistuja surmapäevaks saamatajäänud toetuse väljamaks-
mine toimub tõendi esitamisel selle kohta, et toetuse taotleja kuulus surnu
perekonnaliikmete hulka.

¹ Sanatoorium- ja kuurortraviks puhkuste andmise korra kohta vt.
NSVL RKN-i 9. augusti 1937. a. määrus nr. 1333 (LSKK 1937, nr. 53,
art. 225) ja ÜAÜKN-i juhend, mis on kinnitatud NSVL RKN-i 15. aprilli
1938. a. määrusega („Finantsmajanduslik Bülletään“ 1938. a., nr. 13).

Mitme perekonnaliikme taotluse puhul jagatakse toetus nende vahel võrdselt (määruse § 71).

Tähtjaks väljanõudmata toetused antakse vastava ametiühingu korraldusse koos viimase kuu kindlustusmaksudega (määruse § 72).

7. Väljamakstud dokumentide alalhoiust ja järgnevast kontrollist

Ettevõtte või asutise palgaarvestusjaoskonda toetuse väljamaksmiseks esitatud haiguslehed ja muud dokumendid on hoiul administratsiooni juures (ÜAÜKN-i poolt 3. novembril 1933. a. kinnitatud juhendi p. 23).

Haiguslehti hoitakse alal eraldi kaustas kuude kaupa ja nende järgi väljamakstud toetuste summa peab võrduma kindlustusmaksudest kinnipidamiste summaga.

Haiguslehele märgitakse selle palgalehe number ja kuupäev, mille järgi toetussumma on välja makstud.

Järgneva kontrolli korras sotsiaalkindlustuse nõukogu (käitiskomitee) valvab toetuste õige arvutamise ja õigeaegse väljamaksmise järele ning võtab tarvitusele abinõusid administratsiooni poolt tehtud vigade kõrvaldamiseks.

Sotsiaalkindlustuse nõukogu (käitiskomitee) tõmbab kontrollitööks laialdaselt kaasa sotsiaalkindlustuse volinikke¹, organiseerides nende kaasabil vähemalt üks kord kuus toetuste väljamaksmiste õigsuse ja kindlustusmaksude sissemaksete õigeaegsuse kontrolli (ÜAÜKN-i poolt 3. novembril 1933. a. kinnitatud juhendi p. 26).

Sotsiaalkindlustuse nõukogul (käitiskomiteel) on õigus nõuda administratsioonilt kõigi temal olevate materjalide esitamist toetuste väljamaksmiste kohta (ÜAÜKN-i poolt 3. novembril 1933. a. kinnitatud juhendi p. 27).

Kõik ajutise töövõimetuse lehed, mille järgi pole välja makstud (vt. ÜAÜKN-i 21. juuli 1939. a. seletus, „Sovetskaja justitsija“ 1940. a. nr. 2, ja ÜAÜKN-i määrus, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 17. septembril 1940. a.), tuleb kustutada ja ära anda ettevõtetele ning alal hoida võrdselt kõigi makstud ajutise töövõimetuse lehtedega. Vastutus nende ajutise töövõimetuse lehtede õigeaegse kustutamise eest, mille järgi pole välja makstud, on pandud käitiskomiteedele (ÜAÜKN-i Presiidiumi 5. veebruari 1939. a. määrus — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1939. a., nr. 2).

¹ Vt. ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt 22. augustil 1938. a. kinnitatud sotsiaalkindlustuse volinike põhimäärus ja ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt 22. augustil 1938. a. kinnitatud sotsiaalkindlustuse nõukogude põhimäärus („ÜAÜKN-i Bülletään“ 1938. a., nr. 10 ja „Finantsmajanduslik Bülletään“ 1938. a., nr. 30, lk. 30).

8. Administratsiooni või kätiskomitee tegevuse kohta kaebuste esitamise kord

Kaebused toetusest keeldumise või selle ebaõige suuruse määramise kohta esitatakse järgnevale kõrgemalseisvale ametiühingu-organisatsioonile (vastava ametiühingu liinis), kelle otsus on lõplik.

Kaebused administratsiooni peale toetuste ebaõige väljamaksmise või väljamaksmise viivituse kohta esitatakse kätiskomiteele, kelle otsus on lõplik (määruse § 76).

Sotsiaalkindlustuse nõukogu otsuste peale võib edasi kaevata kätiskomiteele ning osakonnakomisjoni otsuste peale — osakonnakomiteele (sotsiaalkindlustuse nõukogude jaoks ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt 22. augustil 1938. a. kinnitatud põhimääruse §-d 13 ja 21 — „ÜAÜKN-i Bülletään“ 1938. a., nr. 10).

9. Toetuste määramise korrast ja nende suurusest ajutise töövõimetuse puhul

A. Toetuste määramise kord

Kindlustatute paremaks teenindamiseks ja ametiühingu liikmete aktiivi kaasatõmbamiseks tööle riikliku sotsiaalkindlustuse alal organiseeritakse iga kätiskomitee juurde, kus on vähemalt 100 töolist ja teenustajat, sotsiaalkindlustuse nõukogu. Sotsiaalkindlustuse nõukogu teeb kätiskomitee organina antud ettevõttes või asutises kogu praktilise sotsiaalkindlustustöö, eriti määrab kindlaks õiguse ajutise töövõimetuse toetusele ning selle suuruse.

Ettevõtete ja asutiste kõigis osakondades, kus on olemas osakonnakomiteed, organiseeritakse nende juurde sotsiaalkindlustuse osakonnakomisjonid.

Ettevõtetes ja asutistes, kus sotsiaalkindlustuse nõukogu puudub, ei organiseerita ka sotsiaalkindlustuse komisjone; kogu praktilise sotsiaalkindlustustöö täidab sel juhul kätiskomitee, tõmmates kaasa sotsiaalkindlustuse volinikke.

Sotsiaalkindlustuse nõukogud ja sotsiaalkindlustuse osakonnakomisjonid organiseeritakse ning teevad oma tööd kooskõlas põhimäärusega, mis on ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt kinnitatud 22. augusti 1938. a. määrusega („ÜAÜKN-i Bülletään“ 1938. a., nr. 10; vt. samuti ÜAÜKN-i Presiidiumi 6. mai 1944. a. määrus). Sotsiaalkindlustuse volinike põhimäärus on ÜAÜKN-i Presiidiumi poolt kinnitatud 22. augustil 1938. a. („ÜAÜKN-i Bülletään“ 1938. a., nr. 10).

ÜAÜKN-i VIII pleenum kohustas ametiühingute organisatsioone parendama sotsiaalkindlustuse nõukogude ja komisjonide tööd, sisse seadma igapäevane kontroll ajutise töövõimetuse toetuste määramise ja väljamaksmise õigsuse üle ning võtma vastutusele isikuid, kes on süüdi NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määrusega kindlaksmääratud toetuste suuruste rikkumises.

ÜAÜKN-i Presiidium kohustas 13. juuni 1939. a. määrusega („Trud“ 18. juunist 1939. a.) kõiki käitiskomiteid teostama ajutise töövõimetuse toetuste määramist igal juhul ainult sotsiaalkindlustuse nõukogude ja osakonnakomisjonide koosolekuil, seal aga, kus neid ei ole, — käitiskomiteede koosolekuil, juhindudes seejuures rangelt NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määrusest (LMKK 1939, nr. 1, art. 1)¹.

B. Pidev tööstaaž

Käitiskomiteed, sotsiaalkindlustusnõukogud ja sotsiaalkindlustuse osakonnakomisjonid peavad ajutise töövõimetuse ja lapse sünni toetusrahade määramisel teostama ranget kontrolli ettevõtete ja asutiste administratsiooni poolt kindlaks tehtud pideva tööstaaži õigsuse üle, et see toimuks tingimata tööraamatuis tehtud sissekannete alusel (ÜAÜKN Sekretariaadi määrusest 14. augustist 1948. a., protokoll nr. 201).

Ajutise töövõimetuse toetuste määramisel loetakse tööstaaž pidevaks ka sel juhul, kui tööline või teenistuja läks üle ühest ettevõttest või asutisest teise majandusorgani või asutise administratsiooni korraldusel (vt. NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määruse § 10).

ÜAÜKN-i seletusega, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 28. detsembril 1940. a. (LMKK 1941, nr. 1, art. 13), on ajutise töövõimetuse toetuste määramisel ette nähtud järgmine pidev tööstaaži arvutamise kord, mis kehtib pärast tähendatud seletuse avaldamist määratavate toetuste kohta.

Töölistele ja teenistujatele ajutise töövõimetuse toetuste määramisel loetakse tööstaaž pidevaks ka järgnevail juhtudel:

a) üleminekul teisele tööle seoses valitavale ametikohale valimisega riiklikus asutises ja kooperatiivses või ühiskondlikus organisatsioonis, teisele tööle komandeerimisel ühiskondliku organisatsiooni otsusega, samuti üleminekul konkursi korras professori või õppejõu ametikohale kõrgemas õppeasutises;

¹ Kehtiv seadusandlus sotsiaalkindlustuse toetuste määramise küsimuste kohta on avaldatud raamatus „Sotsiaalkindlustuse käsiraamat sotsiaalkindlustuse osakonnakomisjonidele“ — „Profizdat“ 1945. a., lk. 111.

b) tööle asumisel pärast töövigastusest, kutse- või üldisest haigusest saadud ajutist invaliidsust, või pärast rohkem kui 2 kuud kestnud ja vallandamist põhjustanud haigust, — kui töötaja asus tööle endisele töökohale või astus tööle teise ettevõttesse või asutisse ja esitas tõendi selle kohta, et endisel töökohal administratsioon ei saanud talle võimaldada sobivat tööd (aega, mille kestel töötaja ei töötanud invaliidsuse tõttu, ei loeta pideva tööstaaži hulka);

c) teisele tööle asumisel seoses vallandamisega määrkondade koondamise või asutise või ettevõtte likvideerimise tõttu, kui töövaheaeg ei ületa üht kuud;

d) tööle asumisel pärast õppeasutise lõpetamist, kuhu töötaja oli komandeeritud riigiasutise, majandusliku või ühiskondliku organisatsiooni otsusega (õppeaeg ei loeta tööstaaži hulka);

e) üleminekul tööle teise maakotta seoses mehe või naise üleviimisega, kui seejuures töövaheaeg ei ületa üht kuud (arvestamata ülekolimise aega).

Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste ja pensionide määramisel pärast 24. augustit 1944. a. kooskõlas ÜAÜKN-i seletusega, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 24. augustil 1944. a. (ajaleht „Trud“ 1. septembrist 1944. a.), arvatakse Nõukogude armees ja sõjalaevastikus teenimise aeg, samuti partisanisalkades olemise aeg nii üldise kui ka pideva tööstaaži hulka.

Nõukogude armees ja sõjalaevastikus teenimise aeg, samuti partisanisalkades olemise aeg loetakse pideva tööstaaži hulka tingimusel, kui asuti töölise või teenistujana tööle kolme kuu jooksul pärast sõjaväeteenistusest või partisanisalgast vabanemist, välja arvatud sõiduaeg alatisse elukohta.

Esitatud juhis kehtib nii isikute kohta, kes kuni sõjaväkke kutsumiseni või partisanisalka astumiseni töötasid tööliste või teenistujatena, kui ka nende kohta, kes ei töötanud.

Kooskõlas ÜAÜKN-i seletusega riikliku sotsiaalkindlustuse toetuse määramisel säilib pidev tööstaaž neil töölistel ja teenistujail, kes astusid tööle teistesse ettevõtetesse või asutistesse seoses ettevõtte või asutise evakueerimisega, kui töövaheaeg ei ületa kolme kuud (välja arvatud sõiduaeg uude elukohta).

Töölistel ja teenistujail, kes vastavalt kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede määrustele evakueeriti haiguse või vanaduse tõttu, naised aga peale selle veel raseduse või alaealiste laste tõttu, säilib pidev tööstaaž, kui töövaheaeg ei ületanud kolme kuud (välja arvatud sõiduaeg uude elukohta, naistel aga peale selle veel rasedus- ja sünnituspuhkuse aeg). Esitatu on ette nähtud ÜAÜKN-i seletusega.

Riikliku sotsiaalkindlustuse toetuste ja pensionide määramisel tööliste

ja teenistujaile, kes viibisid ajutiselt okupeeritud rajoonides ja kelle käitumise kohta okupatsiooni ajal ei ole süüdistavaid andmeid, kooskõlas ÜAÜKN-i määrusega, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 6. veebruaril 1944. a., okupeeritud territooriumil viibimise aeg tööstaaži ei katkesta, kuid pideva tööstaaži hulka seda ei arvata.

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega 19. oktoobrist 1940. a. „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku üleviimise korrast ühest ettevõttest või asutisest teise“ on kindlaks määratud, et inseneridel, teenistujail ja kvalifitseeritud töölistel, keda viiakse ühest ettevõttest teise sama asukoha piirides, säilib tööstaaži pidevus ettevõttes, kuna teistesse maakohtadesse üleviidiule lisatakse täiendavalt üks aasta tööstaaži juurde (vt. lisa).

Vastavalt NSVL RKN-i 15. aprilli 1941. a. määrusele (LMKK 1941, nr. 12, art. 215) ettevõtete töölistele ja teenistujaile, mis on tööndusliku kooperasiiooni süsteemist üle antud riiklikku tööstusse, arvatakse pideva tööstaaži hulka ka aeg, millal nad töötasid vastavas ettevõttes artelli liikmetena.

Vastavalt ÜAÜKN-i Sekretariaadi 9. juuli 1941. a. määruse §-le 2 õppeaeg tööstus-, raudtee- ja vabrikukoolides arvatakse pideva tööstaaži hulka.

Isamaasõja invaliididele, kes töötavad ettevõtteis ja asutistes, makstakse ajutise töövõimetuse toetust, kooskõlas NSVL RKN-i 20. jaanuari 1943. a. määrusega nr. 73, sõltumata pidevast tööstaažist (ja ametiühingu liikmeks-oleku ajast).

Naistöolistele ja -teenistujaile, kellel ei ole kolmekuist¹ pidevat tööstaaži ühes ettevõttes või asutises ning kes on sunnitud raseduse ja sünnituse tõttu katkestama tööd, tuleb säilitada pidev tööstaaž ühes ettevõttes, kui nad pärast sünnitust asusid endisele töökohale. Haiguslehed mainitud naistöolistele ja -teenistujaile antakse raseduse ja sünnituse puhul üldistel alustel. Käitiskomitee ja sotsiaalkindlustuse nõukogu peavad nendele haiguslehtedele tegema märkmed selle kohta, et need lehed ei kuulu maksmisele (ÜAÜKN-i 21. juuli 1939. a. seletus — „Sovetskaja justitsija“ 1940. a., nr. 2).

Isikud, kes omavoliliselt töölt puudumise eest on mõistetud paranduslikele töödele, kaotavad oma pideva tööstaaži antud ettevõttes või asutises ning jäävad ilma ajutise töövõimetuse toetuste saamise õigusest 6 kuuks, arvates otsuse tegemise päevast.

¹ Varem kindlaksmääratud seitsmekuuse staaži asemele, mis on vajalik toetuse saamiseks rasedus- ja sünnituspuhkuse aja eest, on vastavalt NSVL RKN-i poolt 18. augustil 1944. a. kinnitatud „Määrusele rasedaile naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike toetuste määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korrast“ määratud kolmekuune tööstaaž.

Sääraste isikute tööraamatusse tehakse märge: „Pidev tööstaaž arvatakse alates 19... aastast“ (ÜAÜKN-i määrus, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 17. septembril 1940. a. — LMKK 1940, nr. 24, art. 589). Märgitakse kuupäev, mis järgneb päevale, millal lõppes karistuse kandmine.

Kooskõlas ÜAÜKN-i määrusega, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 15. juulil 1941. a., ülaltoodud eeskiri ei kehti rasedus- ja sünnitustoetuste kohta.

Töölised ja teenistujad, kes tahtlikult kahjustavad oma tervist või teesklevad haiget (simulandid), jäetakse toetusest ilma. Varem väljamakstud toetused nõuab käitiskomitee neilt kohtu korras tagasi.

Töölised ja teenistujad, kes rikuvad neile raviva arsti poolt määratud režiimi või kes mõjuva põhjuseta ei ilmu arstlikule läbivaatusele, jäetakse toetusest ilma.

Töölised ja teenistujad, kes on haigestunud liigse purjusoleku või sellest põhjustatud tegevuse (kalkuse, haavamise jms.) tagajärjel, jäävad toetusest ilma haiguse esimese viie kalendripäeva jooksul.

Üksikuile (s. o. kelle ülalpidamisel ei ole lapsi, abikaasat ja vanemaid) makstakse toetust liigest purjusolekust põhjustatud haiguse kuuendast päevast alates pooltes ulatuses (ajutise töövõimetuse toetuste määruse §-id 73, 74 ja 75).

C. Ajutise töövõimetuse toetuse määrad

Ajutise töövõimetuse toetust makstakse kõigi riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike mittetööstuslike ettevõtete ja asutiste töölistele ja teenistujail samadel alustel nagu tööstusettevõtete töölistele (ÜAÜKN-i määrus, mis on kinnitatud NSVL RKN-i poolt 31. juulil 1937. a.).

Töölistele ja teenistujail, kes on ametiühingu liikmed, makstakse ajutise töövõimetuse toetusi (välja arvatud rasedus- ja sünnitustoetus) järgmistes suurustes, olenevalt pidevast tööstaažist antud ettevõttes või asutises:

a) pideva tööstaaži puhul ühes ja samas ettevõttes
või asutises üle 8 aasta	— 100% töötasust;
b) 5 kuni 8 aastani	— 80% ..
c) 3 kuni 5 aastani	— 60% ..
d) kuni 3 aastani	— 50% ..

Alaalistele kuni 18. a. vanuses, kes on ametiühingu liikmed, makstakse toetust 60% suuruses palgast, olenemata pideva tööstaaži kestusest antud ettevõttes või asutises.

Töötajatele, kellel on kindlad ametipalgad või tariifsed kuupalgad ja kes saavad seadusega kindlaksmääratud lisatasusid ja preemiaid kehtivate sisetemide kohaselt, makstakse ajutise töövõimetus puhul antavad toetused (välja arvatud rasedus- ja sünnitoetus) lähtudes tegelikust töötasust, kuid mitte üle kahe kuu ametipalga või tariifse kuupalga suurusest summast.

Toetus ajutise töövõimetus puhul (välja arvatud rasedus- ja sünnitoetus) ei tohi ületada 160 rubla päevas. (Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusest 19. augustist 1948. a. ENSV Teataja 1948, nr. 16.)

Söetööstuse maa-aluseile töötajale — ametiühingu liikmeile, kes töötavad šahtides söetootmise või ettevalmistustööde alal, makstakse tähendatud toetusi järgmistes suurustes, olenevalt pidevast tööstaažist antud šahtis: pideva tööstaaži puhul üle 2 aasta — 100% töötasust, ning kuni 2 aastani — 60% töötasust.

Tööliste ja teenistujale, kes ei ole ametiühingu liikmed, makstakse ajutise töövõimetus toetust (välja arvatud rasedus- ja sünnitoetus) pooles suuruses, võrreldes ametiühingu liikmetele kindlaksmääratud normidega (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 19. augusti 1948. a. määruse p. 2).

D. Rasedus- ja sünnitoetuste määrad

Kooskõlas NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a. seadluse paragrahviga 6 antakse igale rasedale naisele, naistöölisele ja -teenistujale rasedus- ja sünnituspuhkust 77 kalendripäeva ulatuses (enne NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 8. juuli 1944. a. seadlust ettenähtud 63 kalendripäeva asemel), sellest enne sünnitust 35 kalendripäeva ja pärast sünnitust 42 kalendripäeva.

Juhul, kui sünnitus on ebanormaalne või on sündinud kaksikud või rohkem, antakse puhkust pärast sünnitust 56 kalendripäeva kestusega.

Naistöölisele ja -teenistujale, kes antud ettevõttes töötab pidevalt vähemalt 3 kuud (varem määratud 7 kuu asemel), makstakse rasedus- ja sünnituspuhkuse kestel toetust kehtiva seadusandlusega kindlaksmääratud suuruses (vt. §-d 32—33 NSVL RKN-i poolt 18. augustil 1944. a. kinnitatud määrusest rasedaile naistele, lasterikastele ja vallasemadele riiklike toetuste määramise ja väljamaksmise ning soodustuste andmise korra kohta).

Rasedus- ja sünnitus toetust makstakse järgmises, Ajutise töövõimetus toetuste põhimääruse paragrahvidega 24, 27, 28, 29 ja 36 kindlaksmääratud suuruses:

1. Naistöõliste ja -teenistujaile, kes töötavad riiklikes, kooperatiivseis ja ühiskondlikes ettevõtetes ja asutistes ning on ametiühingu liikmed:

a) toetust täieliku töötasu ulatuses esimesest töövõimetuse päevast alates makstakse:

naistöõliste ja -teenistujaile, kelle üldine tööstaaž on vähemalt 3 aastat, selle hulgas vähemalt 2 aastat pidevat tööd antud ettevõttes või asutises;

naisstahhaanovlastele ja -lööktöölistele, kelle üldine tööstaaž on vähemalt üks aasta;

naistele kuni 18 aasta vanuseni, kes antud ettevõttes või asutises on pidevalt töötanud vähemalt ühe aasta;

naistöõliste ja insener-tehnikistele naistöõtajaile, kes töötavad maa-alustel töödel söetööstuses, tingimusel, kui nad 2 kuu kestel enne raseduspuhkusele minekut täitsid söetootmise norme;

nais-punaarmeelestele ja -partisanidele, samuti neile, keda on autasustatud NSV Liidu või liiduvabariigi ordeniga;

b) toetust $\frac{3}{4}$ töötasu ulatuses esimese 20 kalendripäeva eest ning terves ulatuses ülejäänud päevade eest makstakse:

naistöõliste ja -teenistujaile, kes antud ettevõttes või asutises on pidevalt töötanud vähemalt 2 aastat, kuid kellel pole 3-aastast üldist tööstaaži;

nais-mäetöölistele, naistöõliste veduritel ja nais-ehitustöölistele, kes antud ettevõttes on pidevalt töötanud vähemalt 1 kuni 2 aastat;

naistele kuni 18 aasta vanuseni, kellel pole aastast tööstaaži;

c) toetust $\frac{2}{3}$ töötasu ulatuses töövõimetuse esimese 20 kalendripäeva eest ning terves ulatuses ülejäänud päevade eest makstakse:

naistöõliste ja -teenistujaile, kes antud ettevõttes või asutises on pidevalt töötanud vähemalt 1 kuni 2 aastat;

nais-mäetöölistele ja naistöõliste veduritel, kes antud ettevõttes on töötanud vähem kui ühe aasta;

nais-ehitustöölistele, kes antud ettevõttes on töötanud vähem kui ühe aasta, kuid viimase 12 kuu kestel enne raseduspuhkusele minekut on töötanud vähemalt 10 kuud (ühes või mitmes ettevõttes);

d) naistöõliste ja -teenistujaile, kes antud ettevõttes või asutises on töötanud vähem kui ühe aasta, makstakse toetust $\frac{2}{3}$ töötasu ulatuses; samas ulatuses makstakse toetust nais-ehitustöölistele, kes viimase 12 kuu kestel enne töövõimetuse tekkimist on töötanud vähem kui 10 kuud (ühes või mitmes ettevõttes).

2. Naistöõliste ja -teenistujaile, kes töötavad riiklikes, kooperatiivseis

ja ühiskondlikes ettevõtteis ja asutistes ja ei ole ametiühingu liikmed, maks-
takse toetust $\frac{1}{2}$ töötasu ulatuses töövõimetuse esimese 30 kalendripäeva
eest ja $\frac{2}{3}$ töötasu ulatuses ülejäänud päevade eest.

XI. JUHISED TÖÖTASUST KINNIPIDAMISTE JA MAKSETE KOHTA

1. Üldmäärused

Tööliste ja teenistujate maksed ning kinnipidamised nende töötasust
toimuvad ettevõtete ja asutiste raamatupidamise kaudu ainult seadusega
ettenähtud juhtudel.

Ettevõtete ja asutiste raamatupidamise kaudu keelatakse töötasust
kinni pidada tööliste ja teenistujate makseteks mitmesuguseiks kultuur-
elukondlikeks ja ühiskondlikeks otstarbeiks, eriti ametiühingu ja partei
liikmemaksudeks, vabatahtlike seltside liikmemaksudeks, makseteks tööta-
jate poolt soetatud loteriipiletite jms. eest, makseteks vastastikuse abis-
tamise kassasse, makseteks elukindlustuse, kommunaalteenuste ja ajakir-
janduse eest. Seda liiki arveldused tehakse sel teel, et iga töötaja tasub
summad, mis tal igal üksikjuhul tuleb maksta, otseselt käitiskomiteele või
teistele organisatsioonidele (vt. NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i
16. augusti 1933. a. määrus — LSKK 1933, nr. 54, art. 316; ÜAÜKN-i
Presiidiumi 8. mai 1934. a. määrus — Finantsmajandusliku Seadusandluse
Bülletään 1934. a. nr. 15; ÜAÜKN-i Presiidiumi 18. märtsi 1930. a. mää-
rus — „Trud“ 6. aprillist 1930. a.; ÜAÜKN-i Presiidiumi 8. aprilli 1934. a.
määrus — „Trud“ 9. aprillist 1934. a., samuti ÜAÜKN-i Sekretariaadi
määrus — „Trud“ 3. märtsist 1946. a.).

Töötasust võib teostada järgmisi kinnipidamisi:

- a) tulumaks ja maks vallalistelt, üksikutelt ja vähelapselistelt koda-
nikelt;
- b) avansi kustutamiseks ja arvutusvigade tõttu ülemääraselt väljamaks-
tud summade kustutamiseks;
- c) töötajale kasutamiseks antud, kuid tagastamata jäetud esemete väär-
tus ning rikutud materjali, pooltoodete ja toodete väärtaus;
- d) kahju katteks, mida töötaja tekitas ettevõttele või organisatsioonile;

e) täitehtede järgi (kohtu- või rahandusorganite otsuse alusel, notariaalorganite pealdiste järgi jm.);

f) tootmis-seltsimehelike kohtute otsuste alusel.

2. Tööliste ja teenistujate maksed riigilaenude tellimiste kustutamiseks

Tööliste ja teenistujate makseid riigilaenude tellimiste kustutamiseks võtavad ettevõtted vastu järgmistel alustel.

Tööline või teenistuja näitab ise vormikohasel tellimislehel või -kaardil summa, mille eest tema soovib osta obligatsioone. See summa kustutatakse kinnipidamistega töötasust igal väljamaksmisel võrdsetes osades kogu ajavahemiku kestel, mis on kindlaks määratud laenu järeilmakseks.

Töötajale hõlpsama laenutellimiste maksete jaotuse otstarbel tuleb nende maksete arvel töötasust kinnipidamisi teha nii lõplikult arvestatud kuutöötasust kui ka avanssides (vt. NSVL Töö RK 11. septembri 1931. a. seletus — „Töö RK Teataja“ 1931. a., nr. 30).

3. Täitedokumentide järgi kinnipidamiste korrast

Töötasust kinnipidamisi täitehtede, notari pealdiste jms. järgi tehakse silmas pidades Vene NFSV tsiviilprotsessi koodeksi § 289 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate paragrahvide juhiseid, samuti NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud „Juhendit kohtuotsuste läitmise korrast“.

Sissenõudmise pööramiseel võlgniku töötasule ei või sissenõutav summa üldreeglina ületada 20% töötasust¹.

Perekonnaliikmete ülalpidamiseks alimentide sissenõudmisel, samuti sotsialistliku omandi varastamisest, raiskamisest ja omastamisest tekkinud kahju eest tasu sissenõudmisel ei või sissenõutav summa ületada 50% võlgniku töötasust. Tähen datu kehtib samuti ka tasude kohta autoriõiguse ja leitud tiste õigsuse kasutamise eest, stipendiumide kohta ning pensionide ja toetuste kohta, mida maksavad sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalhoolekande organid, samuti töõndusliku ning invaliidide kooperatsiooni vastastikuse abistamise kassad.

Sissenõudmist ei või pöörata: a) kompensatsioonidele tööriista amortisatsiooni, rõivaste kulumise jms. eest; b) vallandamistoetusele; c) suure-

¹ Riisutud, kaotatud või rikutud materjali, toodete ja töötajale tarvita-
miseks antud esemete eest temalt saadaolevate summade sissenõudmise
määrade kohta vt. allpool.

arvulise perekonna puhul makstavale toetusele; d) ordenisummadele (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi §-id 52 ja 53).

Alimentide asjus igakuise sissenõude summa kindlaksmääramisel, kui alimendid on välja mõistetud protsendilises vahekorras töötasuga, tuleb igakuise sissenõude arvutamisel lähtuda mitte ainult võlgniku kindlast kuutasumäärast, vaid ka kõigist teistest töölepingu alusel makstavaist tasuliikidest: tükitöötasu, premiaaltasu, tasu kohakaasluse alusel jms., kui neil on alatine iseloom (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi § 90)¹.

Kui ühe võlgniku vastu esitatakse mitu täitelehte alimentide sissenõudmiseks, mille üldsumma ületab 50% tema töötasust, siis on kohtutäitur kohustatud sisse nõudma ainult 50% võlgniku töötasust ja sissenõutud summa jaotama nõudjate vahel võrdeliselt (NSVL KTK ja RKN-i 27. juuni 1936. a. määrus — LSKK 1936, nr. 34, art. 309, p. 29). Koostatud arvestuse esitab kohtutäitur tingimata kinnitamiseks rahvakohtunikule (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi § 91).

Täitelehtede järgi, mis puudutavad alimentide väljamõistmist laste ülalpidamiseks, tuleb kostjatelt, kes kannavad paranduslikke töid töökoha järgi, alimendid sisse nõuda kostja tervest töötasusummast, ilma et eelneks kohtuotsusega määratud kinnipidamiste mahaarvamine² (NSVL Ülemkohtu pleenumi 26. detsembri 1939. a. määrus — „Sovetskaja justitsija“ 1940. a., nr. 3).

Sissenõude pööramisele võlgniku töötasule saadab kohtutäitur võlgnikule teatelehe ja samaaegselt täitedokumendi sellele asutisele, ettevõttele või organisatsioonile, kus võlgnik töötab; täiteleht saadetakse koos teadaandega NSVL Kohtu RK poolt kindlaksmääratud vormi järgi. Täitedokumendi saatmisest asutisele, ettevõttele või organisatsioonile teatab kohtutäitur nõudjale (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi § 54).

Kohtutäitur on kohustatud perioodiliselt otseteed kohapeal kontrollima kinnipidamise teostamise õigsust ja kõrvaldama tema poolt paljastatud puudused, kuritarvituste avastamisel aga koostama selle kohta akti ja selle üle andma kohtunikule süüdlaste vastutusele võtmiseks. Kaebused asutiste,

¹ Kohtu poolt väljamõistetud alimentide sissenõude pööramisest kompensatsioonile kasutamata puhkuse eest vt. NSVL Ülemkohtu pleenumi 6. veebruari 1941. a. määrus nr. 5/1 u („Sovetskaja justitsija“ 1941 a., nr. 8).

² Tööliste ja teenistujate töötasust laste ülalpidamiseks töötasu osalises vahekorras väljamõistetud alimentide sissenõudmist tuleb teostada $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ või $\frac{1}{2}$ ulatuses kostja sellest töötasusummast, mis tal jääb saada pärast töötasust kõigi maksude kinnipidamist, millega kostja on maksustatud oma töötasu järgi (NSVL Ülemkohtu pleenumi 22. jaanuari 1942. a. määrus nr. 2/5 U).

ettevõtete ja organisatsioonide administratsiooni ebaõige tegevuse peale täitedokumentide alal esitatakse võlgniku või nõudja poolt kohtutäiturile kinnipidamist teostava asutise asukoha järgi. Kohtutäitur on kohustatud kolme päeva jooksul kaebust kontrollima ja tarvituks võtma abinõud õigeks sissenõudmiseks (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi § 55).

Võlgniku ülemineku korral teisele tööle tagastab ettevõtte, asutis või organisatsioon täitedokumendi kohtutäiturile märkmega sissenõutud summa suuruse kohta ühes võlgniku uue töökoha äratähendamisega. Kohtutäitur suunab täitedokumendi edaspidiseks sissenõudmiseks kohtusse võlgniku uue töökoha järgi (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi § 56)¹.

Võlgniku teenistusest lahkumise ja tema elukoha teadmatuse puhul tagastatakse täitedokument kohtutäiturile ühes pealdisega nende kinnipidamiste kohta, mis on tehtud.

Täitedokument, mille järgi sissenõudmist teostanud asutis, ettevõtte või organisatsioon on sissenõudmise lõpetanud, tagastatakse kohtutäiturile asutise juhataja ja pearaamatupidaja allkirjaga varustatud märkmega sellel täieliku sissenõudmise teostamise kohta (NSVL Kohtu RK poolt 28. septembril 1939. a. kinnitatud juhendi § 57).

Juhul, kui vabatahtlikult ei täideta tootmis-seltsimeheliku kohtu otsust trahvi maksmise ja muude rahaliste sissenõudmiste osas, nõuab need ettevõtte või asutise administratsioon sisse töötaja töötasust, silmas pidades Vene NFSV tsiviilprotsessi koodeksi §-ga 289 kindlaksmääratud juhiseid.

4. Avansside ja ülemääraselt väljamakstud summade kustutamiseks kinnipidamiste korrast

Kinnipidamisi tööliste ja teenistujate töötasust juhul, kui nad töötasu arvel on saanud ülemääraseid summasid, võib teostada üksnes:

- a) töötasu arvel makstud avansi kustutamiseks;
- b) arvutusvigade tõttu ülemääraselt väljamakstud summade tagasiisaamiseks;
- c) teenistuslike komandeerimiste või ümberpaigutuste puhul väljamakstud ning ärakulutamata ja õigeaegselt tagasimaksmata jäänud avansi kustutamiseks, kui töötaja ei vaidle kinnipidamise aluse või ulatuse vastu;
- d) majanduslikeks vajadusteks väljamakstud avansi ärakulutamata ja

¹ Alimentide saamise postikulud kannab nõudja (NSVL Kohtu RK Kodifikatsiooni-osakonna seletus 3. juunist 1939. a. nr. 13-A-91).

õigeaegselt tagasimaksmata jäänud osa kustutamiseks, kui töötaja ei vaidle kinnipidamise aluse või ulatuse vastu.

Ettevõtte või asutise administratsioonis on õigus teha korraldus palgast kinnipidamiseks hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates avansi tagasimaksmiseks või võlgnevuse kustutamiseks kindlaksmääratud tähtaja lõppemise või valesti arvatud summa väljamaksmise päevast.

Kui ettevõtte või asutise administratsioon ei teinud ühe kuu jooksul korraldust kinnipidamiseks, kaotab ta õiguse vastava summa sissenõudmiseks¹.

Kõigil neil juhtudel võib kinnipidamisi teostada sõltumata sellest, misugune osa töötasust jääb vabaks kõigist muudest asjaomaselt töötajalt sissenõutavaist summadest, seejuures on administratsioonis õigus teostada kinnipidamisi kas ühekordselt või ajatamisega (NSVL RKN-i 26. augusti 1929. a. määrus — „NSVL Tööseadusandlus“, Jurizdat, 1941. a. lk. 115).

5. Ülemääraselt väljamakstud ajutise töövõimetuse toetussummade kinnipidamise korrrast

Ajutise töövõimetuse toetussummad, mis on ülemääraselt välja makstud arvutusvea tulemusena või toetuste saajate kuritarvituse tõttu (võltsitud dokumentide esitamine jms.), peab neilt kinni administratsioon käitiskomitee ettepanekul või omal algatusel (ilma kohtuotsuseta). Ühtlasi võtab käitiskomitee kuritarvitusel süüdlased kriminaalvastutusele (Ajutise töövõimetuse toetuste põhimääruse § 65).

Töölised ja teenistujad, kes tahtlikult kahjustavad oma tervist või teesklevad haiget (simulandid), jäävad toetusest ilma; varem väljamakstud toetused nõutakse kohtu korras tagasi (Ajutise töövõimetuse toetuste põhimääruse § 73).

6. Väljateenimata korralise puhkuse päevade eest saadud tasu kinnipidamise korrrast

Kui töötaja vallandatakse enne selle tööaasta lõppu, mille arvel ta sai juba puhkust, siis on administratsioonis õigus lõpparve tegemisel töötasust kinni pidada väljateenimata puhkuspäevade eest.

Kinnipidamine pole lubatud, kui töötaja vallandatakse: a) ettevõtte või asutise või selle üksikute osade likvideerimise, määrkondade koondamise või tööde vähendamise, samuti tööde ümberkorraldamise või ajutise kat-

¹ Säärasel juhul toimub sissenõudmine hinde-vaidekomisjoni või rahva-kohtu kaudu (koostaja märkus).

kestamise tõttu; b) tegevväetee-nistusse astumise puhul; c) kehtiva korra kohaselt kõrgemasse õppeasutisse, tehnikumi, töölisfakulteeti, kõrgema õppeasutise ettevalmistusosakonda või kõrgemasse õppeasutisse või töölisfakulteeti ettevalmistuskursustele komandeerimise puhul; d) partei-, kommunistliku noorsooühingu või ametiühingu-organisatsiooni ettepanekul teisele tööle üleviimise tõttu; e) tööks kõlbmatuse selgunemise tõttu.

Kui administratsioon, omades õigust kinnipidamiseks, tegelikult ei saanud lõpparve tegemisel seda üldse või osaliselt teha (näiteks lõpparve puhul makstaolevate summade vähesuse tõttu), siis edaspidist sissenõudmist (kohtu teel) ei tehta (vt. NSVL Töö RK poolt 30. aprillil 1930. a. kinnitatud korralduste ja lisapuhkuste eeskirjade nr. 169 §-id 2 ja 6 — „Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 13 muudatustega 14. detsembrist 1930. a.).

7. Materiaalne vastutus töötajate poolt ettevõttele tekitatud kahju eest

Töölised ja teenistujad kannavad varanduslikku vastutust ettevõtte (asutise) ees temale ametikohustuste täitmisel tekitatud kahju eest tegeliku kahju ulatuses, kuid mitte üle ühe kolmandiku oma tariifijärgsest tasumäärast, kui kahju tekkis hooletusest töö juures või seaduse, sisekorra-eeskirjade, erijuhendite ja administratsiooni korralduste rikkumisest. Säärast vastutust kannavad töölised ja teenistujad järgmistel juhtudel:

a) tootmisvahendite (masinate, seadeldiste) rikkumine, hävitamine või kaotamine ning tööloomade ja tootlike või muude kariloomade vigastamine;

b) rahasummade puudujääk, dokumentide kaotamine või nende täielik või osaline vääritustamine, samuti ettevõttele tekkinud vajadus maksta ülemääraseid makseid või trahve;

c) teenistusse astunud töötajale vastutavale hoidmisele või muuks otstarbeiks antud väärtuste puudujäägid üle ettenähtud normide;

d) majanduslikeks vajadusteks väljaantud rahasummade ebaõige kulu-tamine.

Töötajad kannavad varanduslikku vastutust tekitatud kahju terves ulatuses:

a) kui kahju tekitasid töötaja teod, mis sisaldavad kriminaalkorras jälitavate tegude tunnuseid;

b) kui eriseadustega on ette nähtud kas täielik või suurendatud (üle $\frac{1}{3}$ tariifijärgsest tasumäärast) vastutus¹;

¹ Eriti vt. Vene NFSV VKTK ja RKN-i 20. juuli 1930. a. määrus „Vastutusest kaubaliste väärtuste puudujääkide eest“ („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 34—35; VSKK 1930, nr. 42, art. 521).

c) kui administratsiooni ja töötajate vahel on olemas eriline kirjalik leping selle kohta, et töötaja võtab endale täieliku või suurendatud (üle $\frac{1}{3}$ tariifijärgsest tasumäärast) vastutuse temale vastutavale hoidmisele või muiks otstarbeiks antud väärtuste üle normi puudujääkide eest²;

d) kui kahju tekitati väljaspool ametikohustuste täitmist.

Juhtudel, kui töötaja vastutus piirdub $\frac{1}{3}$ tariifijärgse tasumääraga, toimub kahju tasumine sel teel, et administratsiooni korraldusel arvatakse vastav summa maha töötaja töötasust.

Selle korralduse võib administratsioon teha hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates töötaja poolt ettevõttele tekitatud kahju avastamise päevast.

Mahaarvamine võib toimuda ainult säärase arvestusega, et kinnipeetav summa koos muude kohtu- või vastuvaidlematu sissenõudmise korras tehtavate kinnipidamistega töötasust igal töötasu väljamaksmise korral ei ületaks 50% töötajal saadaolevast töötasust.

Mahaarvamine ei või toimuda varem kui seitsme päeva möödumisel, arvates töötajale administratsiooni korralduse teadaandmise päevast. Kui töötaja tähendatud tähtaja kestel teatab mahaarvamise ebaseaduslikkusest või selle suuruse ebaõigsusest, siis mahaarvamist ei tehta ja administratsioon annab küsimuse 14-päevase tähtaja jooksul otsustamiseks hindevaidekomisjonile.

Sel juhul, kui töötaja kannab vastutust terves või suurendatud ulatuses ega nõustu mahaarvamiselega, võib kahju katteks töötasust maha arvata ainult sel teel, et administratsioon esitab töötaja vastu kohtuliku hagi; juhul, kui töötaja võetakse kriminaalvastutusele, võib kahju tasumiseks tsiviilhagi esitada kriminaalasjas ja läbi vaadata üheaegselt viimasega.

Kohtu poolt väljamõistetud summade kinnipidamist töötasust teostatakse täitehtede järgi korra kohaselt, mis on kindlaks määratud Vene NFSV tsiviilprotsessi koodeksi §-ga 289 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate paragrahvidega (vt. Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-d 83, 83¹ ja 83², NSVL KTK ja RKN-i 12. juuni 1929. a. määrus — „Töö RK Teataja“ 1929. a., nr. 28—29; LSKK 1929, nr. 42, art. 367; 1931, nr. 51, art. 334).

² Töötajaist, kellega võib sõlmida kirjalikke lepinguid vastutuse kohta väärtuste puudujääkide eest, vt. NSVL Töö RK 29. oktoobri 1930. a. määrus nr. 332 („Töö RK Teataja“ 1930. a., nr. 31—32).

8. Suurendatud varanduslikust vastutusest ettevõtte varanduse eest, mis on antud töötajale kasutamiseks, ja materjalide rikkumise eest

Ettevõtete ja asutiste töötajad kannavad varanduslikku vastutust materjalide, pooltoodete ja toodete, samuti tööriistade, tööriivaste ja muude esemete (mõõteriistad, respiraatorid, prillid, maskid jms.) eest, mis ettevõtte on andnud neile kasutada, järgmises ulatuses:

a) varguse, tahtliku hävitamise või tahtliku rikkumise korral arvatakse tekitatud kahju maha viiekordses suuruses;

b) selle varanduse hooletusest tingitud kaotamise (või rikkumise) eest võib maha arvata kuni tekitatud kahju viiekordse suuruse piirides, olenevalt asjaoludest; seda vastutust kannab töötaja igasuguse temale kasutada antud varanduse hooletuse tõttu rikkumise eest, kuid mitte hooletuse tõttu materjalide, pooltoodete ja toodete rikkumise eest;

c) hooletusest tingitud materjalide, pooltoodete või toodete rikkumise eest (näiteks praak) võib maha arvata tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte rohkem kui töötaja 2/3 keskmise kuutöötasu suuruses.

Tööriistade, tööriivaste ja töötajale kasutada antud muude esemete varguse, hävitamise, kaotamise või rikkumise tõttu tekitatud kahju (mitte mahaarvamise) suurus määratakse kindlaks, lähtudes varanduse hinnast, võttes arvesse tegelikku kulumist.

Administratiiv-tehnilise ja administratiiv-majandusliku personali hulka kuuluvad isikud kannavad vastutust laos, kaupluses, tsehhis või vahetult tööliste käes oleva ülaltähendatud varanduse juhisevastaselt korraldatud arvestuse ja hoidmise, samuti selle varanduse varguse, hävitamise ja rikkumise vastu võitlemiseks vajalike vahendite mitte tarvituselevõtmisel ettevõttele või asutisele tekitatud tegeliku kahju ulatuses, kuid mitte üle oma keskmise kuupalga.

See reegel ei laiene juhtudele, mille kohta kehtivate määrustega administratiiv-tehnilise ja administratiiv-majandusliku personali hulka kuuluvatele isikutele on kindlaks määratud vastutus tekitatud kahju täies ulatuses.

Summad, mis tuleb töötajalt sisse nõuda, peetakse administratsiooni korraldusel vahetult kinni töötasust ja igasugustest muudest summadest, mis töötajal on ettevõttelt saada. Kinnipidamise või selle suuruse üle võib töötaja kaevata hinde-vaidekomisjonile.

Igal väljamaksmisel ei või kinnipidamine ületada 25% kõigist töötajal saadaolevaist summadest. Kui töötaja töötasust teostatakse ka teisi kinnipidamisi, siis kõigi kinnipidamiste üldsuurus ei või ületada 50% kõigist temal saadaolevaist summadest.

Kinnipidamist teostatakse iga väljamaksmise korral kuni võla täieliku kustumiseni.

Kui töötaja vallandamise puhul ülaltähendatud suuruses kinnipidamine ei kata kõike võlga, siis ülejäänud osa nõutakse sisse töötaja muust varandusest või töötasust uue töökoha järgi sel teel, et nõutatakse notariaalorganilt täitepealdis.

Sõltumata varanduslikust vastutusest võib administratsioon varanduse tahtliku hävitamise või tahtliku rikkumise jm. juhtudel võtta töötajaid kriminaalvastutusele¹ (vt. Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-id 83⁴ ja 83⁵, NSVL KTK ja RKN-i 27. mai 1932. a. määrus nr. 96 — LSKK 1932, nr. 40, art. 242; NSVL Töö RK 1. juuni 1932. a. juhend — „Töö RK Teataja“ 1932. a., nr. 17—18).

XII. TÖÖLISTELT JA TEENISTUJAILT NING NENDEGA VÖRRUTATUD ISIKUILT MAKSUDE ARVUTAMISE JA KINNIPIDAMISE KORD

A. TULUMAKS

1. Üldmäärused

Tööliste ja teenistujate töötasult tulumaksu arvutamise ja sissenõudmise on riik pannud ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide peale töökoha järgi.

Elanikkönnalt tulumaksu arvutamise ja sissenõudmise kord on reguleeritud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 30. aprilli 1943. a. ja 21. septembri 1946. a. ja 23. augusti 1947. a. seadlustega („NSVL Ülemnõukogu Teataja“ 1. maist 1943. a. nr. 17/223, 1946. a. nr. 36 ja 1947. a. nr. 29) ja NSVL Rahandusministeeriumi 27. märtsi 1947. a. juhendiga nr. 194.

Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide töötajad, kes arvutavad tulumaksu, peavad süstemaatiliselt rajooni (linna) rahandusosakondadelt saama juhendeid ja näpunäiteid tööliste ja teenistujate töötasu maksustamise reeglite kohta.

Tihe kontakt rajooni (linna) rahandusosakonnaga ning, esimeses järjekorras, maksuinspektoritega, annab arvestusaparaadile võimaluse maksuseadusandluse parima omandamise alusel õieti lahendada praktilias tekki-vaid küsimusi ja olla kursis üksikute muudatustega tööliste ja teenistujate tulumaksustamise valdkonnas.

¹ Materjalide, toodete, tööriistade või seadeldiste varguse eest, mis on toime pandud ettevõttes (asutises), antakse töölisel ja teenistujal kohtu kätte kooskõlas NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 10. augusti 1940. a. seadlusega („NSVL Ülemnõukogu Teataja“ 22. augustist 1940. a., nr. 28); vt. ka NSVL RKN-i 13. septembri 1940. a. määrus (LMKK 1940. a. nr. 24, art. 587).

Töolistelt ja teenistujailt ning nendega maksustamisel võrrutatud kodanikelt maksu õige kinnipidamise ja õigeaegse riigieelarvesse ülekandmise kontrollimiseks organiseerivad rajooni (linna) rahandusosakondade maksuinspektorid koos käitiskomiteedega ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides ühiskondlikud kontrollpostid ning tõmbavad sellele tööle kaasa ühiskondlikke inspektoreid, neid enne hoolikalt instrueerides.

Ühiskondlikud kontrollpostid kontrollivad maksu kinnipidamise õigsust igal töötasu väljamaksmisel ning maksuinspektorid tõmbavad neid sellele tööle kaasa maksu õige arvutamise, kinnipidamise ja ülekandmise õigeaegsuse perioodilistel kontrollimistel.

Allpool tuuakse ära tööliste, teenistujate ja teiste nendega võrrutatud isikute maksustamise puutuvad reeglid, mis on koostatud kooskõlas seadlusega ja NSVL Rahandusministeeriumi juhendiga.

Koopereerimata kodukäsitööstusest, ehitistest, linnas asuvast põllumajandist ja muust mittepalgalisest tööst saadavate tulude maksustamise korda siin ei käsitleta, sest neist allikaist saadud tulude alusel maksustavad kodanikke rahandusorganid. Vajaduse korral võib nende reeglitega tutvuda rajooni (linna) rahandusosakonnas.

2. Maksusoodustused

A. Mitte maksustatav töötasu miinimum

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse töölised ja teenistujad, kelle töötasu põhitöökoha järgi ei ületa 260 rubla kuus¹. Mitte maksustatava miinimumi kindlaksmääramisel võetakse töötasu summad täisrublades, kusjuures summad alla üht rubla jäetakse välja (seadluse § 2 ja juhendi § 29).

B. Soodustused töölistele ja teenistujaile, kes on autasustatud eriliste saavutiste ja teenete eest

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse:

a) Nõukogude Liidu kangelased, sotsialistliku töö kangelased ja NSV Liidu ordenitega autasustatud kodanikud;

b) kodanikud, kes on autasustatud revolutsioonilise aulevaga NSV Liidu KTK Presiidiumi 12. detsembri 1924. a. määruse „Tööliste ja Talupoegade Punaarmee ja Mereväe kõrgemasse juhtivasse koosseisu kuuluvate isikute

¹ Alates maksu kinnipidamisest 1946. a. septembrikuu töötasust.

autasustamist revolutsiooniliste auelvadega“ korras (LSKK 1924, nr. 29, art. 255);

c) kodanikud, kellele on antud töökangelase nimetus NSVL KTK ja RKN-i 27. juuli 1927. a. määruse „Töökangelastest“ korras (LSKK 1927, nr. 45, art. 456).

Nõukogude Liidu kangelased, sotsialistliku töö kangelased, ordenitega või revolutsioonilise auelvaga autasustatud kodanikud ja töökangelased vabastatakse täielikult maksust nii põhitöökohast ja kohakaaslusega töökohast saadava töötasu alusel kui ka tööliste ja teenistujate töötasuga ühesugustel alustel maksustatavate töötasude alusel ajutiste tööde eest.

Muudest allikaist saadavast tulust (tööst kirjanduse ja kunsti alal, arsti erapraksisest, ehitiste rendileandmisest jms.) arvatakse neil kodanikel maksustatavast tulust maha 6000 rubla aastas.

Soodustust maksu kohta töötasult antakse alates sellest kuust, mis järgneb pärast NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse avaldamist aunime omistamise või ordeniga autasustamise kohta (seadluse § 2 ja juhendi §-id 11 ja 12).

Soodustust, mis on määratud Nõukogude Liidu kangelastele, sotsialistliku töö kangelastele, ordenitega või revolutsioonilise auelvaga autasustatud kodanikele ja töökangelastele, annavad kirjanduse ja kunsti alal töötajatele need ettevõtted, kes maksavad välja töötasu, teatiste alusel, mis on välja antud rajooni (linna) rahandusosakondade poolt asjaosaliste isikute alatise elukoha järgi.

Neis teatistes näidatakse ära, millistes ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides, vajaduse korral ka missuguse lepingu järgi, asjaosalise isiku valikul, tuleb seda soodustust anda (juhendi § 78);

d) Stalini preemiade laureaadiid — nende preemiade alal (seadluse § 2).

C. Soodustused sõjaväelastele ja sõjaväeteenistuskohuslastele

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse sõjaväelased ja sõjaväeteenistuskohuslased rahalise varustise osas, mida nad saavad Relvastatud Jõudude Ministeeriumi väeosades, asutistes ja sõjaväeõppeasutistes, samuti ka Siseministeeriumi piirivalve- ja sisekaitsevõgede määralise ametikoha järgi või õppe- ja praktilistel kogunemistel viibimise aja eest (seadluse § 2).

See kehtib iga liiki rahalise varustise kohta, mida sõjaväelased saavad määralistel ametikohtadel oma väeosas, sõjaväeõppeasutistes või Relvastatud Jõudude Ministeeriumi asutistes, samuti ka Siseministeeriumi piirivalve- ja sisekaitsevõgedes.

Sõjaväelasi, kellel peale rahalise varustise on muid tulusid, maksustatakse nende tulude osas ühesugustel alustel teiste kodanikega.

Juhul, kui sõjaväelane ei viibi maksustamiskohal, antakse maksuteada-
anne sellele tema perekonna liikmele, kes tegelikult saab tulu (juhendi § 5).

Sõjaväelased ohvitseride koosseisust, kindralid ja admiralid, kes on komandeeritud tööle tsiviilasutistesse, nende jätmisega Nõukogude armee ja sõjalaevastiku kaadrisse, vabastatakse maksust neilt asutistelt saadavalt töötasult (juhendi § 6).

Sõjaväeteenistuskohuslased, kes on kutsutud armeesse ja mereväkke õppe-, praktilistele või kontrollkõnenumistele, vabastatakse maksust kogunemisel viibimise aja eest armees ja mereväes saadavalt rahaliselt varustiselt, kuid oma töökohalt saadava töötasu alal maksustatakse üldistel alustel (juhendi § 7).

Relvastatud Jõudude, Sise- ja Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi väeosade ja asutiste vabal kokkuleppel palgatud töötajaid maksustatakse saadava töötasu alal ühesugustel alustel kõigi tööliste ja teenistujatega (juhendi § 8).

Maksustamisest vabastatakse samuti:

Siseministeeriumi ja Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi organite ja asutiste juhtivast koosseisust isikud, kellel on eri- või sõjaväeline auaste, — mainitud ministeeriumide organites ja asutistes määralisel ametikohal saadava töötasu alal (juhendi § 9).

D. Soodustused leiduritele

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse kodanikud, kes saavad tasu oma leiutiste eest, mille kohta on välja antud autoritunnistused, või tehniliste täiustuste eest mitte rohkem kui 10 000 rubla iga leiutise või täiustuse eest — selle tasu alal.

Neil juhtudel, kui tasu leiutise või täiustuse eest ületab 10 000 rubla, arvutatakse maks tasu üldsummalt, maha arvates 10 000 rubla eraldi iga leiutise või täiustuse kohta (seadluse § 2).

Leiduritele ja isikuile, kes on esildanud tehniliste täiustuste ettepanekuid, määratud soodustus laieneb leiutiste autoritele, mille kohta on välja antud autoritunnistused, tehniliste täiustuste autoritele, mille kohta on välja antud autoritunnistused, ja tootmis-tehnilise iseloomuga ratsionaliseerimisetetpanekute autoritele, kes oma leiutiste ja ettepanekute eest saavad tasu vastavalt NSVL RKN-i 27. novembri 1942. a. määrusega kinnitatud juhendile „Tasu kohta leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisetetpanekute eest“ (LMKK 1942, nr. 10, art. 178).

NSVL RKN-i 5. märtsi 1941. a. määrusega kinnitatud leiutiste ja teh-

niliste täiustuste kohta käiva põhimääruse (LMKK 1941, nr. 9, lk. 150) § 8 alusel leidurid, kellel on ühtede leiutiste kohta autoritunnistused, teiste kohta aga patendid, ei saa seda soodustust (juhendi § 13).

E. Soodustused väärismetallide otsijaile

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse kulla- ja plaatinatööstuse väärismetallide otsijad ning haruldaste metallide ja inglistina tootmise ja töötlemise ettevõtete väärismetallide otsijad — väärismetallide otsimistööde eest saadava töötasu ja linna tüüpi asulais põllumajandist saadava tulu alal (seadluse § 2).

Väärismetallide otsijaile määratud soodustus kehtib kõigi väärismetallide otsijate töötasude kohta, mida nad saavad nii otseteed otsimistööde kui ka kõrval- ja abitööde eest, mida tehakse väärismetallide otsimisartelli tööplaaniga täitmise korras artelli korraldusel või vastava ettevõtte korraldusel, kellega otsimisartell või üksik otsija on lepinguvahekorras.

Ehitiste rendileandmisest, käsitööstusest ja veotööstusest linna tüüpi asulais saadava tulu põhjal maksustatakse väärismetallide otsijaid ja nende perekonnaliikmeid üldistel alustel (juhendi § 14).

Töötajad, kes tegutsevad teemantide otsimise, maapõuest väljavõtmise ja nende leiukohtade uurimisega, vabastatakse tulumaksuga maksustamisest töötasu alal, mida nad saavad nende tööde eest (seadluse § 2).

See soodustus laieneb ka vilgukivi otsijate otsimistööde eest saadud töötasudele (juhendi § 15).

F. Soodustused õppijaile

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse õpilased (-stipendiaadid), kes saavad stipendiumi mitte üle 260 rubla kuus — selle stipendiumi alal (seadluse § 2).

Tööstus-, raudtee- ja vabrikukoolide õpilased vabastatakse tulumaksust selle töötasu alal, mida nad saavad neist koolidest, sõltumata töötasu suurusest.

Kõrgemate õppeasutiste ja keskkoolide õpilased, kes ei saa stipendiumi, vabastatakse tulumaksust selle töötasu alal, mida nad saavad ettevõtelt, asutistelt ja organisatsioonidelt õppimisest vabal ajal tehtava töö eest, kui töötasu ei ületa 260 rubla kuus (juhendi § 16).

G. Soodustused pensionäridele

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse pensionärid saadava pensioni alal (seadluse § 2).

Pensionärid maksustatakse tulumaksuga ettevõtetelt, asutistelt ja organisatsioonidelt saadava töötasu ja lisatasude alal ainult sel juhul, kui põhitöökoha töötasu ületab mittemaksustatava miinimumi (260 rubla kuus).

Saadavat pensioni maksustamisel arvesse ei võeta.

Töõnduskindlustuskassade ja kolhooside vastastikuse abistamise kassade pensionärid vabastatakse tulumaksuga maksustamisest saadava pensioni alal, nagu kõik pensionärid, sõltumata pensioni suurusest.

H. Soodustused töölistele ja teenistujatele, kellel on rohkem kui kolm ülalpeetavat

Töölistel ja teenistujail, kelle ülalpidamisel on rohkem kui kolm inimest, vähendatakse tulumaksu põhitöökoha järgi 30% võrra.

Nimetatud soodustus tehakse majavalitsuse või töörahva saadikute külanõukogu täitevkomitee teatise alusel ülalpeetavate arvu kohta. Teatised esitatakse iga aasta ja on kehtivad esitamise momendist kuni aasta lõpuni (seadluse § 9).

Töölise või teenistuja ülalpeetavaiks tunnistatakse kõik isikud, kes tegelikult elavad tema ülalpidamisel ega oma iseseisvaid tuluallikaid, kuigi need isikud ei ole vastava töölise või teenistujaga sugulusvahekorras.

Eriti kuuluvad ülalpeetavate hulka isikud, kelle ülalpidamiseks tööline või teenistuja maksab või saab alimente, samuti lapsed, kes on arvesse võetud põllumajandusmaksuga maksustamisel nende majandite koosseisus, millel on vähendatud selle maksu määra.

Isikud, kes saavad stipendiume ja pensione, ja teisi isikuid, kes on riigi ülalpidamisel, ei arvata ülalpeetavate hulka (juhendi § 43).

Neil juhtudel, kus mõlemad abielupoled, kelle ülalpidamisel on üle kolme isiku, on palgalisel tööil, antakse soodustus ülalpeetavate kohta ühele abielupaarist nende omal valikul (juhendi § 44).

Soodustust ülalpeetavate kohta antakse ainult põhitöökoha järgi.

Kohakaasluse alusel saadava töötasu, samuti peale töötasu muudest allikatest saadava tulu maksustamisel soodustust ülalpeetavate kohta ei anta (juhendi § 45).

I. Muud soodustused

Tulumaksuga maksustamisest vabastatakse:

a) töölised, teenistujad, kunsti alal töötajad ja muud kodanikud preemiade alal, mis saadakse võistlustel ehitiste või mälestussammaste projektide valmistamise eest, võistlustel parima kirjandusliku või muusikalise teose eest, helikunstnike võistlustel jms.;

b) ratsionaliseerimisetepanekute autorid, kelle kohta ei kehti NSVL RKN-i 27. novembri 1942. a. määrusega kinnitatud juhend „Tasu kohta leiutiste, tehniliste täiustuste ja ratsionaliseerimisetepanekute eest“ — preemiade alal, mis saadakse ettepanekute eest majandi organiseerimise ja juhtimise parendamise alal (näiteks ettepanekud arvepidamise ja aruandluse, dokumentatsiooni, varustamise, turustamise jms. lihtsustamiseks või parendamiseks);

c) väärismetallide otsijad ja teised kodanikud — preemiade alal, mis nad saavad kulla, plaatina, inglistina, volframi, molübdeeni ja muude haruldaste metallide uute leiukohtade avastamise eest;

d) töörahva saadikute küla-nõukogude volinikud ja maksuagendid — tasu alusel, mis nad saavad riigilaenu summade kogumise eest;

e) kõik kodanikud — tasu alal, mis nad saavad neile tekitatud kahjude eest (juhendi § 23);

Maksusoodustuste saamiseks esitavad nimetatud sõjaväelaste perekonnaliikmed oma töökohta kindlaksmääratud vormis teatise (Määruste, käskkirjade ja juhendite kogu finantsmajanduslikes küsimustes 1945. a., nr. 12, lk. 5), mis nad saavad väeosadelt või asutistelt, kus sõjaväelased on teenistuses.

Esitatud teatiste alusel teevad ettevõtted, asutised ja organisatsioonid märkmed tööliste ja teenistujate isiklikes kontodes. Teatiseid jäävad nende isikute kätte, kellel on õigus saada maksudest vabastamist (NSVL Rahanduse RK 20. oktoobri 1945. a. juhendkiri nr. 616 — Määruste, käskkirjade ja juhendite kogu finantsmajanduslikes küsimustes 1945. a., nr. 12, lk. 5).

J. Täiendavate soodustuste määramise kord

NSV Liidu Rahandusministeeriumile ja liiduvabariikide rahandusministeeriumidele on jätud õigus tulumaksu alal panna kehtima täiendavaid maksusoodustusi üksikuile maksukohuslastele ja maksukohuslaste rühmadele.

Autonoomsete vabariikide rahandusministeeriumidele, kraide ja oblastite rahandusosakondadele on antud õigus panna kehtima soodustusi üksikuile maksukohuslastele (seadluse § 4).

See õigus on antud samuti vabariikliku alluvusega linnade rahandusosakondadele (juhendi § 28).

3. Töolistelt ja teenistujailt maksu kinnipidamise tähtajad ja maksumäärad

Tulumaksu töolistelt ja teenistujailt arvutavad ettevõtted, asutised ja organisatsioonid, kus nad töötavad, igal kuul möödunud kuu töötasu alusel ning peavad kinni üks kord kuus iga kuu esimese poole töötasu väljamaksmisel järgnevas suuruses (seadluse § 5):

Kuutöötasu suurus	Maksusumma ühe kuu kohta	
Alates 151 rbl. kuni 200 rbl.	2 rbl. 25 kop. + 5,5%	töötasu summast, mis ületab 150 rbl
" 201 " " 300 "	5 " — " + 6,0%	— " — 200 "
" 301 " " 400 "	11 " — " + 7,0%	— " — 300 "
" 401 " " 500 "	18 " — " + 8,0%	— " — 400 "
" 501 " " 700 "	26 " — " + 10,0%	— " — 500 "
" 701 " " 1000 "	46 " — " + 12,0%	— " — 700 "
" 1001 " ja rohkem	82 " — " + 13,0%	— " — 1000 "

Maksu arvutamiseks tehakse kindlaks tööliste ja teenistujate töötasu summad täisrublades, kusjuures summad alla rubla jäetakse välja (juhendi § 29).

Töolistelt ja teenistujailt tulumaksu kinnipidamise kohta tehakse märkmed isiklikes kontodes või töötasu väljamakse-lehtedele; ajutiste tööde eest arvete järgi töötasu väljamaksmisel — samadele arvetele.

4. Summad, mis arvatakse kuutöötasu hulka töolistelt ja teenistujailt võetava tulumaksu arvutamiseks

Tulumaksu summa määramiseks, mida tööline või teenistuja peab maksuma, võetakse kokku tema kuutöötasu.

Tööliste ja teenistujate maksustatava kuutöötasu hulka arvatakse kõik nende möödunud kuul saadud töötasusummad, nagu põhitöötasu, väljamaksetud ületunni- ja tükitööde eest, personaal-lisatasud, premiaalse ergutustöötasu puhul makstavad preemiad, väljamaksetud sotsiaalkindlustuse summadest

ajutise töövõimetusel puhul, kompensatsioon kasutamata jäänud puhkuse eest jne. (seadluse § 6).

Tööliste ja teenistujate tulumaksuga maksustatava kuutöötasu hulka arvatakse eriti: teenistusvanuse-lisatasu, juurdemaksud töötasule raudteede veereva koosseisu töötajale, väljamaksud lenduritele lennukite ja mootorite proovimise eest, väljamaksud ajalehtede ja ajakirjade määralistele kirjanduslikele kaastöölistele artiklite ja muude kirjanduslike tööde eest, välja arvatud nende kirjastamislepingute alusel saadav töötasu, preemiad kütteenaine säästu eest raudteedel, preemiad autojuhtidele kummide säästu ja masinate riknematusel eest, preemiad elektrienergia säästu eest, preemiad kaubandustöölistele plaani ületamise eest ning iga liiki muud regulaarse iseloomuga preemiad ja väljamaksud (igakuised, igal kvartalil), mille maksmine töölistele ja teenistujatele on ette nähtud premeerimissüsteemi kohta varem väljaantud eriliste määruste, otsuste ja käskkirjadega (juhendi § 30).

Masina-traktorijaamade ja sovhooside kombainerite, masinistide ja kaalujate maksustatava kuutöötasu hulka arvatakse rahalised ja naturaaltasud, samuti ka lisapreemiad teraviljakoristamise ja -peksu eest üle kindlaksmääratud normide.

Preemiaid, mida sovhoosid ja kolhoosid maksavad masinistidele kaotusteta viljapeksu, hea peksu ja hea viljaterade puhastuse eest, tulumaksuga ei maksustata (juhendi § 31).

Naturaaltasu, mis kuulub tööliste ja teenistujate, nende seas ka masina-traktorijaamade ja sovhooside kombainerite, masinistide ja kaalujate, samuti kolhoosides palgalistena töötajate kodanike (agronoomide, inseneride, tehnikute jms.) töötasu hulka, hinnatakse maksu arvutamisel kehtivate riiklike jaeshindade alusel (juhendi § 32).

Neil juhtudel, kui ettevõtted, asutised ja organisatsioonid tööseadusandluse alusel teostavad töötasust kinnipidamisi tööliste ja teenistujate poolt neile tekitatud kahju katteks (materjalide rikkumine, hävitamine või kaotus jms.), arvutatakse maks kogu töötasusummalt, maha arvamata seda osa, mis peetakse kinni kahju katteks (juhendi § 33).

Isikutelt, kes kannavad karistust paranduslike töödena oma alalisel teenistuskohal ja paranduslike tööde organite poolt organiseeritud töödel, arvutatakse maks kogu töötasusummalt, maha arvamata sellest kohtuotsuse alusel kinnipeetavat osa (juhendi § 34).

Neil juhtudel, kui kohtuotsuse järgi või töölise või teenistuja enda korraldusel peetakse töötasust kinni (täitelehtede järgi, riigilaenude tellimiste tasuks jne.), arvutatakse maks kogu töötasusummalt, maha arvamata sellest kohtuotsuse alusel või töölise või teenistuja korraldusel kinnipeetavat osa.

Tööliste ja teenistujate töötasud tööde eest pühapäevakutel ja ületunnitööde eest, autorihonorari summad ja muude üksikute tööde tasud, mis

töölised ja teenistujad annavad terves ulatuses üle erifondidesse, ei arvata maksu arvutamisel maksustatava töötasu hulka ega maksustata tulumaksuga (juhendi § 35).

Töölistele ja teenistujaile ajutise töövõimetusel puhul sotsiaalkindlustuse vahendeist väljamakstavad summad maksustatakse koos selle kuu töötasuga, mille eest need summad makstakse, arvutades vajaduse korral maksu ümber vastavate kuude eest.

Kompensatsioonid kasutamata jäänud puhkuse eest ja muud ühekordsed väljamaksed, samuti iga liiki täiendavad töötasud eelmistel kuudel tehtud tööde eest maksustatakse koos selle kuu töötasuga, millal need välja makstakse.

Neil juhtudel, kui kompensatsioon kasutamata jäänud puhkuse eest makstakse välja mitme aasta eest korraga, arvatakse tulumaksuga maksustatava kuutöötasu hulka ainult kompensatsioon puhkuse eest, mis jäi kasutamata väljamaksmise päevale lähimal tööaastal, kompensatsioon ülejäänud aastate eest maksustatakse aga eraldi iga aasta eest. Kui aga tööliste ja teenistujate vallandamise puhul kompensatsioon makstakse välja kogu möödunud tööaasta eest ja samaaegselt jooksva tööaasta tööloldud osa eest, siis maksu arvutamisel arvatakse maksustatava kuutöötasu hulka kompensatsiooni üldsumma nii möödunud tööaasta kui ka jooksva aasta tööloldud osa eest.

Töötasusummad, mis töölistele ja teenistujaile makstakse välja möödunud kuude eest seoses nende töötasu kõrgendamise (töötasu vahe), maksustatakse tulumaksuga koos selle kuu töötasuga, mille eest neid summasid makstakse (ümber arvutades tulumaksu vastavate kuude eest) (juhendi § 36).

5. Töölistelt ja teenistujalt tulumaksu arvutamisel kuutöötasu hulka mittearvatavad summad

Tulumaksu arvutamisel ei arvata tööliste ja teenistujate maksustatava kuutöötasu hulka:

a) ühekordsed individuaalpreemiad ja autasud, mille maksmine töölistele ja teenistujaile ei ole ette nähtud premeerimissüsteemi kohta varem avaldatud erimääruste, otsuste ja käskkirjadega, vaid otsustatakse igal üksikjuhul administratsiooni poolt; tulumaksu arvutamisel ei arvata töötasu hulka eriti preemiaid, mis antakse ÜAÜKN-i ja vastavate ministeeriumide otsuste põhjal nende ettevõtete töölistele ja teenistujatele, kes osutusid võitjaks üleliidulistel sotsialistlikel võistlustel;

b) summad, mis kehtivad tööseadusandluse alusel makstakse komandeerimiskulude katteks ja teistesse maakohtadesse tööle suunamise puhul

(päevaraha, ühekordne toetus, sõidukulud, varanduse veokulud ja korteri-
raha, samuti juurdemaksud töötasule, mis makstakse komandeerimisel vii-
bimise aja eest päevaraha asemel);

c) summad, mis makstakse maal ja töölisasulais elunevaile meditsiin-,
veterinaar-, zootehnika ja hariduse alal töötajaile neile natuuras tasuta
elukorterite andmise asemel; summad, mis makstakse töölistele ja teenistu-
jaile (välja arvatud ülaltähendatud meditsiin-, veterinaar-, zootehnika ja
hariduse alal töötajad) korterite üürimiseks ja kommunaalteenuste tasumi-
seks, arvatakse tööliste ja teenistujate tulumaksuga maksustatava kuutöö-
tasu hulka;

d) vallandamis- ja muud toetused;

e) summad, mis makstakse töölistele ja teenistujatele nende poolt töö
juures kasutatavate neile kuuluvate tööriistade ja muude esemete (kostüü-
mid, rekvisiidid, muusikariistad, kirjutusmasinad) amortisatsiooniks (sead-
luse § 7 ning juhendi §-id 37, 38, 39 ja 40).

Maksustatava tulu hulka ei arvata ja tulumaksuga ei maksustata:

a) võite NSV Liidu riigilaenude obligatsioonide järgi ja protsente nen-
delt obligatsioonidelt, samuti valitsuse poolt lubatud loteriide võite;

b) protsente hoiustelt riiklikes tööhoiukassades;

c) kindlustustasu, mis maksumaksjad saavad elu ja vara kindlustamise
reeglite alusel;

d) riiklikku toetust lasterikastele ja vallasemadele;

e) summasid, mis saadakse maksumaksjale kuuluva vara müügist;

f) summasid, mis saadakse pärimise ja kinkimise korras;

g) summasid, mis saadakse materiaalse abi näol;

h) alimente (seadluse § 23).

6. Tulumaksu arvutamine puhkusele mineku ja vallandamise puhul

Tööliste ja teenistujate vallandamisel peetakse tulumaks kinni möödu-
nud kuu töötasult (kui ta on kinni pidamata) ja eraldi jooksva kuu töö-
tasult kuni vallandamispäevani (kui see töötasu ületab mittemaksustatava
miinimumi).

Sama korra kohaselt (s. o. lõpparve korras) peetakse tulumaks kinni
töölistelt ja teenistujailt puhkuselemineku puhul.

Kui puhkuselemineku puhul tulumaks peeti kinni pooliku kuu töötasult
või üldse ei peetud kinni (kui see töötasu ei ületanud mittemaksustatavat
miinimumi), siis töötasu väljamaksmisel puhkuselt tagasitulekule järgneva
kuu esimese poole eest arvutatakse tulumaks ümber möödunud kuu töötasu
üldsumma alusel, arvesse võttes summasid, mis tööline või teenistuja sai
pärast puhkuselt tagasitulekut sel kuul tööloldud aja eest (juhendi § 47).

7. Tulumaksu arvutamine töötasult kohakaasluse alusel tehtud töö eest ning ajutiste ja juhuslike tööde täitmise eest

Töötasudelt, mis töölised ja teenistujad saavad kohakaasluse alusel töötamise puhul (mitte põhitöökohal) ja ajutiste tööde täitmise eest, arvutatakse ja makstakse tulumaks iga töökoha järgi eraldi. Mittemaksustatavat miinimumi (260 rubla) nende töötasude kohta ei kohaldata ja töötasudelt kuni 150 rubla kuus arvutatakse tulumaks 1,5% suuruses kuutöötasu summalt¹ (seadluse § 8).

Töötasud, mis töölised ja teenistujad saavad kahelt või mitmelt ettevõtetelt, asutiselt ja organisatsioonilt, maksustatakse tulumaksuga iga töökoha järgi eraldi, kui need ettevõtted, asutised ja organisatsioonid on iseseisval eelarvel või bilansil ja peavad eraldi tööliste ja teenistujate isiklike kontosid (juhendi § 41).

Ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides eranditult nende ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide materjalidega töötavate hooaja- ja ajutiste töötajate, nende hulgas ehitus- ja remonttööliste töötasud maksustatakse ühesugustel alustel tööliste ja teenistujate töötasuga. Samadel alustel maksustatakse tulumaksuga kodanike töötasud, mis nad saavad ettevõtetelt, asutistelt ja organisatsioonidelt põrandate poonimise ja pesemise ning pesupesemise eest, olgugi oma materjaliga (poonimisvaha, seep).

Hooaja- ja ajutiste töötajate ajatöötasu puhul vähemalt ühe kuu eest makstava töötasu maksustamisel kohaldatakse mittemaksustatavat miinimumi üldistel alustel.

Kui hooaja- või ajutise töö eest tasu ei ole määratud ajatöötasuna, vaid kindla akordtöö tervikuna täitmise eest, siis igalt osaliselt väljamakset arvutatakse tulumaks selle väljamaksesumma alusel, kohaldamata mittemaksustatavat miinimumi, töö eest lõpparve tegemisel aga arvutatakse maks ümber töötasult kogu töö eest, arvesse võttes varem kinnipeetud summasid.

Neil juhtudel, kui töö tehakse ühiselt mitme töötaja poolt, arvutatakse tulumaks iga üksiku töötaja töötasusummalt.

Juhuslike töötasusid, mis üldsummas kuu jooksul ei ületa 25 rubla, tulumaksuga ei maksustata (juhendi §-id 55 ja 56).

¹ Töötasudelt üle 150 rubla kuus aga tabeli järgi, mis on toodud raamatu lõpus.

8. Tööliste ja teenistujatega ühesugustel alustel tulumaksuga maksustatavad isikud

Tööliste ja teenistujatega ühesugustel alustel maksustatakse tulumaksuga:

a) õpilasi, kes saavad stipendiumi üle 260 rubla kuus, ja aspirante — saadava stipendiumi alal;

b) advokaate — tasu alal, mis nad saavad töö eest juriidilistes nõuandlates (seadluse § 13).

Õpilasi, kes saavad stipendiumi üle 260 rubla kuus, ja aspirante maksustatakse saadavate stipendiumide alal eraldi muudest töötasudest (juhendi § 54).

Tööliste ja teenistujatega ühesugustel alustel, kuid maksumäära suurendamisega 10% võrra maksustatakse:

a) koopereerunud käsitöölisi, kes töötavad artellid^e ühistöökodades:

b) koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi, samuti töölisi ja teenistujaid — töötasude alal, mis nad saavad artellidelt ja ettevõtelt töö eest oma kodus, kui nad töönduses ei tarvita oma materjali ega kasuta oma töö juures eriseadiseid (masinaid, peale õmblusmasinate, tööpinke jms.);

c) tööndus-kooperatiivsete transpordiantellide liikmeid, kelle veoloomad on kollektiviseeritud (seadluse § 14).

Tööliste ja teenistujatega ühesugustel alustel, kuid maksumäära suurendamisega 10% võrra maksustatakse samuti:

a) töönduslike kooperatiivartellide ja invaliidide kooperatsiooni artellide liikmeid, kes töötavad artellides juhatuse esimeestena, raamatupidajatena, arveametnikena jne.;

b) invaliidide kooperatsiooni liikmeid, kes töötavad kooperatiiv-teemajades, -sööklates, -kioskites, -telkides jne., samuti tööartellide liikmeid (juhendi § 57);

c) töönduslike kooperatiivartellide liikmeid — jalatsite puhastajaid, kes töötavad neile määratud kohtadel (seisukohtadel), kui jalatsite puhastajate varustamine saapapaelte, kotsakummide ja muude sääraste müügiks määratud materjalidega toimub artelli poolt (juhendi § 60);

d) masinakirjutajaid ja arvutuslal töötajaid, kes oma kodus teevad töid ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele oma kirjutus- ja arvutusmasinail;

e) töölisi ja teenistujaid, kes väljaspool tööaega teevad töid kodus ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele, kus nad palgalistena ei tööta, kui nad vastavad seadluse § 14 tähendatud tingimustele.

Märkus: Kodanikke — mitte artelli liikmeid, kes töötavad artellides palgalistena, maksustatakse tulumaksuga ühistel alustel kõigi tööliste ja teenistujatega maksu suurendamiseta 10% võrra (juhendi § 57).

Koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi, kes töötavad artellide ühistöökodades, maksustatakse tulumaksuga artellidelt saadava töötasu alal igal juhul seadluse § 14 korra kohaselt, s. o. maksu suurendamisega 10% võrra (juhendi § 58).

Koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi, samuti ka töölisi, kes ei tööta artellide ja ettevõtete ühistöökodades, vaid artellide ja ettevõtete üksikutes eraldatud ruumides (üksikmeistrid kellade parandamise alal, kingsepad-tallutajad, päevapiltnikud jt.), maksustatakse tulumaksuga seadluse § 14 korras, s. o. maksu suurendamisega 10% võrra, sel juhul, kui nad töötavad artelli või ettevõtte materjaliga, tellimiste vastuvõtmist vormistavad tellijaile kviitungi väljaandmisega ja kõik saadud rahasummad annavad artellile või ettevõttele (juhendi § 59).

Koopereerunud kodutööndajaid ja käsitöölisi, samuti töölisi ja teenistujaid, kes töötavad artellidele ja ettevõtetele oma kodus artellidele ja ettevõtetele kuuluvail eriseadistel, maksustatakse tulumaksuga seadluse § 14 korra kohaselt, s. o. maksu suurendamisega 10% võrra, kui nad vastavad muudele selle paragrahvi tingimustele (juhendi § 62); kodutööndusest ja käsitööst saadavate tulude maksustamise kohta vt. samuti NSVL Rahanduse RK 26. jaanuari 1946. a. kiri nr. 70 (Finantsmajandusliku Seadusandluse Kogu 1946 a., nr. 2—3, lk. 13).

Seadluse paragrahvis 14 tähendatud eriseadiste hulka ei kuulu käsi- ja jalgõmblusmasinad, olgugi elektrimootoriga, mida kasutatakse rätsepa- ja pesuõmblemistöönduses.

Eriseadiste hulka ei kuulu samuti fotoaparaadid, igasugused käsitööriistad (höövlid, saed, käsikruustangid jms.), samuti primitiivsed seadeldised töö jaoks: tisleri ja püttsepa höövlipingid, pottsepa kedrad ja ahjud, puidutrepipingid ilma mehaanilise jõumasinata, raamatukõitmispingid, kerilauad, käsi- ja jalg-teritusmasinad, käsi-kangasteljed (nende hulgas kotikudumisteljed ja vaibakudumisteljed käsitsi vaipade kudumiseks).

Tehniliselt varustatud fotopaviljonid kuuluvad eriseadiste hulka (juhendi § 63).

Seadluse § 14 korra kohaselt, s. o. maksu suurendamisega 10% võrra, maksustatakse samuti transpordi- ja muude artellide liikmeid, kes on kollektiviseerinud oma tööloomad.

Transpordiartellide ja muude artellide liikmeid, kes ei ole kollektiviseerinud oma tööloomi, maksustatakse tulumaksuga ühesugustel alustel mittekoopereerunud kodutööndajate ja käsitöölistega (juhendi § 64).

9. Tööliste ja teenistujate töötasu-maksustamiseks kehtestatud määrade järgi maksustatavad isikud

Tööliste ja teenistujate töötasu maksustamiseks kehtestatud määrade järgi maksustatakse tulumaksuga:

a) kodanikke, kes saavad tasu oma leiutiste eest, mille kohta on välja antud autoritunnistused, või tehniliste täiustuste eest rohkem kui 10 000 rubla iga leiutise või täiustuse eest — selle tasu alal (seadluse § 2, p. e).

Kodanikelt, kes oma leiutiste või ettepanekute eest saavad tasu rohkem kui 10 000 rubla (juhendi § 13), arvutatakse tulumaks tasu kogusummal, maha arvates 10 000 rubla eraldi iga leiutise või ettepaneku kohta; kui seejuures tasu makstakse välja leiduri või ettepaneku autori töökohal, arvutatakse tulumaks sellelt tasult eraldi töötasust.

Neil juhtudel, kui tasu leiutise või ettepaneku eest makstakse välja ositi, arvutatakse iga järgneva väljamaksmise puhul maks ümber antud leiutise või ettepaneku eest väljamaksete üldsummal (maha arvates 10 000 rubla), ehkki tasu väljamaksmine toimus mitme aasta kestel (seadluse § 15, p. a ja juhendi § 67);

b) kodanikke, kes annavad üle varujaile toorkarusnahku, — tasu alal, mis nad saavad nende nahkade üleandmisel varujaile;

c) jäätmete ja vanametalli kogujaid, nende hulgas ka oma hobustega töötajaid, — tasu alal, mis nad saavad jäätmete ja vanametalli üleandmisel varujaile;

d) jaemüügi kauplustevõrgu töötajaid, nende hulgas agente trükitoodete levitamise ja kuulutuste kogumise alal, põllumajanduslike toorainete, saaduste, jäätmete jms. kogujad — nende tööde eest saadava tasu alusel (seadluse § 15, punktid b, c, ja d).

Tööliste ja teenistujate töötasu maksustamiseks kehtestatud määrade järgi maksustatakse samuti:

a) vabatahtliku kindlustuse agente — selle töö eest saadava tasu alusel;

b) teatripiletite levitamise agente — selle töö eest saadava tasu alal;

c) loomade karjatamisega ja juurviljaaedade valvamisega tegelevaid kodanikke — selle töö eest saadava tasu alal;

d) teadusliku uurimise ja ravi otstarbeks loomade kasvatamisega tegelevaid kodanikke — tasu alal, mis nad saavad nende loomade üleandmisel ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele (juhendi § 65).

Kodanikelt, keda maksustatakse seadluse § 15 ja juhendi § 65 korras (välja arvatud need, kes saavad tasu oma leiutiste ja ettepanekute eest), arvutatakse tulumaks kogu saadava töötasusumma alusel, maha arvamata

sellest mingisuguseid kulusid, mis on seotud töö täitmise või majapidamisega.

Kodanikelt, kes varujaile annavad üle toorkarusnahku, tulumaks arvutatakse ja peetakse kinni eraldi igalt väljamakselt, muudelt käesolevas paragrahvis näidatud kodanikelt aga iga järgneva väljamakse korral kuu jooksul arvutatakse maks ümber maksete üldsummalt kuus, arvesse võttes varem kinnipeetud summasid.

Kõikide, käesolevas osas loeteldud tasude maksustamisel ei kohaldata mittemaksustatavat miinimumi ega soodustust ülalpeetavate kohta (juhendi §-id 66 ja 69).

10. Kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasude maksustamise kord

Kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasudelt (nende seas ka näitlejate töötasult väljaspool alalist töökohta) võetakse tulumaksu iga töötasu väljamaksmise koha järgi järgnevas suurus, mis on kindlaks määratud seadluse paragrahvis 16.

Aastase töötasu suurus	Maksusumma
Kuni 1 800 rbl. Alates 1 801 rbl. kuni 2 400 rbl.	27 rbl. + 1,5% töötasu summast + 5,5% summast, mis ületab 1 800 rbl.
„ 2 401 „ „ 3 600 „	60 „ + 6,0% — 2 400 „
„ 3 601 „ „ 4 800 „	132 „ + 7,0% — 3 600 „
„ 4 801 „ „ 6 000 „	216 „ + 8,0% — 4 800 „
„ 6 001 „ „ 8 400 „	312 „ + 10,0% — 6 000 „
„ 8 401 „ „ 12 000 „	552 „ + 12,0% — 8 400 „
„ 12 001 „ ja rohkem.	984 „ + 13,0% — 12 000 „

Töötasudelt, mis ületavad 12 000 rbl., on maksusumma 13% summast, mis ületab 12 000 rbl. (juhendi § 73¹).

Seadluse paragrahvis 16 kehtestatud määrade järgi võetakse tulumaksu eriti:

a) kirjandusliku töö tasudelt, nende seas ka ajalehtede ja ajakirjade toimetuste määraliste kirjanduse alal töötajate töötasudelt, mida saadakse kirjastamislepingu alusel;

b) kirjandusliku töö tasudelt (lepingu järgi ja ilma lepinguta), mida saavad ajalehtede ja ajakirjade toimetuste määralised töötajad, kelle kohustuste hulka ei kuulu kirjanduslik töö;

c) ajalehtede ja ajakirjade mittemääraliste kirjasaatjate töötasudelt artiklite, sõnumite, joonistuste, fotode jms. eest, samuti tasudelt iga liiki muude kirjanduslike tööde eest ilma lepingu sõlmimiseta;

d) tasudelt teaduslike ja kirjanduslike teoste võorkeeltest ja NSV Liidu rahvaste keeltest tõlkimise eest, samuti trükiteoste teadusliku ja keelise redigeerimise ning retsensioonide ja arvustuste eest nende teoste kohta;

e) tasudelt kunstnike, rakenduskunstnike, kujurite ja arhitektide tööde eest, mida tehakse ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele;

f) tasudelt, mis kunstnikud, rakenduskunstnikud ja kujurid saavad nende teoste müügist muuseumidele ja näitustele (või alaliste näituste kaudu);

g) tasudelt, mida Ülevenemaalise Kujutavate Kunstide Töötajate Kooperratiivühingute Liidu („Vsekohudožnik“) organisatsioonide liikmed saavad oma teoste eest nendelt organisatsioonidelt;

h) tasudelt NSV Liidu Kino-fototöölise Ametiühingu liikmete — fotograafide-kunstnike, foto-ajakirjanike ja fotoreporterite fotograafiliste tööde eest, mida nad teevad ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele fotokirjastuslike ja muude lepingute alusel;

i) kinorežissööridele ja -operaatoritele peale töötasu filmide lavastamise eest makstavalt tasudelt;

j) töötasudelt, mida saavad artistid (lepingu alusel või ilma) esinemiste eest väljaspool alalist palgalist töökohta (juhendi § 74).

Kirjanduse ja kunsti alal töötajailt arvatavad ja peavad tulumaksu kinni ettevõtted, asutised ja organisatsioonid neile töötasu väljamaksmise puhul. Iga järgneva väljamaksmise korral arvatatakse maks ümber jooksva aasta väljamaksete üldsumma alusel.

Kindlaksmääratud mittemaksustatavat miinimumi (260 rubla) kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasude maksustamisel ei kohaldata (seadluse § 17).

Maks kirjanduse ja kunsti alal töötajailt arvatatakse kogu saadavalt tasusummalt, maha arvamata sellest mingisuguseid tööga seoses olevaid kulusid (juhendi § 76).

Neil juhtudel, kui ettevõtte, asutis või organisatsioon teostab ühele ja samale isikule aasta kestel mitu väljamakset, toimub iga järgneva väljamakse korral tulumaksu ümberarvutus jooksva aastal tehtud väljamaksete kogusumma alusel.

Ajalehtede ja ajakirjade toimetuste poolt juhuslikele kirjasaatjaile artiklite, sõnumite, joonistuste, fotode jms. eest makstavatelt summadelt ei teostata tulumaksu ümberarvutust.

Väljamakseid juhuslikele kirjasaatjaile, mis igal üksikul juhul ei ületa 25 rubla, tulumaksuga ei maksustata (juhendi § 77).

Nõukogude Liidu kangelastele, sotsialistliku töö kangelastele, ordenitega või revolutsioonilise auelvaga autasustatud kodanikele ja töökangelastele seadluse paragrahvis 2 määratud soodustust antakse kirjanduse ja kunsti alal töötajale nende ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide poolt, kes maksavad tasu välja, teatiste alusel, mis antakse välja rajooni (linna) rahandusosakondade poolt asjaosaliste isikute alalise elukoha järgi. Neis teatistes näidatakse, millistes ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides, vajaduse korral ka missuguse lepingu järgi asjaosalise isiku valiku kohaselt tuleb seda soodustust anda (juhendi § 78).

11. Voorimeeste töötasult tulumaksu arvel kinnipidamiste kord

Töötasu väljamaksmisel voorimeestele ettevõtted, asutised ja organisatsioonid peavad kinni maksu arvel 25% väljamakstavast töötasusummast ning igal dekaadil kannavad kinnipeetud summad üle pangaasutistesse eelarvesse kandmiseks.

Ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide poolt kinnipeetud summad arvatakse rajooni (linna) rahandusosakondade poolt tulumaksu maksete katteks, mis kuuluvad tasumisele üldiselt kindlaksmääratud tähtaegadel (seadluse § 26).

Seadluse § 26 korras peetakse tulumaks kinni töötasu väljamaksmisel voorimeestele (nende seas ka transpordiantellide liikmeile, kelle veoloomad ei ole kollektiviseeritud) nii vahetult ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides enestes kui ka nende volinike poolt, kes teostavad arveldusi voorimeestele vedude eest.

Ametiisikud, kes palkavad voorimehi sõitudeks komandeerimiste ajal, ei tohi teha tulumaksu arvel kinnipidamisi voorimeestele makstavalt summalt (juhendi § 106).

12. Ebaõigelt kinnipeetud tulumaksu-summadest

Ettevõtted, asutised ja organisatsioonid peavad töölistelt ja teenistujailt ebaõigelt kinnipeetud tulumaksusummad, kui kinnipidamise päevast ei ole möödunud üle ühe aasta, tagastama lähimatest tulumaksu laekumistest või arvestama järgnevate maksu kinnipidamiste katteks. Ebaõigelt kinnipeetud summade tagastamine on lubatud, kui ülemäära kinnipidamise avastamiseni ei ole möödunud üle ühe aasta (juhendi § 49).

Juhul, kui tööliselt või teenistujalt tulumaks jäi kinni pidamata või peeti kinni vajalikust vähemal määral, tuleb saamata jäänud maksusummad, kuid mitte rohkem kui viimase kolme kuu eest, sellelt tööliselt või teenistujalt kinni pidada võrdsetes osades järgneva kolme kuu jooksul.

Varasema aja eest või vallandatud töölistelt ja teenistujailt saamata jäänud maksusummade sissenõudmine töölistelt ja teenistujailt on keelatud.

Töölistelt ja teenistujailt tulumaksu mittekinnipidamise või ebaõige kinnipidamise eest trahvitakse ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide pea- (vanem-) raamatupidajaid, seal aga, kus neid pole — tulumaksu õige kinnipidamise eest vastutavaid töötajaid seadluse § 32 ja 35 korras (juhendi § 50).

13. Kinnipeetud tulumaksusummade eelarvesse sissemaksmise kord

Üheaegselt töötasu väljamaksmiseks summade saamisega pangaasutistest kannavad ettevõtted, asutised ja organisatsioonid eelarve arvele üle tulumaksusummad, mis kuuluvad kinnipidamisele töölistelt ja teenistujailt.

Organisatsioonid, kellel ei ole arvelduskontosid pangaasutistes, maksavad töölistelt ja teenistujailt kinnipeetud maksusummad pangaasutistesse järgneval päeval pärast kinnipidamist (seadluse § 11).

Töötasude väljamaksmiseks summade saamisel pangaasutistest on ettevõtted, asutised ja organisatsioonid kohustatud ühteaegu töötasude väljaandmise tšekiga esitama maksukäsundid tulumaksu ülekandmiseks eelarvesse.

Töötasude väljaandmise tšেকে ei võeta väljamaksmiseks vastu ilma samaaegse maksukäsundi esitamiseta tulumaksu ülekandmiseks eelarvesse (juhendi § 51).

Tulumaksusummad, mis on kinni peetud üksikuilt töölistelt ja teenistujailt puhkusele minekul ja vallandamisel, samuti ühekordsetelt väljamaksetelt kinnipeetavad tulumaksusummad kantakse üle eelarvesse üheaegselt lähimal töötasu väljamaksmisel kinnipeetud tulumaksusummade ülekandmisega (juhendi § 52).

Tulumaksu arvel voorimeeste töötasudelt kinnipeetud summad kannavad ettevõtted, asutised ja organisatsioonid üle pangaasutistesse arvele võtmiseks selle rajooni (linna) vastavas eelarves, kus voorimehele on välja antud registreerimistunnistus veotööndusele, kui aga voorimehel registreerimistunnistust ei ole — selle rajooni (linna) järgi, kus voorimees on sisse kirjutatud (juhendi § 107).

Maksu arvel voorimeeste töötasult kinnipeetud summad kannavad pangaasutistesse üle ettevõtted, asutised ja organisatsioonid igal dekaadil hiljemalt iga kuu 5., 15. ja 25. kuupäevaks.

Neil juhtudel, kui ettevõtte, asutise või organisatsiooni poolt dekaadi jooksul kinnipeetud üldsumma üldkokkuvõttes ei ole üle 25 rubla dekaadi kohta, kantakse kinnipeetud summad üle pangaasutistesse üheaegselt summade ülekandmisega järgneva dekaadi eest (juhendi § 108).

Maksu arvel voorimeeste töötasult kinnipeetud summade ülekandmisel pangaasutistesse on ettevõtted, asutised ja organisatsioonid kohustatud maksukorralduse pöördel või erilisel selle juurde andma andmeid voorimeeste kohta, kellelt teostati kinnipidamisi, järgmise vormi järgi:

Jrk. nr.	Perekonna-, ees ja isanimi (täielikult)	Voorimehe elukoht (koht, kuhu on sisse kirjutatud passi järgi)	Kinnipidamise aeg (kuu ja päev) iga väljamakse järgi	Väljamaksete summa	Tulumaksu arvel kinnipeetud summa iga väljamakse järgi

Erinevate rajoonide (linnade) järgi eelarvesse kandmisele kuuluvate summade ülekandmisel pangaasutistesse koostatakse maksukorraldused nende summade ülekandmise kohta eraldi iga rajooni (linna) kohta.

Voorimeeste töötasult kinnipeetud summade ülekandmine eelarvesse ühe ja sama maksukorralduse järgi koos tööliste ja teenistujate töötasult kinnipeetud summadega on keelatud (juhendi § 109).

14. Tulumaksu kinnipidamise ja ülekandmise õigsuse kontrollimise rahandusorganite poolt

Tööliste ja teenistujate töötasult tulumaksu õige kinnipidamise ning kinnipeetud summade õigeaegse ja täieliku riigieelarvesse ülekandmise tagamiseks on rajooni- (linna-) rahandusosakondadele tehtud kohustuseks süstemaatiliselt instrueerida ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide arveametnikke eriti selleks organiseeritavais seminarides (juhendi § 70).

Rahandusorganite ametiisikuile on antud õigus:

a) kontrollida ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide dokumente tulumaksu arvutamise ja kinnipidamise kohta, samuti ka kinnipeetud maksusummade üleandmise kohta eelarvesse;

b) kontrollida ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide dokumente, kes on kohustatud esitama rahandusorganitele tulumaksuga maksustamiseks vajalikke andmeid;

c) takistamatult pääseda ruumidesse, kus toimuvad tööd ja tööndused, kontrollida neisse töödesse ja tööndustesse puutuvaid dokumente ning üle vaadata toorainete, materjalide ja valmistoodete tagavarasid (seadluse § 31).

Mitte harvemini kui üks kord poolaastas teostavad maksuinspektorid igas ettevõttes, asutises ja organisatsioonis üldise kontrolli töolistelt ja teenistujailt tulumaksu kinnipidamise ja soodustuste andmise seadusepärasuse ning kinnipeetud summade eelarvesse ülekandmise õigeaegsuse ja täielikkuse kohta.

Kontrollimise tulemuste kohta koostatakse akt (juhendi § 71).

15. Andmete esitamine rahandusorganile ja vastutus tulumaksu seadluse rikkumise eest

Ettevõtted, asutised ja organisatsioonid on kohustatud igal kvartalil esitama rajooni (linna) rahandusosakondadele aruande töolistelt ja teenistujailt tulumaksu kinnipidamise kohta vormi järgi ja tähtaegadel, mis määratakse kindlaks NSVL Rahandusministeeriumi poolt (seadluse § 12).

Juhendi § 117 kohaselt on ettevõtted, asutised ja organisatsioonid kohustatud rajooni (linna) rahandusosakondadele hiljemalt iga kuu 15. kuupäevaks teatama tulumaksuga maksustamiseks vajalikud teatmed hangitud toodete, põllumajandussaaduste, tehtud tööde, osutatud teenuste jms. eest eelmisel kuul kodanikele tehtud väljamaksete kohta.

Teatmetes näidatakse väljamakseosalise kodaniku perekonna-, ees- ja isanimi ning elukoht, tema passi number ja väljaandja, väljamakse summa, mille eest ja missuguse perioodi eest see summa on makstud, samuti ka kelle materjaliga töö tehti¹.

Teatmeid ei esitata iga liiki väljamaksete kohta, mis kuuluvad tulumaksuga maksustamisele tööliste ja teenistujate töötasu maksustamiseks kehtestatud maksumäärade järgi, kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasude

¹ Väljamaksete puhul kodanikele kontrollitakse perekonna-, ees- ja isanime ning elukoha õigsust passide järgi ning selle kohta tehakse märge, milles näidatakse passi seeria ja number, selle väljaandmise kuupäev ja aasta ning miilitsa jaoskond, kust pass on välja antud.

kohta, samuti oma kodus ettevõtetele ja artellidele töötavate tööliste ja teenistujate ning artellide liikmete töötasude kohta (juhendi § 118).

Ettevõtted ja töenduslike kooperatiivartellide juhatused esitavad juhendi § 118 kohaselt iga aasta hiljemalt 10. jaanuariks rajooni (linna) rahandusosakondadele möödunud aasta eest teatmed tööliste, teenistujate ja artellide liikmete töötasude kohta, kes töötavad ettevõtetele ja artellidele oma kodus, näidates ära — kelle materjali nad oma töö juures tarvitavad ja missugust eriseadist nad kasutavad ning kellele see seadis kuulub.

Transpordartellide juhatused esitavad samaks tähtjaks rajooni (linna) rahandusosakondadele möödunud aasta eest teatmed tööloomi mittekollektiiviseerinud artelliliikmete kogutöötasu kohta, artelli iga liikme tööpäevade arvu ja plaani täitmise protsendi kohta.

Äsja töölevõetud tööliste ja teenistujate ning artelli astunud artelliliikmete kohta esitatakse teatmed ühe kuu pärast peale tööle vastuvõtmist või artelli astumist, töölt vallandatute ja artellist lahkunute kohta aga 15 päeva jooksul pärast vallandamist või artellist lahkumist.

Töölistelt ja teenistujailt ning kirjanduse ja kunsti alal töötajailt tulumaksu mittekinnipidamise või ebaõige kinnipidamise, voorimeestelt avansimaksude mittekinnipidamise või ebaõige kinnipidamise, samuti ka kinnipeetud summade mitteõigeaegse pangaasutistesse üleandmise eest karistatakse ettevõtete, asutiste ja organisatsioonide pea- (vanem-) raamatupidajaid seadluse § 32 kohaselt trahviga mitte üle 100 rubla.

Töölistelt ja teenistujailt tulumaksu kinnipidamise kohta rahandusorganitele aruannete mitteõigeaegse esitamise, samuti ka muude kodanike maksumistamiseks vajalike teatmete mitteõigeaegse või puuduliku esitamise eest karistatakse isikuid, kes on vastutavad teatmete ja aruannete esitamise eest, seadluse § 33 kohaselt trahviga mitte üle 100 rubla.

Teadlikult valeandmete esitamine toob endaga kaasa vastutuse kriminaalkorras.

Neis ettevõtteis, asutistes ja organisatsioonides, kus pea- ja vanemraamatupidajad puuduvad, karistatakse seadluse § 32 korras trahviga neid töötajaid, kes on vastutavad tulumaksu õige kinnipidamise ja kinnipeetud summade õigeaegse ülekandmise eest.

Tulumaksu seadluse rikkumise eest trahvide määramine ja kohtuasjade algatamine kriminaalvastutusele võtmiseks on pandud rajooni (linna) rahandusosakondade juhatajate peale (seadluse § 35).

Rajooni (linna) rahandusosakondade juhatajate poolt seadluse § 32—35 korras määratud trahvid tuleb tasuda 15 päeva jooksul, arvates maksuteate või trahvi määramise otsuse kätteandmisest (seadluse § 36).

B. MAKS VALLALISTELT, ÜKSİKUTELT JA VÄHELAPSELISTELT NSV LIIDU KODANIKELT

1. Üldeeskirjad

Vallalistelt, üksikutelt ja vähelaapselistelt NSV Liidu kodanikelt võetava maksu arvutamise ja sissenõudmise kord on reguleeritud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 21. novembri 1941. a. seadlusega koos muudatustega, mis on toodud 8. juuli 1944. a. seadlusega („NSVL Ülemnõukogu Teataja“ 1941. a., nr. 42 ja 1944. a., nr. 37) ja NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendiga nr. 416 selle maksu kohaldamise kohta.

Maksu maksavad kodanikud, kellel ei ole lapsi, ja kodanikud, kellel on üks või kaks last:

mehed vanuses üle 20 aasta ja kuni 50 aastani ning

naised vanuses üle 20 aasta ja kuni 45 aastani (8. juuli 1944. a. seadluse § 16).

Maksu võetakse kodanikelt, kes jooksva aasta 1. jaanuariks said 20-aastaseks või vanemaks.

Maksustamine lõpetatakse selle kalendriaasta möödumisel, mil mehed saavad 50-aastaseks ja naised 45-aastaseks (juhendi § 2).

Vallalistelt, üksikutelt ja vähelaapselistelt NSV Liidu kodanikelt võetava maksuga maksustamisel võetakse arvesse kõik lapsed vanusele vaatamata, samuti olenemata sellest, kas nad elavad koos vanematega või lahus. Laste arvu määramisel võetakse arvesse nii lihased lapsed, kes sündimisel on registreeritud vastava isiku nimele, kui ka seaduslikus korras adopteeritud lapsed.

Kui ühel abielupooltest on lapsi teisest abielust, siis võetakse ka need arvesse tingimusel, et need lapsed on või olid kuni täisealiseks saamiseni võõrasisa või võõrasema ülalpidamisel või kasvatamisel (juhendi § 4).

Laste olemasolu tõendavaiks dokumentideks on: perekonnaseisuaktide registreerimisorganite poolt väljaantud sünni- ja adopteerimistunnistused, täitelehed laste ülalpidamiseks summade sissenõudmiseks, majavalitsuste teatised, valla ja alevite tööraha saadikute nõukogude teatised laste elukoha järgi.

Nimetatud dokumendid esitatakse:

töölise, teenistujate ja tulumaksuga maksustamisel nendega võrrutatud kodanike poolt — iga aasta 5. jaanuariks töökoha järgi;

kirjanduse ja kunsti alal töötajate, samuti ka ajutisi töid täitvate kodanike poolt — töötasu saamisel (juhendi §-id 5 ja 6).

Laste olemasolu ja arvu kohta dokumentide mitteõigeaegse esitamise puhul maksusumma ümberarvutus, vastavatel juhtudel maksust vabastamine

toimub ainult dokumentide esitamise ajale järgnevalt maksutasumise tähtpäeval (juhendi § 7).

Kui kodanikel, kellelt võetakse maksu, sündisid lapsed, võivad need kodanikud esitada avaldused maksu ümbearvutuse kohta, vastavatel juhtudel aga, näiteks kolmanda lapse sünni puhul, — arvatatud maksusumma ärajätmise kohta. Maksu ümberarvutus või ärajätmine toimub lapse sünni kohta dokumendi esitamisele järgnevalt maksustamise tähtpäeval.

Laste surma puhul kodanikelt, kes varem ei kuulunud maksustamisele, ei võeta maksu kuni jooksva aasta lõpuni, kodanikud aga, kes olid varem maksustatud, maksavad arvatatud maksusumma jooksval aastal ilma ümberarvutuse (juhendi § 8).

Laste olemasolu ja arvu kohta dokumentide esitamise võimatuse korral annavad kodanikud kirjalikud avaldused rajooni (linna) rahandusosakonna juhatajale, kes on kohustatud tehtud otsusest 5 päeva jooksul kirjalikult teatama avalduse esitanud maksnikule, kui aga viimane kuulub ettevõttes, asutises või organisatsioonis maksustamisele, siis ka tema töökohale (juhendi § 9).

2. Maksusoodustused

Maksusoodustusi antakse järgmistele isikutele:

a) täielikult vabastatakse maksust kõigist allikaist saadava tulu alal Nõukogude armee, sõjalaevastiku, piirivalve- ja sisekaitsevõgede aja- ja ülejateenistuses olevad sõjaväelased rea-, seersantide ja vanemate koosseisust, kes saavad tasu väeosadelt, sõltumata sellest, kus väeosad asuvad. Need sõjaväelased ei jää soodustusest ilma ka sel juhul, kui nad on rakendatud tööle tööstuses, põllumajanduses, ehituse ja transpordi alal ning saavad peale rahalise tasu oma sõjaväe osas ka töötasu ja preemiaid ettevõtetelt ja organiatsioonidelt vastavalt NSVL RKN-i 1. septembri 1943. a. määrusele nr. 937;

b) täielikult vabastatakse maksust samuti välisriikide territooriumil asuvate okupatsioonivõgede ja asutiste admiralid, kindralid ja ohvitserid, samuti ka tähendatud väeosade ja asutiste sõdurid, madrused, seersandid ja vanemad, kes saavad rahalist tasu ohvitseri koosseisu ametikohtade järgi;

c) ülaltähendatud punktide a ja b kohaselt vallalistelt, üksikutelt ja vähelapselistelt NSV Liidu kodanikelt võetava maksu tasumisest vabastatud sõjaväelaste naised vabastatakse selle maksu tasumisest kõikide tuluallikate alal, samuti admiralide, kindralite ja ohvitseride naised, kes saavad tagasimakstavat toetust NSV Liidu Kaitse RK käskkirja nr. 140 — 1942. a. ja Siseasjade RK käskkirja nr. 276 — 1942. a. korras;

d) maksu tasumisest on vabastatud admiralide, kindralite, ohvitseride

ning üleajateenijate vanemate ja seersantide kui ka miilitsatöötajate perekondade liikmed kogu ajaks, mil perekonnapea viibib teenistuses Tšukotši rahvuspiirkonnas, Kamtšatka oblastis, Kuriili saartel, Sahhalini saarel või Beringi mere saartel. See soodustus antakse naisele (sõltumata tema tuluallikaist), kui ka teistele perekonnaliikmeile, kes on tähendatud isikute ülalpidamisel;

e) maksustamisel arvesse võetavate laste ülalpidamiseks riigilt toetust või pensioni saavad naised vabastatakse maksu tasumisest kõikide tuluallikate alal, sõltumata laste arvust, kelle jaoks toetust või pensioni antakse;

f) mees- ja naiskodanikud, kelle lapsed on armee, rahva maakaitseväge, hävituspataljonide ja partisanisalkade ridades Isamaasõja rinnetel langenud või teadmata kadunud, vabastatakse maksust kõikide tuluallikate alal. Seda soodustust antakse samuti kodanikele, kelle lapsed on põrandaalustest partei-, kommunistlike noorte ja teistest ühiskondlikest organisatsioonidest osavõtjatena langenud võitluses kodumaa eest või vägivaldselt ära viidud või vaenlase poolt tapetud. Tähendatud kodanikele antakse soodustust sõltumata sellest, kui palju neil oli lapsi ja kas neil on teisi lapsi või mitte;

g) keskastme ja kõrgemate õppeasutiste mees- ja naisõpilased on maksust vabastatud kuni selle kalendriaasta möödumiseni, mil nad saavad 25-aastaseks; seda soodustust ei kohaldata õpilastele, kes õpivad ilma tööd katkestamata, samuti aspirantidele;

h) I ja II invaliidsusgrupi invaliidid, nii pensioni saajad kui ka mitte-saajad, vabastatakse maksust, sõltumata nende tuluallikate olemasolust ning tulu suurusest;

i) NSV Liidu põhjapiirkondades elutsevate rahvuste hulka kuuluvaid kodanikke ei maksustata tulude alal, mis nad saavad nende rahvuste poolt asustatud territooriumide piires põllumajandusest, jahindusest, kalandusest, samuti kodutööndusest ja käsitööst. Seda soodustust kohaldatakse ka mainitud rahvuste hulka mittekuuluvate kodanike suhtes, kui nemad alatiselt elavad nende rahvuste poolt asustatud territooriumidel ja oma majandusliku seisukorra, tegevuse ja eluviisi poolest ei erine tähendatud rahvustest kodanikest (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 § 10).

Ülaltähendatud punktide a, b ja c kohaselt maksust vabastatud sõjaväelastele ja nende naistele säilitatakse antud soodustus kogu aja kestel, mil sõjaväelased viibivad ravilais või haiguspuhkusel, haiguse tõttu väeteenistuses; vabastamise puhul aga kogu vabanemise aja kestel, kuid mitte üle ühe aasta, arvates vabastamise päevast.

Sõjaväelaste naistele, kes on maksust vabastatud kooskõlas ülaltähendatud punktiga c, säilitatakse sõjaväelase surma puhul maksusoodustus üheks aastaks mehe surmapäevast arvates, kui aga sõjaväelane langes või

jäi teadmata kadunuks Isamaasõja rindel, — kuni 1947. a. lõpuni (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 § 13).

Vallalistelt, üksikutelt ja vähelapselistelt kodanikelt võetava maksu soodustused, mis on kehtestatud sõjaväelaste ja nende naiste kohta, säilitatakse kõikide tuluallikate alusel nii NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisust demobiliseerituile kui ka nende naistele üheks aastaks sõjaväelase demobiliseerimispäevast arvates (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 § 14).

Kodanikelt, kellel õigus maksusoodustusele tekkis pärast maksuteate kätteenmist maksnikule, katkestatakse maksuvõtmine maksusoodustust õigustava dokumendi esitamisele järgnevast maksutähtpäevast alates, sõjaväelaste naistelt aga — maksusoodustuse tekkimisele järgnevast maksutähtpäevast alates, olenemata dokumendi esitamise ajast. Liigselt sissenõutud maksusummad kuuluvad tagasimaksmisele, kuid mitte rohkem kui ühe aasta eest, arvates soodustust õigustava dokumendi esitamise momendini.

Kodanikud, kes on kaotanud õiguse NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 paragrahvides 10 ja 13 tähendatud soodustustele, maksustatakse soodustusõiguse kaotamisele järgnevast tähtpäevast alates. Erand on ainult naistele, kes laste ülalpidamiseks saavad riigilt toetust või pensioni; neile antud soodustus säilitatakse igal juhul kuni jooksva aasta lõpuni (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 § 15).

Maksusoodustusi annavad:

kodanikele, keda maksustatakse nende töökoha järgi, — töötasu väljamaksjad ettevõtted, asutised ja organisatsioonid, muude tulude alal, peale töötasu — rahandusorganid;

teistele kodanikele — rajooni ja linna rahandusosakonnad.

Soodustusi antakse dokumentide alusel, mis tõendavad kodanike õigust täielikule või osalisele maksust vabastamisele. Niisugusteks dokumentideks on:

NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisust demobiliseeritud sõjaväelastel — sõjaväepiletid, ohvitseridel aga — ka sõjaväelise arvelevõtmise asukoha järgsed sõjakomissariaatide teatised selle kohta, et nemad kuni demobiliseerimiseni viibisid teenistuses okupatsioonivägedes, mis asusid välisriikide territooriumil;

sõdurite, madruste, seersantide ja vanemate naistel — väeosade, sõjakomissariaatide või kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede teatised;

välisriikide territooriumil asuvate okupatsioonivägede ja asutiste kindralite, admiralide ja ohvitseride naistel — väeosade ja asutiste teatised, kus sõjaväelane on teenistuses;

sõjaväelaste naistel, kes saavad tagasimakstavat toetust vastavalt NSV

Liidu Kaitse RK käskkirjale nr. 140 — 1942. a. ja Siseasjade RK käskkirjale nr. 276 — 1942. a., sõjakomissariaatide või vastavate Sise- või Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi organite teatised;

NSV Liidu relvastatud jõudude koosseisust demobiliseeritud sõjaväelaste naistel — sõjaväelaste sõjaväepiletid ja väeosade ning asutiste teatised, mis on välja antud nende naistele kuni sõjaväelase demobiliseerimiseni;

kesk- ja kõrgemate õppeasutiste õpilastel — õppeasutiste teatised;

Tsuktsi rahvuspiirkonnas, Kamtšatka oblastis, Kuriili saartel, Sahhalini saarel või Beringi mere saartel asuvate kindralite, admiralide, ohvitseride ning üleajateenijate vanemate ja seersantide koosseisu perekondade liikmeil — väeosade ja asutiste teatised, mis nad on saanud väeosadelt või asutistelt, kus sõjaväelane või miilitsatöötaja on teenistuses;

naistel, kes saavad riigilt toetust või pensioni laste ülalpidamiseks — tunnistused toetuse või pensioni saamise õiguse kohta, samuti muud nende määramist tõendavad dokumendid;

kodanikel, kelle lapsed langesid või jäid teadmata kadunuks Isamaasõja rinnetel (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 § 10 p. f), — vastavad teatised väeosadelt, sõjakomissariaatidelt, haiglatelt või töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedelt;

I ja II invaliidsusgrupi invaliididel — pensioniraamatud või arstliku tööekspertiisi komisjoni teatised (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 § 16).

Esitatud dokumentide alusel tehakse ettevõtetes, asutistes ja organisatsioonides maksustatavate tööliste, teenistujate ja teiste isikute isiklikel kontodel vastavad märkmed, milles näidatakse ära soodustusi tõendavad dokumendid.

3. Tööliste ja teenistujate ning nendega tulumaksustamisel võrrutatud kodanike, samuti kirjanduse ja kunsti alal töötajate maksustamise kord

Töölised ja teenistujad maksavad maksu ettevõtetelt, asutistelt ja organisatsioonidelt saadava töötasu pealt töökoha järgi. Kui töölisel või teenistujal on peale töötasu veel muid tuluallikaid, siis maksustatakse teda eraldi ka nende tuluallikate alal, sõltumata maksu tasumisest töökoha järgi.

Maksu võetakse iga kuu möödunud kuu töötasult järgmises suuruses: laste puudumisel — 6%, ühe lapse puhul — 1% ja kahe lapse puhul — 0,5% kuutöötasust.

Maksu arvutamise aluseks võetakse see möödunud kuu töötasu summa, mille alusel arvutatakse tulumaks.

Kui tööline või teenistuja soodustuse alusel on tulumaksust vabastatud, siis töötasusumma vallalistelt võetava maksu arvutamiseks määratakse kindlaks korra kohaselt, mis NSVL Rahandusministeeriumi 27. märtsi 1947. a. juhendiga nr. 194 on kehtestatud tulumaksu arvutamiseks.

Maks peetakse kinni kuu esimese poole töötasust. Ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele ajutisi töid tegevailt kodanikelt peetakse maks kinni igal töötasu väljamaksmisel.

Töölisi ja teenistujaid, kes töötavad kohakaasluse alusel või teevad ettevõtetele, asutistele ja organisatsioonidele ajutisi töid (mitte põhitöökohta järgi), maksustatakse eraldi iga töökoha järgi.

Kui maks töolistelt ja teenistujailt jäi õigeaegselt kinni pidamata või peeti kinni vajalikust vähemal määral, peetakse saamata jäänud summad, kuid mitte rohkem kui kolme viimase kuu eest, kinni võrdsetes osades järgneva kolme kuu jooksul.

Ebaõigelt kinnipeetud maksusummad tagastatakse kodanikele või arvatkse järgnevate maksude kinnipidamiste katteks. Ebaõigelt kinnipeetud summade tagastamist või arvestamist teostatakse mitte rohkem kui ühe aasta maksusummadest, arvates maksu ebaõige kinnipidamise avastamiseni.

Koopereerunud käsitöölisi ja teisi kodanikke, kes maksustamisel on võrutatud töolistega ja teenistujatega, ning kirjanduse ja kunsti alal töötajaid maksustatakse ühesugustel alustel töolistega ja teenistujatega. Nimetatud kodanikelt maksu sissenõudmisel tuleb silmas pidada järgmist:

kodanikelt, kes saavad tasu leiutiste eest, mille kohta on antud autori-tunnistused, või tehniliste täiustuste eest, arvutatakse maks tasu kogusummal (ilma 10 000 rubla mahaarvamiset, nagu seda tehakse tulumaksuga maksustamisel);

kirjanduse ja kunsti alal töötajailt peetakse maks kinni igal töötasu väljamaksmisel;

kirjanduse ja kunsti alal töötajailt, kes on autasustatud ordenitega, arvutatakse maks kogu töötasu summal (ilma 6000 rubl. mahaarvamiset, nagu see sünnib tulumaksustamisel);

kirjanduse ja kunsti alal töötajailt saamata jäänud maksusummad peetakse kinni järgnevailt töötasu väljamakseilt, kuid mitte rohkem kui jooksva aasta eest (NSVL Rahandusministeeriumi 5. juuni 1947. a. juhendi nr. 416 paragrahvid 17, 18, 19, 20, 21, 22 ja 23).

Kinnipeetud maksusummad kannavad eelarvesse üle ettevõtted, asutised ja organisatsioonid samas korras ja samadel tähtaegadel nagu tulumaksugi.

Vallalistelt, üksikutelt ja vähelapselistelt NSV Liidu kodanikelt võetava maksu kohta käiva seadluse rikkumise eest karistatakse ettevõtete ja asutiste pea- (vanem-) raamatupidajaid rahatrahviga, vajalikel juhtudel aga

võetakse kriminaalvastutusele samas korras, nagu see on ette nähtud tulumaksu kohta.

Maksuvõlga ja trahve nõuavad sisse rajooni (linna) rahandusosakonnad kooskõlas NSVL Rahanduse RK 17. mai 1944. a. juhendiga „Tähtajaks sissemaksmata maksude ja mittemaksuliste maksete sissenõudmise korrast“.

XIII. TÖÖKONFLIKTIDE LÄBIVAATAMISEST

1. Hinde-vaidekomisjonide funktsioonid

Töökonfliktide läbivaatamise esmaseks põhiinstantsiks on hinde-vaidekomisjonid. Hinde-vaidekomisjonid organiseeritakse ja töötavad määruste alusel, mis on välja antud NSVL KTK ja RKN-i poolt 29. augustil 1928. a. (LSKK 1928, nr. 56, art. 495; 1929, nr. 42, art. 367; nr. 50, art. 449; nr. 57, art. 529; 1931, nr. 2, art. 30; nr. 6, art. 69; nr. 51, art. 334) ning NSVL Töö RK poolt 12. detsembril 1928. a. („Töö RK Teataja“ 1928. a., nr. 51—52; 1929. a., nr. 34—35; 1930. a., nr. 7; 1931. a., nr. 1—2, nr. 13 ja nr. 14—15).

Hinde-vaidekomisjonide funktsioonide hulka kuulub kõigi hagi iseloomuga töökonfliktide läbivaatamine, mis tekivad töötajate ja administratsiooni vahel tööseaduste, töölepingute ja sisekorra-eeskirjade rakendamisel.

Tähendatud konfliktid võib anda nii hinde-vaidekomisjoni kui ka rahvakohtusse. Ent kohustuslikule läbivaatamisele hinde-vaidekomisjonis kui esimeses instantsis kuuluvad konfliktid järgnevates küsimustes:

- a) teisele tööle üleviimine ja üleviimisega seoses töötasu säilitamine;
- b) töötasu maksmine normide mittetäitmisel ja töötasu praagi eest;
- c) vallandamine kõlbmatuse pärast, välja arvatud mõne kategooria vastutavate töötajate vallandamine;
- d) kompensatsioon töötajale kuuluva tööriista kasutamise eest;
- e) eriiietuse ja eritoidu ning vastavail juhtudel nende eest rahalise kompensatsiooni andmine, lühendatud tööpäeva ja pikendatud puhkuse kohaldamine;
- f) töötasu maksmine mitmesuguse kvalifikatsiooniga tööde tegemise eest asendamise puhul;
- g) tasustamine tööseisaku korral;
- h) tasustamine tükitöö ettevalmistamise eest;
- i) tasustamine lõpetamata tükitöö eest;
- j) mahaarvamine töötaja töötasust kahju eest, mis tema on tekitanud ettevõttele teenistuskohustuste täitmisel, —kõigil neil juhtudel, mille kohta on seadusega kindlaks määratud piirulatusena vastutus ja pole kehtestatud asja läbivaatamine eranditult kohtu korras;

- k) tasustamine töölt kõrvaldamise aja eest;
- l) rahalise kompensatsiooni maksmine andmata jäänud puhkuse eest;
- m) töötasu suurus katseaja eest;
- n) töötajale kuuluva preemia suurus;
- o) tasustamine ületunnitööde eest;
- p) töötajate elukondlike vajaduste rahuldamine seoses töölepingus ettenähtud kohustuste mittetäitmisega administratsiooni poolt [NSVL Töö RK 12. detsembri 1928. a. määruse § 10, 27. juuni 1929. a. („Töö RK Teataja“ 1929. a., nr. 34—35) ja 22. detsembri 1930. a. („Töö RK Teataja“ 1931. a., nr. 1—2) redaktsioonis].

2. Hinde-vaidekomisjonidele avalduste ja kaebuste esitamise tähtajad

Hinde-vaidekomisjonidele avalduste esitamiseks on määratud järgmised tähtajad:

a) vallandamise, samuti töötajale kuuluvaist summadest mahaarvamiste küsimustes — 14 päeva;

b) ületunnitööde tasu küsimustes — 1 kuu;

c) kõigis muis küsimustes — 3 kuud.

Hinde-vaidekomisjonid võivad võtta arutusele avaldusi, mis oa esitatud ülaltähendatud tähtaegade möödumisel, neil juhtudel, kui tähtaeg on lastud mööda nende poolt mõjuvaks tunnistatud põhjustel, nagu:

a) töötaja haigus, mis vajab haigla-, sanatoorium- või kuurortravi;

b) viibimine puhkusel, mis anti karanteeni puhul või haige perekonnaliikme eest hoolitsemiseks;

c) viibimine korralisel või lisapuhkusel;

d) töötaja viibimine vahi all;

e) töötaja viibimine komandeeringul;

f) töötaja kolimine seoses teisele tööle üleviimisega;

g) rahvakohtu kaasistuja kohuste täitmine;

h) sõjaväeteenistuse kohuste täitmine ametikoha säilitamise puhul;

i) töötaja osavõtt kongressidest, konverentsidest jms.;

j) ühenduse katkemine, mis takistab õigeaegset hinde-vaidekomisjoni poole pöördumist (uputus, lumetuisud jne.);

k) muud asjaolud, mis hinde-vaidekomisjoni otsusega tunnistatakse mõjuvaks.

Aega, mille kestel mõjusid ülalmainitud asjaolud, ei arvata avalduse esitamiseks määratud tähtaegadesse.

Juhul, kui tähtajast jääb pärast nende asjaolude möödumist vähem kui

7 päeva, pikendatakse see kuni 7 päevani (NSVL Töö RK 12. detsembri 1928. a. määruse paragrahvid 13, 15, 16 ja 17).

Üksikute töötajate nõudluste asjad vaadatakse hinde-vaidekomisjonides läbi ainult sel juhul, kui töötaja nõudlust ei rahuldatud tema või tööliste ja teenistujate komitee esindaja otsestel läbirääkimistel administratsiooniaga.

Asjast huvitatud töötajale tuleb õigeaegselt teatada tema asja hinde-vaidekomisjonis arutamise päev sellise arvestusega, et ta saaks sellest arutamisest osa võtta (NSVL Töö RK 12. detsembri 1928. a. määruse paragrahvid 18 ja 20).

Hinde-vaidekomisjon teeb otsuseid ainult poolte kokkuleppel. Komisjoni otsused omandavad kohustusliku jõu pärast nende allakirjutamist vastava istungi juhataja ja sekretäri poolt (NSVL KTK ja RKN-i 29. augusti 1928. a. määruse § 18).

3. Rahvakohtule avalduste esitamise tähtjad

Rahvakohtus kuuluvad läbivaatamisele tööseaduste, töölepingute ja sisekorra-eeskirjade mittetäitmise tagajärjel tekkivad konfliktid juhtudel:

a) kui kohustuslikult hinde-vaidekomisjonis läbivaatamisele kuuluv konflikt jäi hinde-vaidekomisjonis lahendamata;

b) kui töötaja pöördus rahvakohtusse konflikti asjus, mis ei kuulu kohustuslikult läbivaatamisele hinde-vaidekomisjonides;

c) kui hinde-vaidekomisjoni otsus tühistati järelevalve korras.

Avalduste esitamiseks rahvakohtusse töökonfliktide läbivaatamise kohta määratakse järgnevad tähtjad:

a) vallandamisasjus, samuti kõigis teistes asjus neil juhtudel, mis on näidatud ülal punktides a ja c — 14 päeva;

b) kõigil teistel juhtudel — 3 kuud.

Need tähtjad arvutatakse:

a) vallandamisasjus, mis ei kuulu läbivaatamisele hinde-vaidekomisjonis, — töötajale lõpparve esitamise päevast;

b) hinde-vaidekomisjonis läbivaatamisel lahendamata jäänud vallandamisasjus ja kõigis teistes hinde-vaidekomisjonis lahendamata jäänud asjus, — päevast, millal töötajale teatati otsuse mittesaavutamisest;

c) kõigis asjus, milles hinde-vaidekomisjoni poolt tehti otsus, kuid mis tühistati järelevalve korras — hinde-vaidekomisjoni otsuse tühistamisest töötajale teatamise päevast.

Rahvakohtud võivad võtta läbivaatamisele hagiavaldusi pärast ülaltähendatud tähtaegade möödumist neil juhtudel, kui tähtaeg on lastud mööda

nende poolt mõjuvaks tunnistatud põhjustel (NSVL KTK ja RKN-i 29. augusti 1928. a. määruse paragrahvid 48, 50, 51 ja 52).

Kohtulõivu ja asjaajamiskulusid töötasu sissenõudmisasjult ja iga liiki muilt töövahekordadest tulenevalt nõudlustelt hagejailt töötajailt sisse ei nõuta (Vene NFSV tsiviilprotsessi koodeksi § 43).

4. Konfliktidest, mis tekivad töötajate seadusevastase vallandamise tõttu

Seadusevastaste vallandamiste kohta edasikaebuste esitamiseks on seadus määranud erineva korra, olenevalt töötaja ametialasest positsioonist ja põhjustest, mille tõttu tema vallandati.

Üldreeglina võib kaebusi seadusevastase vallandamise kohta esitada vallandatu valikul kas hinde-vaidekomisjoni või rahvakohtusse.

Kõlbmatuse tõttu vallandamise asjus tuleb kaebus seadusevastase vallandamise kohta esitada kohustuslikult hinde-vaidekomisjoni; ainult sel juhul, kui hinde-vaidekomisjonis ei saavutata kokkulepet või hinde-vaidekomisjoni otsus tühistatakse ametiühingu oblasti- või keskkomitee poolt järelevalve korras, võib vallandatu pöörduda rahvakohtusse.

Hinde-vaidekomisjonides ja rahvakohtus ei kuulu arutamisele vallandamise ja ametikohale ennistamise asjad:

- a) isikute kohta, kellel on õigus töölevõtmiseks ja vallandamiseks;
- b) töötajate kohta, kes asusid ühel neist ametikohtadest, mis on näidatud NSVL Töö RK 18, oktoobri 1929. a. määrusele „Vastutavate töötajate vallandamise korrast“ lisatud loetelus nr. 1 (avaldatud „Töö RK Teatajas“ 1930. a., nr. 1—2);
- c) töötajate kohta neis rahvamajanduse harudes, millele valitsus on kinnitanud distsiplinaarmäärustikud, kui vallandamine toimus distsiplinaar karistuse vahendina vastavalt neile määrustikele;
- d) töötajate kohta, kes vallandati riigikontrolli ministri nõudmisel;
- e) töötajate kohta, kes vallandati ametiühingu nõudmisel vastavalt Vene NFSV tööseaduste koodeksi §-le 49.

Kui tööline või teenistuja vallandati ilma küllaldase aluseta, siis vastavalt NSVL RKN-i, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN-i 28. detsembri 1938. a. määruse §-le 4 makstakse sunnitud töölt puudumise aja eest tasu keskmise töötasu suuruses, kuid mitte rohkem kui 20 päeva eest.

Vahi alt vabastatud töötajatele töötasu väljamaksmise kord on ära näidatud NSVL Ülemkohtu pleenumi 21. septembri 1939. a. määruses („Trud“ 22. septembrist 1929. a.).

TÄIENDUS

NSVL Ministrite Nõukogu otsusega on alates 16. septembrist 1946. a. kõrgendatud töötasu töölistel ja teenistujail, kelle töötasumäärad ja palgad ei ületanud 900 rubla kuus, ja nimelt: kes said kuni 300 rubla — 110 rubla võrra kuus; kes said kuni 500 rubla — 100 rubla võrra; kes said kuni 700 rubla — 90 rubla võrra, kes said kuni 900 rubla — 80 rubla võrra; mittetöötavaile pensionäridele ja sõjaväelaste perekondadele, kes saavad toetust ja on riigi ülalpidamisel, — 60 rubla võrra kuus; stipendiume saavaile kõrgemate õppeasutiste üliõpilastele — 80 rubla võrra kuus ning tehnikumide üliõpilastele — 60 rubla võrra kuus.

Töötasu kõrgendus toimub tariifimäärade ja palkade otsese suurendamise teel ning seega rahaline lisatasu osutub töötasu püsivaks osaks.

Kõik arveldused tööliste ja teenistujatega töötasu alal — maksude arvutamine, päevaraha arvutamine komandeenimise puhul jm. — tehakse, alates 16. septembrist 1946. a., kõrgendatud töötasumäärade alusel.

Seejuures tulumaksuga mittemaksustatav töötasu miinimum määratakse 260 rublale kuus, kuni 16. septembrini 1946. a. kehtinud 150 rubla asemel.

Sotsiaalkindlustusmaks arvatatakse kogu töötasufondist, kaasa arvates töötasu kõrgenduse summa.

Üksikasjalised juhtnõõrid töötasu, pensionide, toetuste ja stipendiumide kõrgenduse läbiviimise korra kohta on antud NSVL Rahandusministeeriumi ja ÜAÜKN-i 18. septembri 1946. a. juhendis nr. 647—1372-n.

LISAD

1. Üleminekust kaheksatunnilisele tööpäevale, seitsmepäevasele töö-
nädalale ja tööliste ning teenistujate ettevõttest ja asutistest
omavolilise lahkumise keelust

Väljavõte NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a.
seadlusest (§ 3 ja 4) — „NSVL Ülemnõukogu Teataja“
5. juulist 1940. a., nr. 20

Vastavalt Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu esildusele NSV
Liidu Ülemnõukogu Presiidium määrab:

3. Keelata tööliste ja teenistujate omavoliline lahkumine riiklikest, koope-
ratiivsetest ja ühiskondlikest ettevõtetest ja asutistest, samuti omavoliline
üleminek ühest ettevõttest teise või ühest asutisest teise.

Lahkumist ettevõttest või asutisest või üleminekut ühest ettevõt-
test teise või ühest asutisest teise võib lubada ainult ettevõtte direktor või
asutise juhataja.

4. Määrata, et ettevõtte direktor või asutise juhataja on õigustatud ja
kohustatud andma luba tööliste või teenistuja lahkumiseks ettevõttest või
asutisest järgnevatel juhtudel:

- a) kui tööline või teenistuja arstliku tööeksperitiisikomisjoni otsuse koha-
selt ei saa teha endist tööd haiguse või invaliidsuse tõttu, administratsioon
talle aga samas ettevõttes või asutises ei saa anda teist sobivat tööd, või
kui pensionär, kellele on määratud vanaduspension, soovib töölt lahkuda;

- b) kui tööline või teenistuja peab töö katkestama seoses tema vastu-
võtmisega kõrgemasse või keskastme eriõppeasutisse.

Naistöölistele ja teenistujatele säilitatakse rasedus- ja sünnituspuhkused
vastavalt kehtivale seadusandlusele.

**2. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. seadluse „Üleminekust kaheksatunnilisele tööpäevale, seitsmepäevasele töö-
nädalale ja tööliste ning teenistujate ettevõtteist ja asutistest
omavolilise lahkumise keelust“ läbiviimise korrast**

NSVL RKN-i 27. juuni 1940. a. määrus — LMKK 1940,
nr. 16, art. 385

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. seadluse „Üle-
minekust kaheksatunnilisele tööpäevale, seitsmepäevasele töö-
nädalale ja tööliste ning teenistujate ettevõtteist ja asutistest omavolilise lahkumise
keelust“ arendamiseks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Neil juhudel, kui ettevõtted töötavad kolmes vahetuses, öise vahe-
tuse pikkus määratakse mitte 8, vaid 7 tundi.

2. Määrata, et tööpäeva algus ja lõpp määratakse järgmises korras: asu-
tiste kohta kohalike töörahva saadikute nõukogude otsustega, ettevõtteis
aga — ettevõtete direktorite poolt.

3. Määrata, et peale pühapäevade on samuti mittetööpäevadeks: 22. jaa-
nuar, 1. ja 2. mai, 7. ja 8. november, 5. detsember¹.

Kõik ülejäänud päevad aastas lugeda nii linnades kui ka maal töö-
päevadeks.

Ühenduses sellega kaotada maal kuue erilise puhkepäeva pidamine ja
12. ja 18. märtsi arvamine mittetööpäevadeks.

4. Pühapäevade ja § 3 nimetatud mittetööpäevade eelpäevadel toimub
töötamine nii linnades kui ka maal tööpäeva lühendamiseta.

5. Liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogudele
anda õigus määrata vastava vabariigi territooriumi rahvuspiirkonnas püha-
päeva asemel teine puhkepäev olenevalt rahvuslikest ja elukondlikest tin-
gimustest.

**3. 16-aastaseks saanud tööliste ja teenistujate ületunni- ja
õötööst ning puhkuse kestusest**

NSVL RKN-i 12. juuli 1940. a. määrus — LMKK 1940, nr. 18, art. 438

Kooskõlas NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. sead-
luse „Üleminekust kaheksatunnilisele tööpäevale, seitsmepäevasele töö-
nädalale ja tööliste ning teenistujate ettevõtteist ja asutistest omavolilise lahku-

¹ NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega mis on avaldatud „NSVL
Ülemnõukogu Teatajas“ 26. detsembrist 1947. a. nr. 45, on mittetööpäevaks
määratud samuti ka 1. jaanuar.

mise keelust“ paragrahviga 1 NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab.

Määrata, et 16-aastaseks saanud töölisi ja teenistujaid lubatakse ületunni- ja öötöödele üldistel alustel, kusjuures nad kasutavad sama kestusega puhkust nagu kõik teised töölised ja teenistujad.

4. Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku ühest ettevõttest ja asutisest teise üleviimise korrast

NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadlus —
„NSVL Ülemnõukogu Teataja“ 1940. a., nr. 42

Uute tehaste, vabrikute, šahtide, kaevanduste, ehituste ja transpordi, samuti ka uute toodanguliikide tootmisele siirduvate ettevõtete kvalifitseeritud kaadriga kindlustamise ülesanne nõuab inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste õiget jaotamist eri ettevõtete vahel ja tööstuses töötajate üleviimist ühtedest ettevõtetest, kus on kvalifitseeritud kaadrit, teistesse ettevõtetesse, kes tunnevad sellest puudust.

Praegune olukord, kus rahvakomissariaatidel ei ole õigust suunata insenere, teenistujaid ja kvalifitseeritud töölisi kohuslikus korras ühest ettevõttest teise, on takistuseks rahvamajanduse arenemisele.

NSVL Ülemnõukogu Presiidium määrab:

1. Anda NSV Liidu rahvakomissaridele õigus insenere, konstruktoreid, tehnikuid, meistreid, joonestajaid, raamatupidajaid, ökonomiste, arvestus- ja plaaniaala töötajaid, samuti kvalifitseeritud töölisi, alates kuuendast järgust kõrgemale, ühtedest ettevõtetest või asutistest kohuslikus korras üle viia teistesse, sõltumata ettevõtete või asutiste territoriaalsest asukohast¹.

¹ NSVL RKN-i 8. veebruari 1941. a. määrustega nr. 275 ja 276 on kindlaks määratud tekstiil-, kerge-, liha-piima- ja kalatööstuse ning raudteetranspordi kvalifitseeritud töötajate järgud, keda lubatakse üle viia 19. oktoobri 1940. a. seadluse korras (LMKK 1941, nr. 7, artiklid 105 ja 106). Merelaevastiku ujuva koosseisu kvalifitseeritud töötajate kohta vt. NSVL RKN-i 20. jaanuari 1941. a. määrus (LMKK 1941, nr. 4, art. 66); Põhja Mereteede Peavalitsuse mere- ja jõelaevastiku ujuva koosseisu kvalifitseeritud töötajate kohta vt. NSVL RKN-i 31. märtsi 1941. a. määrus (LMKK 1941, nr. 12, art. 188).

Sideministeeriumi kvalifitseeritud töötajate kohta vt. NSVL RKN-i 12. aprilli 1941. a. määrus (LMKK 1941, nr. 12, art. 213).

Vene NFSV Kohaliku Tööstuse Ministeeriumi, Vene NFSV Autotranspordi Ministeeriumi ja Vene NFSV Kommunaalministeeriumi kvalifitseeri-

2. Inseneride, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste üleviimine tööle teistesse asukohtadesse käesoleva seadluse korras ei tohi tekitada mingit ainelist kahju üleviidavale töötajale, millega seoses määrata, et rahvakomissariaat on kohustatud maksma üleviidavale töötajale: a) töötaja enda ja tema perekonnaliikmete sõidukulu uue töökohani; b) varanduse veokulu; c) päevaraha teelõeldud aja eest; d) töötasu teelõeldud aja eest ja veel täiendavalt kuue päeva eest; e) ühekordset toetust elu korraldamiseks uues kohas — üleviidava töötaja kolme kuni nelja kuu töötasu suuruses (olenevalt rajoonist) vana töökoha järgi ja üleviidava töötaja $\frac{1}{4}$ kuutöötasu suuruses iga kaasasõitva perekonnaliikme kohta.

3. Määrata, et sama maakoha piirides ühest ettevõttest teise üleviidavaile inseneridele, teenistujatele ja kvalifitseeritud tööliste säilitatakse ettevõttes tööstaaži pidevus, kuna aga teistesse maakohadesse üleviidavaile lisandatakse täiendavalt üks aasta tööstaaži.

4. Määrata, et ettevõtete direktorid ja asutiste juhatajad on vastavalt käesolevale seadlusele teise maakohhta üleviidavate inseneride, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste naistele kohustatud andma luba ettevõttest või asutistest lahkumiseks.

5. Isikud, kes on süüdi rahvakomissari poolt teise ettevõttesse või asutisse kohusliku üleviimise kohta antud käskkirja mittetäitmisel, loetakse ettevõtteist või asutisest omavoliliselt lahkunuks ja nad antakse kohtu alla NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. tööliste ja teenistujate ettevõtteist ja asutisest omavolilist lahkumist keelava seadluse § 5 alusel.

6. Tühistada alates 20. oktoobrist 1940. a. tähtajalised töölepingud, mis on sõlmitud rahvakomissariaatide ja ettevõtete poolt käesoleva seadluse § 1 loeteldud inseneride, teenistujate ja kvalifitseeritud töölistega ja lubada NSV Liidu rahvakomissaridele jätta mainitud insenerid, teenistujad ja kvalifitseeritud töölised neisse ettevõtteisse, kus nad töötavad lepingu järgi.

tud töötajate kohta vt. NSVL RKN-i 9. augusti 1943. a. määrus (LMKK 1943, nr. 10, art. 193), sama NSVL RKN-i juures asuva Metsakaitse Peavalitsuse kohta vt. NSVL RKN-i 28. oktoobri 1943. a. määrus (LMKK 1943, nr. 14, art. 250).

5. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku ühest ettevõttest ja asutisest teise üleviimise korrast“ kohaldamise juhendi kinnitamisest

NSVL RKN-i 16. jaanuari 1941. a. määrus — LMKK 1941, nr. 4, art. 61

Kinnitada NSVL Rahanduse Rahvakomissariaadi ja NSVL Kohtu Rahvakomissariaadi poolt esitatud juhend NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku ühest ettevõttest ja asutisest teise üleviimise korrast“ kohaldamiseks.

Juhend NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku ühest ettevõttest ja asutisest teise üleviimise korrast“ kohaldamiseks.

1. Ühekordset toetust 4 kuu töötasu ulatuses makstakse üleviimise puhul Kaug-Põhja rajoonidesse ja I võõndi kaugelasuvaisse kohtadesse NSV Liidu teistest kohtadest. Ülejäänud juhtudel makstakse ühekordset toetust 3 kuu töötasu ulatuses, arvestades endise töökoha viimase 3 kuu keskmist töötasu.

Isikuile, kes viiakse teisele kohale üle seoses ametikoha alandamisega distsiplinaarkaristuse korrast, makstakse ühekordset toetust pooles ulatuses.

2. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse § 2 ettenähtud ühekordset toetust üleviidava töötaja perekonnaliikmete pealt makstakse tingimusel, et ümberkolimine toimuks hiljemalt kolme kuu jooksul, Kaug-Ida ja Kaug-Põhja rajoonidesse üleviidavate puhul aga hiljemalt 6 kuu jooksul.

3. 19. oktoobri 1940. a. seadluses ettenähtud kompensatsioon maksab töötajale rahvakomissariaat selle ettevõtte või asutise arvel, kuhu ta üle viiakse. Kompensatsioon makstakse välja enne töötaja ärasõitu.

Kompensatsioonid perekonnaliikmete pealt makstakse välja enne nende tegelikku ärasõitu uuele elukohale.

4. Naistöölistele ja -teenistujaile, kes asuvad ümber seoses nende abikaasade üleviimisega uuele töökohale, säilitatakse pidev tööstaaž, kui nende töövaheaeg ei ületa 3 kuud.

5. 19. oktoobri 1940. a. seadluse alusel teise kohta üleviidava töötaja tööstaaži pikendamist ühe aasta võrra ei arvata töötaja hulka, mis annab õiguse puhkuse saamiseks.

6. Isikute suhtes, kes viiakse üle teise kohta tööle seoses ametikoha alandamisega distsiplinaar karistuse korras, ei rakendata 1-aastast tööstaaži pikendamist.

6. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste töölise ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjade kinnitamisest

NSVL RKN-i 18. jaanuari 1941. a. määrus — LMKK 1941, nr. 4, art. 63

1. Kinnitada Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt esitatud riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste töölise ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjad.

2. Panna ette rahvakomissariaatidele ja teistele NSV Liidu keskasutistele (peale allpool nimetatute), samuti liiduvabariikide vabariiklikele rahvakomissariaatidele tüüpeeskirjade alusel välja anda kooskõlastatult ametiühingute keskkomiteedega töö sisekorra-eeskirjad kohandatult vastava tööstusharu (majandusharu) töötingimustega.

Panna ette Teede, Jõelaevastiku, Merelaevastiku, Side Rahvakomissariaatidele ja Tsiivilõhulaevastiku Peavalitsusele esitada NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule vastava ala töölise ja teenistujate distsipliini kohta uute määrustike projektid (või muudatused ja täiendused olemasolevatele määrustikele), välja töötades need projektid töö sisekorra tüüpeeskirju arvestades.

3. Määrata, et töö sisekorra-eeskirjade täiendamine üksikute ettevõtete ja asutiste erinevusi arvestades viiakse läbi vajaduse korral ettevõtte direktori või asutise juhataja poolt kooskõlastatult käitiskomiteega.

4. Lugeda kehtetuks NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi poolt 30. septembril 1924. a., nr. 416/467, 31. augustil 1928. a., nr. 760, 17. detsembril 1930. a., nr. 369 kinnitatud sisekorra-eeskirjad ja NSV Liidu Töö Rahvakomissariaadi 17. detsembri 1930. a. määrus nr. 368 (ühes hilisemate muudatuste ja täiendustega).

Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste töölise ja teenistujate töö sisekorra tüüpeeskirjad

(Väljavõte)

I. Üldeeskirjad

1. Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu konstitutsiooni § 130 alusel on iga NSV Liidu kodanik kohustatud töödistsipliini pidama.

Nõukogude Liidus põhineb töödistsipliin teadlikul suhtumisel töösse kui au, kuulsuse, vapruste ja sangarlikkuse asjasse.

2. Töö sisekorra-eeskirjade sihiks on kindlustada sotsialistlikku töödistsipliini, töö õiget organiseerimist, täielikku ja ratsionaalset tööaja kasutamist, tööviljakuse tõstmist ja kõrgeväärtusliku toodangu väljalaskmist.

II. Töölise ja teenistujate vastuvõtmise ja vallandamise kord

3. Tööle vastuvõtmisel on ettevõtte (asutise) administratsioon kohustatud tööle asujalt nõudma:

- a) tööraamatu esitamist, kui aga vastav isik asub esmakordselt tööle, majavalitsuse või külanõukogu tõendit tööle asuja viimase tegevuse kohta;
- b) passi esitamist kooskõlas passiseadusandlusega.

Tööle vastuvõtmine ilma nende dokumentide esitamiseta pole lubatav.

5. Kõigile töölistele, samuti neile teenistujatele, kes saavad tükitöötasu, on administratsioon kohustatud välja andma palgaraamatud 5 päeva möödumisel pärast tööle asumist.

7. Töölise või teenistuja vallandamisel on administratsioon kohustatud välja andma töölisele või teenistujale tema tööraamatu ühes sissekandega tema vallandamise kohta. Seejuures peab vallandamise põhjus olema formuleeritud täpselt kooskõlas Tööseaduste koodeksi formulatsiooniga või viitega selle koodeksi vastavale paragrahvile (punktile).

8. Lõpparve tehakse vallandatuga pärast seda, kui ta oma tööraamatu on esitanud ettevõtte (asutise) arveosakonnale.

7. Eeskirjad palgast rahasummade sissenõudmiseks Riigikontrolli Rahvakomissariaadi organite poolt

Kinnitatud NSVL Rahvakomissariide Nõukogu poolt 13. mail 1941. a.

1. Riigile kahju tekitanud ametiisikute palgast rahasummade sissenõudmist teostavad NSVL Riigikontrolli Rahvakomissariaat ja liiduvabariikide riigikontrolli rahvakomissariaadid NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 6. septembri 1940. a. seadluse „NSVL Riigikontrolli Rahvakomissariaadi moodustamisest“ § 4 p. d alusel.

2. Rahasummade sissenõudmist palgast, kui kontrolli või revisjoni korras on avastatud riigile kahju tekitanud ametiisikute väärtegusid, teostatakse järgnevatel juhtudel:

- a) töötasu kulutamine administratiiv-valitsemisaparaadi ülalpidamiseks üle registreeritud fondide, määrkondade või kuupalkade, samuti administra-

tiiv-majanduslike kulude ületamine kinnitatud ja registreeritud eelarvetega võrreldes;

b) rahaliste ja naturaalpreemiate, autasude ja abirahade ebaseaduslik andmine;

c) teenistujaile ebaseaduslike lisatasude maksmine nende ametikohustuste hulka kuuluvate tööde eest;

d) kaupade, seadiste, toorainete, kütteaine ja teiste materjalide rikumine ja kaotamine;

e) enammaksused komandeerimiste, arvete ja teiste tööliste, teenistujate ning muude isikutega olemasolevate arveldusliikide alal;

f) ebaseaduslik summade kulutamine šeflusele, pidustustele ja juubelite pidamisele;

g) abinõude mittetarvituselevõtmine aruandlusele kuuluvate summade, raisatud rahasummade, kaupade ja materiaalseste väärtuste ning nende puudujääkide sissenõudmiseks, mille tulemusena tekkis lootusetu võlgnevus;

h) ettevõtte, asutise või organisatsiooni arvel trahvi maksmine, mis on pandud ametiisikule sanitaar-, tehniliste ja muude ettevõttele, asutisele ja organisatsioonile kohuslike eeskirjade mittetäitmise eest.

M ä r k u s. Rahasummasid võib palgast sisse nõuda ka teistel analoogilistel, käesolevas loetelus mitte ettenähtud juhtudel, kui ametiisikute seadusevastased teod tekitasid riigile kahju.

3. NSVL Riigikontrolli Rahvakomissariaadi või liiduvabariigi riigikontrolli rahvakomissariaadi poolt kohtulikule vastutusele võetud ametiisikult rahasummasid palgast sisse ei nõuta, vaid nende isikute tegevusega riigile tekitatud kahju määrab kindlaks ja nõuab sisse kohus, sõltumata kohtuotsusest.

4. Rahasummasid nõutakse palgast sisse riigile tekitatud kahju ulatuses, kuid mitte suuremas summas kui selle ametiisiku kolme kuu palk, kellelt summa sisse nõutakse.

M ä r k u s. Punaarmee ja Sõjalaevastiku keskmisse, vanemasse ja kõrgemasse juhtivkoosseisu, samuti üleajateenistuse nooremisse juhtivkoosseisu kuuluvate isikute palgast sissenõutavate rahasummade suurus määratakse kindlaks Punaarmee ja Sõjalaevastiku distsiplinaarmäärustikega kehtestatud ulatuses.

5. Palgast sissenõutavate rahasummade suurus mitme ametiisiku poolt ühiselt riigile tekitatud kahju eest määratakse kindlaks iga isiku suhtes eraldi, sõltuvalt sellest, mil määral keegi on süüdi.

6. Käskkirjade aluseks palgast rahasummade sissenõudmiseks on Riigi-kontrolli Rahvakomissariaadi organite poolt toimetatud dokumentaalse revisjoni või kontrolli akt.

7. Rahasummade sissenõudmist palgast teostab ettevõtte, asutise või organisatsiooni raamatupidamine vastuvaidlemata korras palgast rahasummade sissenõudmise käskkirjade väljavõtete alusel.

8. Palgast rahasummade sissenõudmine süüdiolvalt isikult toimub nende töökohal kuni 25% ulatuses kogu nende saadaolevast kuupalgast kuni palgast sissenõudmisele kuuluva summa täieliku kustutamiseni.

9. Isikult, kes ei ole kustutanud palgast sissenõudmisele kuuluvat summat ja on läinud üle tööle teistesse asutistesse, organisatsioonidesse või ettevõtetesse, toimub sissenõudmine uuel töökohal kuni palgast sissenõudmisele kuuluva summa täieliku kustutamiseni. Neil juhtudel on asutiste, organisatsioonide või ettevõtete juhatajad kohustatud saatma palgast rahasumma sissenõudmise käskkirja väljavõtte, varustatuna märkmega sissenõutud summade kohta, isikute uuele töökohale, kes ei ole palgast sissenõudmisele kuuluvat summat kustutanud.

10. Palgast sissenõutud rahasummad kantakse üleliidulise eelarve või vastava liiduvabariigi eelarve tuludesse kolmepäevase tähtaja jooksul, arva-tes kinnipidamise kuupäevast.

11. Vastutus õigeaegse palgast rahasummade sissenõudmise ja sissenõutud summade üleliidulise eelarve ja liiduvabariigi eelarve tuludesse kandmise eest pannakse vastavate asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajaile ja pearaamatupidajaile.

12. Kontroll õigeaegse palgast rahasummade sissenõudmise ja eelarve tuludesse kandmise üle pannakse palgast rahasumma sissenõudmist teostava asutise, ettevõtte või organisatsiooni asukohajärgsetele rajooni või linna rahandusosakondadele.

13. Juhul, kui osutub võimatuks palgast rahasummat või selle kustutamata jäänud osa sisse nõuda, võib sissenõudmist pöörata isiku varandusele, kelle palgast kuulub rahasumma sissenõudmisele. Neil juhtudel teostavad rajooni ja linna rahandusosakonnad varanduse üleskirjutamist ja sissenõudmisi seadusega kehtestatud korras.

8. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks lubade andmise korras

NSVL RKN-i 26. juuni 1942. a. määrus nr. 1038 — LMKK 1942, nr. 6, art. 97.

NSVL Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

Kehtestada alates 15. juulist 1942. a. riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks lubade andmise alal järgnev kord:

1. NSV Liidu rahvakomissaariatide ja keskasutiste kui ka kõigi liiduelarvel olevate asutiste töötajate komandeerimiseks annavad loa NSV Liidu rahvakomissarid (vastavalt — keskasutiste juhatajad) ja nende asetäitjad.

2. Liiduvabariikide rahvakomissariaatide ja keskasutiste, samuti kõigi vabariiklikul eelarvel olevate asutiste töötajate komandeerimiseks annavad loa:

a) liiduvabariigi piirides — liiduvabariigi rahvakomissarid (vastavalt — keskasutiste juhatajad) ja nende asetäitjad;

b) väljapoole liiduvabariigi piire — NSV Liidu rahvakomissarid (vastavalt — keskasutiste juhatajad) ja nende asetäitjad, Liidu rahvakomissariaatide süsteemi mittekuuluvate asutiste ja ettevõtete suhtes aga liiduvabariikide rahvakomissaride nõukogude esimehed ja nende asetäitjad.

3. Autonoomsete vabariikide rahvakomissariaatide ja keskasutiste ning autonoomse vabariigi vabariiklikul eelarvel olevate asutiste, krai ja oblasti täitevkomiteede osakondade ning krai või oblasti eelarvel olevate asutiste töötajate, samuti krai või oblasti kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide töötajate komandeerimiseks annavad loa:

a) autonoomse vabariigi, krai ja oblasti piirides — autonoomse vabariigi rahvakomissarid ja keskasutiste juhatajad, krai ja oblasti täitevkomitee osakondade juhatajad, krai ja oblasti kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide juhatajad või nende asetäitjad;

b) väljapoole autonoomse vabariigi, krai ja oblasti piire — liiduvabariigi ja NSV Liidu rahvakomissarid ja keskasutiste juhatajad või autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogude esimehed ning krai ja oblasti täitevkomiteede esimehed või nende asetäitjad.

4. Rajooni (linna) täitevkomiteede osakondade ja külanõukogude, rajooni (linna) eelarvel olevate asutiste, rajoonilise (linna) alluvusega ettevõtete, samuti rajooni kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste töötajate komandeerimiseks annavad loa:

a) rajooni piirides — rajooni (linna) täitevkomitee osakonna juhataja, ettevõtte juhataja või rajooni (linna) kooperatiivse ja ühiskondliku organisatsiooni juhataja;

b) krai või oblasti piirides — vastava krai või oblasti asutise või organisatsiooni juhataja ja tema asetäitjad, väljapoole krai või oblasti piire aga antakse komandeerimisluba käesoleva määruse p. 2 ja 3 ettenähtud korras.

5. Rahvakomissariaatide isemajandavate peavalitsuste, liidulise alluvusega majandusorganite ja ettevõtete (kombinaadid, trustid, kontorid) töötajate komandeerimiseks neile alluvaisse ettevõttesse või asutistesse annavad loa peavalitsuste, majandusorganite ja ettevõtete juhatajad.

Vabariikliku, krai ja oblasti tähtsusega majandusorganite ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks neile alluvaisse ettevõttesse või asutistesse annab loa vastavalt kas majandusorgani või ettevõtte juhataja.

Komandeerimislubasid kõigisse teistesse vastavale valitsusele, majandusorganile või ettevõttele mittealluvaisse ettevõttesse ja asutistesse antakse käesoleva määruse p. 1, 2 ja 3 ettenähtud korras.

6. Komandeerimistunnistustele kirjutavad alla ainult need isikud, kellel vastavalt käesoleva määruse p. 1—5 on õigus anda komandeerimiseks luba, komandeerimiste puhul kõrgemalseisvate organite loal aga kirjutavad komandeerimistunnistusele alla asutiste või ettevõtete juhatajad, näidates komandeerimistunnistuses (lahtris „alus“) tingimata ära, kes andis komandeerimiseks loa (2. novembri 1942. a. redaktsioon¹ LMKK nr. 10, art. 153).

7. Kehtestada alates 15. juulist 1942. a. komandeerimistunnistuste ühtne vorm, mis valmistatakse trükikojas juuresoleva näidise järgi.

8. Komandeeritud on kohustatud hiljemalt 3 päeva jooksul pärast komandeerimiselt tagasitulekut esitama kirjaliku ettekande komandeerimise tulemuste kohta ja avansiaruande seoses komandeerimisega kulutatud summade kohta.

Asutiste, ettevõtete ja organisatsioonide juhatajad või nende asetäitjad on kohustatud hiljemalt 5 päeva jooksul tegema otsuse komandeeritu ettekande ja aruande kohta.

9. Määrata, et käesoleva määruse vastaselt komandeerimislubade väljandmisel isikult, kes on andnud loa komandeerimiseks ja alla kirjutanud komandeerimistunnistusele, nõutakse NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi organite või kõrgemalseisvate majandusorganite poolt sisse koman-

¹ NSVL RKN-i 2. novembri 1942. a. määrusega on määratud, et asutiste ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks vastava oblasti, krai või autonoomse vabariigi piirides annavad loa komandeerivate asutiste ja ettevõtete juhatajad.

Komandeerimisteks, mis on seotud lepingute täitmisega projekteerimis-, katsetamis-, ehitus- ja montaažitööde alal, samuti komandeerimisteks, mis on seotud tellimiste täitmisega koostöös olevate naaberettevõtete poolt, annavad loa vastavate ettevõtete juhatajad.

deerimiskulud ja peale selle võetakse need isikud kõrgemalseisvate organite poolt distsiplinaar-vastutusele, korduva või kuritahtliku määruse rikkumise korral aga ka kriminaalvastutusele Vene NFSV kriminaalkoodeksi § 109 või 110 ja teiste liiduvabariikide kriminaalkoodeksite vastavate paragrahvide järgi.

9. Komandeerimistunnistuste plankide arvestamise korrast

NSVL Rahanduse RK 26. novembri 1943. a. kiri nr. 761

Kooskõlas NSVL RKN-i 11. novembri 1943. a. määrusega nr. 1232 „Komandeerimistunnistuste plankide arvestamise ja nende kulutamise kohta kontrolli teostamise korrast“ peab NSVL Rahanduse RK käesolevaga vajalikuks määrata komandeerimistunnistuste plankide säilitamiseks ja arvestamiseks järgnev kord:

1. Trükikojast sissetulnud komandeerimistunnistuste plangid antakse eriaktiga laekuri kätte vastutavale säilitamisele kassas.

Vastuvõtuaktile kirjutavad alla isik, kes annab plangid üle, laekur ja ettevõtte või asutise raamatupidamise esindaja. Vastuvõtuakti kohuslikeks rekviziitideks on: vastuvõtu kuupäev, trükikoja saatekirjade numbrid, plankide arv ja nende järjekorranumbrid.

2. Komandeerimistunnistuste plangid arvestatakse ettevõtte või asutise raamatupidamises bilansialuses kontos „Rangele aruandlusele kuuluvad plangid“.

Komandeerimistunnistuste plankide analüütilist arvestust teostatakse eraldi kahel kaardil: 1) „Komandeerimistunnistuste plangid kassas“ ja 2) „Komandeerimistunnistuste plangid, mis on väljatud aruandvale isikule“.

3. Komandeerimistunnistuste plangid antakse välja aruandvale isikule, kes korraldab komandeerimise vormistamist, väljamineku orderite järgi pearaamatupidaja allkirjaga. Väljaantud plangid kantakse kaardil „Komandeerimistunnistuste plangid kassas“ väljaminekusse ja kaardil „Komandeerimistunnistuste plangid, mis on väljatud aruandvale isikule“ sissetulekusse.

4. Komandeerimistunnistus kirjutatakse välja ja antakse komandeeritule kätte ainult siis, kui komandeerimise kohta on olemas ettevõtte või asutise juhataja käskkiri.

5. Aruandev isik, kes vormistab komandeerimisi, on kohustatud vähemalt kaks korda kuus ettevõtte või asutise raamatupidamisele esitama aruande vastaval ajavahemikul kulutatud komandeerimistunnistuste plankide kohta koos käskkirjadega, mille alusel need tunnistused on välja kirjutatud.

Aruanne peab sisaldama: a) iga väljaantud komandeerimistunnistuse numbril ja kuupäeva, b) komandeerimise kohta antud käskkirja numbril,

c) komandeeritu allkirja komandeerimistunnistuse vastuvõtmise kohta ja
d) vaba lahtri raamatupidamise märkme jaoks komandeeritu poolt kasuta-
tud tunnistuse äraandmise kohta avansiaruande esitamisel. Aruande juurde
lisatakse ka rikutud plangid, mis jäid kasutamata.

6. Kontrollitud ja vastuvõetud kulutatud komandeerimistunnistuste plan-
kide aruande alusel kannab raamatupidamine need kaardil „Komandee-
rimistunnistuste plangid, mis on väljatud aruandvale isikule“ arvelt maha.

7. Ettevõtte või asutise raamatupidamine on kohustatud süstemaatiliselt
võrdlema kulutatud komandeerimistunnistuste aruandeid komandeerimiste
rahaliste aruannetega, tehes selle kohta märkme aruande vabasse lahtrisse,
mis on tähendatud käesoleva kirja punktis 5. Neil juhtudel, kui komandee-
ritu esitab rahalise aruande komandeerimiskohal, on kulutatud plankide
aruandele tehtava märkme aluseks aviiso aruandluseks väljaantud summade
kohta.

10. Liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnade, oblastite (kraide) kes- kuste ning iseseisvaiks administratiiv-territoriaalseiks üksusteks eraldatud linnade nimestik

Abakan, Akmolinsk, Aktjubinsk, Alapajevsk, Alatõr, Aldan, Aleksand-
rov, Aleksandrov-Sahhalinski, Alma-Ata, Andižan, Anžero-Sudžensk, Arhan-
gelsk, Armavir, Artem, Artemovsk, Arzamass, Asbest, Astrahan, Ašhabad,
Atšinsk.

Babuškin, Bairam-Ali, Bakuu, Balahna, Balašov, Balhaš, Barabinsk,
Baranovitši, Barnaul, Bataisk, Batumi, Begovat, Belaja Tserkov, Belgorod,
Belgorod-Dnestrovski, Belovo, Beloretsk, Beltsõ, Benderõ, Berezovski,
Berditšev, Berdsk, Berezniki, Bežitsa, Biisk, Birobidžan, Blagoveštšensk,
Bobruisk, Bogorodsk, Bologoje, Bor, Borislav, Borissov, Borissõglebsk,
Borovitši, Brest, Brjansk, Buguruslan, Buhhaara, Bui, Buinaksk, Buzuluk.

Daugavpils, Debaltsevo, Derbent, Dneprodzeržinsk, Dnepropetrovsk,
Dolinsk, Drogobõtš, Družkovka, Dzaužikau, Dzeržinsk, Džalal-Abad,
Džambul, Džuzak.

Elektrostal, Engels, Erevan, Essentuki, Eupatoria.

Feodossia, Fergana, Frunze, Furmanov.

Gatšina, Gižduvan, Gomel, Gorlovka, Gorki, Gorodok, Grodno,
Groznoži, Gubahha, Gurjev, Gurjevsk, Gus-Hrustalnoži.

Habarovsk, Harkov, Herson, Hiiva, Hodžeili, Holmsk, Horog, Hotin.

Igarka, Irbit, Irkutsk, Išim, Išimbai, Izmail, Izjum, Iževsk, Ivanovo, Ivdel.

Jakutsk, Jalta, Jangi-Jul, Jaroslavl, Jartsevo, Jegorjevsk, Jeisk, Jelgava, Jelets, Joškar-Ola, Južno-Sahhalinsk.

Kagan, Kadijevka, Kalinin, Kaliningrad, Kaluuga, Kamenets-Podolski, Kamensk-Uralski, Kamensk-Šahtinski, Kamen Obi ääres, Kamõšitš, Kamõšlov, Kanaš, Kandalakša, Kani-Badam, Kansk, Karabaš, Karaganda, Karpinsk, Karši, Kassimov, Katta-Kurgan, Kaunas, Keksholm, Kemerovo, Kerki, Kertš, Kilija, Kimrõ, Kinešma, Kirov, Kirovgrad, Kirovobad, Kirovograd, Kisselevsk, Kislovodsk, Kišinjov, Kizel, Kizljan, Kizõl-Arvat, Kizõl-Kija, Klintsõ, Kokand, Koktšetav, Kok-Jangak, Kolomna, Kolomõja, Kolpaševo, Kolpino, Koltšugino, Komsomolsk Amuuri ääres, Konotop, Konstantinovka, Kopeisk, Korkino, Korosten, Korsakov, Kostroma, Kotlas, Kotovsk, Kovel, Kovrov, Kramatorsk, Krasnodar, Krasnojarsk, Krasnokamsk, Krasnoturjinsk, Krasnouralsk, Krasnovodsk, Krasnõi Lutš, Krasnõi Sulin, Kremets, Krementšug, Krivoi Rog, Kronštadt, Kropotkin, Kzõl-Orda, Kudõmkar, Kuibõšev, Kuibõševka-Vostotšnaja, Kulebaki, Kuljab, Kungur, Kupjansk, Kurgan, Kurgan-Tjube, Kursk, Kustanai, Kutaissi, Kuznetsk, Kõzõl, Kõštõm.

Lenger, Leninabad, Leninkan, Leninogorsk, Leninsk, Leninsk-Kujenetski, Lida, Liepaja, Lipetsk, Ljublino, Lutsk, Luuga, Lvov, Lõsva.

Magnitogorsk, Mahhatš-Kala, Maikop, Makejevka, Malgobek, Marganets, Margelan, Mariinsk, Mariupol, Marõ, Mednogorsk, Melekess, Melitopol, Miass, Millerovo, Minsk, Minussinsk, Mitšurinsk, Mogilev, Mogilev-Podolski, Molodetšno, Molotov, Molotovsk, Moršansk, Mozõr, Murmansk, Mukatševo, Murom.

Nahhitševan, Naltšik, Namangan, Narjan-Mar, Narva, Narõn, Nerehta, Nežin, Nikolajev, Nikolajevsk Amuuri ääres, Nikopol, Nižni Tagil, Noginsk, Novgorod, Novograd-Volõnski, Novo-Moskovsk, Novorõssiisk, Novosibirsk, Novo-Troitsk, Novotšerkask, Novošahtinsk, Novozõbkov, Nukus.

Odessa, Oirot-Tura, Omsk, Oranienbaum, Orjol, Orehhovo-Zujevo, Orsk, Orša, Ossinniki, Ossipenko, Oš.

Paldiski, Panevežis, Pavlograd, Pavlodar, Pavlovo, Pavlovsk, Pavlovski Possad, Penza, Pervomaisk, Pervouralsk, Pereslavl-Zalesski, Perovo, Petrovsk-Zabaikalski, Petrodvoretz, Petrozavodsk, Petrokrepost, Petropavlovsk, Petropavlovsk-Kamtšatski, Pihkva, Pinsk, Pjatigorsk, Plast, Podolsk, Polevskoi, Poljarnõi, Polotsk, Poltava, Poronaisk, Poti, Priluki, Prokopjevsk, Proskurov, Prževalsk, Pugatšev, Puškin, Pärnu.

Raitšihhinsk, Rasskazovo, Retšitsa, Revda, Riia, Rjasan, Rovno, Roslavl, Rostov, Rostov Doni ääres, Rtištševo, Ržev, Rubežnoje, Rubtsovsk, Ruza-jevka.

Salehhard, Samarkand, Sambor, Saransk, Sarapul, Saratov, Sevastopol, Severouralsk, Semipalatinsk, Serov, Serpuhhov, Setsroretsk, Šimferopol, Slavgorod, Slavjansk, Slobodskoi, Slutsk, Smela, Smolensk, Sovetskaja Gavan, Sokol, Solikamsk, Sortavala (Serdobol), Sotši, Stavropol, Stalinabad, Stalin-grad, Stalinir, Stalino, Stalinogorsk, Stalinsk, Stanislav, Staraja Russa, Starõi, Stepanakert, Stepnoi, Stepnjak, Sterlitamak, Storožinets, Stupino, Sul-jukta, Sumõ, Suhhumi, Sutšan, Sverdlovsk, Svobodnõi, Sõktõvkar, Sõzran.

Šadrinsk, Šahrisjabz, Šahtõ, Šarja, Šatura, Šepetovka, Šiauliai, Šostka, Štšerbakov, Šuja.

Zagorsk, Zaporožje, Zelenodolsk, Zlatoust, Znamenka, Zolotšev.

Železnovodsk, Žitomir.

Taganrog, Taiga, Taldõ-Kurgan, Talass, Tallinn, Tambov, Tartu, Tatarsk, Tašauz, Taškent, Taškumõr, Tbilissi, Temir-Tau, Terijoki, Termez, Terno-pol, Tiraspol, Tihvin, Tjumen, Tkvartšeli, Tobolsk, Tokmak, Tomsk, Toržok, Troitsk, Tšapajevsk, Tšardžou, Tšeboksarõ, Tšeljabinsk, Tšeremhovo, Tšerepovets, Tšerkassõ, Tšerkesk, Tšernigov, Tšernikovsk, Tšernogorsk, Tšernovitsõ, Tšesnokovka, Tšiatūra, Tšimbai, Tšimkent, Tširtšik, Tšistopol, Tšistjakovo, Tšita, Tškalov, Tšoptkov, Tšussovoi, Tšust, Tuapse, Tuula, Tulun, Turtkul, Tušino.

Ufa, Ulegorsk, Uglitš, Ulan-Ude, Uljanovsk, Uman, Uralsk, Ura-Tjube, Urgentš, Ussolje-Sibirskoje, Ust-Kamenogorsk, Uzlovaja, Ušgorod.

Velikije Luki, Veliki Ustjug, Ventspils, Verhnjaja Põšma, Verhni Ufallei, Verhneudinsk, Verhnjaja Salda, Viipuri, Vileika, Vilnius, Vinnitsa, Vitšebk, Vitšuga, Vjazma, Vjazniki, Vladimir, Vladimir-Volõnski, Vladivostok, Vologda, Volhov, Volsk, Vorkuta, Voronež, Vorošilov, Vorošilovgrad, Vorošilovsk, Votkinsk, Võksa, Võšni Volotšok.

Koostatud käsiraamatu järgi „Liiduvabariikide administratiiv-territori-aalne jaotus 1. jaanuariks 1946. a.“, „Izvestija“ kirjastus, Moskva, 1946. a., lk. 446, samuti ka „NSVL Ülemnõukogu Teatajas“, kuni 1. juulini 1946. a. avaldatud andmete järgi.

**Tabel tulumaksu arvutamiseks töölistelt ja teenistujalt ning nendega
maksustamisel võrrotatud kodanikelt**

(Koostatud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 30. aprilli 1943. a. seadluse
„Tulumaksust elanikkonnalt“ alusel)

Kuutöötasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutöötasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutöötasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
151	2-31	1-62	181	3-96	2-77	211	5-66	3-96
152	2-36	1-65	182	4-01	2-81	212	5-72	4-00
153	2-42	1-69	183	4-07	2-85	213	5-78	4-05
154	2-47	1-73	184	4-12	2-88	214	5-84	4-09
155	2-53	1-77	185	4-18	2-93	215	5-90	4-13
156	2-58	1-81	186	4-23	2-96	216	5-96	4-17
157	2-64	1-85	187	4-29	3-00	217	6-02	4-21
158	2-69	1-88	188	4-34	3-04	218	6-08	4-26
159	2-75	1-93	189	4-40	3-08	219	6-14	4-30
160	2-80	1-96	190	4-45	3-12	220	6-20	4-34
161	2-86	2-00	191	4-51	3-16	221	6-26	4-38
162	2-91	2-04	192	4-56	3-19	222	6-32	4-42
163	2-97	2-08	193	4-62	3-23	223	6-38	4-47
164	3-02	2-11	194	4-67	3-27	224	6-44	4-51
165	3-08	2-16	195	4-73	3-31	225	6-50	4-55
166	3-13	2-19	196	4-78	3-35	226	6-56	4-59
167	3-19	2-23	197	4-84	3-39	227	6-62	4-63
168	3-24	2-27	198	4-89	3-42	228	6-68	4-68
169	3-30	2-31	199	4-95	3-47	229	6-74	4-72
170	3-35	2-35	200	5-00	3-50	230	6-80	4-76
171	3-41	2-39	201	5-06	3-54	231	6-86	4-80
172	3-46	2-42	202	5-12	3-58	232	6-92	4-84
173	3-52	2-46	203	5-18	3-63	233	6-98	4-89
174	3-57	2-50	204	5-24	3-67	234	7-04	4-93
175	3-63	2-54	205	5-30	3-71	235	7-10	4-97
176	3-68	2-58	206	5-36	3-75	236	7-16	5-01
177	3-74	2-62	207	5-42	3-79	237	7-22	5-05
178	3-79	2-65	208	5-48	3-84	238	7-28	5-10
179	3-85	2-70	209	5-54	3-88	239	7-34	5-14
180	3-90	2-73	210	5-60	3-92	240	7-40	5-18

Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
241	7—46	5—22	276	9—56	6—69	311	11—77	8—24
242	7—52	5—26	277	9—62	6—73	312	11—84	8—29
243	7—58	5—31	278	9—68	6—78	313	11—91	8—34
244	7—64	5—35	279	9—74	6—82	314	11—98	8—39
245	7—70	5—39	280	9—80	6—86	315	12—05	8—44
246	7—76	5—43	281	9—86	6—90	316	12—12	8—48
247	7—82	5—47	282	9—92	6—94	317	12—19	8—53
248	7—88	5—52	283	9—98	6—99	318	12—26	8—58
249	7—94	5—56	284	10—04	7—03	319	12—33	8—63
250	8—00	5—60	285	10—10	7—07	320	12—40	8—68
251	8—06	5—64	286	10—16	7—11	321	12—47	8—73
252	8—12	5—68	287	10—22	7—15	322	12—54	8—78
253	8—18	5—73	288	10—28	7—20	323	12—61	8—83
254	8—24	5—77	289	10—34	7—24	324	12—68	8—88
255	8—30	5—81	290	10—40	7—28	325	12—75	8—93
256	8—36	5—85	291	10—46	7—32	326	12—82	8—97
257	8—42	5—89	292	10—52	7—36	327	12—89	9—02
258	8—48	5—94	293	10—58	7—41	328	12—96	9—07
259	8—54	5—98	394	10—64	7—45	329	13—03	9—12
260	8—60	6—02	295	10—70	7—49	330	13—10	9—17
261	8—66	6—06	296	10—76	7—53	331	13—17	9—22
262	8—72	6—10	297	10—82	7—57	332	13—24	9—27
263	8—78	6—15	298	10—88	7—62	333	13—31	9—32
264	8—84	6—19	299	10—94	7—66	334	13—38	9—37
265	8—90	6—23	300	11—00	7—70	335	13—45	9—42
266	8—96	6—27	301	11—07	7—75	336	13—52	9—46
267	9—02	6—31	302	11—14	7—80	337	13—59	9—51
268	9—08	6—36	303	11—21	7—85	338	13—66	9—56
269	9—14	6—40	304	11—28	7—90	339	13—73	9—61
270	9—20	6—44	305	11—35	7—95	340	13—80	9—66
271	9—26	6—48	306	11—42	7—99	341	13—87	9—71
272	9—32	6—52	307	11—49	8—04	342	13—94	9—76
273	9—38	6—57	308	11—56	8—09	343	14—01	9—81
274	9—44	6—61	309	11—63	8—14	344	14—08	9—86
275	9—50	6—65	310	11—70	8—19	345	14—15	9—91

Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
346	14-22	9-95	381	16-67	11-67	416	19-28	13-50
347	14-29	10-00	382	16-74	11-72	417	19-36	13-55
348	14-36	10-05	383	16-81	11-77	418	19-44	13-61
349	14-43	10-10	384	16-88	11-82	419	19-52	13-66
350	14-50	10-15	385	16-95	11-87	420	19-60	13-72
351	14-57	10-20	386	17-02	11-91	421	19-68	13-78
352	14-64	10-25	387	17-09	11-96	422	19-76	13-83
353	14-71	10-30	388	17-16	12-01	423	19-84	13-89
354	14-78	10-35	389	17-23	12-06	424	19-92	13-94
355	14-85	10-40	390	17-30	12-11	425	20-00	14-00
356	14-92	10-44	391	17-37	12-16	426	20-08	14-06
357	14-99	10-49	392	17-44	12-21	427	20-16	14-11
358	15-06	10-54	393	17-51	12-26	428	20-24	14-17
359	15-13	10-59	394	17-58	12-31	429	20-32	14-22
360	15-20	10-64	395	17-65	12-36	430	20-40	14-28
361	15-27	10-69	396	17-72	12-40	431	20-48	14-34
362	15-34	10-74	397	17-79	12-45	432	20-56	14-39
363	15-41	10-79	398	17-86	12-50	433	20-64	14-45
364	15-48	10-84	399	17-93	12-55	434	20-72	14-50
365	15-55	10-89	400	18-00	12-60	435	20-80	14-56
366	15-62	10-93	401	18-08	12-66	436	20-88	14-62
367	15-69	10-98	402	18-16	12-71	437	20-96	14-67
368	15-76	11-03	403	18-24	12-77	438	21-04	14-73
369	15-83	11-08	404	18-32	12-82	439	21-12	14-78
370	15-90	11-13	405	18-40	12-88	440	21-20	14-84
371	15-97	11-18	406	18-48	12-94	441	21-28	14-90
372	16-04	11-23	407	18-56	12-99	442	21-36	14-95
373	16-11	11-28	408	18-64	13-05	443	21-44	15-01
374	16-18	11-33	409	18-72	13-10	444	21-52	15-06
375	16-25	11-38	410	18-80	13-16	445	21-60	15-12
376	16-32	11-42	411	18-88	13-22	446	21-68	15-18
377	16-39	11-47	412	18-96	13-27	447	21-76	15-23
378	16-46	11-52	413	19-04	13-33	448	21-84	15-29
379	16-53	11-57	414	19-12	13-38	449	21-92	15-34
380	16-60	11-62	415	19-20	13-44	450	22-00	15-40

Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
451	22-08	15-46	486	24-88	17-42	521	28-10	19-67
452	22-16	15-51	487	24-96	17-47	522	28-20	19-74
453	22-24	15-57	488	25-04	17-53	523	28-30	19-81
454	22-32	15-62	489	25-12	17-58	524	28-40	19-88
455	22-40	15-68	490	25-20	17-64	525	28-50	19-95
456	22-48	15-74	491	25-28	17-70	526	28-60	20-02
457	22-56	15-79	492	25-36	17-75	527	28-70	20-09
458	22-64	15-85	493	25-44	17-81	528	28-80	20-16
459	22-72	15-90	494	25-52	17-86	529	28-90	20-23
460	22-80	15-96	495	25-60	17-92	530	29-00	20-30
461	22-88	16-02	496	25-68	17-98	531	29-10	20-37
462	22-96	16-07	497	25-76	18-03	532	29-20	20-44
463	23-04	16-13	498	25-84	18-09	533	29-30	20-51
464	23-12	16-18	499	25-92	18-14	534	29-40	20-58
465	23-20	16-24	500	26-00	18-20	535	29-50	20-65
466	23-28	16-30	501	26-10	18-27	536	29-60	20-72
467	23-36	16-35	502	26-20	18-34	537	29-70	20-79
468	23-44	16-41	503	26-30	18-41	538	29-80	20-86
469	23-52	16-46	504	26-40	18-48	539	29-90	20-93
470	23-60	16-52	505	26-50	18-55	540	30-00	21-00
471	23-68	16-58	506	26-60	18-62	541	30-10	21-07
472	23-76	16-63	507	26-70	18-69	542	30-20	21-14
473	23-84	16-69	508	26-80	18-76	543	30-30	21-21
474	23-92	16-74	509	26-90	18-83	544	30-40	21-28
475	24-00	16-80	510	27-00	18-90	545	30-50	21-35
476	24-08	16-86	511	27-10	18-97	546	30-60	21-42
477	24-16	16-91	512	27-20	19-04	547	30-70	21-49
478	24-24	16-97	513	27-30	19-11	548	30-80	21-56
479	24-32	17-02	514	27-40	19-18	549	30-90	21-63
480	24-40	17-08	515	27-50	19-25	550	31-00	21-70
481	24-48	17-14	516	27-60	19-32	551	31-10	21-77
482	24-56	17-19	517	27-70	19-39	552	31-20	21-84
483	24-64	17-25	518	27-80	19-46	553	31-30	21-91
484	24-72	17-30	519	27-90	19-53	554	31-40	21-98
485	24-80	17-36	520	28-00	19-60	555	31-50	22-05

Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
556	31-60	22-12	591	35-10	24-57	626	38-60	27-02
557	31-70	22-19	592	35-20	24-64	627	38-70	27-09
558	31-80	22-26	593	35-30	24-71	628	38-80	27-16
559	31-90	22-33	594	35-40	24-78	629	38-90	27-23
560	32-00	22-40	595	35-50	24-85	630	39-00	27-30
561	32-10	22-47	596	35-60	24-92	631	39-10	27-37
562	32-20	22-54	597	35-70	24-99	632	39-20	27-44
563	32-30	22-61	598	35-80	25-06	633	39-30	27-51
564	32-40	22-68	599	35-90	25-13	634	39-40	27-58
565	32-50	22-75	600	36-00	25-20	635	39-50	27-65
566	32-60	22-82	601	36-10	25-27	636	39-60	27-72
567	32-70	22-89	602	36-20	25-34	637	39-70	27-79
568	32-80	22-96	603	36-30	25-41	638	39-80	27-86
569	32-90	23-03	604	36-40	25-48	639	39-90	27-93
570	33-00	23-10	605	36-50	25-55	640	40-00	28-00
571	33-10	23-17	606	36-60	25-62	641	40-10	28-07
572	33-20	23-24	607	36-70	25-69	642	40-20	28-14
573	33-30	23-31	608	36-80	25-76	643	40-30	28-21
574	33-40	23-38	609	36-90	25-83	644	40-40	28-28
575	33-50	23-45	610	37-00	25-90	645	40-50	28-35
576	33-60	23-52	611	37-10	25-97	646	40-60	28-42
577	33-70	23-59	612	37-20	26-04	647	40-70	28-49
578	33-80	23-66	613	37-30	26-11	648	40-80	28-56
579	33-90	23-73	614	37-40	26-18	649	40-90	28-63
580	34-00	23-80	615	37-50	26-25	650	41-00	28-70
581	34-10	23-87	616	37-60	26-32	651	41-10	28-77
582	34-20	23-94	617	37-70	26-39	652	41-20	28-84
583	34-30	24-01	618	37-80	26-46	653	41-30	28-91
584	34-40	24-08	619	37-90	26-53	654	41-40	28-98
585	34-50	24-15	620	38-00	26-60	655	41-50	29-05
586	34-60	24-22	621	38-10	26-67	656	41-60	29-12
587	34-70	24-29	622	38-20	26-74	657	41-70	29-19
588	34-80	24-36	623	38-30	26-81	658	41-80	29-26
589	34-90	24-43	624	38-40	26-88	659	41-90	29-33
590	35-00	24-50	625	38-50	26-95	660	42-00	29-40

Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
661	42—10	29—47	696	45—60	31—92	731	49—72	34—80
662	42—20	29—54	697	45—70	31—99	732	49—84	34—89
663	42—30	29—61	698	45—80	32—06	733	49—96	34—97
664	42—40	29—68	699	45—90	32—13	734	50—08	35—06
665	42—50	29—75	700	46—00	32—20	735	50—20	35—14
666	42—60	29—82	701	46—12	32—28	736	50—32	35—22
667	42—70	29—89	702	46—24	32—37	737	50—44	35—31
668	43—80	29—96	703	46—36	32—45	738	50—56	35—39
669	42—90	30—03	704	46—48	32—54	739	50—68	35—48
670	43—00	30—10	705	46—60	32—62	740	50—80	35—56
671	43—10	30—17	706	46—72	32—70	741	50—92	35—64
672	43—20	30—24	707	46—84	32—79	742	51—04	35—73
673	43—30	30—31	708	46—96	32—87	743	51—16	35—81
674	43—40	30—38	709	47—08	32—96	744	51—28	35—90
675	43—50	30—45	710	47—20	33—04	745	51—40	35—98
676	43—60	30—52	711	47—32	33—12	746	51—52	36—06
677	43—70	30—59	712	47—44	33—21	747	51—64	36—15
678	43—80	30—66	713	47—56	33—29	748	51—76	36—23
679	43—90	30—73	714	47—68	33—38	749	51—88	36—32
680	44—00	30—80	715	47—80	33—46	750	52—00	36—40
681	44—10	30—87	716	47—92	33—54	751	52—12	36—48
682	44—20	30—94	717	48—04	33—63	752	52—24	36—57
683	44—30	31—01	718	48—16	33—71	753	52—36	36—65
684	44—40	31—08	719	48—28	33—80	754	52—48	36—74
685	44—50	31—15	720	48—40	33—88	755	52—60	36—82
686	44—60	31—22	721	48—52	33—96	756	52—72	36—90
687	44—70	31—29	722	48—64	34—05	757	52—84	36—99
688	44—80	31—36	723	48—76	34—13	758	52—96	37—07
689	44—90	31—43	724	48—88	34—22	759	53—08	37—16
690	45—00	31—50	725	49—00	24—30	760	53—20	37—24
691	45—10	31—57	726	49—12	34—38	761	53—32	37—32
692	45—20	31—64	727	49—24	34—47	762	53—44	37—41
693	45—30	31—71	728	49—36	34—55	763	53—56	37—49
694	45—40	31—78	729	49—48	34—64	764	53—68	37—58
695	45—50	31—85	730	49—60	34—72	765	53—80	37—66

Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
766	53—92	37—74	801	58—12	40—68	836	62—32	43—62
767	54—04	37—83	802	58—24	40—77	837	62—44	43—71
768	54—16	37—91	803	58—36	40—85	838	62—56	43—79
769	54—28	38—00	804	58—48	40—94	839	62—68	43—88
770	54—40	38—08	805	58—60	41—02	840	62—80	43—96
771	54—52	38—16	806	58—72	41—10	841	62—92	44—04
772	54—64	38—25	807	58—84	41—19	842	63—04	44—13
773	54—76	38—33	808	58—96	41—27	843	63—16	44—21
774	54—88	38—42	809	59—08	41—36	844	63—28	44—30
775	55—00	38—50	810	59—20	41—44	845	63—40	44—38
776	55—12	38—58	811	59—32	41—52	846	63—52	44—46
777	55—24	38—67	812	59—44	41—61	847	63—64	44—55
778	55—36	38—75	813	59—56	41—69	848	63—76	44—63
779	55—48	38—84	814	59—68	41—78	849	63—88	44—72
780	55—60	38—92	815	59—80	41—86	850	64—00	44—80
781	55—72	39—00	816	59—92	41—94	851	64—12	44—88
782	55—84	39—09	817	60—04	42—03	852	64—24	44—97
783	55—96	39—17	818	60—16	42—11	853	64—36	45—05
784	56—08	39—26	819	60—28	42—20	854	64—48	45—14
785	56—20	39—34	820	60—40	42—28	855	64—60	45—22
786	56—32	39—42	821	60—52	42—36	856	64—72	45—30
787	56—44	39—51	822	60—64	42—45	857	64—84	45—39
788	56—56	39—59	823	60—76	42—53	858	64—96	45—47
789	56—68	39—68	824	60—88	42—62	859	65—08	45—56
790	56—80	39—76	825	61—00	42—70	860	65—20	45—64
791	56—92	39—84	826	61—12	42—78	861	65—32	45—72
792	57—04	39—93	827	61—24	42—87	862	65—44	45—81
793	57—16	40—01	828	61—36	42—95	863	65—56	45—89
794	57—28	40—10	829	61—48	43—04	864	65—68	45—98
795	57—40	40—18	830	61—60	43—12	865	65—80	46—06
796	57—52	40—26	831	61—72	43—20	866	65—92	46—14
797	57—64	40—35	832	61—84	43—29	867	66—04	46—23
798	57—76	40—43	833	61—96	43—37	868	66—16	46—31
799	57—88	40—52	834	62—08	43—46	869	66—28	46—40
800	58—00	40—60	835	62—20	43—54	870	66—40	46—48

Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
871	66-52	46-56	906	70-72	49-50	941	74-92	52-44
872	66-64	46-65	907	70-84	49-59	942	75-04	52-53
873	66-76	46-73	908	70-96	49-67	943	75-16	52-61
874	66-88	46-82	909	71-08	49-76	944	75-28	52-70
875	67-00	46-90	910	71-20	49-84	945	75-40	52-78
876	67-12	46-98	911	71-32	49-92	946	75-52	52-86
877	67-24	47-07	912	71-44	50-01	947	75-64	52-95
878	67-36	47-15	913	71-56	50-09	948	75-76	53-03
879	67-48	47-24	914	71-68	50-18	949	75-88	53-12
880	67-60	47-32	915	71-80	50-26	950	76-00	53-20
881	67-72	47-40	916	71-92	50-34	951	76-12	53-28
882	67-84	47-49	917	72-04	50-43	952	76-24	53-37
883	67-96	47-57	918	72-16	50-51	953	76-36	53-45
884	68-08	47-66	919	72-28	50-60	954	76-48	53-54
885	68-20	47-74	920	72-40	50-68	955	76-60	53-62
886	68-32	47-82	921	72-52	50-76	956	76-72	53-70
887	68-44	47-91	922	72-64	50-85	957	76-84	53-79
888	68-56	47-99	923	72-76	50-93	958	76-96	53-87
889	68-68	48-08	924	72-88	51-02	959	77-08	53-96
890	68-80	48-16	925	73-00	51-10	960	77-20	54-04
891	68-92	48-24	926	73-12	51-18	961	77-32	54-12
892	69-04	48-33	927	73-24	51-27	962	77-44	54-21
893	69-16	48-41	928	73-36	51-35	963	77-56	54-29
894	69-28	48-50	929	73-48	51-44	964	77-68	54-38
895	69-40	48-58	930	73-60	51-52	965	77-80	54-46
896	69-52	48-66	931	73-72	51-60	966	77-92	54-54
897	69-64	48-75	932	73-84	51-69	967	78-04	54-63
898	69-76	48-83	933	73-96	51-77	968	78-16	54-71
899	69-88	48-92	934	74-08	51-86	969	78-28	54-80
900	70-00	49-00	935	74-20	51-94	970	78-40	54-88
901	70-12	49-08	936	74-32	52-02	971	78-52	54-96
902	70-24	49-17	937	74-44	52-11	972	78-64	55-05
903	70-36	49-25	938	74-56	52-19	973	78-76	55-13
904	70-48	49-35	939	74-68	52-28	974	78-88	55-22
905	70-60	49-42	940	74-80	52-36	975	79-00	55-30

Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
976	79-12	55-38	1011	83-43	58-40	1046	87-98	61-59
977	79-24	55-47	1012	83-56	58-49	1047	88-11	61-68
978	79-36	55-55	1013	83-69	58-58	1048	88-24	61-77
979	79-48	55-64	1014	83-82	58-67	1049	88-37	61-86
980	79-60	55-72	1015	83-95	58-77	1050	88-50	61-95
981	79-72	55-80	1016	84-08	58-86	1051	88-63	62-04
982	79-84	55-89	1017	84-21	58-95	1052	88-76	62-13
983	79-96	55-97	1018	84-34	59-04	1053	88-89	62-22
984	80-08	56-06	1019	84-47	59-13	1054	89-02	62-31
985	80-20	56-14	1020	84-60	59-22	1055	89-15	62-41
986	80-32	56-22	1021	84-73	59-31	1056	89-28	62-50
887	80-44	56-31	1022	84-86	59-40	1057	89-41	62-59
988	80-56	56-39	1023	84-99	59-49	1058	89-54	62-68
989	80-68	56-48	1024	85-12	59-58	1059	89-67	62-77
990	80-80	56-56	1025	85-25	59-68	1060	89-80	62-86
991	80-92	56-64	1026	85-38	59-77	1061	89-93	62-95
992	81-04	56-73	1027	85-51	59-86	1062	90-06	63-04
993	81-16	56-81	1028	85-64	59-95	1063	90-19	63-13
994	81-28	56-90	1029	85-77	60-04	1064	90-32	63-22
995	81-40	56-98	1030	85-90	60-13	1065	90-45	73-32
996	81-52	57-06	1031	86-03	60-22	1066	90-58	63-41
997	81-64	57-15	1032	86-16	60-31	1067	90-71	63-50
998	81-76	57-23	1033	86-29	60-40	1068	90-84	63-59
999	81-88	57-32	1034	86-42	60-49	1069	90-97	63-68
1000	82-00	57-40	1035	86-55	60-59	1070	91-10	63-77
1001	82-13	57-49	1036	86-68	60-68	1071	91-23	63-86
1002	82-26	57-58	1037	86-81	60-77	1072	91-36	63-95
1003	82-39	57-67	1038	86-94	60-86	1073	91-49	64-04
1004	82-52	57-76	1039	87-07	60-95	1074	91-62	64-13
1005	82-65	57-86	1040	87-20	61-04	1075	91-75	64-23
1006	82-78	57-95	1041	87-33	61-13	1076	91-88	64-32
1007	82-91	58-04	1042	87-46	61-22	1077	92-01	64-41
1008	83-04	58-13	1043	87-59	61-31	1078	92-14	64-50
1009	83-17	58-22	1044	87-72	61-40	1079	92-27	64-59
1010	83-30	58-31	1045	87-85	61-50	1080	92-40	64-68

Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
1081	92—53	64—77	1116	97—08	67—96	1151	101—63	71—14
1082	92—66	64—86	1117	97—21	68—05	1152	101—76	71—23
1083	92—79	64—95	1118	97—34	68—14	1153	101—89	71—32
1084	92—92	65—04	1119	97—47	68—23	1154	102—02	71—41
1085	93—05	65—14	1120	97—60	68—32	1155	102—15	71—51
1086	93—18	65—23	1121	97—73	68—41	1156	102—28	71—60
1087	93—31	65—32	1122	97—86	68—50	1157	102—41	71—69
1088	93—44	65—41	1123	97—99	68—59	1158	102—54	71—78
1089	93—57	65—50	1124	98—12	68—68	1159	102—67	71—87
1090	93—70	65—59	1125	98—25	68—78	1160	102—80	71—66
1091	93—83	65—68	1126	98—38	68—87	1161	102—93	72—05
1092	93—96	65—77	1127	98—51	68—96	1162	103—06	72—14
1093	94—09	65—86	1128	98—64	69—05	1163	103—19	72—23
1094	94—22	65—95	1129	98—77	69—14	1164	103—32	72—32
1095	94—35	66—05	1130	98—90	69—23	1165	103—45	72—42
1096	94—48	66—14	1131	99—03	69—32	1166	103—58	72—51
1097	94—61	66—23	1132	99—16	69—41	1167	103—71	72—60
1098	94—74	66—32	1133	99—29	69—50	1168	103—84	72—69
1099	94—87	66—41	1134	99—42	69—59	1169	103—97	72—78
1100	95—00	66—50	1135	99—55	69—69	1170	104—10	72—87
1101	95—13	66—59	1136	99—68	69—78	1171	104—23	72—96
1102	95—26	66—68	1137	99—81	69—87	1172	104—36	73—05
1103	95—39	66—77	1138	99—94	69—96	1173	104—49	73—14
1104	95—52	66—86	1139	100—07	70—05	1174	104—62	73—23
1105	95—65	66—96	1140	100—20	70—14	1175	104—75	73—33
1106	95—78	67—05	1141	100—33	70—23	1176	104—88	73—42
1107	95—91	67—14	1142	100—46	70—32	1177	105—01	73—51
1108	96—04	67—23	1143	100—59	70—41	1178	105—14	73—60
1109	96—17	67—32	1144	100—72	70—50	1179	105—27	73—69
1110	96—30	67—41	1145	100—85	70—60	1180	105—40	73—78
1111	96—43	67—50	1146	100—98	70—69	1181	105—53	73—87
1112	96—56	67—59	1147	101—11	70—78	1182	105—66	73—96
1113	96—69	67—68	1148	101—24	70—87	1183	105—79	74—05
1114	96—82	67—77	1149	101—37	70—96	1184	105—92	74—14
1115	96—95	67—87	1150	101—50	71—05	1185	106—05	74—24

Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõotasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
1186	106-18	74-33	1221	110-73	77-51	1256	115-28	80-70
1187	106-31	74-42	1222	110-86	77-60	1257	115-41	80-79
1188	106-44	74-51	1223	110-99	77-69	1258	115-54	80-88
1189	106-57	74-60	1224	111-12	77-78	1259	115-67	80-97
1190	106-70	74-69	1225	111-25	77-88	1260	115-80	81-06
1191	106-83	74-78	1226	111-38	77-97	1261	115-93	81-15
1192	106-96	74-87	1227	111-51	78-06	1262	116-06	81-24
1193	107-09	74-96	1228	111-64	78-15	1263	116-19	81-33
1194	107-22	75-05	1229	111-77	78-24	1264	116-32	81-42
1195	107-35	75-15	1230	111-90	78-33	1265	116-45	81-52
1196	107-48	75-24	1231	112-03	78-42	1266	116-58	81-61
1197	107-61	75-33	1232	112-16	78-51	1267	116-71	81-70
1198	107-74	75-42	1233	112-29	78-60	1268	116-84	81-79
1199	107-87	75-51	1234	112-42	78-69	1269	116-97	81-88
1200	108-00	75-60	1235	112-55	78-79	1270	117-10	81-97
1201	108-13	75-69	1236	112-68	78-88	1271	117-23	82-06
1202	108-26	75-78	1237	112-81	78-97	1272	117-36	82-15
1203	108-39	75-87	1238	112-94	79-06	1273	117-49	82-24
1204	108-52	75-96	1239	113-07	79-15	1274	117-62	82-33
1205	108-65	76-06	1240	113-20	79-24	1275	117-75	82-43
1206	108-78	76-15	1241	113-33	79-33	1276	117-88	82-52
1207	108-91	76-24	1242	113-46	79-42	1277	118-01	82-61
1208	109-04	76-33	1243	113-59	79-51	1278	118-14	82-70
1209	109-17	76-42	1244	113-72	79-60	1279	118-27	82-79
1210	109-30	76-51	1245	113-85	79-70	1280	118-40	82-88
1211	109-43	76-60	1246	113-98	79-79	1281	118-53	82-97
1212	109-56	76-69	1247	114-11	79-88	1282	118-66	83-06
1213	109-69	76-78	1248	114-24	79-97	1283	118-79	83-15
1214	109-82	76-87	1249	114-37	80-06	1284	118-92	83-24
1215	109-95	76-97	1250	114-50	80-15	1285	119-05	83-34
1216	110-08	77-06	1251	114-63	80-24	1286	119-18	83-43
1217	110-21	77-15	1252	114-76	80-33	1287	119-31	83-52
1218	110-34	77-24	1253	114-89	80-42	1288	119-44	83-61
1219	110-47	77-33	1254	115-02	80-51	1289	119-57	83-70
1220	110-60	77-42	1255	115-15	80-61	1290	119-70	83-79

Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enama ülal- peetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enama ülal- peetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enama ülal- peetava pealt
1291	119—83	83—88	1326	124—38	87—07	1361	128—93	90—25
1292	119—96	83—97	1327	124—51	87—16	1362	129—06	90—34
1293	120—09	84—06	1328	124—64	87—25	1363	129—19	90—43
1294	120—22	84—15	1329	124—77	87—34	1364	129—32	90—52
1295	120—35	84—25	1330	124—90	87—43	1365	129—45	90—62
1296	120—48	84—34	1331	125—03	87—52	1366	129—58	90—71
1297	120—61	84—43	1332	125—16	87—61	1367	129—71	90—80
1298	120—74	84—52	1333	125—29	87—70	1368	129—84	90—89
1299	120—87	84—61	1334	125—42	87—79	1369	129—97	90—98
1300	121—00	84—70	1335	125—55	87—89	1370	130—10	91—07
1301	121—13	84—79	1336	125—68	87—98	1371	130—23	91—16
1302	121—26	84—88	1337	125—81	88—07	1372	130—36	91—25
1303	121—39	84—97	1338	125—94	88—16	1373	130—49	91—34
1304	121—52	85—06	1339	126—07	88—25	1374	130—62	91—43
1305	121—65	85—16	1340	126—20	88—34	1375	130—75	91—53
1306	121—78	85—25	1341	126—33	88—43	1376	130—88	91—62
1307	121—91	85—34	1342	126—46	88—52	1377	131—01	91—71
1308	122—04	85—43	1343	126—59	88—61	1378	131—14	91—80
1309	122—17	85—52	1344	126—72	88—70	1379	131—27	91—89
1310	122—30	85—61	1345	126—85	88—80	1380	131—40	91—98
1311	122—43	85—70	1346	126—98	88—89	1381	131—53	92—07
1312	122—56	85—79	1347	127—11	88—98	1382	131—66	92—16
1313	122—69	85—88	1348	127—24	89—07	1383	131—79	92—25
1314	122—82	85—97	1349	127—37	89—16	1384	131—92	92—34
1315	122—95	86—07	1350	127—50	89—25	1385	132—05	92—44
1316	123—08	86—16	1351	127—63	89—34	1386	132—18	92—53
1317	123—21	86—25	1352	127—76	89—43	1387	132—31	92—62
1318	123—34	86—34	1353	127—89	89—52	1388	132—44	92—71
1319	123—47	86—43	1354	128—02	89—61	1389	132—57	92—80
1320	123—60	86—52	1355	128—15	89—71	1390	132—70	92—89
1321	123—73	86—61	1356	128—28	89—80	1391	132—83	92—98
1322	123—86	86—70	1357	128—41	89—89	1392	132—96	93—07
1323	123—99	86—79	1358	128—54	89—98	1393	133—09	93—16
1324	124—12	86—88	1359	128—67	90—07	1394	133—22	93—25
1325	124—25	86—98	1360	128—80	90—16	1395	133—35	93—35

Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta		Kuutõttasu rublades	Maksu summa kuu kohta	
	ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt		ilma vähendita ülalpeetavate pealt	vähendiga 4 või enamal ülalpeetava pealt
1396	133—48	93—44	1431	138—03	96—62	1466	142—58	99—81
1397	133—61	93—53	1432	138—16	96—71	1467	142—71	99—90
1398	133—74	93—62	1433	138—29	96—80	1468	142—84	99—99
1399	133—87	93—71	1434	138—42	96—89	1469	142—97	100—08
1400	134—00	93—80	1435	138—55	96—99	1470	143—10	100—17
1401	134—13	93—89	1436	138—68	97—08	1471	143—23	100—26
1402	134—26	93—98	1437	138—81	97—17	1472	143—36	100—35
1403	134—39	94—07	1438	138—94	97—26	1473	143—49	100—44
1404	134—52	94—16	1439	139—07	97—35	1474	143—62	100—53
1405	134—65	94—26	1440	139—20	97—44	1475	143—75	100—63
1406	134—78	94—35	1441	139—33	97—53	1476	143—88	100—72
1407	134—91	94—44	1442	139—46	97—62	1477	144—01	100—81
1408	135—04	94—53	1443	139—59	97—71	1478	144—14	100—90
1409	135—17	94—62	1444	139—72	97—80	1479	144—27	100—99
1410	135—30	94—71	1445	139—85	97—90	1480	144—40	191—08
1411	135—43	94—80	1446	139—98	97—99	1481	144—53	101—17
1412	135—56	94—89	1447	140—11	98—08	1482	144—66	101—26
1413	135—69	94—98	1448	140—24	98—17	1483	144—79	101—35
1414	135—82	95—07	1449	140—37	98—26	1484	144—92	101—44
1415	135—95	95—17	1450	140—50	98—35	1485	145—05	101—54
1416	136—08	95—26	1451	140—63	98—44	1486	145—18	101—63
1417	136—21	95—35	1452	140—76	98—53	1487	145—31	101—72
1418	136—34	95—44	1453	140—89	98—62	1488	145—44	101—81
1419	136—47	95—53	1454	141—02	98—71	1489	145—57	101—90
1420	136—60	95—62	1455	141—15	98—81	1490	145—70	101—99
1421	136—73	95—71	1456	141—28	98—90	1491	145—83	102—08
1422	136—86	95—80	1457	141—41	98—99	1492	145—96	102—17
1423	136—99	95—89	1458	141—54	99—08	1493	146—09	102—26
1424	137—12	95—98	1459	141—67	99—17	1494	146—22	102—35
1425	137—25	96—08	1560	141—80	99—26	1495	146—35	102—45
1426	137—38	96—17	1461	141—93	99—35	1496	146—48	102—54
1427	137—51	96—26	1462	142—06	99—44	1497	146—61	102—63
1428	137—64	96—35	1463	142—19	99—53	1498	146—74	102—72
1429	137—77	96—44	1464	142—32	99—62	1499	146—87	102—81
1430	137—90	96—53	1465	142—45	99—72	1500	147—00	102—90

Töötasult alates 1501 rbl. ja rohkem arvutatakse tulumaksu 147 rbl. + 13% summast, mis ületab 1500 rubla.

Nelja või enama ülalpeetava olemasolu korral vähendatakse arvutatud tulumaksu summa 30% võrra.

Tekstis esinevad lühendid

- KTK — Kesktäitevkomitee
- LMKK — NSV Liidu valitsuse määruste ja korralduste kogu.
- LSKK — NSV Liidu tööliste ja talupoegade valitsuse seaduste ja korralduste kogu
- RK — Rahvakomissariaat
- RKN — Rahvakomissaride Nõukogu
- Vene NFSV — Vene Nõukogude Föderatiivne Sotsialistlik Vabariik
- VKTK — Ülevenemaaline tööliste ja talupoegade valitsuse Kesktäitevkomitee
- VSKK — Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi seaduste ja korralduste kogu
- ÜAÜKN — Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu

SISUKORD

I. PÕHIMOMENDID ARVELDUSTE ORGANISEERIMISEL TÖÖLISTE JA TEENISTUJATEGA	5
II. TÖÖTASUFONDI KOOSSEIS	5
III. TÖÖTASUSTAMINE	9
1. Töötasustamise süsteemid	9
2. Töötasumäärade kindlaksmääramise kord	10
3. Tarifikatsioon, töönormid ja hinded	11
IV. TÖÖTASU MAKSMISE TAHTAJAD, ALGDOKUMENTIDE VORMISTAMINE JA DOKUMENTIDE RINGLEMINE	13
V. TÖÖTASU ARVUTAMINE JA MAKSMINE	14
1. Tööliste ja teenistujatega arvelduste arvestamise tehnika	14
2. Avansid töötasu arvel	14
3. Töötasu väljamaksmise aeg ja koht	15
4. Väljamaksed arvestusperioodide vahel	15
5. Arveldused deponentidega	16
VI. ÜKSIKUTE TÖÖTASULIIKIDE ARVUTAMISE REEGLID	17
1. Arvestus ajatöötasu puhul	17
2. Arvestus kindlate kuupalkade puhul	17
3. Arvestus tükitöötasu puhul	18
4. Töötasu arvestus arvestusperioodi lõpuks lõpetamata töökäskude järgi	19
5. Arvestus progressiivse tükitöötasu puhul	20
6. Täiendavad töötasud töö kvaliteedi eest	20
7. Täiendavad töötasud möödunud aja eest	20
8. Täiendavad töötasud tükitööliste töötingimuste muutmise eest	21
9. Täiendavad töötasud ületunnitööde eest	21
10. Öötöö	23
11. Kompensatsioonist tööde eest nädala puhkepäevadel ja revolutsioonipühadel	24
12. Lisatasud brigadiiridele ehitustöödel	26

13. Kompensatsioonist töökoormuse eest (normeerimata tööaja eest)	27
14. Tasu maksmine töö vaheaegade eest rinnalapsi imetavaile emadele	27
15. Töötasu säilitamisest rasedaile naistele, kes viiakse üle kergemale tööle	27
16. Tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise korrast	28
17. Mittetootvate ettevõtete töölistele ja ettevõtete ning asutiste teenistujatele tööseisakute ja praagi eest tasu maksmise korrast	32
18. Tasu maksmisest ajutise üleviimise korral teisele tööle	34
19. Tasu maksmine teenistujate asendamise ja kohakaas-luse puhul	34
20. Kompensatsioonist töölistele kuuluva tööriista kulumise eest	35

VII. TÖÖTASU MAKSMINE POOLIKU KUU EEST.
 KESKMISE TÖÖTASU ARVUTAMINE RIIKLIKE JA ÜHIS-
 KONDLIKE KOHUSTUSTE TAITMISE AJA EEST.
 VALLANDAMISTOETUS

1. Töötasu maksmine pooliku kuu eest	36
2. Keskmise töötasu arvutamine	37
3. Vallandamistoetuse arvutamine ja väljamaksmise kord	40
4. Arveldused sõjaväekohuslastega sõjaväeteenistusse ja õppekogunemistele kutsumise korral	42
A. Arvelduste kord järjekordse sõjaväeteenistusse kutsumise korral Nõukogude armeesse	42
B. Arvelduste kord õppekogunemistele kutsumise korral	46
C. Arvelduste kord arvelevõtmiseks ilmumise aja eest	46

VIII. ARVELDUSED KORRALISTE JA LISAPUHKUSTE
 KORRAL

1. Keskmise töötasu arvutamine tasumaksmisel korralise või lisapuhkuse eest, samuti ka kompensatsiooni maksmisel kasutamata puhkuse eest	47
2. Kasutamata puhkuse eest kompensatsiooni väljamaksmise korrast ja puhkuse kestusest	49
3. Puhkustest, mis on kehtestatud erimäärustega	51

IX. ARVELDUSED KOMANDEERIMISTE JA TEISE
 ASUKOHTA ÜLEVIIMISTE PUHUL

1. Komandeerimised	
A. Üldmäärused	53
B. Päevarahad	55
C. Sõidukulude tasumine	57
D. Reisijate õnnetusjuhtumite vastu sundkindlustamise kindlustusmaksude tasumise kord komandeerimiste ja üleviimiste puhul	57

E. Eluruumide üürikulude tasumine	59
F. Kohalikud komandeerimised	59
G. Komandeerimised montaaži- ja korraldamistöödele	60
H. Komandeerimised Habarovski ja Primorje kraisis ning Kaug-Põhja rajoonidesse	60
I. Komandeerimised ekspeditsioonidesse, teaduslikuks täiendamiseks, kursustest osavõtmiseks ja sõjaväelaste komandeerimised	61
J. Kolhoosidest värvatud tööliste sõiduga seotud kulude tasumine	61
K. Sõidu-, päeva- ja korteriraha tasumine kõrgemate õppeasutiste üliõpilastele tööstuspraktika sooritamisel	62
L. Välitasu geoloogilistel uurimistöodel	62

2. Arveldused teise kohta tööle võtmise, üleviimise ja suunamise puhul 63

A. Üleviimine NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse korras	63
B. Muud alatiste töötajate üleviimised	64
C. Kompensatsioonidest hooajatöödel töötavate isikute üleviimise puhul	66
D. Kompensatsioonidest ajutiste töötajate üleviimise puhul	66
E. Kompensatsioonidest ehitustööliste üleviimise puhul	67
F. Töötajate üleviimine Kaug-Põhja rajoonidesse ja kaugelasuvaisse kohtadesse	67

3. Avansside andmise ja kulutamise kord komandeerimiste puhul 67

A. Üldjuhised	67
B. Missuguse dokumendi alusel toimub raha maksmine komandeeritule	68
C. Avansi suuruse määramine	68
D. Tõendavad dokumendid ning aruandlus komandeerimise kohta	69
E. Aruande esitamise tähtajad ja vastutus nende rikkimise eest	69

X. ARVELDUSED AJUTISE TÖÖVÕIMETUSE PUHUL 70

1. Üldmäärused	70
2. Dokumentatsioon	70
3. Töövõimetuslehtede väljaandmise ja täitmise üldmäärused	71
4. Haiguslehe vormistamine ettevõttes	73
5. Kuidas arvutatakse toetust töövõimetusaja eest	75
A. Töötasuliigid, mis on aluseks toetuse arvutamisel	75
B. Töötasust viimase ametikoha järgi	75

C. Töötasu muutmisest töövõimetuse perioodil	75
D. Toetuse arvutamine kuupalga puhul	76
E. Toetuse arvutamine tüki-, akord- ja muu sellesar- nase töötasu puhul	77
F. Toetuse arvutamine segatöötasu puhul	78
G. Toetuse arvutamine töötajaile, kellel ei ole kind- laksmääratud tööleilmumiste arvu	79
H. Toetuse arvutamine töötajaile, kelle tööleilmumiste arv on väiksem üldkehtivast arvust	79
I. Toetuse arvutamine töötajaile, kelle tööaega arves- tatakse kuude kaupa	79
J. Toetuse arvutamine erineva töötasu puhul aasta eri perioodidel	79
K. Toetuse arvutamine neile, kes kaotasid töövõime katseaja kestel	80
L. Toetuse arvutamine ettevõtte seisaku puhul	80
M. Toetuse arvutamine kõrgemapalgalise töötaja ajutise asendamise puhul	80
N. Toetuse arvutamine haigestumise tõttu teisele tööle üleviimise puhul	81
O. Toetuse arvutamine neile, kes töötavad kodus	81
P. Toetuse väljamaksmise tähtsajad	81
6. Oigeaegselt saamata või pärast kindlustatu surma väl- jastamata jäänud toetuse väljamaksmisest	82
7. Väljamakstud dokumentide alalhoiust ja järgnevast kontrollist	83
8. Administratsiooni või käitiskomitee tegevuse kohta kaebuste esitamise kord	84
9. Toetuste määramise korrast ja nende suuruselt ajutise töövõimetuse puhul	84
A. Toetuste määramise kord	84
B. Pidev tööstaaž	85
C. Ajutise töövõimetuse toetuste määrad	88
D. Rasedus- ja sünnitustoetuste määrad	89

XI. JUHISED TÖÖTASUST KINNIPIDAMISTE JA MAKSETE KOHTA

1. Üldmäärused	91
2. Tööliste ja teenistujate maksed riigilaenude tellimiste kustutamiseks	92
3. Täitedokumentide järgi kinnipidamise korrast	92
4. Avansside ja ülemääraselt väljamakstud summade kus- tutamiseks kinnipidamise korrast	94
5. Ülemääraselt väljamakstud ajutise töövõimetuse toetus- summade kinnipidamise korrast	95
6. Väljateenimata korralise puhkuse päevade eest saadud tasu kinnipidamise korrast	95
7. Materiaalne vastutus töötajate poolt ettevõttele tekita- tud kahju eest	96

8. Suurendatud varanduslikust vastutusest ettevõtte varanduse eest, mis on antud töötajale kasutamiseks, ja materjalide rikkumise eest

98

XII. TÖÖLISTELT JA TEENISTUJAILT NING NENDEGA VÕR-
RUTATUD ISIKULT MAKSUDE ARVUTAMISE JA KIN-
NIPIDAMISE KORD

99

A. TULUMAKS

1. Üldmäärused	99
2. Maksusoodustused	100
A. Mittemaksustatav töötasu miinimum	100
B. Soodustused töölistele ja teenistujaile, kes on autasustatud eriliste saavutiste ja teenete eest	100
C. Soodustused sõjaväelastele ja sõjaväeteenistus- kohuslastele	101
D. Soodustused leiduritele	102
E. Soodustused väärismetallide otsijaile	103
F. Soodustused õppijaile	103
G. Soodustused pensionäridele	103
H. Soodustused töölistele ja teenistujaile, kellel on rohkem kui kolm ülalpeetavat	104
I. Muud soodustused	104
J. Täiendavate soodustuste määramise kord	105
3. Töölistelt ja teenistujailt maksu kinnipidamise täht- ajad ja maksumäärad	106
4. Summad, mis arvatakse kuu-töötasu hulka töölistelt ja teenistujailt võetava tulumaksu arvutamiseks	106
5. Töölistelt ja teenistujailt tulumaksu arvutamisel kuu- töötasu hulka mittearvatavad summad	108
6. Tulumaksu arvutamine puhkusele mineku ja vallanda- mise puhul	109
7. Tulumaksu arvutamine töötasult kohakaasluse alusel tehtud töö eest ning ajutiste ja juhuslike tööde täit- mise eest	110
8. Tööliste ja teenistujatega ühesugustel alustel tulumak- suga maksustatavad isikud	111
9. Tööliste ja teenistujate töötasu maksustamiseks kehtes- tatud määrade järgi maksustatavad isikud	113
10. Kirjanduse ja kunsti alal töötajate töötasude maksus- tamise kord	114
11. Voorimeeste töötasult tulumaksu arvel kinnipidamiste kord	116
12. Ebaõigelt kinnipeetud tulumaksusummadest	116
13. Kinnipeetud tulumaksusummade celarvesse sissemaks- mise kord	117
14. Tulumaksu kinnipidamise ja ülekandmise õigsuse kont- rollimine rahandusorganite poolt	118
15. Andmete esitamine rahandusorganile ja vastutus tulu- maksu seadluse rikkumise eest	119

B. MAKS VALLALISTELT, ÜKSIKUTELT JA VAIKELAPSELISTELT NSV LIIDU KODANIKELT	121
1. Üldeeskirjad	121
2. Maksusoodustused	122
3. Tööliste ja teenistujate ning nendega tulumaksustamisel võrrutatud kodanike, samuti kirjanduse ja kunsti alal töötajate maksustamise kord	125

XIII. TÖÖKONFLIKTIDE LÄBIVAATAMISEST	127
1. Hinde-vaidekomisjonide funktsioonid	127
2. Hinde-vaidekomisjonidele avalduste ja kaebuste esitamise tähtsajad	128
3. Rahvakohtule avalduste esitamise tähtsajad	129
4. Konfliktidest, mis tekivad töötajate seadusevastase valdamise tõttu	130

TAIENDUS	131
--------------------	-----

LISAD

1. Üleminekust kaheksatunnilisele tööpäevale, seitsmepäevasele töönalale ja tööliste ning teenistujate ettevõttest ja asutistest omavolilise lahkumise keelust	132
2. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1940. a. seadluse „Üleminekust kaheksatunnilisele tööpäevale, seitsmepäevasele töönalale ja tööliste ning teenistujate ettevõttest ja asutistest omavolilise lahkumise keelust“ läbiviimise korrast	133
3. 16-aastaseks saanud tööliste ja teenistujate ületunni- ja öötööst ning puhkuse kestusest	133
4. Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku ühest ettevõttest ja asutisest teise üleviimise korrast	134
5. NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 19. oktoobri 1940. a. seadluse „Inseneride, tehnikute, meistrite, teenistujate ja kvalifitseeritud tööliste kohusliku ühest ettevõttest ja asutisest teise üleviimise korrast“ kohaldamise juhendi kinnitamisest	136
6. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning asutiste tööliste ja teenistujate töö sisekorra tüüp-eeskirjade kinnitamisest	137
7. Eeskirjad palgast rahasummade sissenõudmiseks Riigikontrolli Rahvakomissariaadi organite poolt	138
8. Riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike asutiste, organisatsioonide ja ettevõtete töötajate komandeerimiseks lubade andmise korrast	141
9. Komandeerimistunnistuste plankide arvestamise korrast	143
10. Liidu- ja autonoomsete vabariikide pealinnade, oblastite (kraide) keskuste ning iseseisvaiks administratiiv-territoriaalseiks üksusteks eraldatud linnade nimestik	144
Tabel tulumaksu arvutamiseks töölistelt ja teenistujailt ning nendega maksustamisel võrrutatud kodanikelt	147
Tekstis esinevad lühendid	160

Vastutav toimetaja B. Passov.

Ladumisele antud 21. XII 1948. Trükkimisele antud 9. XII 1949. Trüki-
poognaid 10,5. Arvutuspoognaid 16,27. Tiraaž 1500 eks. Trükitähti trüki-
poognas 60 387. Paber 61×86¹/₁₆. MB-09228. Tellimise nr. 1821. Trükikoda
„Punane Täht“, Tallinn, Pikk tn. 54/58.

На эстонском языке.

В. А. Голощапов. Расчеты с рабочими и служащими.

RBL. 15.—

A-18170
III

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00190652 0